

John Bunyan

ÎNTÂAMPLĂRILE
PELERINULUI
ÎN CĂLĂTORIA SA

ÎNTÂAMPLĂRILE PELERINULUI ÎN CĂLĂTORIA SA

istorisită de

JOHN BUNYAN

Ediția a cincea revăzută și apărută
în colecția

„Glasul Indrumătorului Creștin”

Cuprins

Prefață	3
---------------	---

Partea I

Capitolul 1.	Creștinul părăsește cetatea pierzării pornind în călătoria spre cetatea cerească.	10
Capitolul 2.	Creștinul ascultă sfaturile Deșteptului-Lumii și se rătăcește.	17
Capitolul 3.	Creștinul intră pe Poarta Strâmtă.	26
Capitolul 4.	Casa Tălmăcitorului.	30
Capitolul 5.	Creștinul găsește iertarea și izbăvirea la picioarele crucii.	40
Capitolul 6.	Dealul Greutăților.	44
Capitolul 7.	Palatul Plin de Frumusețe.	48
Capitolul 8.	Apolion.	57
Capitolul 9.	Valea Umbrei Morții	62
Capitolul 10	Credinciosul.	67
Capitolul 11	Creștinul și Credinciosul se întâlnesc cu Bun-de-Gură.	76
Capitolul 12	Călătorii se întâlnesc din nou cu Evanghelistul.	86
Capitolul 13	Bâlciul Deșertăciunilor.	89
Capitolul 14	Creștinul întâlnește pe Plin-de-Nădejde, noul său tovarăș de drum.	98
Capitolul 15	Uriășul Deznădejde.	110
Capitolul 16	Pelerinii ajung la Munții Frumoși.	119
Capitolul 17	Unde este vorba de tâlhari	123
Capitolul 18	Plin-de-Nădejde mărturisește pocăința sa.	133

Capitolul 19	Pelerinii au o nouă convorbire cu Neștiutorul	143
Capitolul 20	Pelerinii trec Râul Morții și pătrund în Cetatea Cerească.	153

Partea a II -a

Capitolul 1.	Creștina primește chemarea de a pleca în călătorie spre cer.	163
Capitolul 2.	Fricoasa și Indurare	166
Capitolul 3.	Călătorii la Poarta Strâmtă.	173
Capitolul 4.	Spre Casa Tălmăcitorului.	179
Capitolul 5.	În Casa Tălmăcitorului.	185
Capitolul 6.	Cu Suflet-Mare la Cruce.	193
Capitolul 7.	Dealul Greutăților și moartea uriașului.	197
Capitolul 8.	Palatul Frumos.	204
Capitolul 9.	Viața în Palatul Frumos.	211
Capitolul 10	Prin Valea Umilinței, apoi prin Valea Morții	219
Capitolul 11	Cinstitul și povestea celui căruia îi era mereu teamă.	229
Capitolul 12	Despre Domnul Fac-ce-Vreau.	237
Capitolul 13	Casa lui Gaiu.	241
Capitolul 14	Uriașul Ucide-Binele.	248
Capitolul 15	Târgul Deșertăciunilor.	252
Capitolul 16	Moartea Uriașului Deznădejde.	261
Capitolul 17	Munții Frumoși.	265
Capitolul 18	Viteaz-pentru-adevăr.	270
Capitolul 19	Pământul Fermecat.	276
Capitolul 20	Călătorii trec râul.	284

PARTEA ÎNȚĂIA

Capitolul 1

Creștinul părăsește Cetatea Pierzării pornind în călătoria spre Cetatea Cerească.

Pe când parcurgeam pustiul acestei lumi, am ajuns într'un loc unde era o peșteră; (1) m'am culcat aici să mă odihnesc și în timpul somnului am început să visez. Și iată că mi-a apărut în vis un om îmbrăcat în zdrențe; ieșise din locuința sa și stătea în picioare, cu o carte în mână, iar pe umeri purta un bagaj greu. L'am văzut deschizând cartea — începu să citească din ea. În timp ce citea plângea, tremurând din tot corpul; apoi, nemai-putându-se stăpâni, spuse cu glas tânguitor: ce să fac? În această stare s'a întors la el acasă, stăpânindu-se pe cât îi era în putință, ca nevasta și copiii lui să nu-i vadă jalea ce-l cuprinsese. Dar nu s'a putut mult timp stăpâni căci tulburarea lui creștea neîncetat; deaceea, până la urmă, și-a descărcat inima, spunându-le următoarele: nevastă dragă și copii mei dragi, sunt adânc întristat din cauza poverii sufletești care mă copleșeste — pe deasupra, știu că orașul nostru va fi nimicit de foc din cer — suntem toți condamnați să pierim în această groaznică nenorocire și până acum eu n'am găsti încă mijlocul de a ne salva. Auzindu-l, toți din familie au rămas tare uimiți — nu că ar fi dat crezare celor spuse de el, ci își închipuiau că omul și-a pierdut mințile. Și cum era pe înserat, se grăbiră să-l culce, gândind că somnul îl va liniști; dar noaptea îi fu la fel de tulburată ca și ziua — o trecu numai în lacrimi și suspine. Dimineața ai săi l-au întrebat cum se simte: Din rău în mai rău, le-a răspuns el. Apoi încercă să le vorbească la fel ca mai nainte, dar ei începură să se supere; își închipuiau că trebuie să se poarte cu el mai aspru ca să-l vindece de rătăcirea lui; când îl luau în

- (1) Inchisoarea din Bedford (Anglia) unde John Bunyan a fost închis pentru credința sa și unde el a scris „Călătoria Creștinului”.

derâdere, când îl dojeneau, sau nu se mai ocupau de loc de el. Atunci omul s'a retras în camera lui, ca să se închine pentru ei și să-și plângă starea lui nenorocită. Se ducea deasemeni și să se plimbe singur pe câmp, când citind, când rugându-se. Și așa se scurseră câteva zile.

Intr'o zi când se plimba pe câmp citind din cartea lui, el era tare abătut; deodată strigă puternic: ce trebuie să fac să fiu mântuit? L'am văzut uitându-se când într'o parte, când în alta, parcă ar fi vrut să fugă de cineva; dar nu știa încotro s'apuce. Apoi văzui un om numit Evanghelistul, care s'a apropiat de el și l-a întrebat de ce se jelește.

— Domnule, răspunse el, am înțeles din cartea pe care o am în mână că sunt osândit la moarte și apoi că trebuie să vin înaintea judecății. De murit nu vreau să mor, iar pentru judecată nu sunt pregătit.

— De ce te temi să mori? l-a întrebat Evanghelistul, viața este plină de atâtea necazuri? — Mă tem, a răspuns omul, ca nu cumva sarcina din spate să mă atragă în prăpastie și mai știu bine că nu sunt pregătit să întâlnesc pe judecătorul meu, de aceea mă văităm atât de amar. — Dacă asta-i situația, zise Evanghelistul, de ce rămâi aici? — Pentru că nu știu încotro s'apuc — spuse omul. Atunci Evanghelistul îi dădu un sul de pergament pe care era scris: Fugi de mânia viitoare!

Omul îl citi și privind țintă la Evanghelist, întrebă: Incotro să fug? Evanghelistul îi arătă o direcție peste câmpia întinsă: Vezi acolo o poartă strâmtă? — Nu!, fu răspunsul. — Nici o lumină lucind acolo? — Imi pare că da. — Privește țintă spre lumina aceea și mergi drept acolo; vei da de o poartă; vei bate în ea și ți se va spune ce ai de făcut.

În visul meu am văzut că omul a luat-o la fugă. Dar cum nu era încă departe de casa lui, nevasta și copiii săi au prins de veste și au început să-l cheme înapoi. El însă își vâri degetele în urechi și continuă să fugă strigând: Viața! Viața veșnică! Și fără să se uite înapoi, aleargă înainte pe câmpia întinsă.

Vecinii ieșiră deasemeni afară să-l vadă cum aleargă; unii își băteau joc de el, alții îl amenințau, iar câțiva îl chemau înapoi. Și printre aceștia, doi se hotărîră să-l

întoarce îndărăt cu sila: pe unul îl chema Incăpătinatul, pe celălalt Uşuraticul. Călătorul era deja departe, ei totuşi s'au hotărât să-l urmărească. Şi nu după mult timp l-au şi ajuns. Omul le-a spus: Vecinilor, de ce mă urmăriţi? — Ca să vii îndărăt cu noi, ziseră ei. Dar el le răspunse: Asta niciodată! Voi trăiţi în Cetatea Pierzării, unde m'am născut şi eu. Această cetate va fi nimicită, şi când veţi muri, veţi fi aruncaţi într'un loc de chin, unde arde un foc nestins. Gândiţi-vă bine şi haideţi cu mine. Cel zise Incăpătinatul, să ne lăsăm noi prietenii! Să renunţăm la toate plăcerile vieţii!

— Da, zise Creştinul (căci aşa se numea el), pentrucă toate câte le părăsiţi, nu contează pe lângă ceea ce caut eu; şi dacă veţi merge cu mine până la capăt, veţi avea parte de tot ce voi avea eu parte; căci acolo unde mă duc eu este de toate din belşug. Veniţi şi puneţi la încercare cuvintele mele.

Incăpătinatul. — Ce fel de lucruri sunt acelea pe care le cauţi tu şi pentru care părăseşti totul?

— Creştinul. Caut o moştenire ce nu se distruge, neîntinată, ce nu se vestejeşte şi care ne este păstrată în ceruri; această moştenire va fi dată, la vremea hotărâtă, celor ce o caută cu stăruinţă. Citiţi dacă vreţi, toate acestea în cartea mea. (1)

— Incăpătinatul. Ia mai dă-o încolo de carte! Vrei să te întorci îndărăt cu noi ori ba?

— Creştinul. Nu, căci acuma m'am hotărât şi nu mă mai uit înapoi. (2)

— Incăpătinatul. Haide să ne întoarcem acasă fără el, vecine Uşuratec. Unii nebuni, când le-a trăsnet ceva prin minte, se cred mai înțelepţi decât ceilalţi.

— Uşuratecul. Nu-l mai ocări; dacă ceea ce spune Creştinul e adevărat, lucrurile pe care le caută el sunt mai bune decât ale noastre; mie îmi vine într'adevăr să mă duc cu el.

— Incăpătinatul. Cel! Incă un nebun! Ascultă-mă şi haide înapoi! Cine ştie încotro te duce smintitul ăsta! Fii cuminte, haide înapoi!

(1) 1 Petru 1. 4; Evrei 11. 16; (2) Luca 9. 62;

— Creștinul. Vino mai bine cu mine și vei avea toate de care ți-am vorbit și încă altele mai minunate; dacă nu mă crezi, citește cartea aceasta; tot ce cuprinde ea este adevărat și totul este întărit prin sângele Fiului lui D-zeu. (1)

— Ușuratecul. Ascultă, vecine Incăpăținat, eu m'am hotărât să merg cu omul acesta de ispravă și să împart soarta lui.

— Creștinul. Un om numit Evanghelistul, m'a învățat să merg spre această poartă strâmtă care este înaintea noastră și acolo mi se vor da lămuriri cu privire la drumul de urmat.

— Ușuratecul. Haide, dar, dragă prietene să mergem acolo. Și ei porniră împreună.

— Incăpăținatul. Eu mă întorc acasă, doar n'o să mă iau după un asemenea nebun. Atunci am văzut în visul meu pe Incăpăținatul întorcându-se din drum în timp ce Creștinul și Ușuratecul începură să vorbească între dânsii, mergând înainte pe câmp.

— Creștinul. Ce zici, vecine Ușuratec? Sunt bucurgs că te-ai hotărât să mergi cu mine.

Dacă și Incăpăținatul ar fi simțit ce am simțit eu în ce privește lucrurile care o să se întâmple, nu s-ar fi întors la el așa de ușor.

— Ușuratecul. Bine, vecine Creștin; că acum suntem singuri, spune-mi și mie mai pe larg, ce ne așteaptă acolo unde mergem și de ce o să avem parte?

— Creștinul. Eu le simt în sufletul meu mai bine decât ți le-aș putea spune; dar fiindcă dorești să le știi, îți voi citi din cartea mea.

— Ușuratecul. Și crezi că cele scrise în carte sunt numai-decât adevărate?

— Creștinul. Da, fiindcă Cel ce le-a spus, nu poate să mintă.

— Ușuratecul. Foarte bine. Și care sunt aceste lucruri?

— Creștinul. Este o împărăție fără de sfârșit în care vom locui și ni se va da viața veșnică, pentru ca să locuim acolo deapaururi. (2)

— Ușuratecul. Foarte bine. Și mai ce?

(1) Evrei 9. 17—21; (2) Isaia 45. 18; Ioan 10. 27—29;

— Creștinul. Ni se vor da cununii de slavă și haine care ne vor face strălucitori ca soarele de pe cer. (1)

— Ușuratecul. O, asta-i minunat. Și mai ce încă?

— Creștinul. Acolo nu va mai fi nici plâns, nici durere, căci cel care domnește în cetatea cerească ne va șterge toate lacrimile din ochi. (2)

— Ușuratecul. Și ce fel de oameni vom mai găsi acolo?

— Creștinul. Vom fi acolo cu serafimii și heruvimii, făpturi așa de minunate, încât la vederea lor, ochii ne vor fi orbiti de strălucirea lor. Și vom mai întâlni mii și mii care au ajuns acolo înaintea noastră; niciunul din ei nu face vreun rău, ci toți sunt sfinți, plini de dragoste; ei umblă înaintea lui Dumnezeu în veci și stau înaintea Lui fiindcă sunt plăcuți Lui pe veșnicie. Acolo vom vedea pe bătrâni cu cununile lor de aur; fecioare fără prihană, cu harpele lor de aur; pe cei care, din pricina dragostei față de Stăpânul divin, au fost tăiați bucăți, arși pe rug, sfâșiați de fiare sălbatece sau înecați în mare; toți sunt fericiți și îmbrăcați în haina nemuririi. (3)

— Ușuratecul. Îmi saltă inima de bucurie când aud aceste lucruri. Dar cum vom avea parte de ele, cum le vom căpăta?

— Creștinul. Domnul, Cărmuitorul acestei țări, a scris în carte: Cine le dorește din tot sufletul, le va primi în dar. (4)

— Ușuratecul. Dragă prietene, îmi face mare bucurie să te ascult. Haide dar să ne grăbim!

— Creștinul. Nu mă pot zori atât cât aș vrea, din pricina poverii pe care o port în spate.

Tocmai când încetară să vorbească, i-am văzut în vis ajungând la o mlaștină adâncă din mijlocul câmpiei, și nebăgând de seamă, căzură amândoi în ea. Numele acestei mlaștini era Desnădejdea. Aici se zbatură câteva clipe înfundându-se în noroiu; ba Creștinul, din pricina sarcinii din spate, începea să se afunde mai repede. Atunci spuse Ușuratecul: Of, Creștine, unde suntem acum?

— Nu știu nici eu, răspunse Creștinul. Ușuratecul începu să-și piardă răbdarea și aprinzându-se de mânie, spuse

(1) 2 Tim. 4. 8; Matei 13. 43; (2) Apoc. 7. 17; (3) Apoc 4. 4; (4) Is. 55. 1—2; Ioan 6. 37; 7. 37; Apoc. 21. 6; 22. 17;

tovarășului său: Aceasta este fericirea pe care mi-ai promis-o? Dacă acum, la începutul călătoriei, a dat peste noi o astfel de nenorocire, ce trebuie să ne mai aștepte până o să ajungem la capătul drumului nostru? Să mă văd scăpat de aici cu viață și te las să te bucuri singur de țara ta frumoasă. Și vorbind astfel, el făcu o efortare și scăpă din mlaștină, ieșind în partea care ducea spre casă, grăbindu-se numaidecât într'acolo. Și Creștinul nu l-a mai văzut.

El a rămas să se zbată singur în mlaștină; să iasă din mocirlă, însă nu pe partea care ducea spre casă, ci pe aceea care da spre Poarta Strâmtă; dar nu putea din pricina poverii ce-l apăsa pe spate. Atunci văzui în vis, venind la el un om, numit Ajutorul. El l-a întrebat ce face acolo.

— Domnule, răspunse Creștinul, un om numit Evanghelistul mi-a spus să merg spre poarta aceea strâmtă, ca să fug de mânia viitoare și mergând într'acolo, am căzut în această mlaștină.

— Dar de ce n'ai luat drumul pe treptele de piatră? îl întrebă Ajutorul.

— Pentrucă m'a apucat o frică așa de mare, că n'am mai știut pe unde merg și am căzut în mlaștina aceasta.

Îi spuse Ajutorul: Dă mâna încoace! Creștinul întinse mâna, Ajutorul îl trase afară și-l puse pe pământ tare, ca să-și poată urma drumul mai departe.

Atunci m'am apropiat de cel care-l scosese din mlaștină și i-am spus: Domnule, dacă numai pe drumul acesta poți să ieși din Cetatea Pierzării și să ajungi la Poarta Strâmtă, de ce nu s'a astupat această mlaștină, pentruca bieții pele-rini să meargă în siguranță?

El îmi răspunse:

Această mlaștină nu poate să fie astupată; ea este groapa în care curge fără încetare toată necurăția și noroiul care vin din recunoașterea păcatelor. De aceea se și cheamă Mlaștina Desnădejdiei. Fiindcă în sufletul păcătosului, trezit din starea lui de pierzare, se ivește frica, îndoiala și fel de fel de griji care-i iau orice nădejde. Toate acestea se scurg aici, deaceea mlaștina nu poate fi astupată.

Dar voia Domnului nu este ca locul acesta sa rămână așa. Lucrătorii Lui s'au străduit mai bine de o mie sase sute de ani, să repare drumul și, după cât mi-aduc aminte, cel puțin douăzeci de mii de care, ba chiar milioane de sfaturi înțelepte s'au aruncat aici, aducându-se mereu și de prin toate părțile stăpânirii Domnului, numai ca să se poată astupa mlaștina aceasta. Însă locul a rămas și va rămâne Mlaștina Desnădejdiei, chiar dacă s'ar încerca tot pentru astuparea ei.

Totuși, din ordinul Dădătorului de legi, s'au pus aici, chiar prin mijlocul mlaștinei, o seamă de trepte bune și late; când însă mlaștina începe să se umple de noroi, cum se întâmplă mai ales când se schimbă vremea, atunci cu greu se pot vedea treptele. Și chiar dacă se văd, oamenii, cuprinși de amețeală, calcă pe de lături și cad în noroi, cu toate că ar fi putut merge pe trepte; dar pământul este tare, de îndată ce ai trecut de Poarta Strâmtă.

După asta, am văzut în vis, că Ușuratecul ajunsese la el acasă. Vecinii lui au venit să-l vadă. Unii ziceau că-i un om cuminte, pentru că s'a întors; alții că-i un prost, pentru că a cutezat să se ducă cu Creștinul. Ba alții chiar îl luau în batjocură pentru lașitatea lui spunând: dacă te-ai apucat să mergi, să fi mers înainte, nu să te întorci din pricina unor piedici atât de mici. Astfel, bietul Ușuratec, a rămas rușinat între ei. Pe urmă însă a căpătat mai mult curaj și atunci ei au schimbat vorba, începând să-și bată joc de Creștin, să râdă pe socoteala lui.

Capitolul 2

Creștinul ascultă sfaturile Deșteptului-Lumii și se rătăcește.

În timp ce Creștinul își continua singur drumul, zări un om care venea în întâmpinarea lui; se întâlniră la o răspântie. Omul se numea Deșteptul-Lumii și trăia în orașul Înțelepciunii Pământești, un mare oraș aproape de

locul de unde era Creștinul. Deșteptul-Lumii auzise de Creștin, căci plecarea lui din Cetatea Pierzării făcuse mare vâlvă, așa că și prin alte localități se vorbea de el.

Deșteptul-Lumii văzându-l pe Creștin, ghici că el era, după cum mergea, tot suspinând și oftând. Intră în vorbă cu el: Incotro frate, cu povara asta grea?

— Creștinul. Adevărat grea! Nimeni n'a mai purtat o povară atât de grea, of, nenorocitul de mine! Dar dacă mă întrebi încotro merg, hai să-ți spun: mă duc la Poarta cea Strămtă care se vede colo, înaintea mea; mi s'a spus că acolo o să mi se arate calea pe care trebuie s'o urmez ca să scap de povara asta.

— Deșteptul-Lumii. Ai nevastă și copii?

— Creștinul. Da, dar povara aceasta mă apasă atât de greu că nu mai simt nicio bucurie de ei; par'că nici nu i-aș avea. (1)

— Deșteptul-Lumii. Dacă-ți voi da un sfat bun mă vei asculta?

— Creștinul. Dacă sfatul e bun, te voi asculta, căci am mare nevoie de sfaturi bune.

— Deșteptul-Lumii. Atunci te sfătuiesc să scapi cât mai repede de povara ta, că până nu vei face asta, nu vei avea liniște sufletească, nici de binecuvântările pe care ți le va da Dumnezeu nu te vei bucura.

— Creștinul. Tocmai asta vreau și eu: să scap de povara aceasta grea, dar singur nu o pot face, și nimeni nu poate să mi-o ia. De aceea fac drumul acesta, ca să scap de povara mea.

— Deșteptul-Lumii. Cine ți-a spus să apuci acest drum ca să scapi de povară?

— Creștinul. Un om care mi s'a părut absolut cumsecade; îl chema Evanghelistul.

— Deșteptul-Lumii. Blestemat să-i fie sfatul pe care ți l-a dat. Nu există un drum mai primejdios și mai obositor ca cel ce ți l-a arătat Evanghelistul și te vei încredința de aceasta dacă vei urma sfatul lui. De altfel, după cum văd, ai și pățit-o, căci văd pe hainele tale noroi din Mlaștina Deznădejdie; mlaștina aceasta este doar începutul greu-

(1) Vezi 1 Corinteni 7. 29—31;

tăților celor ce vor să meargă pe calea asta. Ascultă, eu sunt mai bătrân decât tine. Pe calea pe care mergi, vei întâmpina oboseală, suferințe, foame, primejdii, lipsă de îmbrăcăminte, balauri, fiare sălbatece, întunec, într'un cuvânt, moartea. Toate acestea sunt sigure; ele au fost întărite prin mărturiile multora. Cum ar putea un om să se arunce într'o asemenea primejdie după sfatul unui străin?

— Creștinul. Bine; dar povara care mă apasă e mult mai îngrozitoare decât tot ce-mi spui. Nu mi-ar păsa de niciun fel de greutate care mi s'ar pune în cale, dacă e vorba că scap de povara mea.

— Deșteptul-Lumii. Cum de ai ajuns să-ți dai seama de această povară?

— Creștinul. Cefind cartea aceasta ce o am în mână.

— Deșteptul-Lumii. Mă gândeam eu la asta. Ți s'a întâmplat și ție ca și altora slabi din fire, care, bătându-și capul cu lucruri prea grele pentru ei, cad într'un fel de zăpăceală. Zăpăceala aceasta nu numai că îi face neomeni, cum bag de seamă că a făcut din tine, dar îi și împinge în mari primejdii, cu nădejdea că vor căpăta cine știe ce.

— Creștinul. Eu știu prea bine ce vreau: să scap de povara asta grea.

— Deșteptul-Lumii. Dar de ce să cauți scăparea pe drumul acesta, pe care ai de luptat cu atâtea primejdii, când eu aș putea să-ți arăt unde poți să capeți ce dorești și să fii scutit de primejdiile în care te arunci? Și leacul îl ai la îndemână. Afară de asta, în locul atâtor primejdii, vei găsi liniște, bună primire și mulțumire.

— Creștinul. Rogu-te, spune-mi taina aceasta.

— Deșteptul-Lumii. Ei bine, în satul de colo care se cheamă Buna Purtare, trăiește un boier numit Legea, un om foarte înțelept, care se bucură de un nume bun și are îndemânarea să ușureze pe oamenii ca tine de poverile lor. După câte știu, a făcut mult bine; el mai are îndemânarea să vindece pe cei tulburați de poverile lor. Dacă vrei, poți să te duci la el și îți va ajuta îndată. Casa lui nu este departe de aici și dacă se va întâmpla să nu-l găsești acasă, vei găsi pe băiatul lui, un tânăr cumsecade numit Buna-

Cuviință, care te poate ajuta tot așa de bine ca și bătrânul. Acolo, după cum ți-am spus, poți să scapi de povara ta. Dacă ai de gând, cum de altfel și trag nădejde, să nu te mai întorci la vechea ta locuință, atunci poți să trimieți după nevasta și copiii tăi, și să locuiești cu ei în acest sat. În el se găsesc case și vei putea închiria una ieftină. Se trăiește bine și ieftin, ceea ce te va face fericit, — vei trăi printre vecini cumsecade, cu toată cinstea și în belșug.

Creștinul rămase câteva clipe pe gânduri, apoi se hotărî: Dacă e așa cum îmi spune acest om, cel mai bun lucru este să ascult de sfatul lui.

Il întreabă: Domnule, care e drumul ce duce la casa omului aceleuia atât de bun?

— Deșteptul-Lumii. Vezi muntele acela înalt? Acolo trebuie să mergi și prima casă peste care dai este aceea a omului nostru.

Creștinul se abătu atunci din drumul lui, ca să ajungă la casa domnului Lege pentru a fi ajutat. Când însă ajunse aproape, muntele i se păru foarte înalt, iar o parte din el atârna deasupra drumului, în așa fel că Creștinul se temu să meargă mai departe, să nu se prăbușească muntele peste el. Rămase deci locului, neștiind ce să facă. Povara îi părea acum și mai apăsătoare. (1) Din munte ieșeau flăcări și Creștinului îi fu frică să nu-l ardă. I rămase locului tremurând de frică. Incepu să-i pară rău că ascultase de sfatul Deșteptului-Lumii. Atunci, văzu el pe Evanghelist venind spre el. Văzându-l, Creștinul de rușine se făcu roșu ca para focului. Evanghelistul se apropie de el privindu-l aspru, începu să-i vorbească: Ce faci aici Creștine? Acesta rmase mai întâi ca mut, neștiind ce să răspundă. Evanghelistul continuă: Nu ești tu omul pe care l-am văzut jelindu-se sub zidurile Cetății Pierzării?

— Creștinul. Da, domnule, eu sunt acela.

— Evanghelistul. Nu ți-am arătat eu drumul care duce spre Poarta cea Strămtă?

— Creștinul. Da, domnule.

— Evanghelistul. Cum se face că te-ai abătut așa de repede din calea ta, aici nu ești pe drumul bun.

(1) Exodul 19. 16—19; Evrei 12. 21;

— Creștinul. Cum am ieșit din Mlaștina Desnădejdiei m'am întâlnit cu cineva care m'a încredințat că în satul din față aş putea găsi un om care mă va scăpa de povara ce o port în spate.

— Evanghelistul. Cine era acel om?

— Creștinul. Părea un om bine și a stat mult de vorbă cu mine; în cele din urmă m'a înduplecat; așa s'a făcut că am ajuns aici; dar când am văzut acest munte cum spânzură peste drum, m'am oprit de frică să nu-mi cadă în cap.

— Evanghelistul. Ce ți-a spus acel domn?

— Creștinul. M'a întrebat încotro mă duc și i-am spus.

— Evanghelistul. Și el ce ți-a mai spus?

— Creștinul. M'a întrebat decă am nevastă și copii; i-am spus că am, dar că sunt așa de apăsător de povara pe care o am în spate, că nu mă mai bucur de ei ca mai înainte.

— Evanghelistul. Și ce ți-a mai spus?

— Creștinul. Mi-a spus să scap numaidecât de povara mea și eu i-am explicat că tocmai asta caut, de aceea mă și duc spre Poarta cea Strâmtă ca să mă lămuresc cum să găsesc mântuire. El mi-a spus atunci că are să-mi arate o cale mai bună și mai scurtă, lipsită de greutate, nu ca aceea pe care mi-ai arătat-o dumneata. Pe această cale, mi-a zis domnul acela, vei ajunge la casa unui boier care se pricepe să ia aceste poveri de pe umerii oamenilor. L-am crezut și m'am abătut din cale, pentru ca să scap mai repede, dacă era cu putință. Când am ajuns însă aici și am văzut cum stau lucrurile, m'am oprit de frică, iar acum nu știu ce să fac.

Atunci Evanghelistul îi spuse: Așteaptă câteva clipe ca să-ți arăt ce zice Cuvântul lui Dumnezeu. Creștinul stătu locului, tremurând. Evanghelistul continuă: Luați seama ca nu cumva să nesocotiți pe Cel ce vă vorbește! Căci dacă n'au scăpat cei ce n'au vrut să asculte pe Cel ce vorbea pe pământ, cu atât mai mult nu vom scăpa noi, dacă ne întorcem dela Cel ce vorbește din ceruri. (1) Și cel neprihănit va trăi prin credință, dar dacă dă înapoi sufletul Meu nu găsește plăcere în el. (2) Apoi Evanghelistul îl lămuri astfel: Tu ești omul care merge spre nenorocire; ai început

(1) Evrei 12. 25; (2) Evrei 10, 38;

să te lepezi de sfatul Celui Prea Înalt și să dai înapoi de pe calea păcii, încât acum ești aproape să cazi în pierzare.

Atunci Creștinul căzu că mort înaintea Evanghelistului și strigă: Vai nenorocitul de mine, sunt pierdut! Văzând aceasta, Evanghelistul îl apucă de mână și îi spuse: Orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor. Nu fii necredincios, ci credincios. (1) Creștinul începu atunci să-și mai vină în fire, se ridică tremurând și rămase înaintea Evanghelistului. Acesta continuă: Ia bine seama la cele ce ți-am spus. Îți voi arăta cine este acela care te-a înșelat și cine-i acela la care te-a trimes.

Omul care te-a întâlnit este Deșteptul-Lumii și cu drept cuvânt îl cheamă așa, pentrucă, pe de o parte îi place numai învățătura acestei lumi (2) și de aceea se și duce totdeauna la biserica din târgul Bunei Purtări, iar pe de altă parte, îi place mai mult acea învățătură, fiindcă-l scutește de cruce. Și pentrucă este atât de rob de firea lui pământească, de aceea caută să schimbe căile mele drepte. Cât despre sfatul lui, trei lucruri trebuie să le urăști cu toată puterea:

1. Faptul că te-a abătut din drum.
2. Că a căutat să te facă să urăști crucea.
3. Că ți-a îndreptat pașii pe calea care duce spre moarte.

Întâi de toate trebuie să urăști faptul că te-a abătut din drum, ba chiar și graba ta de a-l asculta, pentrucă acesta înseamnă să te lepezi de sfatul lui Dumnezeu de dragul sfatului unuia ca Deșteptul-Lumii. Domnul spune: *Siliți-vă să intrați pe Poarta cea Strâmtă*, poarta către care te-am trimes eu, *căci strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află*. (3) Dela această Poartă și dela calea care duce la ea, te-a abătut păcătosul și te-a adus aproape de pieire. Urăște-i deci sfatul care te-a făcut să te abați din drum și să-ți fie ciudă pe tine însuși că l-ai ascultat.

Apoi trebuie să mai urăști silința lui prin care căuta să-ți facă nesuferită Crucea, pe care se cuvine s'o prețuești mai presus decât comorile Egiptului. Afară de asta. Împăratul slavei a spus că cine va voi să-și scape viața, o va pierde;

(1) Matei 12. 31; Joan 20. 27; (2) Joan 4. 5; (3) Matei 7. 14;

și dacă vine cineva la Mine și nu urăște pe tatăl său, pe mama sa, pe nevastă-sa, pe copiii săi, pe frații săi, pe surorile sale, ba chiar însăși viața sa, nu poate fi ucenicul Meu. (1) Deci, trebuie să urăști învățătura omului care se silește să te încredințeze că vei găsi moartea în lucrul fără de care, după cum grăiește adevărul, nu poți avea viața veșnică.

În sfârșit, trebuie să mai urăști calea pe care ți-a îndreptat el pașii și care duce la moarte. Pentru aceasta, trebuie să iei seama cine este acela la care te-a trimis el și cât este el de neputincios ca să te scape de povara ta.

Acela la care te-a trimis el pentru scăpare se cheamă Legea și este fiul unei roabe. (2) Ea este în robie cu copiii ei și în chip tainic întruchipează muntele Sinai, muntele de care te-ai temut să nu se prăvălească peste tine. Și dacă ea este în robie împreună cu copiii ei, cum te poți aștepta să fii izbăvit de ei? Acest Lege deci nu poate să te scape de povară. Nimeni n'a fost scăpat de povară prin el și nici n'ar putea fi vreodată: *prin Lege nu poți fi socotiți neprihăniți*, căci prin Lege niciun muritor nu poate scăpa de povara sa. De aceea, Deșteptul-Lumii este un mincinos, iar Lege un înșelător. Cât privește pe fiul acestuia din urmă, Buna-Cuviință, cu toate zâmbetele lui dulcegi, el nu este decât un fățarnic; toți împreună nu-ți pot ajuta la nimic. Crede-mă, toată vorbăria goală pe care ai auzit-o dela acești stricați, nu este decât o scornitură ca să te jefuiască de mântuirea ta, abătându-te din calea pe care te ajutasem să mergi.

După aceasta, Evanghelistul ridică glasul spre cer luându-l drept martor ca să întărească spusele lui; atunci din muntele sub care se afla Creștinul, iesiră flăcări și răsunară cuvintele: *Toți cei ce se bizuie pe faptele Legii, sunt sub blestem, pentru că este scris: Blestemat este oricine nu stăruiește în toate lucrurile scrise în cartea Legii, ca să le facă.* (3)

Creștinul nu mai aștepta acum decât moartea și începu să blasteme clipa când se întâlnise cu Deșteptul-Lumii. Se numea singur nebun pentru că ascultase de sfatul aceuia.

(1) Luca 14. 26; (2) Galateni 4. 21—27; (3) Galateni 3. 10;

Când se mai gândea apoi că sfatul acelui om, sfat ieșit numai din firea sa pământească, putuse să-l înduplece până acolo încât să-l facă să părăsească drumul adevărat, Creștinul se simțea copleșit de rușine. Apoi, îndreptându-se spre Evanghelist, îl întrebă:

Domnule, ce credeți, mai este vreo nădejde? Mi-e îngăduiut să mă întorc și să mă îndrept spre Poarta cea Strămtă? Oare nu voi fi alungat de acolo cu rușine din pricina acestui păcat? Imi pare rău că am ascultat de sfatul acelui om. Mi se poate ierta păcatul acesta?

Evanghelistul îi răspunse: Păcatul tău este foarte mare, căci ai făcut două lucruri rele: ai părăsit calea cea dreaptă și ai umblat pe cărări neîngăduite. Totuși, omul acela ce stă la Poarta Strămtă te va primi, pentru că este foarte bun. Dar de aici înainte bagă de seamă să nu te mai abați încă odată, ca nu cumva să pieri pe drum. (1)

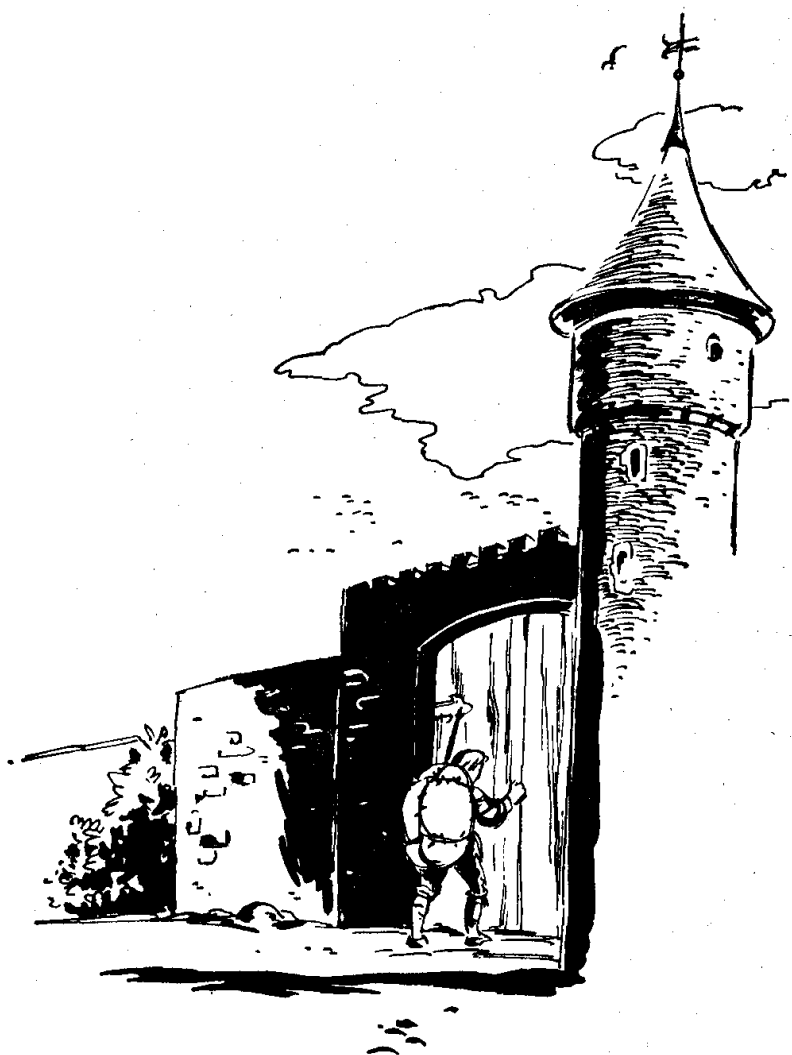
Astfel Creștinul se pregăti să se întoarcă din drum. Evanghelistul l-a îmbrățișat zâmbitor și i-a urat drum bun. Creștinul se depărtă cu pași grăbiți, ne mai vorbind cu nimeni care-l întâlnea și nici măcar nu răspundea dacă îl întreba cineva ceva. Mergea ca și când ar fi călcat pe pământ neîngăduiut și nu se simți în siguranță până nu ajunse la drumul pe care-l părăsise, ca să urmeze sfatul domnului Deșteptul-Lumii.

Capitolul 3

Creștinul intră pe Poarta Strămtă.

După un oarecare timp, Creștinul ajunse la Poarta Strămtă. Deasupra ei sta scris: Bateți și vi se va deschide! (2) El bătu deci de câteva ori gândindu-se: Mi se va îngădui oare să intru? Se va deschide oare poarta unui sărman ca mine, care nu m'am arătat decât un răzvrătit

(1) Psalmul 2. 12; (2) Matei 7. 7;

nevrednic? Ah, dacă mi se va deschide, nu voi înceta să cânt laude Domnului!

În sfârșit veni la poartă un om venerabil la înfățișare, numit Bună-Voința, care-l întrebă cine este, de unde vine și ce dorește.

— Creștinul. Sunt un biet păcătos trudit și împovărat. Vin din Cetatea Pierzării și călătoresc spre Muntele Sionului, ca să fiu izbăvit de mânia viitoare. Mi s'a spus că drumul duce prin poarta aceasta și aș vrea să știu dacă îmi dai voie să intru.

— Bună-Voința. De ce nu, cu toată inima, zise el și-i deschise poarta. Când dete să intre, Bună-Voința îl trase înăuntru de mână. Ce va să zică asta? întrebă Creștinul. Celălalt îi răspunse: Nu departe de poartă se află o cetățuie puternică a cărei căpetenie este Beelzebub. De acolo, el și cei ce țin cu el, aruncă săgeți spre cei ce vin la această poartă, vrând să-i omoare înainte de a intra înăuntru. Atunci Creștinul spuse: Mă bucur și mă cutremur în același timp. După ce călătorul trecu de poartă, Bună-Voința îl întrebă cine l-a trimis.

— Creștinul. Evanghelistul mi-a spus să vin aici și să bat la poartă, ceea ce am și făcut. Mi-a spus apoi că Domnia-Ta mă vei învăța ce trebuie să fac.

— Bună-Voința. Înaintea ta stă o ușă deschisă și nimeni n'o poate închide.

— Creștinul. Abia acum încep să culeg din roadele osteneților mele.

— Bună-Voința. Dar cum se face că vii singur?

— Creștinul. Pentru că niciunul din vecinii mei n'a înțeles primejdia care îi amenință, așa cum am înțeles-o eu.

— Bună-Voința. A știut vreunul că pleci încoace?

— Creștinul. Da, nevastă-mea și copiii mei au băgat de seamă cei dintâi că plec și m'au chemat înapoi. Apoi câțiva din vecini au strigat după mine și m'au chemat și ei înapoi, dar eu mi-am astupat urechile și mi-am căutat de drum.

— Bună-Voința. N'a fugit niciunul după tine ca să te înduplece să te întorci înapoi?

— Creștinul. Ba da, Încăpăținatul și Ușuratecul; dar când au văzut că nu mă las, Încăpăținatul s'a întors acasă

înjurând, iar Uşuratecul m'a însoţit numai o bucată de drum.

— Bună Voinţa. Dar de ce n'a venit până aici?

— Creştinul. Am venit împreună până la Mlaştina Desnădejdiei, în care am căzut amândoi. Atunci vecinul a pierdut curajul şi n'a mai vrut să meargă mai departe; de aceea, după ce a ieşit din mocirlă pe partea din spre casa lui, mi-a spus să stăpânesc sănătos ţara cea frumoasă, pentrucă el nu mai vrea să mai ştie de ea; şi-a văzut astfel de drumul lui şi eu de al meu; el pe urmele Încăpăţinatului, iar eu spre poarta aceasta.

— Bună-Voinţa. Vai de el sărmanul! Aşa de puţin preţ pune el pe slava cerească încât i se pare că nu face să înfrunte câteva greutăţi spre a o căpăta?

— Creştinul. Am spus adevărul despre Uşuratecul, dar dacă ar fi să spun adevărul şi despre mine însumi, s'ar vedea că nici eu nu sunt mai bun. El, ce-i drept, s'a întors acasă, dar şi eu m'am abătut de la calea dreaptă ca să merg pe calea morţii, înduplecat de vorbele înşelătoare ale unuia numit Deşteptul-Lumii.

— Bună-Voinţa. A! Va-să-zică a dat şi peste tine? Te-a sfătuit să-ţi cauţi mântuirea la domnul Lege! Amândoi sunt nişte înşelători. Ai dat cumva ascultare sfaturilor lui?

— Creştinul. Da, cât mi-a fost în putinţă. Am umblat în căutarea domnului Lege până când mi s'a părut că muntele lângă care se află casa lui îmi va cădea în cap; de aceea, am fost silit să mă opresc.

— Bună-Voinţa. Muntele acela a pricinuit moartea multora şi va mai face pe mulţi să piară. Bine că ai scăpat şi nu ţi-au rămas oasele pe acolo.

— Creştinul. Nu ştii ce s'ar fi întâmplat şi cu mine dacă n'ar fi venit Evanghelistul, tocmai când stăteam trist şi dus pe gânduri. Se vede că aşa a fost voia Celui-de-Sus, ca Evanghelistul să vie la mine tocmai atunci, căci altfel n'aş fi ajuns niciodată aici. Acum însă am ajuns, sărmanul de mine, fiind vrednic mai de grabă să fiu zdrobit de muntele acela decât să stau de vorbă cu Dumneavoastră. O! cât de mare e mila cerească, pentrucă mi-a îngăduit să intru aici!

— Bună-Voinţa. Noi nu facem nimănui nici-o greutate,

orice ar fi făcut ei înainte de a fi venit aici: cu nici-un chip nu sunt izgoniți. (1) De aceea, Creștine iubit, haide cu mine puțin și te voi învăța calea pe care trebuie să mergi. Ia te uită înaintea ta: vezi acel drum strâmt? Aceasta-i calea pe care trebuie să mergi. Ea a fost deschisă de patriarhi, prooroci, de Hristos și apostolii Săi, și e cât se poate de dreaptă. Iată calea pe care trebuie s'o urmezi.

— Creștinul. Dar nu sunt pe ea cotituri unde m'aș putea rătăci?

— Bună-Voință. E adevărat, sunt multe căi care dau în ea, dar acelea sunt mai late și întortochiate, așa vei putea să deosebești pe cea adevărată de celelalte: numai cea bună este dreaptă și îngustă.

Am văzut apoi în vis cum Creștinul l-a întrebat pe Bună-Voință dacă nu l-ar putea ușura de sarcina din spinare, căci fără să fie ajutat de cineva, nu era cu putință să scape de ea.

— Cât despre povara ta, răspunse Bună-Voință, du-o cu răbdare până la locul unde vei găsi mântuirea. Acolo ea îți va cădea singură din spinare.

Creștinul se pregăti de plecare. Celălalt îi spuse că dela poartă va mai merge o bucată de drum și că ajunge la casa Tălmăcitorului. Acolo să bată la ușă și Tălmăcitorul îi va arăta lucruri minunate. Creștinul își luă rămas bun dela prietenul său care la rândul lui îi ură călătorie bună cu ajutorul lui Dumnezeu.

Capitolul 4

Casa Tălmăcitorului.

Creștinul merse înainte până la casa Tălmăcitorului, unde bătu mult la ușă. Intr'un târziu cineva veni și întrebă cine bate.

— Domnule, răspunse Creștinul, sunt un drumeț pe care un prieten al stăpânului casei acesteia l-a trimis aici!

(1) Ioan 6. 37;

pentru lămuriri. Aș fi bucuros să pot vorbi cu stăpânul casei.

Omul strigă pe stăpânul casei care, după câteva clipe, veni la Creștin și-l întreabă ce dorește.

— Domnule, zise Creștinul, vin din Cetatea Pierzării și merg spre Muntele Sionului. Cel care stă la poarta dela intrarea acestui drum mi-a spus că ajuns aici îmi vei arăta lucruri minunate, care îmi vor prinde bine pentru drumul meu.

Tălmăcitorul îi spune: Intră și îți voi arăta ce-ți va fi de folos. Apoi porunci slujitorului să aprindă lumina și cheamă pe Creștin să-l urmeze. Ajuns la o încăpăre mai la oparte, spuse slujitorului să deschidă ușa. Atunci Creștinul văzu atârând pe peretele acestei încăperi chipul zugrăvit al unui bărbat; el avea ochii ridicați spre cer, în mână ținea Biblia, iar pe buzele lui era scrisă legea adevărului; lumea era înapoia lui; parcă chema pe oameni la Dumnezeu, iar deasupra capului său avea o cunună de aur.

Creștinul întreabă: Ce va să zică asta?

— Tălmăcitorul. Bărbatul al cărui chip îl vezi e unul dintr'o mie. El poate spune ca apostolul: Chiar dacă ați avea zece mii de învățători întru Hristos, n'aveți mai mulți părinți, pentru că eu v'am născut în Hristos Isus, prin Evanghelie; copiii mei, pentru care iarăși simt durerile nașterii, până va lua Hristos chip în voi. (1) Că-l vezi cu ochii ridicați spre cer, cu Biblia în mână și având legea adevărului scrisă pe buzele sale, aceasta înseamnă că opera sa este să cunoască lucruri ascunse și să le descopere păcătoșilor; de aceea îl și vezi parcă chemând pe oameni la Dumnezeu, cu lumea înapoia lui și o cunună de aur deasupra capului; acesta înseamnă că pune puțin preț pe lucrurile pământești, din dragostea ce o are față de slujba încredințată de către Stăpânul său; el va fi negreșit răsplătit cu slavă în lumea de apoi. Ti-am arătat mai întâi acest chip, spuse Tălmăcitorul, pentru că numai bărbatul pe care-l vezi are dela Stăpânul locului către care mergi, înputernicirea să te călăuzească prin toate greutățile peste

(1) 1 Corinteni 4. 15; Galateni 4. 19;

care poți să dai în drum. De aceea, ia bine seama la ce ți-am arătat, ca nu cumva să întâlnești în cale oameni care se prefac că te duc pe calea cea bună dar drumul lor duce la moarte.

Apoi l-a luat de mână și l-a dus într'o sală largă și plină de praf, pentru că nu fusese măturată. După ce Creștinul privi puțin prin sală, Tălmăcitorul chemă pe un om s'o măture. Când acesta începu măturatul, se ridică atâta praf încât Creștinul era cât pe ce să se înnăbușe. Tălmăcitorul porunci atunci unei slujnice să aducă apă și să stropească pe jos. După asta încăperea fu curățată cu ușurință.

Creștinul întreabă: Ce va să zică asta?

Tălmăcitorul răspunse: Sala aceasta reprezintă inima omului care n'a fost sfințită prin harul dulce al Evangheliei. Praful este păcatul și stricăciunea dinăuntru, care murdăresc pe om. Cel ce a început să măture întâi este Legea; dar cea care a adus apă și a stropit este Evanghelia. Ai văzut că atunci când a început să măture, praful s'a ridicat din toate părțile, mai-mai să te înnece și încăperea tot n'a putut fi curățată. Aceasta să-ți fie de învățătură: că Legea, prin felul ei de a lucra, în loc să curățe inima de păcate, mai tare le afâță, le face mai puternice și le înmulțește, tocmai pentru că le descoperă și le interzice, dar nu-ți dă puterea să le biruiești. (1) Ai văzut apoi pe fata care a stropit cu apă și odaia a fost astfel cu ușurință curățată. Aceasta înseamnă că de îndată ce pătrunde în inimă Evanghelia, cu puterea ei dulce și binefăcătoare, păcatul este biruit și stăpânit. Prin credința în Evangheliie, inima se curăță și ajunge astfel în stare că poate să locuiască în ea Impăratul slavei.

Am mai văzut apoi pe cineva apropiindu-se de un copil numit Patimă, cu un sac plin cu tot felul de lucruri prețioase pe care le deșertă la picioarele lui. Patimă le și luă și se bucură de ele, bătându-și joc de un altul numit Răbdare.. Dar în câteva clipe toate lucrurile aduse erau risipite și nu mai rămăsese din ele decât zdrențe.

(1) Romani 7. 9; 1 Corinteni 15. 56;

Creștinul spuse Tălmăcitorului: Deslușește-mi bine toate acestea.

— Cei doi copii, spuse el, sunt două pilde. Patimă reprezintă pe omul care mai este în această lume, iar Răbdare pe cel care așteaptă viața viitoare. Căci după cum ai văzut, Patimă vrea să aibă toate chiar în anul acesta, adică în această lume; așa sunt cei care trăiesc pentru această lume. Ei socotesc că le trebuie negreșit toate cele bune acum. Ei nu pot să aștepte anul viitor, adică până în lumea de apoi, pentru că acolo să primească partea lor de lucruri bune. Zicala „*Mai bine vrabia din mână decât cea de pe gard*”, are pentru ei mai mare putere decât toate mărturiile dumnezeiești despre bunurile lumii viitoare. Și cum ai văzut, în scurtă vreme le-a risipit pe toate și nu i-au mai rămas din ele decât zdrențe, tot așa le va merge tuturor celor ca el la sfârșitul acestei lumi.

— Acuma văd, zise Creștinul, că Răbdare este mai înțelept și aceasta din mai multe motive. Întâi, pentru că el așteaptă lucrurile mai bune, al doilea pentru că va avea parte de glorie, pe când celuilalt nu-i va mai rămâne nimic.

— Tălmăcitorul. Da, așa este, și la aceasta mai poți adăuga o a treia pricină și anume: cele ce nu se văd sunt veșnice, pe când cele ce se văd sunt trecătoare. De asta, nu Patimă, care și-a avut mai nainte lucrurile sale bune, are să râdă de Răbdare, ci Răbdare va râde de Patimă, pentru că el va avea lucrurile sale pe urmă; căci ce vine întâi trebuie totdeauna să facă loc la ce vine mai pe urmă; și ce vine la urmă nu lasă loc la nimic, căci nu este nimic care i-ar mai putea urma. De aceea, cine-și ia dela început partea sa, și-o va cheltui cu vremea, însă cine-și ia partea la urmă, o va păstra pentru totdeauna. Din această pricină se și spune celui bogat: Tu ți-ai luat cele bune în viață, iar Lazăr pe cele rele; acum aici el este mângâiat, iar tu chinuit. (1)

— Creștinul. Acum înțeleg că nu este bine să dorești lucrurile pământești, ci să aștepti pe cele din lumea de apoi.

— Tălmăcitorul. Aici ai spus adevărul, căci lucrurile care se văd sunt trecătoare, pe când cele ce nu se văd sunt

(1) Luca 16. 25;

veșnice. (1) Totuși, pentru că lucrurile pământești sunt atât de apropiate de pornirile noastre trupesti, iar pe de altă parte, pentru că lucrurile lumii viitoare și cugetul nostru pământesc sunt străine între ele, de aceea, zic, cele dintâi sunt îndrăgite lesne, pe când cele din urmă rămân îndepărtate.

Am văzut apoi în vis că Tălmăcitorul a luat pe Creștin de mână și l-a dus într'un loc unde, lângă un zid, ardea un foc; un om turna mereu apă peste el ca să-l stingă. Totuși focul continua să ardă, flacărele lui se făceau tot mai mari. — Ce înseamnă asta? întrebă Creștinul.

Tălmăcitorul răspunse: Focul acesta este opera pe care o isprăvește harul divin în inima omului. Cel ce toarnă apă în el ca să-l stingă este diavolul. Totuși, după cum vezi, focul arde mai puternic; pricina ți-o voi explica numai-decât. Apoi s'a dus cu el de partea cealaltă a zidului, unde un om ținea un vas cu untdelemn în mână, din care turna pe ascuns în foc.

Creștinul întrebă: Ce va să zică asta?

— Tălmăcitorul răspunse: Acesta este Hristos, care, vărsând neîncetat din untdelemnul harului Său, întreține opera începută în inima omului. Prin aceasta se vede că, cu toată stăruința diavolului, harul Domnului lucrează în inima poporului Său. Cum ai văzut, El stă în spatele zidului ca să întrețină focul: aceasta înseamnă că pentru un om încercat de diavolul, îi este foarte greu să înțeleagă cum se întreține lucrarea harului în inima sa.

Apoi Tălmăcitorul conduse pe Creștin într'un loc frumos, unde se afla un palat măreț. Creștinul privea cu admirație. El mai văzu niște oameni îmbrăcați în aur, plimbându-se pe terasa palatului.

Putem să intrăm? — întrebă Creștinul. Tălmăcitorul îl duse la ușa palatului: aici stătea o mare mulțime de oameni, dorind parcă să intre, dar nu îndrăzneau. Lângă ușă, la o masă, stătea un om. Avea înaintea lui o călimară și un registru în care să scrie numele celor ce doreau să intre înăuntru. Văzu apoi în poartă oameni înarmați,

(1) 2 Corinteni 4. 18;

hotărâți să atace pe cei ce ar fi încercat să intre înlăuntru. Acesta uimi pe Creștin. Toți se traseră înapoi de frică, dar Creștinul văzu un om cu înfățișarea foarte hotărâtă, care merse drept la cel care stătea să scrie, și îi spuse: Scrie numele meu! Apoi trase sabia din teacă, își puse un coif pe cap și se repezi spre poartă, aruncându-se asupra oamenilor înarmați, care izbiră în el cu sălbătăcie. Dar omul nu-și pierdu cumpătul, ci începu și el să lovească în dreapta și'n stânga. După ce primi mai multe lovituri răni și el la rândul lui pe cei care închideau intrarea, trecu biruitor prin mijlocul lor și intră în palat. Acolo răsună dulce glasul celor dinăuntru, al celor care petreceau pe terasele palatului. Ei îi spuneau noului venit: Intră, intră! Vei dobândi o slavă veșnică! Omul intră și fu înbrăcat în haine strălucitoare ca și ceilalți. Creștinul luminat de un zâmbet, spuse: Cred că știu ce înseamnă asta.

— Lasă-mă să mă duc — zise Creștinul. — Încă nu, răspunse Tălmăcitorul, până nu-ți voi arăta și alte lucruri; după aceea vei putea să-ți continui călătoria. Și luându-l din nou de mână îl conduse într'o încăpere întunecoasă; acolo, într'o cușcă de fer, ședea un om. El părea foarte trist. Stătea cu ochii plecați, cu mâinile încleștate și ofta amar de parcă i se rupea inima. — Ce înseamnă asta? întrebă Creștinul:

Tălmăcitorul îi spuse să vorbească el însuși cu omul. Creștinul îl întrebă: Cine ești?

— Eu sunt ce n'am fost altădată, răspunse omul.

— Și ce-ai fost altădată?, întrebă Creștinul.

— Omul răspunse: Altădată mărturiseam cu râvnă credința, atât mie însumi cât și altora. Altădată mă credeam demn de Cetatea Cerescă și mă gândeam cu bucurie că voi merge acolo.

— Creștinul. Și acuma ce ești?

— Omul. Acum sunt un om desnădăjduit; ferecat în des-nădejde, în cușca asta de fier. Nu mai pot ieși din ea, din nefericire.

— Creștinul. Dar cum ai ajuns în starea aceasta?

— Omul. Am încetat să veghez și să trăiesc în cumpătare. M'am lăsat dus de poftele mele. Am păcătuit împotriva Cuvântului lui Dumnezeu. Am întristat pe Duhul Sfânt și

El s'a depărtat de mine; l-am lăsat pe diavolul să pună stăpânire pe mine. Am provocat mânia lui Dumnezeu și El m'a părăsit. Inima mi s'a împietrit până într'atâta că nu mă mai pot pocăi.

Creștinul spune atunci Tălmăcitorului: Nu mai e oare nici-o nădejde pentru omul acesta? — Intreabă-l, spuse Tălmăcitorul.

Creștinul se adresa omului: Nu mai e oare vreo nădejde, vei rămâne veșnic în cușca asta a desnădejdiei?

— Omul. Nu, nu mai e nici-o nădejde.

— Creștinul. De ce? Doar Fiul Celui Prea Înalt e atât de milos!

— Omul. Da, dar eu L-am răstignit a doua oară; am batjocorit ființa Lui. I'am disprețuit neprihănirea, am pângărit sângele Lui și am batjocorit Duhul harului. (1) Prin aceasta m'am înlăturat singur dela toate făgăduințele, deci pentru mine n'a mai rămas decât amenințarea cumplită a unei judecăți care este dinainte hotărâtă și a focului care va mistui pe răzvrățiți, deci și pe mine.

— Creștinul. Pentru ce te-ai aruncat singur în nenorocirea asta?

— Omul. De dragul poftelor, plăcerilor și bogățiilor lumesti; îmi făgăduiam singur desfătare când le voi gusta. Dar acum fiecare din aceste lucruri mă roade ca un vierme de foc.

— Creștinul. Nu poți să te mai pocăiești acum și să te întorci la Dumnezeu?

— Omul. Dumnezeu nu-mi mai primește pocăința. Cuvântul Său nu mă mai îndeamnă să cred, ba încă El însuși m'a închis în cușca aceasta de fier: nici-un om nu mă poate scoate de aici. O, Veșnicie! Veșnicie! Cum voi lupta eu cu chinurile care mă mai așteaptă în viitor.

Tălmăcitorul spuse Creștinului: Ține minte ticăloșia acestui om, să-ți fie o pildă veșnică, să te înfioare.

— Intr'adevăr este cumplit! spuse Creștinul. Dumnezeu să-mi ajute să veghez, să fiu treaz și să mă rog, ca să mă pot feri de tot ce a pricinuit nenorocirea acestui om. Dar, nu-i timpul să-mi văd de drum?

(1) Evrei 6. 6; Luca 19. 14; Evrei 10. 26—29;

— Tălmăcitorul. Am să-ți mai arăt un singur lucru și apoi poți să-ți continui drumul. El îl conduse pe Creștin din nou într'o odaie unde un om tocmai se sculase din pat, și îmbrăcându-se era îngrozit, tremurând.

Creștinul întrebă: Ce are acesta? Tălmăcitorul porunci omului să spună de ce tremură. Acesta răspunse: Am văzut azi noapte în vis că tot cerul s'a întunecat. Tuna și fulgera așa de îngrozitor că m'a apucat o spaimă de moarte. M'am uitat în sus și am văzut în visul meu, norii trecând neobișnuit de repede. Apoi am auzit sunet de trâmbițe și am văzut un Om pe nor, înconjurat de cetele cerești. Toți erau împresurați de flăcări; chiar și cerul era cuprins de foc. Apoi am auzit un glas puternic: Sculați-vă cei morți și veniți la judecată! Îndată stâncile au crăpat, mormintele s'au deschis și morții din ele au ieșit afară. Unii erau plini de bucurie și priveau în sus, alții căutau să se ascundă prin munți. Cel care ședea pe nor a deschis cartea și a poruncit întregii lumi să se înfățișeze înaintea Sa. O flăcără mare și o oarecare distanță îl despărțea de ceilalți, așa cum este între judecător și împetricinați la judecată. Am auzit de asemenea strigându-se celor ce înconjurau pe omul de pe nor: Adunați neghina, pleava, paie și aruncați-le în iazul de foc! La aceste cuvinte, foarte aproape de locul unde stăteam eu, s'a deschis o prăpastie fără fund. Din ea ieșea fum și cărbuni aprinși, cu un zgomot înspăimântător. Judecătorul porunci din nou: Adunați grâul în grânar! Atunci am văzut că mai mulți au fost ridicați pe nori, dar eu am fost lăsat jos. Căutam să mă ascund, dar nu puteam, căci Cel ce ședea pe nor se uita la mine. Păcatele mele îmi veneau în minte și mă chinuia conștiința. Tocmai atunci m'am trezit din somn. (1)

- Creștinul. Dar ce te-a înfricoșat așa tare din visul acesta?

- Omul. Credeam că a venit ziua judecății și eu nu sunt pregătit pentru asta. Ce m'a speriat și mai mult a fost că îngerii au luat sus în cer pe mulți, iar pe mine m'au lăsat locului. Și pe lângă aceasta, prăpastia fără fund s'a deschis aproape de locul unde stăteam eu. Mă mustra și

conștiința, dar Judecătorul nu-și mai lua ochii dela mine; mă privea cu mânie.

Tălmăcitorul spuse Creștinului: Ai luat bine seama la toate acestea?

— Creștinul. Da și ele mă înfricoșează, dar îmi dau și nădejde.

— Tălmăcitorul. Atunci păstrează-le toate în inima ta, ca să-ți fie ca un imbold care să te împingă să urmezi calea pe care trebuie să mergi.

Creștinul se pregăti să-și urmeze drumul. Tălmăcitorul mai adaugă: Mângâietorul să fie totdeauna cu tine, Creștine, ca să te călăuzească pe drumul care duce spre Cetatea cerească. Creștinul porni deci la drum, zicându-și în sine: Am văzut aici lucruri foarte folositoare, unele plăcute, altele cumplite, care mă îndeamnă să stărui în ce am început, să cuget la ele și să înțeleg bine de ce mi-au fost înfățișate. Mulțumesc, bunule Tălmăcitor.

Capitolul 5

Creștinul găsește iertarea și izbăvirea la picioarele crucii.

Drumul Creștinului era mărginit de o parte și de alta cu un zid care se numea Mântuirea. El începu să alerge, nu însă fără greutate din cauza poverii ce o avea în spate. (1)

Alergă până ajunse la un loc mai ridicat. Acolo se afla o cruce, iar ceva mai jos de ea un mormânt deschis. Când ajunse Creștinul la cruce, văzui în vis că povara i se desface singură de pe umeri; începu să se rostogolească la vale până căzu în gura mormântului deschis.

Creștinul simți atunci o mare bucurie și ușurare. Plin de veselie spuse: El mi-a dat odihnă prin suferința Sa și viața prin moartea Sa. Se opri un timp să privească și să se minuneze, căci era uimit de faptul că doar privise crucea și îi și căzuse povara din spate. Privi îndelung la cruce până când lacrimile îi năpădiră ochii curgându-i pe obraji. (2)

(1) Isaia 26. 1; (2) Zaharia 12. 10;

Pe când stătea el așa, iată că trei Ființe strălucitoare veniră la el, spunându-i: Pace ție! Primul îi spuse: Iertate îți sunt păcatele! Al doilea îl desbracă de hainele lui zdrențăroase și-l îmbracă în haine noi. Al treilea îi puse un semn pe frunte și-i dădu un pergament, poruncindu-i să-l citească atent pe drum, și să-l prezinte când va ajunge la poarta cetății cerești. (1) Apoi cei trei se depărtară și pelerinul își continuă drumul vesel, cântând.

Am văzut apoi în vis pe Creștin urmându-și drumul, până în vale. Acolo, puțin la o parte de drum, zări trei oameni care dormeau bușean, având picioarele legate în lanțuri. Pe unul îl chema Gogomanul, pe altul Leneșul, iar al treilea Ingâmfatul.

Când i-a văzut zăcând într'asa hal, Creștinul se apropie de ei și încercă să-i trezească, strigându-le: Voi sunteți ca cei ce dorm pe vârful unei corăbii, căci Marea Moartă e sub voi, un lac fără fund. (2) Treziți-vă și veniți cu mine. Vă voi ajuta să scăpați de lanțuri. Le mai spuse: Dacă va veni peste voi cel ce umblă ca un leu răcnind, veți ajunge negreșit prada colților lui (3) Ei se uitară la el și-i răspunseră fiecare în felul lui. Gogomanul spuse: Eu nu văd nici-o primejdie! Leneșul grăi: Să mai ațipesc puțin! Ingâmfatul spuse și el: Fiecare trebuie să stea pe picioarele lui! Apoi se culcară din nou, iar Creștinul își văzu de drum.

Dar el era mâhnit că niște oameni care se aflau în mare primejdie, puneau așa puțin preț pe bunăvoința lui de a-i ajuta. Pe când sta așa, Creștinul văzu doi oameni sărind peste zidul din partea stângă a drumului îngust. Aceștia veniră grăbiți la el. Unul se numea Tipicarul, celălalt Fățarnicul. Când se apropiară de Creștin, el le spuse: Domnilor, de unde veniți și unde mergeți?

— Tipicarul și Fățarnicul. Noi suntem născuți în țara Gloriei Deșarte și mergem la Muntele Sionului ca să fim lăudați.

— Creștinul. De ce n'ați intrat pe poarta dela începutul acestui drum? Nu știți că este scris acolo: Cine nu intră pe ușă, ci sare pe altă parte, este un hoț și un tâlhar? (4)

(1) Marcu 2. 5; Zaharia 3. 4; (2) Pildele 23. 34; (3) 1 Petru 5. 8; (4) Ioan 10. 1;

Ei răspunseră că toți cei din țara lor socotesc că e mare înconjur să vii pe la poartă și de aceea au obiceiul să scurteze drumul, sărind peste zid.

— Creștinul. Dar nu va fi socotită aceasta o călcare a poruncii Domnului Cetății spre care mergem, dacă nescotiți astfel voia Sa arătată lămurit?

Ei îi spuseră să nu-și bată capul în privința asta, pentru că ce făcuseră ei, era după un vechi obicei, că dacă ar fi nevoie, ar putea aduce și mărturii care să dovedească cum că așa s'a făcut de mai bine de o mie de ani.

— Credeți voi, spuse Creștinul, că obiceiul vostru ar câștiga la judecată?

Ei răspunseră că un obicei ca acesta, care durează de mai bine de o mie de ani, va fi fără îndoială socotit de un judecător nepărtinitor ca ceva legiuit. Și afară de asta, adăuseră ei, nu interesează cum am ajuns pe drum. Bine că suntem pe el! După cum înțelegem, tu ești un drumet, care ai intrat pe poartă. Noi am sărit peste zid. Intrucât situația ta e mai bună ca a noastră?

— Creștinul. Eu merg după porunca Stăpânului meu, iar voi umblați după gândurile neghioabe ale închipuirii voastre și sunteți socotiți hoți de către Stăpânul acestui drum; de aceea mă îndoiesc dacă la sfârșitul drumului veți fi primiți ca niște oameni cinștiți; voi veniți de capul vostru, fără călăuzirea Sa, și veți continua singuri drumul fără îndurarea Sa.

Ei nu mai avură ce să-i răspundă; îi spuseră să-și vadă de treaba lui. Am văzut apoi că au mers pe drumul lor, fără să-și mai vorbească, ci spuseră Creștinului doar că în ce privește legile și rânduielile, ei nu se îndoiau că le împlinesc cu un cuget foarte curat, ca și el.

— Nu vedem în ce te deosebești tu de noi, decât doar prin mantaua pe care o porți și care, după cât gândim, ți-a dăruit-o vreun vecin, ca să-ți acoperi goliciunea.

Creștinul. Prin faptele cerute de legi și rânduieli, nu veți fi mântuiți, căci nu ați intrat pe poartă. (1) Cât despre mantaua pe care o port, am primit-o dela Stăpânul locului spre care merg, și tocmai așa cum spuneți voi, ca să-mi

(1) Galateni 2. 16; 3. 11;

acopăr goliciunea; aceasta este o dovadă a bunătății Lui deosebite față de mine, căci înainte n'aveam pe mine decât niște zdrențe. Afară de asta, ea îmi este și o mare mângâiere, pentrucă eu cred că îndată ce voi ajunge la poarta Cetății, Domnul mă va recunoaște fiindcă port haina Sa, haină cu care m'a îmbrăcat fără plată în ziua când m'a desbrăcat de zdrențele mele; și pe lângă aceasta, am pe frunte un semn, la care poate încă n'ați luat seama; semnul mi l-a făcut un trimis al Domnului, în ziua când mi-a căzut povara din spinare; vă mai pot spune că mi s'a dat un pergament; cetindu-l, el îmi aduce mângâiere; mi s'a poruncit să-l arăt la poarta cerească, să pot să intru; mă îndoiesc că vreunul din voi are ceva din toate aceste lucruri; și nu le aveți, pentrucă n'ați intrat pe poartă.

Cei doi nu spuseră nimic, se uitară unul la altul și începură să râdă. I'am văzut pe toți trei mergând mai departe. Creștinul mergea înainte și nu le mai vorbea, doar suspinând, sau tresărind de bucurie. Citea mereu din pergamentul pe care i-l dăduse una din Ființele acelea strălucitoare și lectura aceasta îi dădea noi puteri.

Capitolul 6

Dealul Greutăților

I-am văzut mergând așa până au ajuns aproape de Dealul Greutăților, la poalele căruia se afla un izvor. De aici, din drumul care venea dela poartă, se despărteau două drumuri, care o luau pe la poalele dealului: unul la dreapta, altul la stânga. Însă drumul cel îngust, care era și cel adevărat, ducea drept în sus pe deal, iar suișul dealului se numea Greutate. Creștinul merse mai întâi la izvor și bău din el ca să se răcorească. Pe urmă începu să suie dealul spunându-și: Cu toate că dealul este înalt, totuși îl sui; să nu iau în seamă greutatea; pe aici trece calea către viață; hai curaj, nu slăbi și nu te teme; mai bine pe drumul drept cu toate că-i greu decât pe un drum strâmb, mai ușor, dar care sfârșește rău.

Ceilalți doi ajunseră și ei până la poalele dealului. Când văzură însă că este povârnit și înalt și când mai văzură celealte două drumuri pe care se putea merge, se hotărîră să meargă pe ele. Ei își închipuiau că aceste drumuri se vor întâlni iar în cealaltă parte a dealului, dând amîndouă în drumul pe care o luase Creștinul. Unul din aceste drumuri se numea Primejdie, celălalt Nimicire. Unul din cei doi apucă pe drumul Primejdiei, care îl duse într'o pădure; celălalt de-a-dreptul pe drumul către Nimicire, care-l duse într'un ținut plin de înălțimi întunecoase. Acolo se poticni și căzu la pământ de unde nu se mai sculă.

— Am urmărit pe Creștin să văd cum urcă el dealul: mai întâi alergă, pe urmă merse la pas, apoi începu să se agațe și să se târască în mâini și genunchi atît era de abrupt locul. Cam pe la mijloc, între vârful și poalele dealului, se afla un umbrar frumos, pe care-l făcuse Stăpânul dealului pentru odihna călătorilor obosiți. Aici deci intră Creștinul și se așeză să se odihnească. Scoase din sân sulul de pergament și citi în el lucruri care-l mîngăiară; începu apoi să se uite cu luare aminte la îmbrăcămintea care-i fusese dată lângă cruce, bucurându-se astfel din nou; în sfârșit ațipi, apoi dormi de-a-binelea, până se înnoptă. Dormind, îi căzu sulul din mână; pe când dormea, veni cineva la el, îl trezi și îi spuse: Du-te la furnici, leneșule! Uită-te cu băgare de seamă la ele și fii înțelept. (1) Creștinul sări în picioare și porni numaidecât la drum. Merse grăbit până ajunsse în vârful dealului. Când ajunsse aici, doi oameni veniră în goană la el. Unul se numea Fricosul, altul Bănuitorul. Creștinul le spuse: Ce faceți, Domnilor? Alergați înapoi? Fricosul răspunse că merseseră spre Cetatea Sionului și chiar urcaseră dealul acesta greu; dar, adause el, cu cât mergeam, cu atît dam pîte mai multe primejdii; de aceea ne întoarcem înapoi.

— Da, așa-i, zise Bănuitorul, chiar înaintea noastră pe drum sunt culcați doi lei; dorm, ori sunt treji, nu știm, dar dacă ne apropiam de ei, hotărât că ne-ar fi rupt în bucăți.

Creștinul răspunse: Mă faceți să-mi fie și mie frică; dar încotro să fug? Dacă mă întorc în țara mea, știu că ea este

(1) Pildele 6. 6;

sortită focului și voi pieri negreșit acolo; dacă însă voi putea ajunge în Cetatea Cerească, acolo nu mai sunt în primejdie. Trebuie să-mi iau inima în dinți: să mă întorc înapoi, asta n'ar însemna decât moartea. Dacă merg înainte, trec printr'o mare spaimă, dar pe urmă am viața veșnică; fie ce-o fi, merg înainte. Fricosul și Bănuitorul scoborîră în fugă dealul, iar Creștinul își văzu de drum. Incepu să se gândească la cele ce-i spusese cei doi și vru să scoată sulul din sân ca să citească din el, dar nu-l găsi. Creștinul era nespus de amărât și nu știa ce să facă. Pierduse tocmai ce-i era de trebuință ca să aibă mângâiere și în același timp ce-i trebuia ca să intre în Cetatea Cerească. Se găsea în mare încurcătură și nu știa ce să facă. Își aduse însfârșit aminte că adormise sub umbrarul de pe deal. Căzu deci în genunchi și se rugă lui Dumnezeu să-l ierte, pe urmă se întoarse să-și caute sulul.

Cine ar putea spune mahnirea Creștinului, pe tot drumul înapoi? Ofta, plângea, și de multe ori se mustra că se apucase să doarmă într'un loc hotărât numai pentru puțină odihnă. Se întoarse îndărăt, căutând cu grijă pe tot drumul, când într-o parte, când într'alta, doar o da peste sulul care îi adusese atâta mângâiere pe drum. Merse așa până ce zări departe umbrarul unde se oprise să doarmă. Apoi se mahnii și mai mult, căci își aduse aminte că dormise acolo și-și spuse: O, nemernicul de mine că mi-am găsit să dorm ziua nămiaza mare! M'am lăsat dus de poftă și m'am folosit de umbrar să-mi răcoresc trupul, pe când Stăpânul dealului îl ridicase doar pentru puțină înviorare. Cât drum am făcut în zadar! La fel a fost și cu copiii lui Israel; din pricina păcatului lor au fost trimiși înapoi la Marea Roșie. Și eu merg trist pe drumul acesta pe care puteam să merg voios, dacă n'aș fi dormit somnul acela păcătos! Cât de departe aș fi fost acum! Trebuie să fac de trei ori drumul; ba mi se pare că o să mă apuce și noaptea, căci ziua este pe sfârșite. O, dacă n'aș fi adormit!

Ajunse înapoi la umbrar, se așează jos și începu să plângă; dar, în cele din urmă, uitându-se sub un scaun, văzu sulul; îl luă tremurând și-l băgă în sân. Cine poate spune bucuria lui? Căci sulul era doar cheazășia vieții lui și primirii la limanul dorit; deaceea Creștinul mulțumi lui

Dumnezeu că îi îndreptase ochii spre sul, apoi bucuros și cu lacrimile în ochi își urmă drumul. Cât de sprinten călca acum! Cu toate acestea, înainte de a ajunge în vârful dealului, asfinți soarele. Acesta îi aminti iarăși cât de ușuratec fusese; începu să se tânguiască și să-și spună: O, somn păcătos! Iată că mă prinde noaptea pe drum din pricina ta! Trebuie să merg pe întuneric, nu văd cărarea și trebuie să întâmpin răcnitul fioros al fiarelor sălbatice. Își mai aduse aminte de cele povestite de Fricos și de Bănuitor, privitor la leii pe care i-au întâlnit în drum. Își spuse în sine: Fiarele cutreieră noaptea după pradă și dacă îmi vor ieși înainte în întunec, cum mă voi feri de ele ca să nu mă sfâșie? Pe când își plângea purtarea sa nesăbuită, iată că înaintea lui, lângă drum, văzu un palat falnic, al cărui nume era Plin de Frumusețe.

Capitolul 7

Palatul Plin de Frumusețe.

În visul meu l-am văzut pe Creștin grăbindu-se spre palat, cu gândul să ceară acolo găzduire. Nu merse mult și când era ca la vreo două sute de pași de odăița portarului, ajunsese pe un drum foarte îngust; se uită cu băgare de seamă și văzu doi lei stând în drum. Acuma înțeleg, se gândi el, primejdia care a întors din drum pe Bănuitor și pe Fricos! Leii erau însă înlanțuiți, dar el nu vedea lanțurile. Îl apucă frica și se gândea dacă nu-i mai bine să se întoarcă și el înapoi după ceilalți, căci nu vedea scăpare. Dar portarul, care se chema Veghetorul, băgă de seamă din odăița lui și-i strigă: Așa de neputincios ești? Nu te teme de lei, că sunt în lanțuri; sunt puși aici ca să încerce credința celor ce vin. Ține drept prin mijlocul cărării și nu ți se va întâmpla nimic.

L-am văzut apoi mergând înainte tremurând de frica leilor; îi auzi răcnind, dar nu-i făcură nimic. Era foarte bucuros și merse până înaintea ușii unde era portarul,

căruia îi spuse: Domnule, ce fel de casă este aceasta? N'aş putea să trag aici peste noapte? Portarul îi răspunse: Casa a fost clădită de Stăpânul dealului pentru odihna şi adăpostirea pelerinilor. Portarul l-a mai întrebat de unde vine şi încotro merge.

— Creştinul. Vin din Cetatea Pierzării şi merg la Muntele Sionului; dar pentrucă a asfinţit soarele, aş vrea, dacă s'ar putea, să rămân aici peste noapte.

— Portarul. Cum te numeşti?

— Creştinul. Numele meu este acum Creştinul, dar mai nainte mă chema Fără-Har. Sunt din neamul lui Iafet, pe care Dumnezeu vrea să-l înduplece să locuiască în corturile lui Sem. (1)

— Portarul. Cum se face că vii aşa de târziu? A apus soarele.

— Creştinul. Aş fi ajuns mai de vreme aici, dar păcătosul de mine, am adormit la umbrarul de pe deal. Şi tot aş fi ajuns mai de vreme, dacă pe când dormeam n'aş fi pierdut sulul şi m'am supt până în vârful dealului fără el; am fost nevoit să mă întorc unde dormisem, l-am găsit şi iată-mă acum aici.

— Poartarul. Foarte bine. Voi chema pe una din fecioarele palatului, căreia, dacă-i vei plăcea la vorbă, te va duce la ceilalţi din năuntru, după rânduiala casei. Portarul sună clopotul şi veni o fecioară frumoasă, care se numea Priceperea; ea întreabă ce este.

Portarul răspunse: Omul acesta este în călătorie; vine din Cetatea Pierzării şi merge la Muntele Sionului, dar pentrucă-i obosit şi l-a apucat noaptea, m'a întrebat dacă n'ar putea să tragă aici peste noapte. I-am spus că am să te chem şi după ce ai să stai de vorbă cu el, vei face cum ţi se va părea mai nimerit, potrivit cu rânduielele casei.

Atunci ea l-a întrebat de unde este şi încotro se duce. L-a mai întrebat ce l-a făcut să pornească în călătorie şi el i-a spus tot. La urmă l-a întrebat cum îl cheamă. El spuse: Creştinul, şi mai adăugă: doresc cu atât mai mult să rămân aici peste noapte pentrucă, după cum văd, casa aceasta a fost clădită de Stăpânul dealului pentru adă-

(1) Genesa 9. 27;

postirea pelerinilor. Ea zâmbi, însă în ochi avea lacrimi. După un timp, ea spuse: Am să mai chem pe careva din casă; alergă la ușă și chemă pe Prevedere, pe Evlavie și pe Dragoste, care, după ce au mai stat puțin de vorbă cu el, l-au adus în mijlocul familiei. Mulți din ai casei îl întâmpinară în prag spunându-i: Intră, tu care ești binecuvântat de Domnul! Casa noastră a fost clădită de Stăpânul dealului tocmai pentru primirea unor călători ca tine. Creștinul se plecă înaintea lor și intră în casă. Îi dădură ceva să bea și se învoiră ca până la cină, să mai stea de vorbă. Evlavie, Prevedere și Dragoste începură astfel:

— Evlavie. Acum, iubite Creștin, fiindcă în dragostea noastră te-am primit în casă, hai să vorbim despre tot ce ți s'a întâmplat în călătoria ta, pentru ca în felul acesta, dacă se poate, să devenim cu toți mai buni.

— Creștinul. Cu toată inima, și îmi pare bine că vă văd atât de binevoitoare cu mine.

— Evlavie. Mai întâi, ce te-a făcut să te hotărăști pentru viața de pelerin.

— Creștinul. Am fost silit să-mi părăsesc țara pentrucă mă așteaptă pieirea dacă rămâneam unde mă aflu.

— Evlavie. Dar cum se face că ai nimerit tocmai aici?

— Creștinul. Așa a fost voia lui Dumnezeu. Pe când tremuram de pieire, și nu știam încotro s'apuc, din fericire, a venit la mine un om numit Evanghelistul și m'a îndreptat spre Poarta Strămtă, pe care n'aș fi nimerit-o niciodată altfel; și așa m'a pus pe drumul care m'a dus drept aici.

— Evlavie. Dar pe la casa Tălmăcitorului n'ai trecut?

— Creștinul. Ba da, și am văzut acolo unele lucruri pe care am să le țin minte cât voi trăi. Mai ales trei din ele: cum Hristos, în ciuda Satanei, întretine în inimi lucrarea harului Său; cum a păcătuit un om până acolo că s'a lipsit de orice îndurare a lui Dumnezeu, precum și visul unuia care credea că a și venit judecata de apoi.

— Evlavie. Cum asta, l-ai auzit povestindu-și visul?

— Creștinul. Da, și era înspăimântător; mă durea la inimă când povestea, totuși nu-mi pare rău că l-am auzit.

— Evlavie. Cum asta, l-ai auzit povestindu-și visul?

— Creștinul. El m'a mai dus să văd un palat mareț și pe oamenii care-l locuiau, îmbrăcați în aur; am văzut acolo

cum un bărbat viteaz și-a făcut drum cu sabia prin mijlocul oamenilor înarmați care stăteau în ușă ca să-l oprească să intre — cum a fost poftit înăuntru, să dobândească slava veșnică; toate acestea mi-au mers la inimă. Aș fi rămas un an întreg în casa bunului Tălmăcitor, dacă n'ar fi trebuit să merg mai departe.

— Evlavie. Și ce-ai mai văzut pe drum?

— Creștinul. Mai întrebi? Mai departe am văzut un om care era răstignit sângerând pe o cruce de lemn. Și doar cât am privit la El și povara mi-a și căzut din spinare. Imi părea ciudat, căci până atunci nu mai văzusem așa ceva. Cum stam așa și mă uitam, au venit la mine trei Ființe strălucitoare. Una din ele mi-a adevărit că păcatele îmi sunt iertate; a doua m'a desbrăcat de hainele mele zdrențăroase și mi-a dat această haină înflorată; a treia mi-a făcut semnul care se vede pe frunte și mi-a dat acest sul de pergament.

— Evlavie. Dar ai mai văzut și alte lucruri nu-i așa?

— Creștinul. Cele pe care le-am înșirat până acum sunt cele bune; dar am mai văzut și altele. De pildă, am văzut pe cei trei oameni: Gogomanul, Leneșul și Ingâmfatul, dormind lângă drum, cu lanțuri de picioare. Dar credeți că am putut să-i trezesc? Am mai văzut pe Tipicar și pe Fătarnic, cum au sărit zidul, ca să meargă după cum spuneau ei, spre Muntele Sionului. Dar au pierit repede, cum de altfel le și spuseseam, dar ei n'au vrut să mă asculte. Mai greu decât toate mi-a fost însă la urcatul acestui deal și tot așa de greu mi-a fost să trec pe lângă lei. Și, în adevăr, dacă n'ar fi fost acel bun Portar, nu știu dacă în cele din urmă nu m'aș fi întors înapoi. Acum însă mulțumesc lui Dumnezeu că mă aflu aici și vă mulțumesc și vouă că m'ați primit.

Pe urmă Prevedere a găsit cu cale să-i mai pună câteva întrebări.

— Prevedere. Te gândești câteodată la țara de unde vii?

— Creștinul. Da, însă cu multă rușine și scârbă. În adevăr, aș fi avut prilej să mă întorc acolo, însă acum doresc o țară mai bună, adică pe cea cerească. (1)

(1) Evrei 11. 15;

— Prevedere. Nu mai duci cumva cu tine din apucăturile cu care erai obișnuit mai înainte?

— Creștinul. Da, însă fără voia mea; în deosebi gândurile ascunse ale firii pământești, cu care toți cei din țara mea, ca și mine altădată, se desfată. Dar acum toate acestea mă chinuesc și dacă ar fi după mine, nu m'aș mai gândi la ele. Însă când vreau să fac bine, răul stă lipit de mine. (1)

— Prevedere. Nu ți se pare uneori că ai și biruit aceste obiceiuri care îți dau atât de mult de gândit?

— Creștinul. Da, însă rareori se întâmplă acest lucru. Ceasurile acelea sunt ceasuri de fericire.

— Prevedere. Poți să-ți aduci aminte prin ce mijloace ți se par aceste necazuri ca și biruite?

— Creștinul. Da, când mă gândesc la ce am văzut la cruce; când mă uit la haina mea înflorată; când citesc pergamamentul pe care-l port în sân și când mă gândesc cu dor la locul spre care merg.

— Prevedere. Ce te face să fii așa de dornic să mergi la Muntele Sionului?

— Creștinul. Mai mă întrebi? Nădăjduesc să văd acolo viu pe Cel care atârna neînsuflețit pe cruce; că acolo voi scăpa de toate aceste apucături care sunt în mine și mă necăjesc fără încetare. Se spune că acolo nu este moarte și că voi locui împreună cu cel pe care-l iubesc mai mult. Să vă spun drept, iubesc pe Cel ce m'a scăpat de povara mea și sunt obosit de boala dinăuntru meu. Jinduiesc după veșnicie și să fiu cu cei care strigă: *Sfânt, sfânt, sfânt este Cel veșnic!*

Pe urmă, Dragoste întreabă pe Creștin: Ai familie? Ești însurat?

— Creștinul. Am nevastă și patru copii.

— Dragoste. Și de ce nu i-ai adus cu tine?

Creștinul începu să plângă și răspunse: Vai, cum nu i-aș fi luat cu mine! Dar ei urau din răspuțeri călătoria mea.

— Dragoste. Să fi vorbit cu ei, să fi încercat să le arăți primejdia care-i așteaptă dacă rămân acolo.

— Creștinul. Așa am și făcut și le-am mai spus tot ce mi-a arătat Dumnezeu cu privire la nimicirea cetății noastre;

(1) Romani 7. 21;

însă le-am părut ca unul care vrea să-și rădă de ei și nu m'au crezut.

— Dragoste. Te-ai rugat lui Dumnezeu să binecuvinteze sfatul ce le-ai dat?

— Creștinul. Da, și chiar cu multă dragoste, căci trebuie să știi că îmi erau foarte dragi, nevasta și sărmanii mei copilași.

— Dragoste. Dar le-ai vorbit de întristarea ta, de frica de nimicire, căci, după părerea mea, nimicirea cetății voastre îți-era destul de vădită?

— Creștinul. De nenumărate ori. Ei puteau să vadă destul de bine frica mea, după înfățișarea pe care o aveam, din lacrimile mele și frământarea mea de teama judecății care atârna deasupra capetelor noastre; însă toate acestea n'au fost de ajuns ca să-i înduplece să vie cu mine.

— Dragoste. Dar cum motivau ei că nu vin?

— Creștinul. Ce să spun? Nevastă-mea se temea să nu piardă lumea aceasta, iar copiii mei se țineau de desfătărilor nesăbuite ale tinereții. Si așa, fie dintr'o pricină, fie din alta, m'au lăsat să plec singur.

— Dragoste. Dar nu cumva, printr'o purtare nelalocul ei, ai innăbușit în tine toate cuvintele cu care căutai să-i îndupleci să vie cu tine?

— Creștinul. Se înțelege că nu mă pot lăuda cu viața mea, căci îmi dau seama că am făcut multe greșeli. Știu foarte bine că ușor poate cineva să răstoarne prin purtarea sa, dovezile și sfaturile ce caută să le întipărească altora, spre binele lor. Totuși pot să spun că m'am ferit cât am putut ca nu cumva, prin vreo faptă nepotrivită, să le fac nesuferită călătoria mea. Ba încă, din această pricină, chiar îmi spuneau că sunt prea aspru cu mine însumi și că de dragul lor mă opresc dela lucruri în care ei nu vedeau nici-un rău. Mai mult: pot să spun că dacă ceva din mine le-a dat prilej să se poticnească, a fost tocmai multa mea grijă să nu păcătuiesc împotriva lui Dumnezeu, sau să fac vreo nedreptate aproapelui meu.

— Dragoste. Așa este! Cain a urit pe fratele său pentru că faptele lui erau rele, iar ale fratelui său drepte; și dacă nevasta și copiii tăi au găsit un prilej de poticnire în tine

din pricina aceasta, atunci ei au fost vinovați față de tine. Tu însă ți-ai scăpat sufletul de vina sângelui lor. (1)

I-am văzut în vis stând așa de vorbă până a fost gata cina și s'au așezat să mănânce. Masa era pregătită cu bucate gustoase și vin bine limpezit, iar toată discuția la masă a fost despre Stăpânul dealului: Despre ce făcuse El și de ce clădise casa aceea. Din ce spuneau, am înțeles că El fusese un mare viteaz, care s'a luptat cu cel care avea stăpânirea morții și l-a biruit, (2), dar nu fără mare primejdie pentru Sine, lucru care m'a făcut să-l iubesc și mai mult. — Căci, după cum am auzit vorbindu-se — spuse Creștinul, El a putut să facă așa, doar dându-și sângele Său. Inșă ceea ce punea o cunună slăvită de har peste tot ce făcuse El, era faptul că făcuse totul din dragoste curată față de țara aceasta. Câțiva din ai casei mai spuneau că Il văzuseră și vorbiseră cu El după ce murise pe cruce. Ei adevereau că au auzit din gura Sa că El iubește foarte mult pe sărmanii pelerini, ca nimeni altul. Au dat și o pildă despre cele ce spuneau, și anume că El se desbrăcase de slava Sa ca să poată veni astfel în ajutorul celor sărmani. Ei L-au mai auzit spunând că nu vrea să locuiască singur pe Muntele Sionului. Afară de aceasta, ei mai spusera că pe mulți pelerini i-a făcut principi, cu toate că din naștere erau niște cerșetori scoși din gunoi. (3)

Așa au mai vorbit până noaptea târziu. Pe urmă, după ce s'au încredințat în paza Stăpânului lor, se duseră să se odihnească. Pe călător l-au dus într'o odaie mare de sus, a cărei fereastră dădea spre răsărit. Odaia se numea Pace. Acolo dormi până se crăpă de ziuă, iar când se trezi începu să cânte.

Dimineața i-au spus călătorului să nu plece până nu-i vor arăta lucrurile minunate de acolo. L-au dus mai întâi în odaia unde țineau cărțile ca să-i arate însemnări foarte vechi în care, după cum îmi amintesc din vis, era trecută spița neamului Stăpânului aceluși deal: precum că El este Fiul Celui Bătrân în zile și obârșia Sa este din veșnicie. Tot aici erau însemnate mai în amănunt faptele Sale și

(1) 1 Ioan 3. 12; Ezechiel 3. 19; (2) Evrei 2. 14—15;

(3) 1 Samuel 2. 8;

numele multor inși pe care îi luase în slujba Sa, cum i-a mutat apoi pe aceștia în niște locuințe care nu pot să fie nimicite nici de mulțimea zilelor, nici de slăbiciunea firii trecătoare.

I-au mai cetit apoi Creștinului câteva din faptele însemnate pe care le făcuseră unii din slujitorii Săi: au cucerit împărății, au făcut dreptate, au căpătat împliniri de făgăduințe, au potolit leii, au stins puterea focului, au scăpat de sabie, au prins puteri din slăbiciune, au fost viteji în războaie, au pus pe fugă oștirile vrăjmașe. (1)

Pe urmă, au mai cetit din alte însemnări ale casei, în care era arătat că domnul lor era gata să primească pe oricine și să-i dea har, cu toate că altădată omul ar fi făcut mare ocară ființei și faptelor Sale. Tot aici se aflau istorisiri despre multe alte lucruri însemnate, precum și prooro-ciri de lucruri care se vor împlini negreșit, spre spaima dușmanilor, cât și spre mângâierea pelerinilor.

A doua zi îi arătară tot felul de arme: săbii, paveze, coifuri, platoșe, rugăciuni stăruitoare și încălțăminte — erau atâtea arme că se putea înarma cu ele în slujba Domnului tot atâția oameni câte stele sunt pe cer.

I-au mai arătat și câteva din uneltele cu care unii din slujitorii Săi făcuseră lucruri minunate. I-au arătat toiagul lui Moise; ciocanul și țapușă cu care a omorât Iael pe Sisera; ulcioarele, trâmbițele și făcliile cu care Ghedeon a pus pe fugă oștile lui Madian; lancea cu care a ucis Șamgar șase sute de oameni; praștia și piatra cu care David a ucis pe Goliat din Gat, precum și sabia cu care va omori Domnul pe Omul păcatului în ziua când el se va năpusti asupra prăzii sale. I-au mai arătat încă multe lucruri minunate, de care Creștinul s'a bucurat nespus.

Creștinul s'a sculat să plece, dar l-au rugat să mai rămână până a doua zi. Și atunci — spuseră cele trei însoțitoare — dacă va fi cerul senin, îți vom arăta Munții Plăcuți, care te vor mângâia mult, pentru că ei se află și mai aproape de limanul dorit. El se învoi și rămase. Când se făcu ziuă, se duseră pe acoperișul casei și îi spuseră să privească spre miazăzi. (2) Creștinul văzu în depărtare

(1) Evrei 11. 33—34; (2) Isaia 33. 16—17;

un ținut muntos, foarte frumos, împodobit cu păduri, viță de vie și alte roade, flori, izvoare și fântâni nespuse de frumoase. El întreabă cum se numește acea țară; îi spuseră că e țara lui Emanuel și este pentru folosința tuturor pelerinilor. Iar când vei ajunge acolo — îi spuseră, vei putea să vezi până la poarta Cetății Cerești pe care ți-o vor arăta păstorii care trăiesc în munți.

Creștinul se pregăti de placare și gazdele au fost de acord. Dar mai întâi, spuseră ei, să ne reîntoarcem în sala de arme. Acolo l-au înarmat din cap până'n picioare, pentru cazul când ar fi atacat pe drum.

Capitolul 8

Apollon.

Creștinul ieși cu prietenele sale la poartă; el întreabă pe Portar dacă n'a văzut pe vreun pelerin trecând. Portarul răspunse afirmativ.

— Nu l-ai cunoscut cumva, întreabă Creștinul.

— Portarul. Mi-a spus că-l cheamă Plin-de-Credință.

— Creștinul. A, îl cunosc, e dintr'un loc cu mine; *mi-e* vecin. Vine din același oraș unde m'am născut și eu. Crezi că a ajuns departe înaintea mea?

— Portarul. O fi acum la poalele dealului.

— Domnul să te binecuvinteze, bunule Portar, pentru tot binele pe care mi l-ai făcut, spuse Creștinul. Apoi porni mai departe; Pricepere, Evlavie, Dragoste și Prevedere îl însoțiră până la poalele dealului. — Cum văd eu, pe cât de greu mi-a fost să sui dealul, tot atât de primejdios îmi va fi să cobor. — Da, spuse Prevedere, așa este. E greu ca cineva să coboare în Valea Umilinței, cum faci tu acum, și să nu alunece. De aceea am și ieșit să te însoțim până la poalele dealului. El începu să coboare, cu băgare de seamă; totuși *alunecă* de câteva ori.

L'am mai văzut apoi în vis pe Creștin ajungând la poalele dealului; bunele lui gazde îi dădură pâine, o sticlă cu vin și un ciorchine de struguri. Pe urmă el își văzu de drum.

În Valea Umilinței, Creștinul trecu printr'o aspră încercare, căci abea mersese puțin și iată că văzu un dușman înaintea sa; el se numea Apolion. Creștinul începu să-i fie frică și se gândea ce să facă: să se întoarcă înapoi sau să dea piept cu el? Își aduse însă aminte că spatele nu-i era apărat de pavăza ce o primise în dar; se gândi că dacă fuge, vrăjmașul l-ar străpunge pe la spate cu săgețile lui. Se hotărî deci să ție piept. Apolion veni spre el; era înfiorător la vedere: acoperit cu solzi ca peștii, cu aripi de balaur și picioare de urs, din pantece îi ieșea foc și fum, cu o gură de leu. Când ajunse lângă Creștin se uită cu dispreț la el și începu astfel:

— De unde vii și încotro te duci?

— Creștinul. Vin din Cetatea Pierzării, locul tuturor răutăților, și merg spre Cetatea Sionului.

— Apolion. Din cele ce-mi spui îmi dau seama că ești unul din supușii mei, căci țara aceea e întreagă a mea. Eu sunt conducătorul și dumnezeul ei. Cum se face că ai fugit de sub stăpânirea împăratului tău? De n'aș trage nădejde că-mi vei sluji mai bine de acum înainte, cu o lovitură te-aș doborî la pământ.

— Creștinul. E foarte adevărat că m'am născut în țara stăpânită de Domnia-Ta, dar slujba era grea, iar din simbria pe care o plătești nu se poate trăi, căci plata păcatului este moartea. De aceea, când m'am făcut mai mare, m'am gândit și eu, ca și alți oameni chibzuiți, dacă nu mi-aș putea afla o soartă mai bună.

— Apolion. Nici-unui stăpân nu-i place să-și piardă supușii și nici eu nu vreau să te pierd pe tine. Pentrucă te plângi de slujbă și de simbria, fă bine și întoarce-te înapoi; îți făgăduiesc că-ți voi da oricare din bunătățile ce se găsesc în țara mea.

— Creștinul. Dar acum am intrat în slujba altuia și anume a Împăratului împăraților. Și cum sunt om cinstit, nu mă pot întoarce la Domnia-Ta.

— Apolion. Ai dat din lac în puț, cum spune proverbul. Dar se știe că de obicei, oamenii care se dau drept slujitorii stăpânului tău, după scurt timp se întorc iarăși la mine. Fă și tu la fel și va fi bine.

— Creștinul. I-am făgăduit că voi fi al Său și i-am jurat credință. Cum aş putea să-mi iau cuvântul înapoi, fără să fiu spânzurat ca trădător?

— Apolion. Mie mi-ai făcut la fel și totuși eu sunt gata să trec toate cu vederea, dacă te întorci la mine.

— Creștinul. Făgăduielile ce ți le-am făcut, au fost în copilăria mea; afară de aceasta, sunt încredințat că Domnul sub steagul căruia mă aflu acum mă poate deslega și ierta de tot ce am făcut când m'am supus ție. Și apoi, să-ți spun drept: slujba pe care o am la El, simbria ce mi-o dă, slujitorii, cârmuirea și tovărășia Lui, tara Lui, îmi plac mai mult decât toate ale tale. De aceea, nu mă mai momi; eu sunt slujitorul Său și vreau să-L urmez.

— Apolion. Mai gândește-te odată, cu sânge rece, la ce te așteaptă în calea pe care ai apucat. Știi că cei mai mulți din slujitorii Săi o sfârșesc rău, pentru că se răzvrătesc împotriva mea și a căilor mele. Câți din ei n'au murit în grele condiții! Afară de aceasta, tu ești de părere că slujba Sa e mai bună decât a mea și totuși El nu s'a mișcat nici odată de la locul Lui ca să scape din nenorocire pe cei care-i slujesc. Iar eu de câte ori n'am scăpat din mâna Sa și alor Săi, fie cu forță, fie prin înșelăciune, pe cei care mi-au slujit cu credință!

— Creștinul. Dacă El nu le vine îndată în ajutor o face într'adins, vrând să încerce astfel dragostea lor și să vadă dacă rămân cu El până la sfârșit; iar sfârșitul rău pe care spui că îl au ai Săi este pentru ei cel mai frumos sfârșit. Căci ei nu se îngrijesc de o izbăvire vremelnică, ci așteaptă slava pe care o vor avea la urmă, când Domnul lor va veni în toată slava Sa și a îngerilor Săi.

— Apolion. Te-ai și dovedit deja necredincios în slujba Sa. Cum îți închipui că vei primi o simbrie dela El?

— Creștinul. În ce i-am fost necredincios?

— Apolion. La începutul călătoriei, când erai aproape să te ineci în Mlaștina Desnădejdiei, te-ai arătat slab. Ai încercat să scapi pe căi lăturalnice de povara ta, când ar fi trebuit să aștepti până ce Împăratul însuși ți-ar fi luat-o din spinare. Ai adormit în loc să veghezi și ai pierdut pergamentul. Eras cât pe ce să te întorci îndărăt când ai

văzut leii, și în tot ce povestești despre ce ai văzut și auzit, încerci un sentiment ascuns de îngâmfare.

— Creștinul. Toate câte le spui sunt adevărate și multe altele pe care nu le-ai pomenit, dar Impăratul căruia îi slujesc și pe care-L cinstesc, e îndurător și gata să ierte. El ține seama că toate aceste slăbiciuni mă stăpâneau încă de pe când eram în țara ta; acolo m'am obișnuit cu ele; am suferit din pricina lor, mi-a părut rău și am căpătat iertare dela Impăratul meu.

Atunci Apolion fu cuprins de mare mânie și izbucni: Sunt dușmanul acestui Impărat — urăsc ființa Sa — legile Sale și pe poporul Său — am venit într'adins ca să mă împotrivesc ție.

— Creștinul. Ia seama ce faci, Apolion, căci eu mă aflu acum pe calea împărătească, pe calea sfințirii, ia seama la tine însuți.

Apolion se așează de-a-curmezișul drumului, și spuse: N'am nici cea mai mică teamă; pregătește-te de moarte, căci jur pe prăpastia iadului că n'ai să mergi mai departe; aici îți vei da sufletul. Și spunând acestea, repezi o săgeată aprinsă spre pieptul Creștinului; dar acesta avea în mână un scut cu care se apără.

Creștinul trase sabia, căci văzu că 'sosise vremea. Apolion aruncă săgețile ca grindina. Oricât a căutat să se ferească, Creștinul a fost totuși rănit la cap, la mână și la picior; se retrase puțin; Apolion se folosi de prilej ca să-l atace cu mai multă tărie. Creștinul însă prinse iarăși curaj și se împotrivi cu toată îndârjirea.

Această luptă înverșunată ținu mai bine de o jumătate de zi; Creștinul era istovit. Din pricina rănilor, puterile îi slăbeau din ce în ce.

Atunci Apolion se apropie de Creștin, îl apucă de cingătoare și-l trânti la pământ. Creștinul scăpă sabia din mână. Apolion strigă: Ești în mâna mea!; între timp îl apăsa ca să-și dea sufletul. Creștinul începu să piardă nădejdea că va mai scăpa cu viață. Însă, din voia lui Dumnezeu, se întâmplă că în timp ce Apolion voia să-i dea lovitura de grație, Creștinul puse repede mâna pe sabie și spune: Nu te bucura dușmanule, că mă voi scula!

(1) și-i dădu lui Apolion o lovitură cumplită. Acesta dădu înapoi rănit de moarte. Creștinul se repezi iarăși la el, spunând: Ba în toate acestea, noi suntem mai mult decât biruitori prin Acela care ne-a iubit (2). Apolion își întinse aripile sale de balaur, și-și luă zborul făcându-se nevăzut.

Nimeni nu și-ar putea închipui, dacă n'ar vedea și n'ar auzi cum am văzut și am auzit eu, răcnetele cumplite ale lui Apolion cât a ținut lupta — în timp ce Creștinul suspina și gemea neîncetat. Nu l-am văzut să fi aruncat o singură privire mai blândă până nu l-a rănit pe Apolion cu sabia cu două tăișuri. Atunci abia a zâmbit Creștinul și și-a ridicat ochii la cer.

După luptă, Creștinul spuse: Vreau să mulțumesc Celui care m'a scăpat din gura leului și mi-a dat ajutor împotriva lui Apolion. — Marele Beelzebub, stăpânul acestui diavol, a pus la cale pierzarea mea, dar binecuvântatul Mihail m'a ajutat; binecuvântat să fie Dumnezeu, lăudat și binecuvântat să fie în veci.

Apoi am văzut o mână care a dat Creștinului câteva frunze din pomul vieții; el le luă și le puse pe rănille primite în luptă și ele se vindecară numaidecât. Apoi se așeză să mănânce din pâinea și să bea din vinul care-i fuseseră dăruite cu puțin mai înainte. După ce prinse astfel puteri noi, porni mai departe, cu sabia în mână, căci nu putea ști dacă nu mai era cumva vreun vrăjmaș prin apropiere. Dar Apolion nu l-a mai supărat cât a trecut prin vale.

Capitolul 9

Valea Umbrei Morții.

După această vale începea alta, numită Valea Umbrei Morții. Creștinul trebuia neapărat să treacă prin ea, pentru că drumul spre Cetatea Cerească trecea prin mijlocul ei. Valea era foarte singuratică. Proorocul

(1) Mica 7. 8; (2) Romani 8. 37;

Jeremia o zugrăvește astfel: Este o pustie, un pământ uscat și plin de gropi, un pământ unde domnește seceta și umbra morții, pe unde nu trece și nu locuiește nimeni. (1)

Creștinul se afla acum într'o primejdie și mai mare decât lupta cu Apolion, după cum veți vedea în cele ce urmează. Indată ce ajunse la gura Văii, întâlni doi oameni; erau fii ai aceluia care aduseseră vești rele despre țara cea bună, Țara Făgăduită. (2) Ei se grăbeau să facă drumul înapoi. Creștinul întrebă: Încotro mergeți?

Ei răspunseră: Înapoi, înapoi, și dorim să vii și tu cu noi, dacă ții la viața și la fericirea ta.

— Creștinul. De ce? Ce s'a întâmplat?

— Mai întrebi? ziseră ei. Am cutezat și am mers cât mai departe pe acest drum, și nu mai ajungeam înapoi, dacă mergeam mai departe; n'am mai fi fost aici să-ți aducem această știre.

— Dar ce s'a întâmplat?, mai întrebă Creștinul.

— Ehei, eram cât pe ce să intrăm în Valea Umbrei Morții, dar, din fericire, am văzut primejdia înainte de a da peste ea.

— Dar ce ați văzut?

— Mai întrebi? Valea este întunecată ca păcura. Am mai văzut acolo duhuri rele, vârcolaci și balauri din iad. Am auzit urlete și gemete ca ale unor oameni care suferă chinuri mari. Peste vale plutesc norii morții; într'un cuvânt, locul este îngrozitor. (3)

— Totuși, spuse Creștinul, din ce mi-ați spus voi, înțeleg că acesta este drumul meu către limanul dorit.

— E poate drumul tău, dar nu al nostru.

S'au despărțit, iar Creștinul își văzu de drum, cu sabia în mână, de frică să nu fie atacat.

Am văzut apoi în vis că în această vale, pe dreapta, cât ținea ea, era un șanț adânc. În acest șanț, orbii au dus pe orbi în toate vremurile și au pierit acolo cu toții. Pe stânga era o mlaștină așa de adâncă, încât dacă un om cade în ea nu-i dă de fund; aici a căzut de-demult regele David și ar fi pierit, dacă Cel Atotputernic nu l-ar fi scos. (4)

(1) Jeremia 2. 6; (2) Numeri 13. 32; (3) Jov 3. 5; 10. 22;
(4) Psalmul 69. 14—15;

În acest loc cărarea era foarte îngustă, deaceea Creștinul se afla în mare primejdie: mergând prin întunec el căuta să se ferească de șanț, dar era în primejdie să cadă de cealaltă parte în mocirlă. A mers așa înainte; l-am auzit suspinând; în afară de primejdiile arătate, pe cărare era acum așa de întunec, încât ridicând piciorul ca să pășească, nu știa unde să calce.

Am mai văzut că gura iadului era cam pe la mijlocul văii și se afla chiar lângă drum. Ce mă fac acum? se gândi Creștinul. Flăcări și fum, scântei și vuet mare ieșeau din gura iadului. Creștinul își vâri sabia în teacă și se servi de altă armă, numită rugăciunea stăruitoare. (1) L-am auzit strigând: Doamne, mântuiește-mi sufletul! (2) Așa a mers multă vreme; flăcările se apropiau de el. Auzea și glasuri înspăimântătoare din toate părțile, încât uneori credea că va fi făcut bucăți sau călcat în picioare. Această prive-liste înfricoșătoare a văzut și auzit el cale de câteva ceasuri; la un moment dat i se păru că vrăjmași îl pândesc în umbră. Se opri și începu să chibzuiască ce să facă. În unele clipe era gata să se întoarcă înapoi, dar se gândea că poate va fi străbătut jumătate din vale. Își mai aduse aminte cum biruise multe primejdii și că dacă s'ar întoarce înapoi, primejdia ar fi poate mai mare. Vrăjmașii păreau că se apropie de el tot mai mult; când veniră aproape el le strigă: Merg în puterea Domnului Dumnezeu. Atunci ei o luară la fugă și nu se mai arătară.

N'aș vrea să uit un lucru: am băgat de seamă că bietul Creștin era așa de turburat că nici glasul nu și-l mai cunoștea; când ajunse în dreptul deschizăturii iadului, unul din duhurile rele se furișă dinapoia lui, se apropie încetitor și tot șoptindu-i, îl făcu să-i vie în minte multe hule grele, dar el credea că aceste hule izvoresc chiar din inima lui. Aceasta neliniști pe Creștin mai mult decât tot ce i se întâmplase până atunci; adică gândul că el hulește pe Acela pe care până atunci îl iubise atât de mult. Și chiar acum, dacă ar fi putut, n'ar fi făcut așa; însă nu se pricepu să-și astupe urechile, sau să-și dea seama de unde veneau acele hule.

(1) Efeseni 6.18; (2) Psalmul 116. 4;

Mersese vreme îndelungată așa trist, când i se păru că aude glasul unui om care mergea înaintea lui spunând: Chiar dacă ar fi să umblu prin Valea Umbrei Morții nu mă tem de nici-un rău căci Tu ești cu mine. (1) Atunci Creștinul se bucură că și alți oameni temători de Dumnezeu se aflau ca și el în acea vale; pentru că văzu că Dumnezeu era cu ei, cu toate că ei erau posomorîți și triști. Și de ce n'ar fi tot așa cu mine, se gândi Creștinul, chiar dacă din pricina piedicilor eu nu pot să văd pe unde merg.

În sfârșit, trăgea nădejde că dacă îl va putea ajunge din urmă, pe omul dinainte, va avea un tovarăș de drum. Merse deci mai departe și strigă pe cel dinainte. Dar acela nu știa ce să răspundă, pentru că și el se credea singur pe drum.

Curând se făcu ziuă. Atunci Creștinul spuse: El a prefăcut umbra morții în zori. (2)

Cum se făcu ziuă, se uită înapoi, nu că ar fi dorit să se întoarcă, ci ca să vadă la lumină prin ce primejdii trecuse. Așa se făcu că văzu și mai bine șanțul dintr'o parte și mlaștina de cealaltă parte, deasemeni, cât de îngust era drumul dintre ele. Mai văzu și duhurile rele, vârcolacii și balaurii iadului, însă de departe, căci, după ce se făcu ziuă, ei nu se mai apropiară de el; totuși a putut să-i vadă, după cum stă scris: El descoperă lucrurile adânci din întunerec și aduce la lumină umbra morții. (3)

Creștinul fu adânc mișcat că scăpase de toate primejdiile acelui drum singuratic. Aceste primejdii, de care se temuse mult înainte, le vedea mai lămurit acum. Între timp răsări soarele și acest lucru era un alt har pentru Creștin, căci trebuie să vă gândiți că deși partea dela început a Văii Umbrei Morții era primejdioasă, aceasta din urmă, prin care mai avea să treacă, era cu mult mai primejdioasă, și iată de ce: de unde se afla până la sfârșitul văii, drumul era plin de curse, capcane, lanțuri, rețele de o parte, pe de altă parte gropi, locuri prăpăstioase și povârnișuri, încât o mie de vieți să fi avut Creștinul, pe toate le-ar fi pierdut dacă ar fi fost întunerec cum fusese când făcuse prima parte a drumului. Cum vă spuneam,

(1) Psalmul 23. 4; (2) Amos 5. 8; (3) Jov 12. 22;

tocmai răsărea soarele. De aceea Creștinul își spuse: Candela Sa strălucește deasupra capului meu și lumina Sa mă călăuzește în întunec. (1)

Așa pe lumină a mers Creștinul până la sfârșitul văii. Am văzut în vis că acolo era numai sânge, oase și trupuri de oameni sfâșiați, toate ale călătorilor care făcuseră înainte acest drum. Pe când mă gândeam care ar putea să fie pricina, văzui că puțin înaintea mea se afla o peșteră în care mai de mult locuiseră doi uriași: Păgânul și Fana-ticul. Prin puterea și asuprirea lor, ei omoriseră fără milă pe oamenii ale căror oseminte zăceau acolo. Creștinul însă trecu fără primejdie pe aici, ceea ce m'a cam mirat. În urmă, am aflat că Păgânul murise de mulți ani, iar celălalt, deși mai trăiește, din pricina bătrânețelor, nu mai poate decât să stea la gura peșterii și să scrâșnească din dinți de furie văzând pelerinii care-i trec pe dinainte.

Văzui deci pe Creștin mergând mai departe, dar când dădu cu ochii de bătrânul care ședea la gura peșterii, nu știu ce să creadă, pentru că acesta îl amenință spunându-i: N'o să vă astâmpărați până nu vor mai arde și alții dintre voi! Dar Creștinul nu se sperie și își continuă drumul liniștit.

Capitolul 10

Credinciosul

Mergând mai departe, Creștinul ajunse la o mică ridi-cătură, făcută într'adins ca să îngăduie pelerinilor să vadă înaintea lor. Creștinul se sui pe ea și uitându-se pe drum, văzu pe Credinciosul înaintea lui. Atunci strigă: Hei, așteaptă, că merg și eu cu tine! Credinciosul aruncă o privire înapoi și atunci Creștinul strigă iar: Așteaptă, așteaptă, că te ajung din urmă. Credinciosul răspunse: Nu, căci viața mi-e în primejdie; răzbunătorul vine după mine.

(1) Jov 29. 3;

Răspunsul îl necăji puțin pe Creștin, el își adună puterile și-l ajunse pe Credincios, ba îl și întrecu; astfel cel din urmă era acum întâiul. Creștinul începu atunci să zâmbească plin de îngâmfare, pentru că o luase înaintea fratelui său, dar neluând bine seama la drum, se poticni și căzu. Reuși să se ridice numai cu ajutorul Credinciosului.

I-am văzut apoi în vis continuându-și drumul ca doi buni prieteni, povestindu-și despre ce li se întâmplase în călătoria lor.

— Creștinul. Cinstite și prea iubite frate, sunt bucuros că te-am ajuns și că Dumnezeu a lucrat în inimile noastre așa fel că putem să mergem împreună pe un drum atât de plăcut.

— Credinciosul. Mă gândeam, scumpe prieten, că mă voi bucura de tovărășia ta chiar dela plecarea din cetatea noastră, dar ai luat-o înainte și am fost silit să fac singur singurel atâta amar de drum.

— Creștinul. Cât timp ai mai rămas în Cetatea Pierzării până ai plecat în călătorie după mine?

— Credinciosul. Atât cât am putut, căci îndată după plecarea dumatăle se vorbea că cetatea are să fie arsă până în temelii cu foc din cer.

— Creștinul. Ce spui? Așa se vorbea?

— Credinciosul. Da, o vreme s'a vorbit numai de asta.

— Creștinul. Cum așa? Și afară de dumneata nu s'au mai găsit și alții care să vrea să scape de primejdie?

— Credinciosul. Deși, cum ți-am spus, s'a vorbit mult despre acest lucru, totuși, pe cât mi se pare, ei nu prea credeau. Am auzit pe unii bătându-și joc de dumneata și de călătoria dumatăle. Dar eu am crezut și cred și acum că cetatea noastră va pieri prin foc și pucioasă, de aceea am și fugit.

— Creștinul. N'ai auzit vorbindu-se nimic de vecinul Ușuratecul?

— Credinciosul. Ba da. Am auzit că a mers cu dumneata până la Mlaștina Desnădejdiei, unde a și căzut, după cum spuneau unii; el însă nu vrea să se știe acest lucru. Eu sunt încredințat că s'a mânjit tot cu noroiul de acolo.

— Creștinul. Și ce ziceau vecinii?

— Credinciosul. De când s'a întors, a fost foarte mult de batjocură la tot soiul de oameni; unii îl iau în râs și-l disprețuiesc și abia dacă mai vrea cineva să-i dea de lucru. Acum e mai rău de el decât dacă n'ar fi plecat niciodată din cetate.

— Creștinul. Dar de ce să fie așa de porniți împotriva lui, că doar și ei disprețuiesc calea pe care a părăsit-o el?

— Credinciosul. O, zic ei, să nu-l mai vedem în fața ochilor! E un trădător, n'a fost credincios mărturiei sale! Cred că Dumnezeu a stărnit împotriva sa chiar și pe vrăjmașii săi ca să-l batjocorească și să-l facă de pomină pentru că a părăsit calea ce o apucase. (1)

— Creștinul. N'ai vorbit niciodată cu el înainte de a pleca?

— Credinciosul. L-am întâlnit odată pe stradă, dar el m'a ocolit, fiindu-i rușine de ce făcuse, așa că n'am apucat să-i vorbesc.

— Creștinul. La început aveam nădejde în omul acesta, dar acum mă tem că va pieri împreună cu cetatea. I s'a întâmplat cum spune proverbul: Câinele s'a întors la ce vărsase și scroafa spălată s'a întors ca să se tăvălească iarăși în mocirlă. (2)

— Credinciosul. Așa mă tem și eu dar ce poți să-i faci?

— Creștinul. Hai vecine să vorbim mai bine de lucruri care ne privesc mai deaproape. Spune-mi, ce ți s'a întâmplat pe drum, căci știu bine că ți s'au întâmplat unele lucruri; m'aș mira să fie altfel.

— Credinciosul. Eu am scăpat de mlaștina în care ai căzut dumneata și am ajuns la poartă fără nici-o primejdie. M'am întâlnit numai cu una care se numea Desfrânata, căreia i-ar fi plăcut să-mi facă rău.

— Creștinul. Bine c'ai scăpat din mreșile ei. Ea l-a pus și pe Iosif la grea încercare, dar a scăpat ca și tine. (3) Era aproape să-l coste viața. Ce ți-a spus?

— Credinciosul. Nici nu-ți închipui ce limbă lingușitoare are; se ținea de capul meu ca să mă întorc cu ea și îmi făgăduia tot felul de bucurii.

(1) Ieremie 29. 18—19; (2) 2 Petru 2. 22; (3) Genesa 39. 11—13;

— Creștinul. Dar bucuria unui cuget curat nu ți-o făgăduia.

— Credinciosul. Înțelegi ce vreau să spun: tot felul de plăceri trupești desfrânate.

— Creștinul. Slavă Domnului că ai scăpat de ea.

— Credinciosul. Nu știu dacă am scăpat cu totul de ea.

— Creștinul. Dar bine, cred că nu te-ai învoit să-i faci pe plac.

— Credinciosul. Nu, căci m'aș fi pângărit. Mi-am adus aminte de un vechi proverb care glăsuia: Pașii ei duc în locuința morților. (1) De aceea, pentru că nu voiam să fiu fermecat de privirile ei atrăgătoare, am închis ochii. Dacă a văzut așa, a râs de mine, dar eu mi-am văzut de drum.

— Creștinul. N'ai mai dat peste alte neplăceri?

— Credinciosul. Când am ajuns lângă Dealul Greutăților, m'am întâlnit cu un om bătrân, care m'a întrebat cine sunt și încotro merg. I-am spus că sunt un pelerin și merg la Cetatea Cerească. Atunci bătrânul mi-a spus: Pari un om cinstit; vrei să rămâi la mine pentru simbria pe care ți-o voi da? L-am întrebat cum îl cheamă și unde stă. Mi-a răspuns că îl cheamă Întâiul Adam și că locuiește în Cetatea Corupției. L-am întrebat ce meșteșug are și ce simbrerie vrea să-mi plătească. Mi-a răspuns că voi avea un lucru foarte plăcut, iar drept simbrerie, mă va lăsa ca moștenitor al său. L-am mai întrebat despre gospodăria sa și dacă mai are și alți slujitori. Mi-a răspuns că la el sunt toate bunătățile lumii și că slujitorii sunt rudele lui. L-am întrebat câți copii are. Mi-a răspuns că are trei fete: Pofta-Firii-Pământești, Pofta-Ochilor și Ingâmfarea și că pot să mă însor cu toate trei dacă vreau. În sfârșit, l-am mai întrebat cât m'ar ține la el și mi-a răspuns, cât va trăi el. (2)

— Creștinul. Ei și la ce învoială ați căzut?

— Credinciosul. Ce să-ți spun? La început mă cam trăgea inima să merg cu el, căci găseam că vorbea cu rost. Dar pe când vorbeam cu el am văzut scris pe fruntea sa: Lepădați-vă de omul cel vechi cu fapte înșelătoare.

— Creștinul. Și ce ți s'a întâmplat atunci?

(1) Pildele 5. 5; Jov 31. 1; (2) I Ioan 2. 16;

— Credinciosul. Mi-a venit un gând care nu-mi da pace și anume, că tot ce spunea și toată lingușirea lui era pentru ca îndată ce mă va aduce în casa lui, să mă vândă rob. De aceea i-am și spus să lase vorba, fiindcă nu vreau să viu la el. Atunci m'a înjurat și m'a amenințat că va trimite după mine pe cineva care îmi va face viața amară. M'am întors să plec, dar atunci mi-a dat o lovitură așa de cumplită de credeam că a rupt o bucată din mine, ceeace m'a și făcut să strig: Vai, nenorocitul de mine! Pe urmă, m'am urcat în sus pe deal. (1)

Cam pe la jumătatea drumului m'am uitat înapoi și am văzut pe cineva alergând după mine. M'a ajuns tocmai la locul unde se află cabana.

Acolo, spuse Creștinul, m'am oprit și eu să mă odihnesc, dar m'a biruit somnul și am pierdut acest pergament.

— Credinciosul. Dar, lasă-mă să isprăvesc. Omul acela, cum m'a ajuns, m'a și doborât la pământ și m'a lăsat ca mort. Când mi-am venit puțin în fire l-am întrebat de ce se poartă așa cu mine. El mi-a răspuns că am o pornire ascunsă către Întâiul Adam, și mi-a mai dat o lovitură în piept de am căzut pe spate. Am rămas iar ca mort la picioarele sale. După ce mi-am venit încă odată în fire, l-am strigat să se îndure de mine, dar el mi-a răspuns: Eu nu știu ce e aia îndurare! și iar m'a doborât la pământ. Negreșit că m'ar fi dat gata dacă n'ar fi venit cineva care i-a poruncit să înceteze.

— Creștinul. Cine era acela?

— Credinciosul. La început nu l-am cunoscut, dar când a trecut pe lângă mine am văzut semnele pe care le avea în mâini și în coastă; m'am gândit atunci că trebuie să fie Domnul nostru. Apoi m'am suit pe deal.

— Creștinul. Omul care te-a ajuns din urmă e Moise. El nu arată îndurare celor ce calcă Legea sa.

— Credinciosul. O știu prea bine, căci nu era întâia oară când m'a întâlnit. Tot el a venit la mine pe când locuiam liniștit în casa mea și mi-a spus că va da foc dacă mai rămân acolo.

(1) Romani 7. 24;

— Creștinul. Dar n'ai văzut casa de odihnă de pe dealul unde te-ai întâlnit cu Moise?

— Credinciosul. Ba da, și leii i-am văzut; cred că dormeau, pentrucă era pe la prânz. Și fiindcă nu mai era mult până în seară, am lăsat în urmă pe Portarul casei de odihnă și am coborât dealul.

— Creștinul. El chiar mi-a spus că te-a văzut trecând; eu aș fi dorit mult ca și dumneata să fi intrat în casă, căci ai fi văzut lucruri așa de minunate că nu le-ai fi uitat cât vei trăi. Dar spune-mi te rog, în Valea Umilinței n'ai mai întâlnit pe nimeni?

— Credinciosul. Ba da, m'am întâlnit cu unul care se chema Nemulțumitul și care voia să mă înduplece ca să mă întorc cu el, sub cuvânt că valea este cu totul lipsită de cinste și onoruri. Afară de aceasta, spunea el, dacă merg pe acolo voi supăra pe toți prietenii mei: pe Mândrie, pe Trufie, pe Inchipuire-Deșartă, pe Glorie-Lumească și alții care, după cum spunea el, se vor face foc dacă vor auzi că sunt așa de prost ca să mă chinuiesc trecând prin acea vale.

— Creștinul. Și ce i-ai răspuns?

— Credinciosul. I-am spus că deși toți cei pe care-i înșira puteau să se numească rudele mele, și chiar pe drept, totuși pentrucă de când mă făcusem pelerin, ei s'au lepădat de mine și eu de ei, îi privesc ca și cum n'ar fi fost niciodată din neamul meu. I-am mai spus că în ce privește valea, pe nedrept vorbise așa, căci smerenia merge înaintea slavei și mândria înaintea pierzării. Așa că, zisei eu, mai curând mă duc prin vale spre cinstea prețuită de cei înțelepți, decât să aleg cinstea pe care o prețuia el.

— Creștinul. Nu ți s'a mai întâmplat nimic în valea aceasta?

— Credinciosul. Ba da, m'am întâlnit cu unul numit Rușine, dar dintre toți câți am întâlnit în călătoria mea, mi se pare că acesta purta un nume neadevărat. Alții îți mai îngăduiau ca după puțină discuție să-i contrazici, dar acest Rușine, fără rușine, nu se lăsa de loc.

— Creștinul. Cum asta? Ce ți-a spus?

— Credinciosul. Ce-a spus? Nici nu voia să audă de credință. Mi-a spus că e ceva vrednic de milă, înjositor și

rușinos pentru un om, ca să se gândească la credință; că este caraghios să ai conștiință și că a te supraveghea continuu în cuvinte și fapte înseamnă a te lipsi de nobila libertate pe care sufletele rare au cucerit-o. Mi-a spus în față că de părerea mea sunt puțini din oamenii puternici, bogați și înțelepți; că trebuie de fapt să devii nebun ca să te lipsești de toate, pentru nu știu ce. Pe lângă asta, adaugă că pelerinii cei mai vestiți trăiseră totdeauna în sărăcie și lipsiți de cultură. (1) Mi-a mai vorbit tot așa, de multe alte lucruri; de pildă, că e o rușine să te jelești auzind o predică; că e o rușine să ceri iertare dela cunoscuții tăi pentru greșeli neînsemnate, sau să dai înapoi nimicuri furate, că e caraghios să nu ții relații cu cei mari din cauza viciilor lor, dar să te împrietenești cu cei de jos din pricina frăției religioase.

— Creștinul. Și ce i-ai răspuns?

— Credinciosul. Ce să-i răspund? La început nu știam ce. M'a încurcat așa de rău că mi-a năvălit sângele în obraz de rușine; da, chiar acest Rușine m'a făcut să-mi fie rușine și era aproape să mă dau bătut. La urmă însă am început să-mi fac socoteala că ce este înălțat între oameni este ticălos înaintea lui Dumnezeu. (2) M'am răsgândit și mi-am zis: acest Rușine îmi spune ce gândesc oamenii, dar nu cum judecă Dumnezeu sau ce spune Cuvântul Său. Afară de asta, mă gândeam eu în mine, în ziua judecății de apoi, nu vom fi judecați și găsiți vrednici de moarte sau de viață după mintea stricată a lumii, ci după legea Celui-Prea-Înalt; de aceea, ce zice Dumnezeu e bine, chiar dacă toți oamenii din lume sunt de altă părere. Ținând seama deci că Dumnezeu iubește credința, că Lui îi place un cuget curat, că aceia care, de dragul Împărăției cerurilor, trec drept nebuni sunt cei mai înțelepți, și că un om sărman care iubește pe Hristos e mai bogat decât cel mai mare om din lume care urăște pe Hristos, am strigat: Pleacă, Rușine! Tu ești vrăjmașul mântuirii mele! Să-ți primesc eu părerile tale, împotriva voinței Domnului meu atotputernic? Cum aș putea să-L privesc în față la venirea Sa? (3) Dacă m'aș rușina acum de căile Sale și de slujitorii

(1) 1 Corinteni 1. 26; (2) Luca 16. 15; (3) Marcu 8. 38;

Săi cum aş putea să aştept binecuvântarea Sa? Inşă acest Ruşine e fără îndoială un mişel plin de îndrăzneală. Nu puteam să mai scap de el. Ce crezi? Mereu îmi da târcoale şi-mi şoptea la ureche când una, când alta. În cele din urmă, i-am spus că degeaba îmi spune toate pentrucă tocmai lucrurile pe care le dispreţuieşte el, eu le găsesc cele mai preţioase. Numai aşa am putut să scap de el. — Creştinul. Sunt bucuros, frate, că ai ţinut piept acestui mişel, căci dintre toţi, cum spui, el poartă pe nedrept numele său. Merge cu îndrăzneala până acolo că vine pe stradă după noi şi caută să ne facă de ruşine la toată lumea, adică să ne ruşinăm de ce este bun. Dacă n'ar fi plin de îndrăzneală, n'ar încerca aşa ceva. Cu toate acestea, noi să ne împotrivim lui, pentrucă toate vorbele sale umflate ajută doar nebunilor. Înțelepții vor moșteni slava, a zis Solomon, dar rușinea este partea celor nebuni. (1)

— Credinciosul. Cred că împotriva acestui Ruşine trebuie să chemăm în ajutor pe Acela care vrea ca noi să luptăm vitejeşte pentru adevăr aici pe pământ.

— Creştinul. Ai dreptate. Dar n'ai mai întâlnit pe nimeni în valea aceea?

— Credinciosul. Nu, pe nimeni. Pe tot drumul cât mi-a mai rămas de făcut am avut parte de lumina soarelui şi tot aşa mi-a mers şi prin Valea Umbrei Morţii.

— Creştinul. Bine de tine. Mie mi-a mers altfel. Indată ce am intrat în vale, am avut, vreme îndelungată, o luptă groaznică cu diavolul Apolion. Ba chiar credeam că o să mă răpună, mai cu seamă că m'a şi trântit la pământ şi mă apăsa sub greutatea lui; era să mă facă bucăţi, căci după ce m'a trântit, am scăpat sabia din mână. Mi-a spus deschis, că nu-i scap. Dar am strigat la Dumnezeu. El m'a auzit şi m'a scăpat din toate. Am continuat prin Valea Umbrei Morţii, pe care aproape jumătate din drum n'am avut lumină. De nenumărate ori credeam c'o să fiu omorât, dar, într'un târziu, s'a crăpat de ziuă. A răsărit scarele şi ultima parte a drumului am făcut-o mai lesne, în linişte.

(1) Pildele 3. 35;

Capitolul 11

Creștinul și Credinciosul se întâlnesc cu Bun de Gură.

În timp ce pelerinii își continuau drumul, Credinciosul zări deodată pe un om numit Bun de Gură, care mergea la oarecare distanță, pentru că aici drumul era destul de lat ca să meargă pe el mai multe persoane. Era un om înalt și părea mai frumos de departe decât de aproape.

Credinciosul îi vorbi: Încotro, prietene? Mergi spre țara cerească?

— Bun de Gură. Da, acolo merg.

— Credinciosul. Asta-i bine. Trag nădejde că vom avea astfel plăcerea să ne fii tovarăș de drum.

— Bun de Gură. Cu dragă inima.

— Credinciosul. Haide atunci împreună. Să ne petrecem vremea vorbind despre lucruri de folos.

— Bun de Gură. Mi-e foarte plăcut să vorbesc despre lucruri bune și mă bucur că am dat de niște oameni care țin să facă o treabă așa de bună, căci drept să vă spun, sunt puțini aceia care-și petrec astfel vremea când sunt în călătorie. Mai curând le place să vorbească de lucruri fără folos. Mie totdeauna mi-a părut rău de asta.

— Credinciosul. E în adevăr păcat. Care lucruri sunt atât de vrednice să fie vorbite de oameni ca lucrurile Dumnezeului cerurilor?

— Bun de Gură. Îmi placi mult, pentru că vorbești adevărul curat. Se poate ceva mai plăcut și mai de folos decât să vorbești despre lucrurile dumnezeiești? Care alte lucruri sunt mai plăcute? De pildă, dacă unuia îi place să vorbească de istorie sau de tainele lucrurilor, sau dacă altuia îi place să vorbească de minuni și semne, unde le poate găsi așa de bine zugrăvite ca în Sfânta Scriptură?

— Credinciosul. Să căutăm să tragem folos vorbind împreună de aceste lucruri.

— Bun de Gură. Tocmai cum ți-am apus, căci a vorbi despre aceste lucruri este foarte folositor. Așa omul poate să câștige cunoștințe. De pildă, despre deșertăciunile pământești și foloasele lucrurilor divine, aceasta în ge-

neral; mai ales, prin aceasta cineva poate să învețe nevoia nașterii din nou, slăbiciunea faptelor noastre, nevoia de neprihănirea lui Hristos și altele. Afară de asta, vorbind, putem să învățăm ce însemnează a ne pocăi, a crede, a ne ruga, a suferi și altele asemănătoare. Tot așa putem să învățăm spre întărirea noastră, despre marile făgăduințe și mângâieri ale Evangheliei. Apoi putem să învățăm cum să dăm de gol părerile greșite, să apărăm adevărul și să învățăm pe cei neștiutori.

— Credinciosul. Așa-i cum spui și mă bucur că aud aceste lucruri dela dumneata.

— Bun de Gură. Din pricina lipsei acesteia, așa de puțini oameni înțeleg că e nevoie de credință și că trebuie să se facă o lucrare a harului în inima lor pentru ca să primească viața veșnică; așa se face că ei trăiesc în neștiință, împlinind faptele Legii, prin care un om nu poate să dobândească Împărăția cerurilor.

— Credinciosul. Dar, dă-mi voie te rog. Cunoașterea duhovnicească a acestor lucruri este un dar dela Dumnezeu; nimeni nu ajunge s'o aibă prin străduințe omenești sau numai vorbind despre ea.

— Bun de Gură. Le știu toate acestea foarte bine, fiindcă tot așa de bine știu că nimeni nu poate primi nimic dacă nu-i este dat de sus. Totul este prin har, nu prin fapte. Aș putea să-ți arăt în o sută de locuri din Scriptură ca să-ți dovedesc lucrul acesta.

— Credinciosul. Bine, dar despre care lucruri să vorbim?

— Bun de Gură. Despre ce vrei. Ți pot vorbi despre lucruri cerești sau despre lucruri pământești; lucruri morale sau lucruri după Evanghelie; lucruri sfinte sau lucruri obișnuite; lucruri trecute sau lucruri viitoare; lucruri din țări depărtate sau din țara unde trăim; lucruri de seamă sau lucruri neînsemnate, numai să fie cu folos.

Credinciosul începu să se minuneze și apropiindu-se de Creștin, care mersese singur între timp, îi spuse în șoaptă: Ce bun tovarăș de drum am găsit! Nu încape îndoială că e un pelerin destoinic. Creștinul zâmbi sfios și spuse: Omul acesta de care ești așa de încântat poate să mai înșele cu vorba lui pe mulți care nu-l cunosc.

— Credinciosul. Atunci îl cunoști?

— Creștinul. Cum să nu-l cunosc? Mai bine chiar decât se cunoaște pe el însuși.

— Credinciosul. Cine este, te rog?

— Creștinul. Numele lui e Bun de Gură și locuiește chiar în cetatea noastră. Mă mir că nu-l cunoști. Poate nu-l cunoști, pentru că orașul nostru e mare.

— Credinciosul. Al cui fiu este și pe unde locuiește?

— Creștinul. E fiul unuia numit Bine-Zice. Locuia în ulița Flecărilor și e cunoscut de toți sub numele de Bun de Gură din ulița Flecărilor; dar măcar că are o limbă iscusită, e un om de nimic.

— Credinciosul. Și cu toate astea pare să fie un om foarte bun.

— Creștinul. Da, pentru cei ce nu-l cunosc bine, căci între străini e cel mai bun om, dar acasă purtarea lui lasă de dorit. Când te aud spunând că pare un om bun, mă gândesc la lucrările unui pictor ale cărui tablouri par frumoase din depărtare, dar de aproape sunt mai puțin plăcute.

— Credinciosul. Îmi vine să cred că glumești, pentru că adineauri zâmbeai.

— Creștinul. Ferească Dumnezeu. Nu glumesc, cu toate că am zâmbit, și nici nu învinuiesc pe cineva pe nedrept. Ți voi mai destăinui ceva. Omul acesta se acomodează după orice tovărășie și orice discuție. Cum a vorbit cu dumneata, așa vorbește și în cârciumă; și cu cât i se suie vinul la cap, cu atât e mai vorbăreț. Credința n'are niciun loc în inimă, în casa ori în purtarea sa. Tot ce spune e minciună; credința lui nu-i decât vorbărie goală.

— Credinciosul. Așa? Atunci m'am înșelat grozav cu el.

— Creștinul. Că te-ai înșelat? Fii incredințat de aceasta. Adu-ți aminte: Ei spun, dar nu fac; Împărăția lui Dumnezeu nu stă în vorbe, ci în fapte. (1) El vorbește de rugăciune, pocăință, naștere din nou, dar nu știe decât să vorbească despre ele. Am fost la el acasă și am văzut ce făcea și acolo; ce-ți spun despre el este adevărul curat. Casa lui este lipsită de credință cum e lipsit de gust albușul din ou; nu vezi acolo nici rugăciune, nici semn de pocăință. O vită, în felul ei, slujește lui Dumnezeu mai bine decât el. El e o

(1) Matei 23. 3; 1 Corinteni 4. 20;

adevărată rușine și ocară pentru credință. Din pricina lui n'ai să auzi un cuvânt bun despre credință în mahalaua unde locuiește. Oamenii care-l cunosc zic despre el: Un sfânt în afară și un diavol la el acasă. Sărmana lui familie își dă seama că așa este. E așa de nebun, grosolan și supărăcios cu slugile sale că nu știu ce să mai facă și cum să-i vorbească. Oamenii care au deaface cu el spun: Mai bine să ai deaface cu un Turc decât cu el, căci la mai multă cinste te poți aștepta dela un Turc decât dela el. Acest Bun de Gură minte, fură, înșeală, îi întrece pe toți în astfel de lucruri. Pe lângă aceasta, își crește copiii așa fel ca și ei să calce pe urmele lui și dacă descoperă la vreunul din ei o sfială ne la locul ei (așa numește orice semn de cuget curat), îl face dobitoc, nu-l mai pune la vreo treabă însemnată și nu-l mai vorbește de bine față de nimeni. În ce mă privește, părerea mea este că prin viața stricată pe care o duce, a făcut pe mulți să se poticnească; și dacă Dumnezeu nu-l împiedică în vreun fel, pe mulți va mai duce la pierzare.

— Credinciosul. Bine frate, trebuie să te cred, nu numai pentru că îl cunoști, dar și pentru că vorbești de oameni așa cum trebuie să vorbească un creștin. Nu pot să-mi închipui că din ură vorbești astfel, ci pentru că este așa cum spui.

— Creștinul. De nu l-aș fi cunoscut mai bine decât dumneata, poate că aș fi gândit tot așa cum ai gândit și dumneata la început. Și dacă n'aș fi auzit decât pe vrăjmașii credinței vorbind despre el, mi-aș fi închipuit că este o bârfeală, cum se și aud în adevăr destule din gura celor răi pe seama unor oameni buni. Dar pot să-ți dovedesc că e vinovat de toate aceste lucruri ba chiar și de multe altele tot așa de rele. De altfel, oamenilor de bine le este rușine cu el. Nu-l pot numi nici frate, nici prieten. Dacă se întâmplă numai să audă de numele lui roșesc de rușine.

— Credinciosul. Acuma văd că vorba și fapta sunt două lucruri deosebite. De acum înainte voi lua mai bine seama ca să le deosebesc.

— Creștinul. Ele sunt în adevăr deosebite, ca sufletul de trup; căci după cum trupul fără suflet este mort, tot așa vorba singură este ceva mort. Inima credinței este

lucrarea. Religia curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu Tatăl este să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor și să ne păzim de lume. (1) Bun de Gură nu știe de așa ceva. El crede că a da din gură este de ajuns ca să-l faci să treacă drept bun creștin și așa se înșeală pe el însuși. Auzul nu este decât ca semănatul seminței, iar vorbirea nu este o dovadă îndestulătoare că există rod în inimă și în viață. Să fim bine lămuriti că la judecata de apoi, oamenii vor fi judecați după roadele lor. Atunci întrebarea nu va fi: Ai crezut? ci ai împlinit cu fapta ori numai ai vorbit?, căci după fapte va fi și judecata. Sfârșitul lumii se aseamănă cu un seceriș și la seceriș oamenii nu se uită decât la roade. Nu că i-ar plăcea lui Dumnezeu ceva care nu vine din credință, dar îți spun aceasta ca să-ți arăt cât de fără noimă va fi mărturisirea lui Bun de Gură în ziua judecării.

— Credinciosul. Asta îmi aduce aminte de ce scrie Moise când zugrăvește dobitoacele curate: curat este dobitocul care are copita despărțită și rumegă, nu cel care are numai copita despărțită sau numai rumegă. Iepurele rumegă și totuși este necurat: n'are unghia despăcată. Iată, în adevăr, chipul lui Bun de Gură. El rumegă, caută să cunoască Evanghelia și poate chiar vorbi despre ea, dar n'are copita despăcată; adică nu merge ca un creștin, ci urmează calea păcătoșilor. (2)

— Creștinul. Pe cât știu, ai dat acestor scripturi înțelesul adevărat. Voi mai adăuga încă ceva: Pavel numește pe unii oameni aramă sunătoare și țimbale zângănitoare, adică după cum lămurește într'alt loc, lucruri fără viață, care fac numai zgomot. Dar cei fără viață, adică fără credință adevărată, fără harul Evangheliei, nu vor ajunge niciodată în Împărăția cerurilor împreună cu cei ce sunt copii ai vieții, cu toate că vorba lor sună ca a îngerilor. (3)

— Credinciosul. Chiar dela început tovărășia lui nu prea mi-a plăcut, dar acum sunt sătul de ea. Cum să facem să scăpăm de el?

— Creștinul. Ascultă sfatul meu, fă cum îți spun și vei

(1) Iacob 1. 27; (2) Leviticul 11; Deuteronom 14;

(3) 1 Corinteni 13. 1—3; 14. 7;

vedea că singur se va sătura de tovărășia dumată, afară numai dacă Dumnezeu nu-i va atinge inima schimbându-i-o.
— Credinciosul. Cum să fac?

— Creștinul. Du-te lângă el și începe o discuție serioasă despre puterea Evangheliei și întreabă-l, după ce se va prinde în vorbă (și asta o va face negreșit), dacă el a făcut experiența despre puterea Evangheliei în inima, în casa și în viața sa.

Atunci Credinciosul se duse înainte la Bun de Gură și-i spuse: Ei, ce mai faci? Cum merge?

— Bun de Gură. Bine, mulțumesc. Mă așteptam să vorbim mult împreună.

— Credinciosul. Putem să începem și acum; și pentru că m'ai lăsat pe mine să aleg, iată să vorbim despre: cum se poate vedea că harul lui Dumnezeu se află în inima cuiva?

— Bun de Gură. Văd că subiectul nostru trebuie să fie despre puterea harului. Foarte bine; este o întrebare bine pusă și-ți voi răspunde cu plăcere. Iată, pe scurt, răspunsul meu: Întâi, când harul lui Dumnezeu se află într-o inimă, el se ridică acolo împotriva păcatului. Al doilea...

— Credinciosul. Stai, oprește-te; să vorbim de un singur lucru deocamdată. Mi se pare că ar fi trebuit să zici mai curând așa: harul se arată prin scârba ce o arată sufletul nostru față de păcat.

— Bun de Gură. Bine, dar care este deosebirea între a se ridica împotriva păcatului și a-l urî?

— Credinciosul. E foarte mare. Cineva poate să strige împotriva păcatului din interese lumești, dar nu-l poate urî decât din pricina unui desgust care vine de sus. Am auzit pe mulți strigând de pe amvon împotriva păcatului, dar îl îngăduiau foarte bine în inima, în casa și în purtarea lor. Stăpâna lui Iosif striga în gura mare, de parc'ar fi fost foarte curată, totuși i-ar fi plăcut să săvârșească păcatul. Unii strigă împotriva păcatului cum strigă o mamă împotriva copilului ce-l ține în brațe: Copil murdar și neastâmpărat ce ești! și pe urmă începe să-l desmierde și să-l sărute cu foc.

— Bun de Gură. Văd că vrei să mă prinzi cu vorba!

— Credinciosul. Ba de loc; vreau numai să pun lucrurile

la punct. Dar care este al doilea lucru prin care dumneata ai dovedi lucrarea harului într'o inimă?

— Bun de Gură. O mare cunoștință a tainelor Evangheliei.

— Credinciosul. Acest semn ar fi trebuit mai întâi; dar fie întâi, fie pe urmă, tot neadevărat este, fiindcă poți să capeți cunoștință și chiar multe cunoștințe, în ce privește tainele Evangheliei și totuși să nu fie nici-o lucrare în inimă; chiar dacă cineva ar cunoaște toate, se poate să nu fie nimic de capul lui și prin urmare, să nu fie un copil al lui Dumnezeu. Când a zis Hristos: Știți aceste lucruri?, ucenicii au răspuns: Da! El a adăugat: Ferice de voi dacă le faceți. El nu leagă fericirea de cunoașterea ci de împlinirea lor. Căci este și cunoștință care nu este urmată de faptă: cel ce cunoaște voia Stăpânului său și n'o face. Un om poate să aibă cunoștințe cât un înger și totuși să nu fie creștin. De aceea, semnul dumitale nu este adevărat. Fără îndoială că a ști e un lucru care place oamenilor care numai pălăvrălesc și laudăroșilor, fapta însă, este aceea care place lui Dumnezeu. Fără cunoștințe nu poți avea o adevărată credință, dar este cunoștință și cunoștință: una se mărginește numai la cernerea deșartă a lucrurilor prin minte, alta, fiind însoțită de credință și de dragoste, împinge pe om să facă din inimă voia lui Dumnezeu. Cea dintâi slujește celui ce numai pălăvrăgește; fără cea de a doua niciun creștin nu se mulțumește. Dă-mi pricepere ca să păzesc legea Ta și o voi ține din toată inima mea. (1)

— Bun de Gură. Iar cauți să mă prinzi cu vorba! Asta nu-i bine ce faci.

— Credinciosul. Dacă vrei, dă alt semn care să arate cum se descopere lucrarea harului acolo unde se face ea.

— Bun de Gură. Ba nu, fiindcă văd că nu ne înțelegem.

— Credinciosul. Dacă nu vrei atunci îmi dai voie s'o fac eu?

— Bun de Gură. Desigur.

— Credinciosul. O lucrare a harului în suflet se arată sau celui în care se face, sau celor din jurul său. Celui în care se face, iată cum: îl încredințează de păcat și de stricăciunea firii sale, de păcatul necredinței, din pricina cărora

(1) 1 Corinteni 13; Psalmul 119. 34;

știe hotărît că va fi osândit dacă nu capătă îndurare dela Dumnezeu, prin credință în Isus Hristos. Această încredințare și pricepere nouă a lucrurilor trezește în el întristare și rușine de păcat. Mântuitorul lumii i se descoperă atunci și vede neapărata nevoie de a se lipi de El pentru toată viața sa, pentru care lucru găsește în el foame și sete după Mântuitorul; făgăduințe îi sunt făcute pentru această foame și sete. Și potrivit cu tăria sau slăbiciunea credinței sale în Mântuitorul, tot așa îi este și bucuria și pacea sa, dragostea sa de sfințenie și dorința sa de a-L cunoaște mai mult și a-i sluji în lumea aceasta. Dar, cu toate că lucrarea harului i se arată în felul acesta, numai rareori omul este în stare să înțeleagă că e vorba de o lucrare a harului, pentru că stricăciunea sa și mintea sa răătăcită îl fac să aibă o părere greșită în această privință. De aceea omul în care se face această lucrare trebuie să aibă o judecată foarte sănătoasă ca să înțeleagă clar că e o lucrare a harului. (1)

Celor din jur ea se arată astfel: întâi printr'o mărturisire a credinței sale în Hristos. (2) Al doilea, printr'o viață potrivită cu acea mărturisire, adică o viață de sfințenie: sfințenie în inimă, sfințenie în familie, sfințenie în purtarea sa cu lumea. Harul îl învață mai cu seamă să urască în tăcere păcatul și pe sine însuși din această pricină, să izgonească păcatul din familia sa și să lupte pentru înaintarea sfințeniei în lume; și aceasta nu numai cu vorba, cum ar face un fățarnic sau un Bun de Gură, ci printr'o supunere cu fapta față de Cuvântul lui Dumnezeu. Dacă ai ceva de zis împotriva scurtei mele expuneri asupra lucrării harului și a arătării sale, spune; dacă nu, dă-mi voie să-ți pun o altă întrebare.

— Bun de Gură. Nu, acum nu spun nimic, ci numai ascult. De aceea, să auzim și celaltă întrebare.

— Credinciosul. Iată: trăiești dumneata ce am expus eu până acum? Viața și purtarea dumitale dovedesc ele acest lucru, ori credința dumitale stă numai în vorbă și pe limbă, nu în faptă și adevăr? Te rog, dacă ai de gând să-mi

(1) Ioan 16. 8; Ieremie 31. 19; Matei 5. 6; Apocalipsa 21. 6;

(2) Romani 10. 9—10;

răspunzi, să nu-mi spui decât atât cât Dumnezeu de sus ar putea să spună: Amin!, și nimic mai mult decât ar încuviința cugetul dumitale, căci nu cel ce se laudă singur e primit, ci acela pe care Domnul îl laudă. Pe lângă aceasta, ar fi o mare falsitate să spui: Sunt așa și așa, în timp ce purtarea dumitale și vecinii ar spune că minți.

Atunci Bun de Gură începu să roșească de rușine; dar revenindu-și, răspunse: Ai început să vorbești de viață, cuget și Dumnezeu și să-L iei de martor pentru îndreptățirea celor ce susții. Nu mă așteptam la o astfel de discuție și nici nu mă gândesc să răspund la asemenea întrebări pentru că nu mă cred dator, afară numai dacă nu vrei să faci pe învățătorul cu mine. Și chiar dacă ai face-o, eu pot totuși să nu te accept. Dar, rogu-te, vrei să mă lămurești și pe mine de ce-mi pui astfel de întrebări?

— Credinciosul. Pentru că te-am văzut că ai chef de vorbă și pentru că știam că toată evlavia dumneatale se rezumă la vorbe. Și ca să-ți spun tot adevărul, știu că ești o pată între creștini și că adevăratei credințe îi merge rău din pricina purtării dumitale stricate; că unii s'au și poticnit din pricina căilor dumitale rele și mulți alții sunt în primejdie să se piardă din pricina aceasta; că apoi credința dumitale se împacă bine cu cârciuma, lăcomia, necurăția, injurătura, minciuna și tovărășia stricăciunilor. Proverbul care spune despre o femeie stricăță: Ea e o rușine pentru toate femeile, e adevărat și cu privire la dumneata, căci și dumneata ești o rușine pentru toți cei ce mărturisesc credința.

— Bun de Gură. De vreme ce ești așa de pornit să te iei după vorbele rele ale unora și să mă osândești așa în pripă, nu pot decât să cred că ești vreun soi de om supărăcios sau morocănos, cu care nu-i de vorbit, de aceea, rămâi cu bine!

Creștinul se apropie și spuse Credinciosului: Ți-am spus că așa o să se întâmple; cuvintele d-tale și poftele sale nu se pot împăca. Preferă mai de grabă să renunțe la tovărășia d-tale, decât să-și îndrepte felul de trai. Acum iată-l plecat; n'are decât; nimeni nu e în pierdere afară de el. Ne-a cruțat osteneala să plecăm noi de lângă el.

Rămânând, ar fi fost o pată pentru noi. De altfel, apostolul spune: Depărtează-te de astfel de oameni.

— Credinciosul. Mie însă îmi pare bine că am putut să stau de vorbă cu el; poate că are să se mai gândească la ce i-am spus. Oricum, i-am vorbit lămurit și dacă piere eu nu sunt vinovat.

— Creștinul. Bine ai făcut că i-ai vorbit așa de lămurit. În vremea noastră se vorbește oamenilor prea puțin atât de deschis; așa se face că adevărata credință are un număr rău la mulți. Căci astfel de flecari, a căror credință stă numai în vorbe, în timp ce purtarea lor e fără frâu și deșartă, fiind multă vreme primiți în tovărășia celor evlavioși, pun lumea în nedumerire, pătează creștinismul și întristează pe cei cinstiți. Aș vrea ca toți să se poarte cu astfel de oameni cum te-ai purtat dumneata cu Bun de Gură. Atunci ori și-ar potrivi viața cu credința, ori tovărășia sfinților le-ar ajunge de nesuportat.

Capitolul 12

Călătorii se întâlnesc din nou cu Evanghelistul.

Pelerinii continuară mai departe călătoria, vorbind între ei despre ce văzuseră pe drum. Peisajul nu era plăcut la vedere; treceau printr'un ținut pustiu.

Când să iasă din deșert, Credinciosul a văzut pe cineva venind după ei.

— O, spuse el, cine vine încoace? Creștinul se uită și el și spune: Evanghelistul, bunul meu prieten. Da, și al meu, adaugă Credinciosul, căci el mi-a arătat drumul spre poartă. Evanghelistul s'a apropiat de ei și le-a urat: Pace vouă, prea iubiților, și pace celor ce vă ajută.

— Creștinul. Bine ai venit, bine ai venit, bunul meu Evanghelist. Văzându-te, îmi aduc aminte de prietenia ce mi-ai arătat-o și de truda ta neobosită pentru binele meu.

— De o mie de ori bun venit tovărășiei tale, scumpe Evanghelist, spune Credinciosul. Cât de plăcută ne este nouă, sărmani pelerini, tovărășia ta.

Evanghelistul îi întreabă: Cum v'a mai mers, prieteni, de când ne-am despărțit? Peste ce ați mai dat?

Creștinul și Credinciosul îi povestiră toate care li se întâmplaseră pe drum și cu prețul căror greutăți ajunseseră până aici.

— Mă bucur foarte mult, spuse Evanghelistul, nu pentru că ați trecut prin încercări, ci pentru că ați biruit și ați rămas statornici, cu toate multele voastre slăbiciuni. Mă bucur, atât în ce mă privește, cât și în ce vă privește pe voi: Eu am semănat iar voi ați secerat și vine ziua când și cel ce seamănă, și cel ce secără se vor bucura împreună, numai dacă veți stărui până la sfârșit, căci la vreme potrivită veți secera, dacă nu veți cădea de oboseală. Înaintea voastră este o cunună care nu se strică în veci; siliți-vă s'o căpătați. Sunt unii care pornesc spre cununa aceasta și după ce au alergat mult după ea, vine altul și le-o răpește. De aceea, păstrați ce aveți, pentru ca nimeni să nu vă ia cununa. N'ați scăpat încă din bătaia puștii diavolului, nu v'ați împotrivit încă până la sânge împotriva păcatului. Împărăția să fie totdeauna în fața ochilor voștri și să credeți cu tărie în cele ce încă nu se văd. Nu vă lăsați prinși de lucrurile acestei lumi. Mai presus de toate, păziți-vă de inimile voastre și de poftele lor, căci amândouă sunt nespuse de înșelătoare și cumplit de rele. Oțeliți-vă, căci toată puterea din cer și de pe pământ este de partea voastră. (1)

Creștinul îi mulțumi pentru îndemnul său și îi spuse că ar dori să le vorbească în timpul cât vor face partea de drum care le mai rămăsese, pentru ca astfel să le fie de ajutor; cu atât mai mult cu cât știa că el este un prooroc și le-ar putea spune ce se va întâmpla și cum ar putea să se împotrivescă și să biruie. Credinciosul se asocie și el la această cerere. Evanghelistul începu să le vorbească:

(1) Ioan 4. 36. Galateni 6. 9; 1 Corinteni 9. 24—27; Apocalipsa 3. 11; Evrei 12. 4;

Fiii mei, ați auzit din Cuvântul Evangheliei că prin multe necazuri trebuie să intrăm în Impărăția cerurilor, și la fel că necazuri și lanțuri vă așteaptă din cetate în cetate. (1) De aceea, să nu vă închipuiți că veți merge înainte în călătoria voastră fără să dați de încercări, de toate felurile. Ați aflat acum ceva din adevărul acestor mărturii. După cum vedeți, aproape ați ieșit din pustietatea aceasta și curând veți zări un oraș. Aici veți fi atacați de dușmani care vor voi să vă omoare. Să știți negreșit că unul din voi, sau poate amândoi va trebui să pecetluiască cu sânge mărturia de care vă țineți, dar fiți credincioși până la moarte și Impăratul vă va da cununa vieții.

Cel ce va muri aici, deși moartea lui va fi violentă și chinul mare, poate va fi mai câștigat decât tovarășul său, nu numai pentru că va ajunge mai repede la Cetatea cerească, ci și pentru că va fi scutit de multe necazuri care vor veni peste celălalt, în partea care-i mai rămâne de călătorie. Când veți ajunge însă în oraș și veți vedea împlinite cele pe care vi le-am istorisit, să vă aduceți aminte de prietenul vostru, fiți oameni și întâriți-vă, încredințați sufletele voastre în paza Creatorului.

Capitolul 13

Bâlcii Deșertăciunilor

Am văzut în vis că după ce au ieșit din pustietate, peleurinii au zărit înaintea lor un oraș; numele lui era Deșertăciunea. În orașul acela se ținea un bâlci, numit bâlcii deșertăciunilor. El ține tot anul și poartă acest nume pentru că orașul în care se ține este plin de deșertăciuni și tot ce se vinde acolo nu-i decât deșertăciune, după vorba înțeleptului: Deșertăciunea deșertăciunilor, tot este deșertăciune. (2) Acest bâlci datează de foarte multă vreme; vă voi povesti de unde se trage.

(1) Faptele Apostolilor 14. 22; 20. 23; (2) Ecclesiastul 1. 2;

Cu mai multe mii de ani în urmă, erau pelerinii care mergeau spre Cetatea Cerească, ca atâtea oameni cumsecade. Când Beelzebub, Apolion, Legiune și tovarășii lor au luat seama că drumul pe care-l urmau pelerinii spre Cetatea Cerească trecea prin orașul Deșertăciunii, puseră la cale să facă acolo un bâlci, în care să se vândă tot felul de deșertăciuni și care să ție tot anul. Se vând acolo: case, moșii, meserii, slujbe, dregătorii înalte, privilegii, ranguri, țări, împărății, plăceri, desfătări de tot felul, prostituate, soți și soții, copii, stăpâni, slugi, vieți, sânge, trupuri, suflute, argint, aur, pietre scumpe și tot ce vreți.

Ba mai mult chiar; se pot aici ori când vedea scamatorii, înșelătorii, jocuri, spectacole, nebunii, maimuțări și altele de acest fel. Se mai pot încă vedea pe gratis hoți, ucigași, oameni stricați care jură strâmb, de toate culorile.

Drumul spre Cetatea Cerească trece tocmai prin orașul acesta, unde se ține bâlciul; cine ar vrea să meargă spre Cetatea Cerească fără să treacă prin orașul acesta, ar trebui să iasă din lume. Chiar Împăratul împăraților, când a fost pe aici în drum spre țara Sa, a trecut prin oraș; și chiar într-o zi de bâlci. Da, cred că Beelzebub, marele patron al bâlciului, L-a poftit să cumpere din deșertăciunile sale; ar fi vrut chiar să-L facă mai mare peste bâlci, dacă ar fi primit să i se închine când trecea prin oraș. Și, pentru că avea deaface cu un vizitator așa de ales, Beelzebub L-a purtat dintr-o stradă în alta ca să-i arate toate împărățiile lumii, ca să-l momească să cumpere ceva din deșertăciunile sale. El însă nu luă în seamă marfa și părăsi orașul fără să cheltuiască o para pentru aceste deșertăciuni; bâlciul este așa dar foarte vechi, de multă vreme. (1)

După cum am spus, călătorii erau nevoiți să treacă prin bâlci; dar cum călcară acolo, tot orașul intră în fierbere, și aceasta din mai multe motive. Întâi de toate pelerinii erau îmbrăcați în veșminte deosebite și oamenii din oraș se uitau la ei cu uimire; unii îi făceau smintiți, scăpați din balamuc; alții vedeau că au deaface cu doi străini. Deasemeni se mirau și de vorba lor, căci puținii

(1) 1 Corinteni 5. 10; Matei 4. 8—10; Luca 4. 5;

ii înțelegeau. Pelerinii vorbeau firește limba Canaanului, pe când cei din bâlci erau oameni din lumea întreagă, așa că păreau străini unii de alții.

Dar ceea ce uimea cel mai mult pe negustori era faptul că pelerinii puneau foarte puțin preț pe toate mărfurile lor; nici nu se osteneau să se uite măcar la ele și când îi chemau să cumpere ceva, își vârău degetele în urechi și strigau: Abate-mi ochii dela lucrurile deșartel, și se uitau în sus spre cer ca să le dea a înțelege că bogăția și iubirea lor erau în cer.

Unul care a băgat de seamă purtarea lor le spuse în batjocură: Ce vreți să cumpărați? Ei l-au privit țintă și i-au răspuns: Noi cumpărăm adevărul. (1) Aceasta fu un prilej să-i disprețuiască și mai mult pe pelerinii, unii îi luau în râs sau îi ocărau, alții începură să-i atâte pe ceilalți să-i lovească. În cele din urmă frământarea cuprinse tot orașul. Atunci s'a dat de știre căpeteniei târgului, care a venit la fața locului să ia la cercetare pe acești oameni din pricina cărora se iscăse toată zarva. Oamenii au fost deci aduși să fie cercetați. Cei însărcinați cu cercetarea i-au întrebat de unde vin, încotro se duc și ce caută acolo într'o îmbrăcăminte așa de neobișnuită. Ei au răspuns că sunt străini și că merg spre Ierusalimul Ceresc; că n'au dat nici-un prilej oamenilor din oraș să se poarte așa de rău cu ei, afară numai că fiind întrebați ce vor, ei au răspuns că vor să cumpere adevărul. Dar cei puși să-i judece au crezut pe pelerini niște nebuni de balamuc, sau unii veniți într'adins să turbure târgul. Deaceea i-au luat la bătaie, i-au acoperit cu noroi și apoi i-au închis într'o cușcă pentru ca să fie un spectacol pentru tot orașul. Aici au rămas ei un timp suferind tot felul de batjocuri și cruzimi, pe când mai marele târgului râdea de tot ce li se întâmpla. Dar pelerinii erau răbdători și nu întorceau ocările primite, ci răspundeau prin binecuvântări; deaceea unii oameni din târg, mai cu luare aminte și mai puțin pătimiși, au început să-i mustre pe cei mai răutăcioși; să spună că în târg erau mulți care ar fi trebuit să fie puși în cușcă, ba chiar puși la stâlpul rușinii, mai curând decât

(1) Pildele 23. 23;

acești oameni cu care se purtau așa de rău. După ce schimbară multe vorbe de acest fel între ei, târgoveții s'au luat la bătaie. Atunci cei doi pelerini au fost aduși iarăși în fața judecătorului și scoși vinovați de toată turburarea din târg. Apoi i-au bătut fără milă, i-au pus în fiare și i-au purtat în lanțuri prin tot târgul, ca nu cumva să le mai ia cineva apărarea. Creștinul și Credinciosul au arătat multă înțelepciune, blândețe și răbdare; aceasta a și făcut pe câțiva să treacă de partea lor. Asta a infuriat și mai mult pe ceilalți, până acolo încât au hotărât să omoare pe cei doi străini. Le-au spus că nici cușca, nici fiarele nu erau de ajuns, ci că trebuiau să moară pentrucă i-au înșelat pe oamenii de târg.

I-au vârat iarăși în cușcă până se va lua o nouă hotărâre în privința lor. Atunci și-au adus ei aminte de ce le spusese Evanghelistul și s'au întărit și s'au mult pentru suferință. Se mângâiau unul pe altul și-și ziceau că cel care va fi sortit să moară va fi mai câștigat; din această pricină, fiecare dorea în ascuns ca el să fie acela. Incredințându-și viața în mâna Celui ce cârmuiește toate, erau mulțumiți cu starea în care se aflau, până se va găsi cu cale să se facă altceva cu ei.

S'a hotărât să fie judecați și să-și primească osânda. Au fost aduși în fața dușmanilor lor. Judecător era domnul Urăște-Binele. Erau acuzați de fapt de aceleași vini: că turburaseră negustoria; că au făcut răscoală și neînțelegere în oraș; că au atras și pe alții la părerile lor primejdioase.

Atunci Credinciosul răspunse că s'a împotrivit numai la ceea ce era împotriva Celui Atotputernic. Cât privește răscoala, zise el, n'am făcut așa ceva, fiindcă eu sunt un om pașnic. Iar cei care au trecut de partea noastră, au trecut văzând ei înșiși nevinovăția și cinstea noastră și astfel au schimbat răul prin bine. Cât despre împăratul de care vorbiți, fiindcă el e Beelzebub, dușmanul Domnului nostru, nu vreau să știu de el și de toți îngerii săi.

Atunci s'a dat de știre tuturor că cine ar avea ceva de spus în folosul domnului lor, împăratul, și împotriva împăricinaților, să se înfățișeze și să depună mărturie. S'au înfățișat trei martori și anume: Pismă, Superstiție și

Lingușitorul. Au fost întrebați dacă cunosc pe împricinat și ce au de spus împotriva lui.

Primul s'a prezentat Pismă: Domnule judecător, cunosc de multă vreme pe omul acesta și pot să mărturisesc cu jurământ înaintea domnilor jurați că e un ...

— Judecătorul. Stai! Să jure mai întâi!

L'au pus să jure. El a continuat: Domnule judecător! Omul acesta, cu toate că poartă un nume așa de frumos, e unul din cei mai stricați oameni; lui nu-i pasă de domnul nostru, nici de popor, nici de lege sau datină, ci face tot ce poate ca să bage în cap oamenilor părerile lui, părerii care sunt împotriva stăpânirii și pe care el le numește lucruri de căpetenie ale credinței și sfinteniei; eu însumi l-am auzit spunând că adevăratul creștinism, cu obiceiurile orașului nostru Deșertăciune, se bat cap în cap și nu se pot împăca; prin aceasta, domnule judecător, el nu numai că osândește dintr'odată toate faptele noastre vrednice de laudă, ci și pe noi care le facem.

— Mai ai ceva de spus? l-a întrebat judecătorul.

— Aș mai avea multe de spus, dar n'aș vrea să plictisesc onorata curte; totuși, după ce vor depune ceilalți mărturia lor, dacă va fi nevoie, pentru pedepsirea acestui om, voi mai adăuga ceva la mărturia mea.

Pe urmă, au chemat pe Superstiție și i-au poruncit să-l privească pe împricinat. L-au mai întrebat dacă are ceva de spus împotriva sa și pentru domnul lor, împăratul. Apoi l-au pus să jure și el a început astfel: Domnule judecător! Prea bine nu cunosc pe acest om și nici nu doresc să-l cunosc mai mult. Totuși, judecând după cele ce am vorbit cu el de curând aici, știu că este un om foarte primejdios; l-am auzit spunând că religia noastră e un nimic și că prin ea omul nu poate să placă nicidecum lui Dumnezeu; așa dar, înseamnă că noi degeaba ne mai închinăm, căci trăim încă în păcatele noastre și la urmă vom fi osândiți. Aceasta este ce am avut de spus.

Lingușitorul a jurat și el, apoi i s'a poruncit să spună ce știe împotriva împricinatului.

— Lingușitorul. Domnule judecător și domnilor jurați! Cunosc de mult pe acest om și l-am auzit spunând lucruri care nu trebuie spuse, căci a înjurat pe alesul nostru dom-

nitor, Beelzebub, și a vorbit cu despreț despre cinstiții săi prieteni: Omul-Vechi, Poftă-Trupească, Desfrânatul, Dorință-după-slavă-deșartă, bătrânul Stricăciune, onorabilul Lacom-de-avere și ceilalți din boierimea noastră; a mai spus că dacă toți locuitorii ar fi de părerea sa, niciunul din acești boieri n'ar mai rămânea în oraș. Pe lângă aceasta, nu i-a fost frică să te batjocorească chiar pe Domnia-Ta, domnule judecător, care acum ești pus să-l judeci, făcându-te ticălos, nelegiuit și dându-ți și multe alte nume de ocară, cu care a bârfit pe cei mai mulți din boierimea orașului nostru.

După ce Lingușitorul a sfârșit ce avea de spus, judecătorul s'a adresat împetricinatului: Rătăcitule, ereticule și trădătorule, ai auzit ce au declarat acești cinstiți cetățeni împotriva ta?

— Credinciosul. Imi este îngăduit să spun câteva cuvinte în apărare?

— Judecătorul. Taci ticălosule! Nu meriți să mai trăiești. Ar trebui să fii omorât pe loc. Totuși, ca toți să vadă blândețea cu care ne purtăm față de tine, să auzim ce ai de spus.

— Credinciosul. Iată ce am de răspuns la cele spuse de domnul Pismă: Niciodată n'am spus nimic altceva, decât că orice rânduială, lege, obicei sau popor, care sunt clar împotriva Cuvântului lui Dumnezeu, sunt prin aceasta de-a-dreptul împotriva creștinismului; dacă vorbind așa am spus ceva greșit dovediți-mi greșala și sunt gata să-mi retrag cuvântul, chiar aici în fața Domniilor Voastre.

Cât privește pe domnul Superstiție și învinuirea ce mi-a adus-o, am de spus numai că pentru a aduce lui Dumnezeu o adevărată închinare este nevoie de credință dela Dumnezeu; ea nu poate exista fără o descoperire dumnezeiască a voiei lui Dumnezeu; de aceea, cultul care nu e în acord cu revelația divină nu se poate baza decât pe o credință omenească; această credință nu poate conduce la viața veșnică.

Cât privește spuselor domnului Lingușitorul — lăsând laoparte afirmația că mi-aș fi bătut joc de unii — o spun că domnitorul acestui oraș, cu toată curtea sa și cu toți

tovarășii săi înșirați de domnul acesta, s'ar cădea să fie mai curând în iad. Și acum, Domnul să se îndure de mine.

Atunci judecătorul a spus juraților, care urmăriseră mersul lucrurilor:

— Domnilor jurați! Vedeți pe omul acesta din pricina căruia s'a făcut atâta zarvă în orașul nostru; ați auzit și ce au mărturisit împotriva lui acești cinstiți cetățeni; ați auzit de asemenea răspunsul și însăși mărturia lui. Acum stă în puterea Domniilor-Voastre să-l spânzurați, sau să-l lăsați în viață; însă mie mi se pare nimerit să vă spun ce scrie la legea noastră.

Pe vremea lui Faraon cel Mare, slujitor al domnului nostru, pentru ca nu cumva cei ce au o religie potrivnică să se înmulțească și să ajungă prea tari, se făcuse o lege ca băieții care se vor naște să fie aruncați în râu. Apoi, pe vremea lui Nebucadnețar cel Mare, un alt slujitor al său, s'a făcut o altă lege că oricine nu se va prosterne înaintea statuii lui de aur și nu i se va închina, să fie aruncat în cuptorul de foc. S'a mai făcut o lege și în zilele lui Dariu, că oricine va înălța rugăciuni către vreun alt dumnezeu afară de el, să fie aruncat în groapa cu lei. Răzvrătitul acesta a călcat aceste legi, nu numai cu gândul (ceea ce nu-i de îngăduit), ci și cu cuvântul și cu fapta, ceea ce este cu totul oprit.

Căci legea lui Faraon a fost făcută ca să oprească răul, înainte de a se fi făptuit vreo fărădelege; aici fărădelegea este vădită. Cât privește legea a doua și a treia, vedeți bine că împlicinatul vorbește împotriva religiei noastre; pentru trădarea pe care singur a mărturisit-o este vrednic de moarte.

Atunci jurații au ieșit să delibereze. Iată numele lor: domnul Orb, domnul Nimic-bun, domnul Răutate, domnul Robit-de-pofte, domnul Orgoliosul, domnul Incăpățânatul, domnul Dușmănie, domnul Mincinos, domnul Cruzime, domnul Urăște-adevărul și domnul Neînduplecatul. Fiecare în parte își dăte cu părerea și pe urmă au hotărât într'un singur glas să-l declare vinovat în fața judecătorului. Cel dintâi dintre ei, domnul Orb, ca președinte, luă cuvântul: Eu văd lămurit că omul acesta este un eretic. Nimic-bun adaugă: Să piară de pe pământ un astfel de om!

Da, zise Răutate, mi-e scârbă să-l văd înaintea ochilor! Pe urmă, Robit-de-pofte spuse: Niciodată n'am putut să-l sufăr. — Nici eu, spuse Orgoliosul, căci totdeauna este contra obiceiurilor mele. — Spânzurați-l! strigă Incăpățânatul. — Am necaz pe el, spuse Dușmănie. E un ticălos, spuse Mincinosul. Spânzurătoarea e prea ușoară pentru el, spuse și Cruzime. — Să-l îndepărtăm mai repede din calea noastră, spuse Urăște-adevăru! Atunci Neînduplecatul spuse: Dacă mi s'ar da lumea toată tot n'aș putea să mă împac cu el; să-l osândim la moarte numaidecât.

Zis și făcut. De aceea, fu osândit să fie dus îndată la locul de unde fusese luat și acolo să sufere moartea cea mai crudă care se poate închipui.

L-au scos afară ca să-i aplice legea lor: l-au bătut cu biciul, l-au lovit cu pumnii, i-au sfârtecat corpul cu cuțitele, l-au lovit cu pietre și l-au înțepat cu săbiile; la sfârșit l-au ars pe rug până n'a rămas din el decât cenușă. Astfel s'a sfârșit Credinciosul.

Dar am văzut în spatele mulțimii un car cu doi cai care aștepta pe Credincios. Și cum au sfârșit dușmanii săi cu el, Credinciosul a fost luat în car și dus în nori cu sunete de trâmbițe, pe drumul cel mai scurt către poarta cerească.

Creștinului însă i s'a mai dat răgaz și judecata lui a fost amânată; l-au dus înapoi la închisoare. Acela care cârmuiește toate, a lucrat în așa fel că i-a îngăduit Creștinului să-și continue drumul.

Capitolul 14

Creștinul întâlnește pe Plin de Nădejde, noul său tovarăș de drum.

Am văzut în vis pe Creștin că el nu și-a continuat singur drumul. Un om numit Plin-de-Nădejde s'a lipit de el și i-a spus că vrea să-i fie tovarăș de drum. Astfel unul a murit ca să dea mărturie pentru adevăr, și din cenușa lui a apărut un altul ca să-i fie Creștinului tovarăș în călătoria sa. Acest Plin-de-Nădejde i-a spus Creștinului că mai erau mulți în acel târg care n'așteaptă decât prilejul să-l urmeze. Am văzut că abia ieșiseră din târg și ajunseră din urmă pe unul care mergea înaintea lor și pe care-l chema Profitorul. Ei l-au întrebat: De unde ești dumneata și până unde mergi? El le-a răspuns că vine din orașul Vorbă-Frumoasă și merge spre Cetatea Cerească, dar numele nu și l-a spus.

— Din Vorbă-Frumoasă? zise Creștinul. Sunt pe-acolo ceva oameni de bine?

— Profitorul: Cred că da! Eu sunt un străin pentru dumneata și dumneata la fel pentru mine; de mergi pe acest drum, voi fi bucuros de tovarășia dumată, dacă nu, mă lipsesc.

— Creștinul. Am auzit vorbindu-se de Vorbă-Frumoasă și după cât mi-aduc aminte se zice că-i un oraș bogat.

— Profitorul. Sigur că da; am multe rude bogate acolo.

— Creștinul. Spune-mi, te rog, ce rude ai pe acolo, dacă nu sunt prea îndrăzneț?

— Profitorul. Păi, aproape tot orașul, mai apropiați sunt: Domnul Nestatornicul, domnul Slugarnicul, domnul Vorbă-Frumoasă, dela ai cărui strămoși și-a luat orașul numele; tot așa domnul Vorbă-Lingușitoare, Cel-cu-două-fețe, gata la orice; doctorul cartierului nostru, Cel-cu-două-fețe, e chiar frate bun cu mama; și ca să-ți spun drept, eu am ajuns să fiu cineva în oraș, cu toate că străbunicul meu a fost doar un luntraș, care se uita spre un mal și vâslea spre celălalt mal; și eu mi-am câștigat cea mai mare parte din avere cu aceeași îndeletnicire.

— Creștinul. Ești însurat?

— Profitorul. Da, și nevastă-mea este o femeie foarte cinstită, fata unei femei la fel foarte cinstită, cucoana Prefăcătoră; înțelegi acum că se trage dintr'o familie aleasă și a ajuns să fie așa de bine crescută că știe cum să se poarte cu toți oamenii, dela prinz până la țaran. E drept că în credință ne cam deosebim puțin de cei mai evlavioși, dar numai în două puncte neînsemnate. Întâi, noi nu mergem niciodată contra vântului și a curentului. Al doilea, noi suntem totdeauna plini de râvnă pentru Credință când umblă în pantofi de argint; ne place chiar foarte mult să ne arătăm cu ea pe stradă când e vreme frumoasă și poporul întreg aplaudă.

Atunci Creștinul se trase puțin la o parte lângă Plin-de-Nădejde și-i spuse: Mi se pare că acesta este unul ce-i spune Profitorul, din Vorbă-Frumoasă și dacă-i așa, atunci avem ca tovarăș de drum un mișel cum nu mai este altul în tot ținutul. Atunci Plin-de-Nădejde spuse: Ia întreabă-l. Cred că nu trebuie să-i fie rușine de numele său. Creștinul se apropie de celălalt și-l întreabă: Domnule, vorbești ca și cum ai ști mai mult decât toată lumea și dacă nu mă înșel, cred că te cunosc puțin; nu te cheamă Profitorul din Vorbă-Frumoasă?

— Profitorul. Nu mă cheamă așa; aceasta este o poreclă pe care mi-au dat-o unii care nu pot să mă sufere, trebuie s'o suport ca pe o ocară, la fel ca și alți oameni buni pe nedrept ponegriți.

— Creștinul. N-ai dat niciodată oamenilor prilej să te cheme așa?

— Profitorul. Niciodată! Cel mai rău lucru pe care l-am făcut pentru ca ei să aibă prilejul să-mi dea acest nume este că în totdeauna am știut să mă dau după împrejurări, oricare ar fi fost ele. Aceasta am privit-o ca pe o binecuvântare și nu ca ceva de disprețuit.

— Creștinul. Credeam fără îndoială că dumneata ești omul de care auzisem și, ca să-ți spun drept, mă tem că numele acesta ți se potrivește de minune.

— Profitorul. Bine, dacă dumneata îți închipui așa, n'am ce-ți face; ai să vezi totuși că sunt un bun însoțitor dacă mă iei ca tovarăș de drum.

— Creștinul. Dacă vrei să mergi cu noi trebuie să mergi și în contra vântului și a curentului, ceea ce văd că este împotriva părerii dumitale. Trebuie să rămâi credincios; când Credința umblă în zdrențe, ca și atunci când umblă în pantofi de argint, când va fi în lanțuri, ca și când e însoțită de aplauzele mulțimii.

— Profitorul. Nu trebuie să-mi impui felul dumneata de-a vedea, lasă-mă să fac ce cred și dă-mi voie să te însoțesc.

— Creștinul. Niciun pas împreună, dacă nu vei face ca noi în tot ce ți-am spus.

— Profitorul. Nu voi părăsi niciodată părerile mele, fiindcă sunt și nevătămătoare și folositoare. Dacă nu pot să merg cu voi sunt nevoit să fac ce am făcut și mai înainte de a vă întâlni: am să merg singur până mă va ajunge vreunul care va fi bucuros de tovărășia mea.

Am mai văzut în visul meu că Creștinul și Plin-de-Nădejde l-au părăsit și s-au ținut la oarecare depărtare de el; dar unul din ei uitându-se înapoi, zări trei inși venind în urma Profitorului. Când l-au ajuns el le-a făcut o plecăciune până la pământ și ei deasemenea l-au salutat. Numele acestora era Prietenul-Lumii, Iubitorul de bani și Lacomul, oameni cu care Profitorul se cunoscuse mai înainte, căci în copilărie fuseseră camarazi de școală; umblaseră la școala unuia Sgârie-Brânză, învățător în Dragoste-de-Căștig, un târg din județul Lăcomiei. Acest învățător i-a învățat meșteșugul de a strânge avere, fie prin înșelăciune, lingușire și minciună, fie făcând pe evlavioșii. Toți prinseseră foarte mult din meșteșugul învățătorului lor, așa că fiecare din ei ar fi putut să deschidă la rândul lui o școală.

După ce s'au salutat, cum am spus, Iubitorul de bani spuse Profitorului:

— Cine sunt aceia dinaintea noastră? căci Creștinul și Plin-de-Nădejde se mai zăreau încă.

— Profitorul. Sunt doi oameni dintr'o țară depărtată și au plecat în pelerinaj.

— Iubitorul de bani. De ce nu ne-au așteptat și pe noi ca să ne bucurăm de tovărășia lor? Și ei, și noi, și dumneata, cred, mergem într'acelaș loc.

— Profitorul. Aşa este; dar oamenii dinaintea noastră țin așa de mult la părerile lor și pun atât de puțin pret pe părerile altora, încât un om, oricât de evlavios ar fi, dacă nu este de aceeași părere cu ei în toate nu-l primesc în tovărășia lor.

— Lacomul. Asta-i rău; noi știm de unii care osândesc pe toți afară de ei înșiși. Te rog, în ce au ei păreri deosebite de ale noastre?

— Profitorul. Ei, în încăpătânarea lor, socotesc că trebuie să-și urmeze călătoria pe orice fel de vreme, pe când eu aștept vântul și curentul favorabil. Pentru Dumnezeu ei pun în joc totul, pe când eu caut ca oricum, să-mi pun viața și averea la adăpost. Ei țin la părerile lor chiar dacă toată lumea le-ar fi împotrivă, dar eu sunt pentru Credință numai atât cât îmi îngăduie împrejurările și buna mea stare. Ei sunt pentru Credință chiar când este îmbrăcată în zdrențe și acoperită de dispreț, dar eu sunt pentru ea numai când umblă în pantofi de argint, în lumina soarelui și în mijlocul mulțimii.

— Prietenul-Lumii. Să rămâi la părerile dumitale, domnule, căci în ce mă privește, eu socotesc nebun pe acela care, fiind liber să păstreze ce are, este totuși așa de nechibzuit încât să-și piardă tot. Să fim înțelepți ca șerpii. Cel mai bun lucru este să strângi fânul când strălucește soarele; cum stă albina liniștită toată iarna și nu lucrează decât atunci când poate să aibă folos și plăcere din ce face. Dumnezeu trimite când ploaie, când soare; dacă ei sunt așa de proști și merg pe ploaie, treaba lor; noi însă nu vom porni decât pe vreme bună. Din partea mea, mie îmi place mai mult credința care se împacă cu păstrarea lucrurilor bune pe care ni le aduc binecuvântările lui Dumnezeu; care om cu mintea întreagă își poate închipui că Dumnezeu nu vrea să păstrăm din dragoste față de El, ce ne-a dat El din bunurile acestei vieți? Avraam și Solomon s'au îmbogățit, cu toate că au fost oameni religioși, iar Iov spune că un om bun va aduna altu ca praful; nu sunt așa pelerinii care merg înaintea noastră, ci așa cum i-ai zugrăvit.

— Lacomul. Eu cred că suntem de aceeași părere și nu mai merită să mai vorbim de asta.

— Iubitorul de bani. Adevărat, să nu mai vorbim de asta, căci cine nu crede nici în Scriptură nici în mintea sănătoasă — și vedeți că amândouă sunt de partea noastră — nu cunoaște nici adevărata libertate nici propria lui siguranță.

— Profitorul. Fraților, după cum văd, mergem cu toții în același pelerinaj și pentru ajutorul nostru al fiecăruia, dați-mi voie să vă pun o întrebare: Inchipuți-vă că un om, fie un preot, fie un negustor, ar avea prilejul să dobândească bunuri materiale ale acestei lumi și totuși să nu le poată dobândi decât dacă s'ar arăta, măcar de ochii lumii, foarte plin de râvnă pentru unele puncte din religie cu care altă dată nu-și bătea capul — nu poate el să se folosească de acest mijloc ca să-și ajungă ținta și totuși să rămână om cinstit?

— Iubitorul de bani. Înțeleg foarte bine întrebarea și cu învoirea dumnealor, voi încerca să dau răspuns. Mai întâi, să răspund la întrebarea cu privire la un preot. Să ne inchipuim că un preot, un om vrednic, dar având un venit mic, a ochit unul mai mare, mai gras și mai bun. Și are prilejul să-l capete, numai dacă își va mări cunoștințele, va predica mai des, mai cu râvnă și dacă așa vor cere credincioșii lui, își va schimba unele din părerile sale. Din partea mea, eu nu văd de ce n'ar face-o, ba încă mai mult decât am spus, și totuși să rămână om cinstit. Căci:

1. Dorința după un venit mai mare este dreaptă (nu se poate spune că nu) de vreme ce Dumnezeu i-l pune în față; prin urmare, îi este îngăduit să-l ia dacă poate, fără să-și facă probleme de conștiință.

2. Afară de asta, dorința sa după acel venit îl face mai învățat, îl face un predicator mai plin de râvnă, mai bun; da, îl face să-și îmbunătățească darurile, lucru care este după voia lui Dumnezeu.

3. În ce privește faptul că se dă după ascultătorii săi, și ca să-i slujească, părăsește unele din părerile sale, aceasta dovedește: a) că se poate lepăda de sine; b) că are o purtare blândă și atrăgătoare; c) că e cu atât mai vrednic pentru slujba preoțească.

4. Din aceasta înțeleg că un preot care schimbă o parohie mică pe una mai mare nu trebuie din această pricină să fie privit ca un om lacom, ci mai degrabă să fie socotit ca unul care nu ascultă decât de chemarea sa și prinde prilejul care i se dă de a face bine, pentru că el își îmbunătățește darurile și se face mai harnic.

Acum voi răspunde la a doua parte a întrebării, cu privire la un negustor. Să ne închipuim că un astfel de om are doar o mică prăvălioară; făcându-se însă religios, el ar putea să-și mărească afacerile, să-și ia o nevastă bogată și să capete mușterii mai bogați și mai mulți; eu, din partea mea, nu văd nici-un motiv pentru care n'ar putea pe drept să facă așa. Căci:

1. A ajunge cineva religios este o virtute, oricare ar fi mijlocul prin care ajunge.

2. Nici nu este nedrept să iei o soție bogată sau să ai mușterii mai mulți la prăvălie.

3. Afară de asta, omul care capătă toate acestea ajungând religios, capătă ce e bun dela cei buni, ajungând el însuși bun; deci are o nevastă bună, mușterii buni și câștig bun și toate acestea prin faptul că a ajuns religios, ceea ce la rândul său este un lucru bun. De aceea, a ajunge religios pentru a căpăta toate aceste lucruri e ceva bun și folositor.

Răspunsul dat de Iubitor de bani la întrebarea Profiturului a fost primit cu strigăte de bucurie. Toți au fost convinși că răspunsul era foarte util și chibzuit. După cum credeau ei, nimeni n'ar fi fost în stare să-l desmintă, și pentru că Creștinul și Plin-de-Nădejde nu erau prea departe, s'au înțeles între ei să-i prindă cu această întrebare îndată ce-i vor ajunge, cu atât mai mult cu cât cei doi contraziseră mai înainte pe Profitur. I-au strigat deci și ei se opriră până i-au ajuns. De mai înainte se înțelesesă că nu Profiturul să le pună întrebarea, ci bătrânul Prietenul-Lumii, pentru că, își închipuiau ei, răspunsul lor va fi astfel lipsit de infierbântarea care se stărnise între Profiturul și cei doi, în discuția ce avusese loc mai înainte.

I-au ajuns deci, și după un scurt bună-ziua, Prietenul-Lumii puse Creștinului și tovarășului său întrebarea, cerându-le să răspundă dacă pot.

Atunci Creștinul spuse: Chiar un prunc în credință ar putea să răspundă la zece mii de întrebări de acest fel. Căci dacă nu se îngăduie cuiva să urmeze pe Hristos pentru pâine, (1) cu cât mai dezgustător este să faci din El și din credință o mască pentru ca să dobândești bunurile lumești și să tragi foloasele! Noi găsim că numai păgânii, fățarnicii, diavolii și vrăjitorii sunt de această părere.

1. Păgânii, căci atunci când Hamor și Sihem și-au aruncat ochii asupra fiicei și turmelor lui Iacov și au văzut că nu e chip să pună mâna pe ele decât lăsându-se tăiați împrejur, ei au spus tovarășilor lor: Dacă orice parte bărbătească dintre noi va fi tăiat împrejur, cum sunt și ei, vor fi ale noastre turmele lor, averea și toate vitele lor. Fiicele și turmele lor, iată ce căutau ei, iar religia le-a fost numai masca de care s'au folosit ca să ajungă să pună mâna pe ele. (2)

2. Fariseii fățarnici aveau aceeași religie: făceau rugăciuni lungi, dar ținta lor era casele văduvelor, deaceia o mai mare osândă a fost judecata lui Dumnezeu pentru ei. (3)

3. Iuda avea aceeași religie: era evlavios de dragul pungii, ca să poată lua ce se pune în ea; dar a ajuns la pierzare. (4)

4. Simon vrăjitorul avea și el aceeași religie, căci voia să aibă Duhul Sfânt ca să câștige bani. Osânda rostită de Petru a fost dreaptă.

5. La fel nu poate să-mi iasă din cap că omul care de dragul lumii se apucă de credință, tot de dragul lumii se va lepăda de credință. Cu aceeași hotărâre cu care Iuda se gândea numai la lume când s'a făcut credincios, și-a vândut și credința și pe Domnul său. Ca să răspund „da” la întrebarea dumitale, cum văd că ați făcut între dumneavoastră, și să primesc ca adevărat un astfel de răspuns, ar fi un lucru păgân, fățarnic și diavolesc. Plata voastră va fi după faptele voastre.

Cei patru se uitară incremeniți unul la altul și n'au avut ce să mai răspundă. Plin-de-Nădejde întări și el cuvântul

(1) Ioan 6. 26; (2) Genesa 34. 20—23; (3) Luca 20. 46—47;

(4) Ioan 12. 6; Faptele Apost. 8. 19—22;

sănătos al Creștinului și o mare tăcere se lăsă astfel între ei.

Profitorul și tovarășii săi încetău mersul și rămăseră în urmă, pentru ca astfel Creștinul și Plin-de-Nădejde să o ia înainte. Atunci Creștinul spuse tovarășului său: Dacă acești oameni nu pot să rămână în picioare în fața unei judecări omenești, ce vor face în fața judecării lui Dumnezeu? Dacă rămân muți când au de-a face cu niște vase de lut, ce vor face când vor fi muștrați cu flăcările focului mistuitor?

Creștinul și Plin-de-Nădejde o luară deci înainte. Au mers până au ajuns la un șes neted, numit Odihnă, pe care-l parcurseră plini de mulțumire; șesul era îngust, așa că au trecut repede peste el. La capătul lui era un delușor numit Lăcomie-de-Câștig unde era o mină de argint.

Cum o mină era ceva rar, se abătuseră pe la ea și câțiva din cei ce trecuseră mai înainte pe drum; când se apropiaseră prea mult de marginea gropii, pământul înșelător de sub ei s'a surpat și au fost uciși; alții au rămas infirmi.

Apoi am văzut în visul meu că puțin mai la o parte de drum, în fața minei de argint, stătea unul numit Dima, ce chema foarte politicos pe trecători să vină și să vadă. El strigă și către Creștin și tovarășul său: Ei, veniți încoace, am să vă arăt ceva!

— Creștinul. Este oare ceva așa de interesant că face să ne întoarcem din drum?

— Dima. Este o mină de argint și în ea sunt oameni care sapă după comori; numai cu puțină osteneală puteți să strângeți și voi bogăție.

Atunci Plin-de-Nădejde spuse: Să mergem și să vedem.

Nu, eu nu mă duc, spuse Creștinul. Am auzit de acest loc, unde mulți au fost uciși; afară de asta, comoara e numai o cursă pentru cei ce-o caută, pentru că îi depărtează în pelerinajul lor.

Atunci Creștinul strigă către Dima: Oare locul nu-i primejdios?

— Dima. Nu-i așa de primejdios; poate doar pentru cei ce nu bagă de seamă; la aceste vorbe Dima roși la față.

Creștinul spuse lui Plin-de-Nădejde: Nici un pas într'acolo, s'o ținem drept înaintea pe drumul nostru.

— Plin-de-Nădejde. Îți spun hotărît că *dacă* Profitorul ajunge aici și e poftit ca și noi să știi că merge acolo să vadă ce este.

— Creștinul. Fără îndoială, căci părerile lui îl duc pe acel drum și sunt aproape sigur că acolo și moare.

— Dima îi chemă din nou: Nu vreți să veniți încoace să priviți?

Creștinul îi răspunse fără înconjur: Dima, tu ești dușmanul căilor drepte ale Domnului și ai fost osândit de unul din judecătorii Măriei-Sale pentru că te-ai abătut dela drumul drept; de ce cauți să ne aduci sub aceeași osândă? Afară de asta, dacă ne întorcem câtuși de puțin din drum, Domnul nostru va afla și ne va face de rușine, iar noi vrem să putem sta cu îndrăzneală în fața Sa. (1)

Dima le strigă iarăși că și el face parte din frăția lor și că dacă mai zăbovesc puțin, merge și el cu ei.

Creștinul îl întreabă: Care ți-e numele? Nu e oare acela cu care te-am chemat?

— Dima. Da, Dima mă cheamă și sunt fiul lui Avraam.

— Creștinul. Te cunosc. Ghehazi ți-a fost bunic, iar Iuda tată și ai călcat pe urmele lor. Ceea ce încerci să faci acum cu noi este numai o faptă diavolească. Tatăl tău a fost spânzurat ca trădător și tu nu ești vrednic de o răsplată mai bună. Fii incredințat că odată ajunși în fața Împăratului, fi vom povesti cum te porți. Apoi și-au văzut de drum. (2)

Între timp apărură Profitorul și tovarășii săi; la cel dintâi semn pe care le făcu Dima, ei s'au dus la el. Nu mai știu dacă au căzut în groapă, sau dacă au coborât ca să sape, sau dacă în fundul gropii n-au fost înăbușiți de aburii care se ridicară din ea. Atâta am băgat de seamă că nu s'au mai văzut pe drum.

Creștinul spuse: Profitorul și Dima se înțeleg bine între ei; unul îl cheamă pe celălalt ca să împartă între ei câștigul.

Am văzut că de cealaltă parte a câmpiei, pelerinii au ajuns la un loc unde, aproape de drum, se afla un monument vechi, de care s'au mirat amândoi din pricina formei

(1) 2 Timotei 4. 10; (2) 2 Regi 5. 20—27; Matei 26. 14—15; 27. 1—6;

lui ciudate; parcă era o femeie prefăcută într'un stâlp de piatră. Au stat locului și s'au tot uitat, nu știau ce să creadă. În sfârșit Plin-de-Nădejde văzu că în vârful monumentului era scris ceva într'o scriere neobișnuită și fiindcă el nu era om învățat, spuse Creștinului dacă poate să citească. Acesta silabisi puțin și găsi că ar scrie cam așa: Aduceți-vă aminte de nevasta lui Lot. Amândoi pricepură că era stâlpul de sare în care fusese prefăcută nevasta lui Lot, pentrucă privise cu dor înapoi pe când părăsea Sodoma. Acest monument le dăde prilej să reflecteze între ei. (1)

— Creștinul. Ah, frate! Iată o priveriște nimerită; am dat de ea tocmai la timp, după ce am fost poftiți de Dima să privim dealul Lăcomie-de-Câștig. Dacă ne-am fi dus, cum ne poftise și cum aveai chiar de gând să faci frate, am fi ajuns și noi un monument, pe care să-l privească cei ce vor veni după noi.

— Plin-de-Nădejde. Imi pare rău că am fost așa de prost și chiar mă mir că n'am ajuns ca nevasta lui Lot, căci ce deosebire este între păcatul ei și al meu? Ea numai s'a uitat, pe când eu chiar am vrut să mă duc acolo. Slavă harului lui Dumnezeu! Mi-e rușine că a existat așa ceva în inima mea.

— Creștinul. Să luăm aminte la ceea ce vedem aici, ca să ne fie de ajutor în viitor. Femeia aceasta a scăpat de o osândă, căci n'a pierit odată cu nimicirea Sodomei, ci într'alt mod, după cum se vede; a fost prefăcută într'un stâlp de sare.

— Plin-de-Nădejde. E adevărat și ne poate fi la amândoi un avertisment și o pildă; ca să ne ferim de păcatul ei și o probă de ce li se va întâmpla celor ce nu vor lua aminte. Tot astfel, Core, Datan și Abiram, împreună cu cei două sute cincizeci de bărbați care au pierit în păcatul lor, au ajuns și ei un semn sau o pildă, pentru ca alții să se păzească. Mai mult decât orice, mă gândesc la un lucru; cum poate Dima și tovarășii lui să stea acolo așa de liniștiți și să caute comori, pe când femeia aceasta, numai pentrucă s'a uitat înapoi — căci nu scrie să se fi depărtat

(1) Genesa 19. 26;

din drum — a fost prefăcută în stâlp de sare; mai cu seamă că de acolo de unde se află ei acum, nu se poate să n'o vadă, numai să-și îndrepte ochii către ea.

— Creștinul. Da, e de mirare și asta dovedește că inimile lor sunt nespuse de rele. Pot fi asemănați cu cei care buzunăresc pe oameni în fața judecătorului, sau care taie pungile în umbra spânzurătorii. Oamenii din Sodoma se zice că erau nespuse de păcătoși, pentru că păcătuiau înaintea Domnului, adică în ochii Săi, cu toată bunătatea pe care le-o arătase El, căci ținutul Sodomei era ca și grădina Edenului de altădată. Aceasta deci a stârnit și mai tare mânia Sa și le-a făcut chinul așa de fierbinte cum numai focul Domnului putea să-l facă. Și putem să credem pe drept că acest soi de oameni, care păcătuiesc pe față și în pofida pildelor care le sunt aduse mereu ca să-i prevină, vor trebui să sufere osânda cea mai aspră.

— Plin-de-Nădejde. Nu încapă îndoială că aici ai spus adevărul; de câtă îndurare am avut noi parte, mai ales eu, că n'am fost osândiți să servim ca pildă celorlalți! Aceasta ne dă prilej să mulțumim lui Dumnezeu, să ne temem înaintea Sa și să ne aducem totdeauna aminte de nevasta lui Lot.

Capitolul 15

Urișul Deznădejde.

Am văzut apoi cum pelerinii au ajuns în drumul lor la un râu frumos ca priveliște, pe care David îl numește râul lui Dumnezeu, iar Ioan, apa vieții. Drumul lor ducea de-a-lungul malului. Pe aici, Creștinul și tovarășul său mersese cu mare bucurie; au și băut din apa râului, care era bună și înviorătoare. Pe lângă asta, pe amândouă malurile, se aflau pomi înverziți, cu tot felul de roade; ei au mâncat și din frunzele lor, ca să nu le fie rău dela stomac, cum se întâmplă unora extenuați de drum. Pe amândouă malurile se mai afla și o livadă, frumos împodobită cu crini; ea era verde tot anul; aici s'au oprit să doarmă nopți la șir. (1)

(1) Psalmul 65. 9; Apocalipsa 22. 1;

Când s'au hotărât să meargă mai departe — căci încă nu erau la sfârșitul călătoriei — au mâncat, au băut și apoi au plecat la drum.

Am văzut în visul meu că n'au mers mult și drumul lor se depărtă pentru un timp de râu, lucru care îi întristă, totuși n'au îndrăznit să se abată din cale. Dela râu încolo, drumul era aspru și picioarele lor sufereau din pricina mersului pe jos. (1) Deaceea mergând, se gândeau la un drum mai bun. Înaintea lor, pe partea stângă a drumului, era o livadă și un gard; ea se cheamă Livada Lăturalnică. Creștinul spuse tovarășului său: dacă livada merge de-a lungul drumului nostru, să trecem pe acolo. S'au dus la gard ca să vadă și iată că de-a lungul drumului, de cealaltă parte a gardului, era o cărare. E tocmai ce doream, zise Creștinul, putem merge cu cea mai mare ușurință; haide să trecem dincolo.

— Plin-de-Nădejde. Dar dacă pe această cărare ne rătăcim?

— Nu e cu puțință, răspunse celălalt. Ia privește! Merge doar de-a lungul drumului! Și așa, Plin-de-Nădejde, înduplecat de tovarășul său, îl urmă de cealaltă parte a gardului. Ajunși pe cărare, au văzut că era foarte ușor de mers pe ea; văzuse înainte un om care urma și el același drum; omul se numea Incredere-Deșartă. L-au strigat și l-au întrebat încotro duce drumul. El le răspunse că spre poarta cerului. — Vezi spuse Creștinul, ți-am spus eu! deci n'am greșit. Ei l-au urmat pe omul care mergea înaintea lor. Dar iată că veni noaptea și se făcu întuneric beznă, așa că cei doi l-au pierdut din vedere pe cel ce mergea înaintea lor.

Așa s'a făcut că Incredere-Deșartă n'a văzut drumul pe care mergea și a căzut într'o groapă adâncă, făcută într'adins de domnitorul acelor locuri, ca să prindă în ea pe cei îngâmfați și să-i pedepsească. (2)

Creștinul și tovarășul său l-au auzit căzând pe omul dinaintea lor. L-au strigat ca să afle ce se întâmplase, dar nimeni nu le-a răspuns; auziră doar un geamăt. Plin-de-Nădejde spuse: Unde suntem acum? Tovarășul său tăcu,

(1) Numeri 21. 4; (2) Isaia 9. 16;

dându-și seama că-l abătuse din drum. Incepu să plouă, să tune și să fulgere înspăimântător și apele se umflară. — Plin-de-Nădejde suspină spunând: Ah, de-am fi rămas pe drumul nostru!

— Creștinul. Cine ar fi putut crede că această cărare ne va abate din drum?

— Plin-de-Nădejde. Dela început m'am temut de asta, deaceea ți-am atras luare-aminte. Ți-aș fi vorbit mai hotărât dar ești mai bătrân ca mine.

— Creștinul. Nu fii supărat, frate; îmi pare rău că te-am abătut din drum și te-am adus în primejdie; iartă-mă te rog; n'am făcut-o cu gând rău.

— Plin-de-Nădejde. Fii liniștit, frate, căci te iert și cred chiar că întâmplarea ne va sluji și va fi spre binele nostru.

— Creștinul. Mă bucur că am cu mine un frate îndurător; dar nu trebuie să rămânem aici; să încercăm să ne întoarcem înapoi.

— Plin-de-Nădejde. Lasă-mă numai să merg eu înainte.

— Creștinul. Ba nu, dă-mi voie să merg eu înainte, căci dacă se ivește vreo primejdie, să dau eu întâi de ea, pentru că din vina mea ne-am depărtat din drum.

— Nu, spuse Plin-de-Nădejde, căci dumneata fiind neliniștit acum, ai putea să te abați iar din drum. Atunci, spre îmbărbătarea lor, au auzit un glas care spunea:

— Ia seama la drumul pe care l-ai urmat! Intoarce-te! (1) Intre timp însă apele crescuseră mult, deaceea drumul devenise foarte primejdios. (Atunci m'am gândit că e mai ușor să ne abatem din drumul pe care mergem, decât să ne întoarcem înapoi pe el după ce l-am părăsit.) Cei doi pelerini și-au luat inima'n dinți și s'au înapoiat; era însă așa de întunerec și puhoiul mare, că erau de mai multe ori să se înnece.

Cu toată silința ce și-au dat-o, n'au putut să ajungă în noaptea aceea la gardul pe care-l trecuseră. Până la urmă, dând de un adăpost, s'au așezat să se odihnească până s'o crăpa de ziuă; fiind obosiți, au adormit. Nu departe de locul unde se opriseră ei se zărea Cetățuia Indoielii, al cărei stăpân era Uriașul Deznădejde; pe pământul acestuia

(1) Ieremia 31. 21;

dormeau ei. Disdediminează, plimbându-se în sus și în jos pe moșia sa, uriașul găsi pe cei doi pelerini. Cu glas aspru și morocănos le porunci să se scoale și-i întrebă de unde vin și ce fac pe moșia sa. Ei i-au răspuns că sunt pelerini și că au rătăcit drumul. Uriașul le spuse: astă noapte mi-ați încălcat moșia, de aceea să veniți cu mine. Așa că au fost nevoiți să meargă cu el, pentrucă el era mai puternic decât ei, și de acolo se știau vinovați. Uriașul i-a dus în cetățuia sa, într'o temniță întunecoasă și murdară. Aici au rămas de miercuri dimineța până sâmbătă seara, fără o fărâma de pâine sau o picătură de apă, fără lumină, fără să-i întrebe cineva ceva; erau necăjiți, într'o grea situație, departe de orice prieten. Creștinul mai ales era trist, pentrucă din graba sa necugetată ajunseseră în această stare nenorocită. (1)

Uriașul Deznădejde avea o nevastă numită Sfială; când s'a dus să se culce, el a povestit nevestei că prinsese doi inși pe care îi aruncase în temniță pentrucă i-au încălcat moșia. El a mai întrebat-o ce ar fi mai bine de făcut cu ei. Ea l-a întrebat ce fel de oameni sunt, de unde vin și încotro se duc; apoi l-a sfătuit ca disdediminează, cum se va scula, să-i bată fără milă. Așa că după ce se sculă, el luă un ciomag noduros, se coborî cu el în temniță și încupă mai întâi să-i ocărăscă, deși ei nu-i spusese nici-un cuvânt care să-l supere. Apoi se năpusti asupra lor și îi bătă așa de rău că nu mai puteau nici să se miște de pe podea. Uriașul pleacă și-i lăasă acolo ca să-și plângă nenorocirea lor; toată ziua și-au petrecut-o numai în suspine și tânguiri amare. Noaptea următoare Sfială vorbind iarăși cu bărbatul ei despre cei doi pelerini și aflând că mai trăiesc, l-a povățuit să le spuie să se omoare singuri. De aceea, dimineța el se coborî la ei morocănos, și văzându-i că suferă de loviturile pe care le primiseră cu o zi nainte, le spuse că de vreme ce nu mai e nădejde să scape de acolo, nu le mai rămâne decât să-și ia singuri viața fără întârziere; cu un cuțit, cu vreo funie sau cu otravă. Ce să mai trăiți, le spuse uriașul, vedeți bine că viața vă este așa de amară! Ei însă l-au rugat să-i lase

(1) Psalmul 88. 13;

să plece. Auzind aceasta, uriașul se năpusti asupra lor și fără îndoială că-i nimicea dacă nu i-ar fi venit rău — căci uneori, când da soarele, i se făcea rău — așa că nu avu atunci destulă putere. De aceea plecă și-i lăsă ca să chibzuiască ce au de făcut. Ei se sfătuiră dacă n'ar fi mai bine să urmeze sfatul uriașului.

— Frate, spuse Creștinul, ce să facem? Ne așteaptă o viață nenorocită. Întru cât mă privește, nu știu dacă-i mai bine să trăiesc, sau să mor pe loc; sufletul meu dorește sfârșitul mai mult decât viața, iar mormântul e mai ușor pentru mine decât temnița; (1) nu-i mai bine să urmăresc sfatul uriașului?

— Plin-de-Nădejde. Starea noastră de acum este într'adevăr îngrozitoare și moartea mi-ar fi mult mai bine-venită decât să rămân aici pentru totdeauna; să ne gândim însă că Împăratul țării spre care mergem a spus: Să nu ucizi; și încă aici e vorba numai de viața altuia; deci cu atât mai mult suntem opriți să urmăresc sfatul uriașului și să ne luăm singuri viața; pe lângă asta, cine omoară pe altul îi omoară numai trupul, pe când cine se omoară singur își omoară și trupul și sufletul în același timp; mai mult, tu vorbești de liniștea din mormânt, dar ai uitat de Iad, unde merg toți ucigașii? Căci niciun ucigaș nu se bucură de viața veșnică. Și apoi, să ne mai gândim că uriașul Deznădejde nu este atotputernic. După cum am auzit, și alții au fost prinși ca și noi și totuși au scăpat din mâinile sale; cine știe dacă Dumnezeu, care a făcut lumea, nu-l va lăsa pe uriașul să piară; sau îl va face să uite odată să ne închidă; sau poate să-i vie iarăși rău. Orice ar fi, din partea mea, sunt hotărît să nu mă las și să încerc tot ce este cu putință ca să-i scap din ghiare; am fost nechibzuit că n'am încercat-o până acum, totuși, să avem răbdare. Poate că în curând va veni ceasul izbăvirii noastre; să nu ne luăm singuri viața. Prin aceste vorbe, Plin-de-Nădejde liniști pentru o vreme pe însoțitorul său și ziua o petrecură în întunec, triști, vrednici de plâns. Spre seară uriașul se coborî iarăși în temniță, ca să vadă dacă prizonerii i-au urmat sfatul. Îi găsi în viață, dar numai atât; lipsiți de

(1) Iov 7. 15;

hrană abia mai puteau să răsuflă. Dar, cum spun, i-a găsit în viață. Atunci uriașul fu apucat de o furie înspăimântătoare și le spuse că deoarece nu ascultaseră sfatul lui, o să fie rău de ei, că mai bine nu s'ar fi născut.

Prizonerii începură să tremure; ba Creștinul chiar leșină; dar venindu-și puțin în fire începură iarăși să vorbească între ei despre sfatul uriașului și dacă n'ar fi mai bine să-l asculte. Creștinul părea din nou gata să-i urmeze sfatul, dar Plin-de-Nădejde îi ridică curajul, spunându-i:

Frate, nu-ți aduci aminte cât de viteaz ai fost până acum? Nici Apolion, nici tot ce ți s'a întâmplat și ce-ai văzut în Valea Umbrei Morții nu te-au putut zdrobi; câte ai trecut! Și acum te-a apucat frica? Vezi că și eu sunt în temniță cu tine, eu care sunt mult mai slab decât tine; uriașul m'a rănit și pe mine ca și pe tine; mi-a luat pâinea și apa dela gură și stăm acum împreună atât de nefericiți; să avem puțină răbdare; adu-ți aminte cum te-ai purtat ca un viteaz în Târgul Deșertăciunilor și nu te-ai speriat nici de lanțuri, nici de cușcă, nici de o moarte sângeroasă; să așteptăm cu răbdare cât putem — ca să scăpăm cel puțin de rușinea care nu este îngăduită unui creștin.

Se făcuse iarăși noapte și uriașul și nevastă sa erau în pat; ea l-a întrebat ce mai este cu prizonerii și dacă i-au urmat sfatul. El îi răspunse: Sunt niște mișei îndârjiți; preferă să sufere toate chinurile decât să se omoare. Ea îl sfătui: Du-i mâine în curtea cetățuiei, arată-le osemintele celor pe care i-ai dat gata până acum și fă-i să creadă că înainte de sfârșitul săptămânii ai să-i rupi și pe ei în bucăți, cum ai mai făcut și altora ca ei.

Dimineața, uriașul se duse din nou la ei, îi duse în curtea cetățuiei și le arată osemintele celor uciși, cum îi spusese nevastă-sa. Aceștia, spuse el, erau pelerini altădată ca și voi și mi-au încălcat pământul ca și voi, și, când am găsit cu cale, i-am rupt în bucăți; înainte de zece zile veți păți la fel; haide, acum înapoi în temniță! și îi mână tot drumul în lovituri. Au rămas toată ziua de Sâmbătă într'o stare de plâns ca și mai nainte. Când s'a făcut noapte, cucoana Sfială și bărbatul ei uriașul, la culcare au început să vorbească iarăși despre cei prinși. Uriașul era uimit că nici loviturile, nici sfaturile sale, nu dăduseră gata pe

pelerini. Atunci nevestă-sa îi spuse: Mă tem că va veni cineva să-i scoată, sau au la ei chei cu ajutorul cărora speră să scape. Ce spui dragă? făcu uriașul uimit. Chiar mâine mă duc la ei.

Era Sâmbătă; cam pe la miezul nopții prizonerii începură să se roage și rămaseră în rugăciune până când s'a crăpat de ziuă.

Puțin înainte de a se lumina, bunul Creștin, pe jumătate amețit strigă: Ce fără minte sunt să stau în această temniță înăbușitoare, când pot foarte bine să fiu liber! Am în sân o cheie numită Făgăduință și sunt sigur că ea poate să descuie orice încuietore din Cetățuia Indoieiiei. Atunci Plin-de-Nădejde îi spuse: Asta e o veste bună! Scoate cheia frate și încearc-o. Când întoarse Creștinul cheia, zăvorul se trase înapoi; ușa se deschise cu ușurință, și el cu Plin-de-Nădejde ieșiră afară. Creștinul merse la ușa care da în curtea cetățuiei și deschise și această ușă cu cheia; apoi la poarta de fier, căci și ea trebuia deschisă. Broasca asta merse însă tare greu. În sfârșit deschiseră poarta ca să fugă; dar ea scârțâi așa de tare că uriașul Deznădejde se trezi și se sculă în grabă ca să urmărească pe fugari; dar simți că nu-l mai țin picioarele căci i se făcuse iarăși rău și nu putea cu nici-un chip să-i mai prindă. Ei ajunseră pe calea Împăratului; erau în siguranță, afară de ținutul uriașului.

După ce trecură gardul dinainte, chibzuiră cum să ferească și pe cei ce vor veni în urma lor ca să nu mai cadă și ei în mâinile uriașului. S'au înțeles să ridice acolo un stâlp și să scrie pe el: Peste gardul acesta e drumul care duce la Cetățuia Indoieiiei, al cărei stăpân este uriașul Deznădejde, care disprețuiește pe Împăratul țării cerești și caută să nimicească pe pelerinii Săi. Deaceea mulți din cei ce i-au urmat pe acești doi pelerini, au cetit ce era scris acolo și au scăpat de primejdie.

Capitolul 16

Pelerinii ajung la Munții Frumoși.

Călătorii meraseră până la Munții Frumoși, care erau ai Domnului despre care am vorbit mai nainte. Se urcară pe ei ca să vadă grădinile înflorite, pomii, viile și fântânile. Au băut, s'au spălat și au mâncat struguri după pofta inimii. Pe vârfurile munților, niște păstori pășteau turmele lor, aproape de drumul pelerinilor. Aceștia s'au dus la ei și rezemați pe toiege — cum obișnuiesc călătorii obosiți când stau de vorbă — îi întrebă: Ai cui sunt munții și oile care pasc pe aici?

— Păstorii. E țara lui Emanuel, munții stau în fața cetății Sale; oile sunt și ele ale Sale, iar El și-a dat viața pentru ele. (1)

— Creștinul. Acesta-i drumul care duce la Cetatea Cerească?

— Păstorii. Da, acesta este.

— Creștinul. Mai e mult până acolo?

— Păstorii. Prea departe pentru oricare, afară de cei ce vor ajunge în adevăr acolo.

— Creștinul. Drumul este bun sau primejdios?

— Păstorii. Este bun pentru cei pentru care trebuie să fie bun, dar cei răzvrățiți vor pieri pe el. (2)

— Creștinul. Se poate găsi în acest loc vreo răcorire pentru călătorii obosiți și vlăguți de drum?

— Păstorii. Stăpânul acestor munți ne-a poruncit să nu dăm uitării o bună primire a oaspeților, de aceea simțiți-vă ca la dumneavoastră acasă. (3)

Am mai văzut în visul meu că atunci când păstorii au băgat de seamă că au de-a face cu pelerini le-au pus întrebări — la care ei au răspuns ca și înainte — bunăoară: de unde veniți? cum ați venit pe drum? Cum de ați rămas pe el? Căci numai puțini din cei ce pornesc încoace ajung pe acești munți. Dar după ce păstorii auziră răspunsurile lor și fiind mulțumiți de ele, i-au primit cu

(1) Ioan 10. 11; (2) Osea 14. 9; (3) Evrei 13. 2;

multă dragoste și le-au spus? Fiți bine veniți pe Munții Frumoși.

Păstorii, care se numeau Cunoștință, Incercatul, Veghetorul și Inimă-Deschisă, i-au dus în corturile lor și le-au dat să mănânce. Le-au mai spus: Dorim să mai rămâneți aici câțva timp, ca să ne cunoașteți și să vă bucurați de binefacerile acestor munți. Pelerinii s'au învoit să rămână; apoi s'au retras să se odihnească.

Am văzut apoi în vis că a doua zi dimineată păstorii i-au trezit pe Creștin și pe Plin-de-Nădejde, ca să meargă cu ei pe munți. Au mers câțva vreme privind peisajele frumoase din jurul lor. Păstorii spuneau? Să arătăm pelerinilor unele lucruri neobișnuite. I-au dus mai întâi pe un vârf numit Rătăcire, care era foarte prăpăstios, și le-au spus să privească în vale. Creștinul și Plin-de-Nădejde s'au uitat și au văzut în vale mulți oameni zdrobiți în bucăți din căderea de pe acest vârf. Creștinul întrebă: Ce înseamnă aceasta? Păstorii i-au răspuns: N'ați auzit de cei ce s'au rătăcit, ascultând pe Imeneu și pe Filet, cu privire la credința în învierea trupului? El răspunse afirmativ. Atunci Păstorii le-au spus: ei sunt cei pe care-i vedeți zdrobiți la poalele acestui munte; cum vedeți, au rămas neînmormântați până în ziua de astăzi, ca o pildă pentru alții, ca să nu se urce prea sus, sau să se apropie prea mult de marginea acestui munte.

Apoi am văzut că i-au dus pe vârful unui alt munte, numit Păzește-te, și le-au spus să se uite în depărtare. Când s'au uitat, li s'a părut că văd mai mulți oameni umblând încoace și încolo printre niște morminte. Au înțeles că acei oameni erau orbi, pentru că uneori se împiedeau de morminte și nu puteau să se descurce dintre ele. Atunci Creștinul întrebă: Ce înseamnă aceasta? Păstorii au răspuns: N'ați văzut, puțin mai înainte de acești munți, un gard care duce într-o livadă, în stânga drumului? Ei au răspuns din nou afirmativ. Păstorii le-au spus: Dela gardul acela se face o cărare care duce drept la Cetățuia Indoiei, al cărei stăpân este uriașul Deznădejde; iar oamenii aceștia (arătând spre cei dintre morminte) au mers și ei în pelerinaj ca și voi, până au ajuns la acel gard. Și pentru că drumul era greu în acel loc, au trecut de pe el

în acea livadă; acolo au fost prinși de uriașul Deznădejde și aruncați în Cetățuia Indoielii, unde, după ce au fost ținuți un timp în temniță, li s'a scos ochii, au fost duși printre mormintele acelea și lăsați să rătăcească până în ziua de azi, ca să se împlinească cuvântul celui înțelept: Omul care se abate dela calea înțelepciunii va rămâne printre cei morți. (1) Atunci Creștinul și Plin-de-Nădejde se uită unul la altul; ochii le erau înecați de lacrimi, dar n'au spus nimic păstorilor.

Apoi am văzut în visul meu că păstorii i-au dus la un alt loc, într-o vale, unde lângă o înălțime era o ușă. Păstorii deschiseră și le spuse să se uite înăuntru. Pelerinii n'au văzut înăuntru decât întunec și fum; li s'a părut că aud un trosnet ca de lemne arse și strigăte de oameni chinuți; se simțea și un miros de pucioasă. Atunci Creștinul spuse: Ce înseamnă aceasta? Păstorii au răspuns: Acesta este un drum lăturalnic spre Iad, un drum pe care merg făcarnicii, acei ce își vând dreptul de întâi născut, ca Esau; cei ce își vând Stăpânul, ca Iuda; cei ce hulesc Evanghelia, ca Alexandru; cei ce mint și se prefac, ca Anania și nevastă-sa Safira.

Plin-de-Nădejde spuse păstorilor: Văd că fiecare din aceștia a avut înfățișarea de pelerin către cer, ca și noi, nu-i așa?

— Păstorii. Da, și au păstrat-o multă vreme.

— Plin-de-Nădejde. Cât de departe au mers ei în călătorie, până au fost lepădați în acest fel?

— Păstorii. Unii, până dincolo de acești munți, alții nici n'au ajuns până la ei.

Atunci pelerinii își spuseră între ei? Trebuie să implorăm pe Cel-Atotputernic să ne dea putere.

— Păstorii. Da, și va trebui să folosiți puterea, odată ce ați primit-o.

Apoi pelerinii au vrut să plece mai departe și păstorii au fost de acord. Porniră deci împreună până la capătul munților. Păstorii vorbiră între ei: Să arătăm de aici pelerinilor poarta Cetății Cerești, dacă se pricep să se uite prin ochianul nostru. Călătorii primiră cu bucurie.

(1) Pildele 21. 16,

Atunci i-au dus pe vârful unui deal înalt numit Claritate, și le-au dat ochianul să se uite prin el.

Ei încercară să privească, dar amintindu-și ce le arătaseră Păstorii, începu să le tremure mâna. De aceea nu puteau să se uite țintă prin ochian. Totuși li se păru că văd o poartă și ceva din slava acelui loc. Și plecară.

Când să se despartă, unul din păstori le dete un plan al drumului; altul le-a spus să se păzească de Lingușitor; al treilea le-a spus să bage de seamă să nu adoarmă pe Pământul Fermecat; al patrulea le ură să meargă cu Dumnezeu. Aici m'am trezit din vis.

Capitolul 17

Unde este vorba de tâlhari

Am adormit și am visat din nou. Am văzut în vis pe cei doi pelerini coborând munții pe drumul către Cetate. Puțin mai la vale, spre stânga, era țara Inchipuire, din care se făcea o petecuță strâmbă care dădea în drumul pe care mergeau pelerinii. Aici s'au întâlnit cu un tânăr foarte vioi, care venea din țara aceea și care se numea Neștiutorul. Creștinul îl întreabă din ce loc vine și unde se duce.

— Neștiutorul. M'am născut în țara aceea care se află colo, puțin mai la stânga, și merg spre Cetatea Cerească.

— Creștinul. Cum crezi că vei intra pe poartă, căci acolo poți să dai de unele greutăți.

— Ca și alții, spuse el.

— Creștinul. Ce ai la dumneata ca să arăți la poartă, să-ți deschidă?

— Neștiutorul. Cunosc voia Domnului meu și am dus o viață de om cumsecade, dau fiecăruia ce este al său, mă rog, poștec, dau zeciuială, dau de pomană și am părăsit țara ca să ajung acolo încotro merg.

— Creștinul. Dar tu n'ai intrat pe poarta strâmtă care este

la începutul acestui drum; ai venit aici pe poteca strâmbă de colo și mă tem că orice ai gândi, când va veni ziua să dai socoteală, vei fi învinuit că ești un hoț și un tâlhar, în loc să intri în Cetate.

— Neștiutorul. Domnilor, îmi sunteți cu totul străini; nu vă cunosc; vă este destul să urmați credința țării dumnevoastră, iar eu voi urma credința țării mele; am nădejde că voi reuși cu bine. Cât despre poarta de care-mi vorbiți, toată lumea știe că este foarte departe de țara noastră; nici nu cred să fie în toată țara vreun om care să cunoască măcar drumul spre ea; și nici nu este nevoie să-și bată capul s'o cunoască, pentru că, după cum vedeți, avem o cărare așa de frumoasă, plăcută și verde, care dă drept în drumul acesta.

Când văzu Creștinul că omul se credea așa de înțelept, spuse în șoaptă către Plin-de-Nădejde: Poți să ai mai multă nădejde pentru un nebun decât pentru el. (1) Mai adăugă: Oriunde ar merge nebunul, peste tot îi lipsește mintea și spune tuturor că este un nebun. (2) Ce să facem? Să mai vorbim cu el, sau să i-o luăm înainte, ca să-i dăm timp să se gândească și pe urmă să ne oprim până ne ajunge, ca să vedem dacă putem să-i facem vreun bine?

Atunci Plin-de-Nădejde spuse: Neștiutorul să se mai gândească la ce i-am spus; să urmeze sfatul cel bun care i-a fost dat, ca nu cumva să rămână în neștiință cu privire la ce este mai de preț; Dumnezeu spune că nu va mântui pe cei fără pricepere. Cred că nu este bine să-i spunem toate dintr'odată; să trecem dacă vrei pe lângă el și apoi să-i vorbim iarăși, să vedem ce o să priceapă.

Și astfel merseră înainte, iar Neștiutorul venea după ei. După ce i-au luat-o puțin înainte, au ajuns pe o petecă foarte întunecoasă, unde s'au întâlnit cu un om pe care șapte diavoli îl legaseră cu șapte funii și-l duceau înapoi spre ușa pe care o văzuseră în coasta dealului.

Bunul Creștin începu să tremure și la fel Plin-de-Nădejde; totuși, pe când diavolii se îndepărtau cu omul acela, Creștinul se uită să vadă dacă nu cumva îl cunoaște; i se pără că este unul numit Trădătorul care locuise în

(1) Pildele 26. 12; (2) Ecclesiastul 10. 3;

orașul Lepădare-de-Credință. Dar nu i-a putut vedea bine fața, căci el își ținea capul în jos, ca un hoț; când a trecut, Plin-de-Nădejde s'a uitat după el și a văzut pe spinarea lui o hârtie pe care era scris: Fățarnic și renegat blestemat.

Atunci Creștinul spuse tovarășului său: Acum îmi aduc aminte despre un lucru întâmplat prin părțile acestea unui om bun; numele lui era Puțin-Credinciosul, era om bun și locuia în orașul Inimă Deschisă. Iată ce i s'a întâmplat: la intrarea acestei treceri coboara pe ea, dinspre Poarta Căii Largi, o potecă numită a Morților; era numită așa din pricina omorurilor care se săvârșesc de obicei acolo. Acest Puțin-Credincios, călătorind ca și noi, s'a întâmplat că s'a culcat și a adormit. Din întâmplare, tocmai atunci coborau pe potecă, dinspre Poarta Căii Largi, trei mișei; numele lor erau: Trântor, Bănuială și Vinovatul, toți trei frați. De departe, cum l-au văzut pe Puțin-Credinciosul, au venit în goana cailor spre el; bietul om abia se trezise din somn și voia să-și urmeze călătoria. Au venit la el și cu amenințări i-au poruncit să stea locului. Auzind aceasta, Puțin-Credinciosul se făcu alb ca varul și nu mai avu putere nici să se lupte, nici să fugă. Atunci Trântor îi spuse: Dă punga încoace! Fiindcă el nu se grăbea s'o facă, (îi venea greu să-și piardă banii), Bănuială se repezi la el, îi vârî mâna în buzunar și scoase o pungă cu argint. Atunci el strigă: Hoții! Hoții! Văzând aceasta, Vinovatul lovi în cap pe Puțin-Credinciosul cu un ciomag, și dintr'o lovitură îl lăsă la pământ sângerând de moarte. Tâlharii stăteau lângă el. Auzind pe unii venind pe drum și fiindu-le frică să nu fie unul numit Har-Mare, care locuia în cetatea Increderei, o luară la goană lăsând victima în drum. După un timp, Puțin-Credinciosul și-a venit în fire, s'a sculat și s'a târît mai departe pe drum cum a putut. Așa mi-a fost povestită întâmplarea.

— Plin-de-Nădejde. I-au luat tot ce avea?

— Creștinul. Nu, fiindcă n'au găsit unde își ținea lucrurile de preț, așa că acestea i-au rămas. După cum mi s'a spus, bietul om era foarte întristat din pricina pagubei suferite, căci hoții puseseră mâna pe banii lui. Pe lucrurile sale de preț, cum am spus, n'au pus mâna; i-au mai rămas puțini bani, dar abia atât cât să-i ajungă până la sfârșitul

călătoriei. Ba mergând mai departe, (dacă ce mi s'a spus e adevărat) ca să poată trăi, a fost nevoit să cerșească, de oarece nu putea să-și vândă lucrurile de preț; însă, cu tot cerșitul, de multe ori a mers cu stomacul gol, drumul care-i mai rămăsese de străbătut.

— Plin-de-Nădejde. Ce-i de mirare, că nu i-au luat documentul cu care trebuia să fie lăsat să intre pe poarta cerească.

— Creștinul. Chiar a fost o minune; căci, înspăimântat de năvala lor, el n'a avut nici putere, nici dibăcie, să ascundă ceva; așa că acelora le-a scăpat acel lucru bun mai de grabă datorită bunătății lui Dumnezeu decât străduințelor omului.

— Plin de Nădejde. Trebuie să fi fost o mângâiere pentru el că nu i-au luat documentul de preț.

— Creștinul. Da, ar fi putut să-i fie de mare mângâiere, dacă s'ar fi folosit de el cum ar fi trebuit; dar aceia care mi-au povestit întâmplarea, mi-au spus că s'a folosit foarte puțin de el pe tot drumul ce i-a mai rămas de făcut, din pricina spaimei pe care a tras-o atunci când i-au luat banii; în adevăr a uitat de document; când își aducea câteodată aminte de el începea să se simtă mai mângâiat; dar îl copleșeau gânduri despre paguba pe care o suferise și asta îl preocupa cu totul.

— Plin-de-Nădejde. Vai, sărmanul om, aceasta nu-i putea pricinui decât o mare durere!

— Creștinul. Durere spui? Da, într'adevăr! N'ar fi fost la fel și cu noi dacă am fi pățit-o ca el? să fim jefuiți și pe deasupra loviți sângeros, cum i s'a întâmplat lui? Este o minune că n'a murit de durere, sărmanul om! Mi s'a spus că tot drumul ce i-a mai rămas de făcut l-a continuat în tânguiri dureroase, amarnice; povestea la toți care-l ajungeau din urmă, sau acelora pe care îi ajungea în drum, unde și cum a fost jefuit, cine l-au jefuit și ce pierduse, cum l-au lovit, că abia scăpase cu viața.

— Plin-de-Nădejde. Dar este o minune că nu l-a împins nevoia să vândă sau să pună amanet ceva din lucrurile sale de preț, ca să aibă cu ce să trăiască în timpul călătoriei.

— Creștinul. Vorbești ca unul care n'are nimic în cap. Cui era să le vândă? Pe tot întinsul țării unde fusese jefuit lucrurile sale n'aveau niciun preț; și el nici nu dorea ajutorul pe care l-ar fi putut avea în acest fel. Afară de asta, dacă atunci când ar fi ajuns la poarta Cetății Cerești i-ar fi lipsit lucrurile de preț, ar fi fost acolo lipsit de dreptul la moștenire (aceasta o știa el prea bine); așa ar fi fost pentru el mai rău decât l-ar fi schingiuit zece mii de hoți.

— Plin-de-Nădejde. De ce ești așa aspru frate? Esau și-a vândut dreptul de întâi născut pe un blid de linte și totuși acest drept era lucrul cel mai de preț; și dacă a făcut-o, de ce n'ar fi putut s'o facă și Puțin-Credinciosul? (1)

— Creștinul. Esau în adevăr și-a vândut dreptul de întâi născut și ca el fac încă mulți alții, lipsindu-se astfel de binecuvântarea cea mai mare, ca și acel ticălos; dar trebuie să faci o deosebire între Esau și Puțin-Credinciosul. Pentru Esau poftele lui era dumnezeul lui, dar nu tot așa era cu Puțin Credinciosul; lui Esau îi trebuia ceva ca să-și astâmpere pofța trupească, pe când cu Puțin-Credinciosul nu era așa; afară de aceasta, Esau nu era în stare să vadă mai departe decât împlinirea poftelor sale. Dar Puțin-Credinciosul, chiar în puțina lui credință, a fost ferit de asemenea nebunii și putând să vadă și să prețuiască lucrurile sale, mai mult decât să le vândă, cum a făcut Esau cu dreptul său întâi născut; nu citim nicăieri că Esau ar fi avut credință, fie ea cât de mică; nu este deci de mirare dacă cineva, fiind stăpânit numai de firea lui pământească, își vinde dreptul de întâi născut și sufletul și toate. Dar Puțin-Credinciosul avea altă fire, inima lui era îndreptată spre lucrurile dumnezeiești; hrana lui erau lucrurile duhovnicești; deci cineva cu o astfel de fire de ce să-și vândă lucrurile de preț — chiar dacă ar fi găsit unul să le cumpere? Ca să-și umple inima cu lucruri goale?

Poate un om să dea un ban ca să-și umple pântecele cu fân? Sau poți să îndupleci porumbelul să se hrănească dintr'un stârv, cum se hrănește corbul? Deși cei necredincioși pot să pună amanet, sau să vândă ce au și chiar

(1) Evrei 12. 16;

și pe ei înșiși, de dragul poftelor trupești, totuși, cei ce au credință, o credință adevărată, fie chiar numai puțină, nu pot să facă așa ceva; iată deci, frate, unde greșești.

— Plin-de-Nădejde. Îmi recunosc greșala, dar răspunsul dumitale aspru m'a cam mâniat.

— Creștinul. Dece, eu te-am asemănat doar cu un pui de găină care abia ieșit din găoace, aleargă încoace și'ncolo; treci peste asta, gândește-te numai la lucrul de care vorbirăm și să vezi că ne vom pune de acord.

— Plin-de-Nădejde. Creștine, eu sunt încredințat că cei trei inși sunt doar o bandă de fricoși: altfel crezi că ar fi fugit ei, așa cum au făcut, auzind că vine cineva pe drum? Dece Puțin-Credinciosul n'a dovedit mai mult curaj? Cred că ar fi putut să se împotrivească, și numai dacă n'ar fi avut încotro, să se supună lor.

— Creștinul. Mulți cred ca dumneata că hoții sunt lași, dar puțini sunt cei care le țin piept. N'a avut curaj Puțin-Credinciosul; însă d-ta, dragă frate, ai fi încercat să lupți și numai după aceea te-ai fi supus? te simți în stare, când ei sunt departe, dar de ți-ar ieși acum înaintea, hotărât că ai fi de altă părere. Mai gândește-te apoi că aceștia sunt calfe de hoți; slujesc sub comanda împăratului adâncului fără fund care, dacă este nevoie, le vine în ajutor și glasul său este ca răcnetul leului. Și eu am avut de furcă cu ei, ca și Puțin-Credinciosul, și am văzut că nu-i ușor să lupți cu ei. Când cei trei nemernici au năvălit asupra mea, eu m'am împotrivit; atunci ei au strigat și stăpânul lor a venit numaidecât. S'ar fi sfârșit cu mine, dar prin voia lui Dumnezeu, eram îmbrăcat cu o armătură solidă, cu toate că eram înarmat, totuși am văzut că-i greu de luptat. Nimeni nu poate spune cum s'ar comporta într-o asemenea luptă, decât doar acela care a susținut-o el însuși.

— Plin de Nădejde. Bine, dar cei trei hoți au fugit îndată ce li s'a părut că vine Har-Mare.

— Creștinul. E adevărat că de multe ori au fugit și ei și stăpânul lor, doar văzând pe Har-Mare; și nu e de mirare, căci el este viteazul Împăratului; nu toți supușii Împăratului sunt în același timp și vitejii Săi: când sunt puși la încercare, ei nu pot să facă asemenea fapte de vitejie ca el. Îți închipui că un copil mic poate să se poarte cu

Goliat așa cum s'a purtat David? Sau te aștepți să vezi la o păsărică puterea unui taur? Unii sunt tari, alții slabi; unii au o credință mare, alții una mai mică: omul acesta era unul din cei slabi și de aceea a fost biruit.

— Plin-de-Nădejde. Mi-ar fi plăcut ca hoții să fi dat peste Har-Mare.

— Creștinul. Chiar el însuși ar fi putut avea de furcă cu ei, căci trebuie să-ți spun că deși Har-Mare știe să mănuiască minunat armele, totuși poate să lupte bine, cum a și făcut-o, numai atâta vreme cât îi ține la respect cu sabia; dacă însă Trântor, Bănuială sau celălalt, se apropia prea mult de el, putea să-l doboare; și odată căzut cineva la pământ ce poate să mai facă? Pe fața lui Har-Mare se pot vedea urme de răni și tăieturi, care dovedesc ce spun eu. Ba eu am auzit odată că ar fi spus, — tocmai când era în toiul luptei: Nici nu mai trăgeam nădejde să scap cu viață. Cum l-au mai făcut pe David acești mișei să geamă și să jelească! Da, chiar Heman și Ezechia, care erau niște viteji pe vremea lor, au fost nevoiți să lupte din toate puterile când au năvălit dușmanii peste ei. Petru odată a voit să încerce și el ce ar putea să facă, cu toate că unii spun despre el că ar fi căpetenia apostolilor, dar până la urmă s'a întâmplat că i-a fost teamă și de o biată slujnică.

Afară de asta, împăratul lor îi ajută numai decât; nicio dată nu este prea departe ca să-i audă; și dacă vreodată sunt biruiți, el le vine și atunci în ajutor dacă poate. Se spune despre el: De geaba este lovit cu sabia; nici sulița, săgeata sau pavăza nu folosesc la nimic — pentru el fierul este ca paiul, arma ca lemnul putred — săgeata nu-l pune pe fugă, pietrele din praștie sunt ca pleava pentru el — nu vede în ghioagă decât un fir de pai și râde la șuieratul săgeților. Ce poate face un om într-o astfel de împrejurare? E adevărat că dacă cineva ar avea calul lui Iov și îndemânarea ca să-l încalece, ar putea face lucruri mari. Nechezatul lui răspândește spaima; el scurmă pământul, e mândru de puterea sa și se aruncă asupra celor înarmați; își bate joc de frică, nu se teme și nu se dă înapoi dinaintea săbiei; fierbe de nerăbdare, mănâncă pământul, nu se mai poate stăpâni la sunetul trompetei; când sună trâmbița,

spune: Înainte! (1) Dar noi, niște pedestrași ca tine și ca mine, să nu dorim niciodată să ne întâlnim cu un dușman, sau să ne fălim că am putea să facem mai bine, când auzim că alții au fost înfrânți și nici să nu ne gădilăm cu gândul la vitejia noastră, căci astfel de oameni cad rău în ceasul încercării. Martor ne este Petru, despre care am amintit mai nainte; el se credea grozav; asta l-a împins să spună că el va face mai bine și că va fi mai credincios decât toți, față de Stăpânul său; dar cine a fost mai tare înfrânt și mai înjosit de acești ticăloși decât el? De aceea, când auzim că se săvârșesc astfel de tâlhării pe drumul împărătesc, se cade să facem două lucruri: să fim înarmați și să nu uităm să ne luăm și un scut, căci din pricină că i-a lipsit scutul, cel ce s'a luptat așa de vitejește cu Leviatanul nu l-a putut răpune. În adevăr, dacă ne lipsește acest lucru, el nu se teme câtuși de puțin de noi. De aceea a spus apostolul: Pe deasupra tuturor acestora, luați scutul credinței, cu care veți putea opri săgețile arzătoare ale celui rău. (2) De asemenea este bine să cerem o escortă dela Împăratul, să cerem chiar ca El însuși să meargă cu noi; aceasta a făcut pe David să se bucure când se afla în Valea Umbrei Morții, în timp ce Moise voia mai bine să moară pe loc decât să meargă un singur pas mai departe fără Dumnezeuul său. Ah, frate, numai să vrea El să meargă cu noi! Ce am mai avea atunci să ne temem, chiar dacă zece mii s'ar ridica împotriva noastră? Fără El, cei mândri vor fi uciși. (3)

Eu, din partea mea, am luptat și cu toate că — prin bunătatea Celui Atotputernic — sunt încă în viață cum vezi, nu mă pot deloc făli cu vitejia mea. Foarte bucuros aș fi dacă, de acum înainte, n'aș avea parte de astfel de ciocniri, căci mă tem că noi n'am trecut de toate primejdiiile. Tuțuși, fiindcă leul și ursul nu m'au înghițit până acum, trag nădejde că Dumnezeu ne va scăpa și de Filișteanul netăiat împrejur care ne va ieși înainte.

Astfel și-au continuat drumul, iar Nesciutorul venea în urma lor. Au mers până au ajuns la un loc unde au văzut un drum care da în drumul lor și care li se părea tot așa

(1) Iov 41. 26—29; 39. 19—25; (2) Efeseni 6. 16;

(3) Exodul 33. 15; Psalmul 3. 6; Psalmul 27. 1—3; Isaia 10. 4;

de drept ca și drumul pe care trebuiau să meargă; nu știau pe care din ele să apuce, căci amândouă li se păreau drepte; se opriră să chibzuiască. Pe când se gândeau ei, iată că un om cu fața neagră, îmbrăcat într'o haină foarte albă, veni la ei și-i întrebă ce făceau acolo. Ei i-au răspuns că merg spre Cetatea Cerească dar nu știu pe care din drumuri să apuce. — Veniți după mine, le zise omul, căci într'acolo merg și eu. Ei meraseră deci pe drumul care dăduse în calea lor; acest drum cotea însă tot mai mult într'o parte, ceea ce îi abătu din calea ce ducea la cetatea unde voiau să ajungă; ba chiar ei erau cu spatele la ea. Cu toate acestea, mergeau după omul pe care îl întâlniseră. În curând, înainte să-și dea seama, s'au trezit amândoi într'o plasă, în care s'au încurcat așa de rău că nu mai știau ce să facă. Totodată haina albă de pe omul cel negru căzu la pământ. Au înțeles unde se aflau; au stat acolo o vreme plângând, căci nu puteau să se mai desfacă din plasă.

Atunci Creștinul spuse tovarășului său: Văd acum greșala mea. Nu ne-au spus Păstorii să ne păzim de Lingușitor? Cum spune înțeleptul: Omul care lingusește pe aproapele său îi întinde o plasă în cale. (1)

— Plin-de-Nădejde. Ei ne-au mai dat și un plan al drumului, ca să-l găsim fără greș, dar am uitat să-l citim și nu ne-am păzit de căile primejdioase. În privința asta, David a fost mai înțelept decât noi, căci, spuse el, cât privește faptele oamenilor, eu, după cuvântul buzelor Tale, m'am ferit de cărările nimicitoare. (2) Pelerinii au rămas în plasă jelindu-se. După un timp, au văzut o ființă strălucitoare venind spre ei cu un bici în mână. Când ajunse în locul unde se aflau, i-a întrebat de unde vin și ce fac acolo. Ei i-au răspuns că sunt niște pelerini în drum spre Muntele Sionului, dar au fost abătuți din drum de către un om negru îmbrăcat în alb, care le-a spus să-l urmeze, căci și el merge într'acolo, povestiră ei. Atunci cel cu biciul le spuse: E Lingușitorul, un apostol mincinos, care s'a prefăcut în înger de lumină. (3) Apoi rupse plasa și le dădu drumul. Le mai spuse: Veniți după mine ca să vă scot la

(1) Pildele 29. 5; (2) Psalmul 17. 4; (3) 2 Cortineni 11. 13;

calea cea dreaptă. Ii duse astfel înapoi pe drumul pe care-l părăsiseră. I-a întrebat apoi: Unde ați dormit noaptea trecută? Ei i-au răspuns că la păstori, pe Munții Frumoși. El i-a mai întrebat dacă n'au la ei un plan cu lămuriri în privința drumului. Ei răspunseră afirmativ. — Nu l-ați citit când a trebuit să vă opriți? întrebă el. Ei spuseră că au uitat. I-a mai întrebat dacă păstorii nu le-au spus să se păzească de Lingușitor. Ei i-au răspuns că nu și-au putut închipui că acest om cu vorba atât de frumoasă ar putea fi chiar Lingușitorul.

Atunci am văzut în visul meu că li s'a poruncit să stea jos, apoi au fost bătuți bine cu biciul ca să învețe calea cea bună pe care trebuie să meargă. Omul care îi biciuia, le spuse: Eu mustru și pedepsesc pe toți aceia pe care îi iubesc; fiți plini de râvnă dar și pocăiți-vă. (1) Apoi le porunci să-și urmeze drumul și să ia bine seama la celelalte lămuriri date de păstori. Ei i-au mulțumit și au pornit pe drumul bun.

Capitolul 18

Plin-de-Nădejde mărturisește pocăința sa.

După câtăva vreme, călătorii zăriră de departe pe un om care venea în întâmpinarea lor. Atunci Creștinul spuse tovarășului său: Iată colo un om vine spre noi, dar e cu spatele întors spre muntele Sionului.

— Plin-de-Nădejde. Să luăm bine seama, ca să nu fie și el un lingușitor. El se apropie și în sfârșit se întâlnește. Numele său era Ateul; îi întreabă încotro merg.

— Creștinul. Mergem spre Muntele Sionului.

Ateul izbucni în hohote de râs.

— Creștinul. Ce va să zică râsul dumitale?

— Ateul. Râd pentru că văd ce neștiutori sunteți; ați pornit într-o călătorie așa de obositoare pentru nimic.

(1) Apocalipsa 3. 19;

— Creștinul. Cum, omule, crezi că nu vom fi primiți în cetatea cerească?

— Ateul. Primiți ați zis? Păi nicăieri în lume nu se găsește locul pe care-l visați voi.

— Creștinul. Nu există lumea de apoi?

— Ateul. Când eram acasă, în țara mea, am auzit și eu despre astea; luându-mă după cele auzite, am pornit să văd dacă este sau nu așa și am căutat cetatea aceasta vreo douăzeci de ani, dar n'am aflat despre ea mai mult decât știam în prima zi a călătoriei mele.

— Creștinul. Noi credem că o s'o găsim.

— Ateul. De n'aș fi crezut și eu când eram acasă, n'aș fi mers așa de departe s'o caut; dar deoarece nu am găsit-o — și ar fi trebuit s'o gălesc dacă s'ar fi aflat undeva, căci m'am dus mai departe decât voi ca s'o caut —, mă întorc iarăși acasă și voi căuta să mă mângâi cu lucrurile pe care le-am părăsit atunci.

— Creștinul spuse lui Plin-de-Nădejde, tovarășul său: Dacă e adevărat totuși ce spune omul acesta?

— Plin-de-Nădejde. Bagă de seamă! Este un lingușitor; adu-ți aminte cât am suferit pentrucă am dat ascultare unui asemenea ticălos. Se poate să nu existe Muntele Sion! De pe Munții Frumoși n'am văzut noi oare poarta Cetății? Afară de asta, nu trebuie oare să mergem în credință? Să mergem înainte ca să nu ne ajungă iarăși omul cu biciul. Dumneata mi-ai dat această învățătură pe care trebuie să ți-o repet eu acum: Incetează, fiul meu, să ascuți învățătura care te abate dela cuvântul cunoașterii. Incă odată îți spun, frate: încetează de a-l mai asculta și să avem credință pentru mântuirea sufletului. (1)

— Creștinul. Dragă frate, nu ți-am pus întrebarea aceasta pentrucă m'aș fi îndoit de adevărul credinței noastre, ci numai ca să te încerc; să am o probă a curăției inimii tale. Cât privește pe omul acesta, știu că l-a orbit dumnezeul acestei lumi. Tu și eu vom merge înainte, știind că noi credem adevărul și că nici o minciună nu vine din adevăr. (2)

(1) Pildele 19. 27; Evrei 10.39; (2) 1 Ioan 2. 21;

— Plin-de-Nădejde. Mă bucur deci în nădejdea slavei lui Dumnezeu.

Se despărțiră dar de acel om; el răsând de ei, își văzu de drum.

Am văzut apoi în visul meu că au mers până au ajuns într'un ținut unde aerul făcea să adoarmă pe străinii care ajungeau acolo. Plin-de-Nădejde începu să fie somnoros; el spuse Creștinului: mi-e un somn că abia mai pot ține ochii deschiși; să ne culcăm aici și să ațipim puțin.

— Ba nicidecum, spuse celălalt, să nu adormim, că nu ne mai putem trezi.

— Plin-de-Nădejde. De ce, frate? Somnul e dulce pentru cei oboșiți; ne-am mai înviora dacă am ațipi puțin.

— Creștinul. Nu-ți aduci aminte că unul din păstori ne-a spus să ne ferim de Pământul Fermecat? El voia să spună ca să ne ferim de a dormi; să nu dormim deci ca ceilalți, ci să veghem, să fim treji. (1)

— Plin-de-Nădejde. Recunosc că am greșit; de-aș fi fost singur aș fi adormit și aș fi fost în primejdie de moarte; văd că-i adevărat ce spune înțeleptul: Mai bine doi decât unul! (2) Până aici tovărășia ta mi-a fost o binecuvântare și vei primi o bună răsplată pentru osteneala ta.

— Creștinul. Să ne ținem trezi, să vorbim despre lucruri folositoare.

— Din toată inima, spuse celălalt.

— Plin-de-Nădejde. Începe dumneata te rog.

— Creștinul. Îți voi pune o întrebare. Cum ți-a venit gândul să faci ceea ce faci acum?

— Plin-de-Nădejde. Vrei să spui, ce m'a făcut să încep a căuta fericirea sufletului meu?

— Creștinul. Da, asta voiam să spun.

— Plin-de-Nădejde. Multă vreme am trăit găsind plăcere în lucruri care există și se vând în târgul nostru, lucruri care cred că m'ar fi cufundat în pierzare și nimicire dacă aș fi rămas legat de ele.

— Creștinul. Ce fel de lucruri erau?

— Plin-de-Nădejde. Toate comorile și bogățiile lumii; mai găseam o mare plăcere în scandaluri, petreceri, băutură,

(1) 1 Tesaloniceni 5. 6; (2) Eclesiastul 4. 9;

înjurături, minciună, necurăție, necinstirea zilei de odihnă și altele care contribuie la nimicirea sufletului. Dar în sfârșit, auzind de lucrurile dumnezeiești și gândindu-mă la ele — le-am auzit doară dela tine și dela prea iubitul Plin-de-Credință, care a fost omorât în Târgul Deșertăciunilor, pentru credința și viața sa sfântă — am înțeles că sfârșitul acestor lucruri e moartea și că din pricina lor vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării. (1)

— Creștinul. Și ai fost cuprins numaidecât de puterea acestei învățături?

— Plin-de-Nădejde. Nu. La început nu voiam să recunosc răul care este în păcat, nici osânda care urmează săvârșirii lui, ci mă sileam să închid ochii înaintea luminii Cuvântului, atunci când inima mea începea să fie clătinată de el.

— Creștinul. Din ce cauză te-ai purtat așa când a început să lucreze Duhul lui Dumnezeu în dumneata?

— Plin-de-Nădejde. Iată cauzele: Nu știam că aceasta era lucrarea lui Dumnezeu în mine. N'aș fi putut crede niciodată că Dumnezeu începe lucrarea întoarcerii unui păcătos la El descoperindu-i păcatul. Păcatul era încă foarte plăcut pentru mine și nu mă înduram să-l părăsesc. Nu știam cum să mă despart de vechii mei tovarăși, căci tovarășia și faptele lor îmi erau foarte dragi. Ceasurile în care mă aflam sub puterea acestei credințe erau pentru mine pline de neliniște și așa de înspăimântătoare, încât nici nu voiam să mă mai amintesc.

— Creștinul. Prin urmare, după cum s'ar părea, scapai uneori de tulburarea dumitale?

— Plin de Nădejde. Da, e adevărat, dar îmi venea iarăși în minte și atunci îmi făcea tot așa de rău, ba chiar mai rău ca înainte.

— Creștinul. Ce-ți aducea iarăși aminte de păcatele dumitale?

— Plin-de-Nădejde. Multe îmi aminteau. Așa de pildă, dacă chiar numai întâlneam un om evlavios pe stradă, dacă auzeam pe cineva citind Biblia, dacă începea să mă doară capul, dacă mi se spunea că vreunul din vecinii mei

(1) Romani 6. 21—23; Efeseni 5. 6;

este bolnav, dacă auzeam clopotele după un mort, când mă gândeam că voi muri, dacă auzeam despre moartea năpraznică a cuiva — mai ales când mă gândeam că eu însumi va trebui să mă înfățișez curând înaintea judecării.

— Creștinul. Și puteai să te scuturi cu ușurință de sentimentul vinovăției păcatului când te cuprindea?

— Plin-de-Nădejde. Nu, nu puteam, căci atunci punea și mai tare stăpânire pe cugetul meu; atunci, dacă m'aș fi gândit să mă întorc iarăși la păcat — cu toate că mintea mea i se împotriva — era pentru mine un chin și mai mare.

— Creștinul. Ce făceai atunci?

— Plin de Nădejde. Credeam că trebuie să mă silesc să-mi îndrept viața; dacă nu, mă gândeam că voi fi negreșit osândit.

— Creștinul. Te-ai silit în adevăr să te îndrepti?

— Plin-de-Nădejde. Da, și atunci nu numai că am fugit de păcat, ci și de tovărășiile stricate; m'am apucat să împlinesc datoriile religioase; mă rugam, citeam Biblia, îmi plângeam păcatele, spuneam numai adevărul aproapelui meu, și așa mai departe. Am făcut multe, prea lung să le înșir pe toate.

— Creștinul. Te simțeai mai fericit?

— Plin-de-Nădejde. Da, o vreme; dar tulburarea mă cuprindea din nou cu toate că mă îndreptasem.

— Creștinul. Cum venea asta, căci te îndreptaseși doar?

— Plin-de-Nădejde. Câteva lucruri îmi pricinuiau noi necazuri, îndeosebi cuvinte ca acestea: toată dreptatea noastră e ca o zdreanță murdară. — Prin fapta Legii niciun om nu va fi iertat în fața lui Dumnezeu. — Când veți face toate cele poruncite vouă, ziceți: Suntem servitori nefolositori. Dacă prin faptele Legii nimeni nu va fi îndreptătit și dacă după ce am făcut totul, rămânem tot nefolositori, atunci e curată nebunie să mă mai gândesc că prin împlinirea Legii putem să ajungem în cer. M'am mai gândit că dacă cineva face la un negustor o datorie de cinci mii de lei și apoi pentru ce cumpără mai departe plătește, totuși datoria cea veche rămâne trecută la carte,

negustorul poate deci să-l dea în judecată pentru ea și să-l arunce în închisoare până va plăti datoria veche. (1)

— Creștinul. Bine, și ce învățătură ai tras de aici?

— Plin-de-Nădejde. M'am gândit în mintea mea: prin păcatele mele, mi s'a scris o grea datorie în cartea lui Dumnezeu și îndreptarea mea de acum nu va achita datoria cea veche; de aceea, cu toată îndreptarea mea, mereu mă gândeam: dar cum voi scăpa eu de primejdia osândeii sub care am ajuns din pricina fărădelegilor săvârșite mai nainte?

— Creștinul. O, foarte bună învățătură; dar urmează te rog.

— Plin-de-Nădejde. Altceva care mă neliniștea era că fiind atent la faptele mele bune, tot mai vedeam păcate, amestecându-se în faptele mele cele bune; așa am fost nevoit să înțeleg că oricâte închipuiri îngâmfate avusesem cu privire la mine și la îndatoririle mele, totuși, am săvârșit destule păcate ca într'o singură zi să fiu trimes în Iad, chiar dacă viața mea de mai nainte ar fi fost fără pată.

— Creștinul. Ce ai făcut atunci?

— Plin-de-Nădejde. M'am destăinuit lui Plin-de-Credință, căci ne cunoșteam bine. El mi-a spus că dacă nu voi putea dobândi dreptatea unui om care n'a păcătuit niciodată, atunci nici dreptatea mea, nici a lumii întregi, nu mă va putea mântui.

— Creștinul. Ai fost convins că el spune adevărul?

— Plin-de-Nădejde. Dacă mi-ar fi vorbit așa atunci când mă bucuram și eram mulțumit de îndreptarea mea, drept răsplată pentru osteneala sa l-aș fi socotit nebun; dar de când am văzut slăbiciunea mea și păcatul care este nelipsit din cea mai bună faptă ce-o facem, am fost nevoit să fiu de părerea sa.

— Creștinul. Când ți-a vorbit el pentru întâia oară, te-ai gândit că ar putea să fie vreun om despre care, cu drept cuvânt, s'ar putea spune că n'a săvârșit niciodată niciun păcat?

— Plin-de-Nădejde. Trebuie să mărturisesc că la început

(1) Isaia 64. 6; Galateni 2. 16; Luca 17. 10;

aceste vorbe mi-au sunat ciudat în ureche, dar după ce am mai stat de vorbă cu el, mi-am dat seama că acesta e adevărul.

— Creștinul. Și l-ai întrebat cine era omul acela și cum dreptatea lui ni se putea trece asupra noastră?

— Plin-de-Nădejde. Da, și el mi-a spus că Acela este Domnul Isus, care șade la dreapta Celui Prea-Înalt. — Și iată cum trebuie să fii îndreptățit de El îmi spuse Plin-de-Credință: trebuie să te încrezi în ceea ce a făcut El și în ce a suferit pe cruce. L-am întrebat mai departe cum poate dreptatea acelui om să aibă atâta putere încât să îndreptățească pe altul în fața lui Dumnezeu. El mi-a spus că Domnul Isus este Dumnezeu cel Atotputernic și că a făcut ceea ce a făcut și a murit pentru noi, așa că faptele Sale și vrednicia lor vor fi puse în socoteala aceluia ce se va încrede în El. (1)

— Creștinul. Atunci ce-ai făcut?

— Plin-de-Nădejde. Am găsit tot felul de motive ca să nu cred, căci gândeam că El nu vrea să mă mântuie.

— Creștinul. Ce ți-a spus Plin-de-Credință?

— Plin-de-Nădejde. Mi-a spus să mă duc la Domnul Isus. I-am răspuns că aceasta ar fi o cutezanță din partea mea. Nu, spuse el, căci ești poftit. Atunci mi-a dat o carte cuprinzând cuvintele lui Isus, ca să mă îmbărbăteze. Despre acea carte, mi-a spus că fiecare literă din ea este mai trainică decât cerul și pământul. (2) După aceea l-am întrebat ce trebuie să fac atunci când voi ajunge la El și mi-a spus că trebuie să mă rog în genunchi Tatălui, din toată inima mea și din tot sufletul meu, ca să-mi descopere pe Fiul Său. L-am întrebat mai departe cum trebuie să îndrept cererea mea către El și mi-a spus: Du-te și-L vei găsi la scaunul îndurării, unde șade tot anul, ca să dea iertare și îndurare celor ce vin. I-am spus că nu voi ști ce să spun când voi ajunge acolo. Plin-de-Credință mi-a spus să spun doar atâta: Dumnezeuule, ai milă de mine, păcătosul și fă-mă să cunosc pe Isus Hristos, să cred în El, căci văd bine că dacă n'ar fi fost dreptatea Lui, sau dacă nu cred în această dreptate, aș fi cu totul pierdut, — Doamne, am

(1) Evrei 10. 12; Romani 4. 5; (2) Matei 24. 35;

auzit că ești un Dumnezeu îndurător și că ai rânduit pe Fiul Tău Isus Hristos să fie Mântuitorul lumii și afară de aceasta, că tu vrei să-L dăruiești unui sărman păcătos ca mine, de aceea, Doamne, folosește acest prilej și mărește harul Tău, mântuindu-mi sufletul prin Fiul Tău Isus Hristos, Amin.

— Creștinul. Ai făcut cum ți s'a spus?

— Plin-de-Nădejde. Da, de multe, foarte multe ori.

— Creștinul. Și ți-a descoperit Tatăl pe Fiul Său?

— Plin-de-Nădejde. Nu, nici întâia oară, nici a doua, nici a treia, nici a patra, nici a cincea, nici chiar a șasea oară.

— Creștinul. Și ce-ai făcut atunci?

— Plin-de-Nădejde. Nu știam ce să fac.

— Creștinul. Nu ți-a venit în gând să te lași de rugăciune?

— Plin-de-Nădejde. Ba da, de o sută de ori, mai de multe ori chiar.

— Creștinul. Dece n'ai făcut-o?

— Plin-de-Nădejde. Credeam că ceea ce mi s'a spus este adevărat și anume, că fără dreptatea lui Hristos, nici întreaga lume nu mă va mântui și de aceea, mă gândeam eu, dacă încetez să mă rog, pier, dar cel puțin să mor în fața scaunului harului; mi-am adus aminte de el: Dacă el va întârzia, așteaptă-l, căci va veni negreșit și nu va lipsi. (1) Am stăruit deci în rugăciune, până ce Tatăl mi-a descoperit pe Fiul Său.

— Creștinul. Cum ți-a fost descoperit?

— Plin-de-Nădejde. Nu l-am văzut cu ochii trupești, ci cu ochii priceperii mele și iată cum: într-o zi eram foarte trist, cred că mai trist ca niciodată în viața mea; aceasta din faptul că văzusem din nou cât de mari și de urâte erau păcatele mele; și când nu mă așteptam decât la iad și la osânda veșnică, deodată mi s'a părut că am văzut pe Domnul Isus uitându-se din cer la mine și spunându-mi: Crede în Domnul Isus și vei fi mântuit. (2)

Am răspuns: Doamne, sunt un mare păcătos. El mi-a răspuns: Harul meu îți este de ajuns. Atunci i-am spus: Doamne, ce înseamnă a crede? Și atunci, din cuvintele: „Cine vine la Mine nu va flămânzi niciodată și cine crede

(1) Habacuc 2. 3; (2) Efeseni 1. 18—19; Faptele Apostolilor 16. 31;

în Mine nu va înseta niciodată", am înțeles că a veni la El și a crede, sunt tot una, și că acela care vine, adică acela a cărui dorință și inimă este însetată după mântuire prin Hristos, acela crede în adevăr în Hristos. Atunci mi s'au umplut ochii de lacrimi și am întrebat mai departe: Doamne, se poate ca un păcătos ca mine să fie în adevăr primit și mântuit de Tine? L-am auzit spunând: Pe cel ce vine la Mine, nu-l voi izgoni. După aceea i-am spus: Doamne, la ce trebuie să iau aminte când vin la Tine, ca să am o credință dreaptă în Tine? El mi-a spus: Hristos Isus a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși. El este sfârșitul Legii pentru ca oricine care crede în El să capete dreptatea. El a murit pentru păcatele noastre și a înviat pentru îndreptățirea noastră. El ne-a iubit și ne-a spălat de păcatele noastre cu sângele Său. El este Mijlocitorul între Dumnezeu și noi. El trăiește pururea ca să mijlocească pentru noi. — (1) Din toate acestea am înțeles că trebuie să caut îndreptățirea mea în ființa Sa, și spălarea păcatelor mele în sângele Său; că tot ce-a făcut El ascultând de Legea Tatălui Său și supunându-se pedepsei ei, n'a fost pentru El, ci pentru cel ce va primi aceasta pentru mântuirea sa și-i va mulțumi pentru ea. Atunci inima mea s'a umplut de bucurie, ochii de lacrimi, iar inima îmi ardea de dragoste pentru Numele, poporul și căile lui Hristos.

— Creștinul. Aceasta a fost în adevăr o descoperire a lui Isus Hristos pentru sufletul dumitale. Spune-mi mai amănunțit: ce înrăurire a avut asupra inimii dumitale?

— Plin-de-Nădejde. M'a făcut să văd că lumea, cu toată dreptatea ei, este condamnată. M'a făcut să văd că Dumnezeu Tatăl, deși este drept, poate să îndreptățească tocmai pe păcătosul care vine la El. M'a făcut să mă rușinez din pricina stricăciunii mele dinainte și m'a făcut să mă îngrozesc atunci de neștiința mea; ca niciodată înainte, am simțit bunătatea și frumusețea lui Isus Hristos. M'a făcut să-mi placă o viață sfântă și a trezit în mine dorul să fac ceva în cinstea și spre slava Domnului Isus. Ba mă gândeam că dacă aș avea o mie de vieți, pe toate le-aș fi dat cu plăcere pentru Domnul Isus.

(1) 2 Corinteni 12. 9; Ioan 6. 35—37; 1 Tim. 1. 15; Romani 10. 4;

Capitolul 19

Pelerinii au o nouă convorbire cu Neștiutorul.

După aceea, am văzut în visul meu pe Plin-de-Nădejde uitându-se înapoi; îl zări pe Neștiutorul, omul care venea în urma lor.

— Ia te uită, spuse el către Creștin — cât de departe în urmă a rămas tânărul acela!

— Creștinul. Da, îl zăresc; se pare că nu prea caută tovărășia noastră.

— Plin-de-Nădejde. Eu cred că nu i-ar fi stricat de loc să fi ținut pasul cu noi.

— Creștinul. Adevărat, dar te asigur că el gândește altfel.

— Plin-de-Nădejde. Și eu cred același lucru, totuși să-l așteptăm. Așa au și făcut.

Creștinul spuse Neștiutorului: Vino cu noi, omule; de ce ai rămas așa de mult în urmă?

— Neștiutorul. Simt mult mai multă plăcere să merg singur decât cu mai mulți, afară numai dacă se nimerește să-mi placă tovărășia lor.

— Atunci Creștinul spuse în șoaptă lui Plin-de-Nădejde: Nu ți-am spus eu că nu prea caută tovărășia noastră? Cu toate acestea să stăm de vorbă, ca să ne mai treacă vremea în acest loc pustiu. Apoi, îndreptându-se către Neștiutor îi spuse: Ce mai faci? Cum mai merg lucrurile între sufletul dumitale și Dumnezeu?

— Neștiutorul. Cred că bine; am numai gânduri bune care îmi vin în minte, care mă mângâie în timpul călătoriei.

— Creștinul. Ce fel de gânduri bune sunt acelea? spune-ne și nouă, rogu-te.

— Neștiutorul. De, mă gândesc la Dumnezeu și la cer.

— Creștinul. La fel fac și diavolii și sufletele celor osândiți.

— Neștiutorul. Dar eu mă gândesc la ele și le doresc.

— Creștinul. Tot așa fac mulți care se poate foarte bine să n'ajungă la Domnul. Sufletul leneșului dorește lucruri care nu le poate satisface. (1)

(1) Pildele 13. 4;

— Neștiutorul. Dar eu mă gândesc la ele și părăsesc totul pentru ele.

— Creștinul. Mă îndoiesc de acest lucru, căci a părăsi toate este ceva foarte greu, mai greu decât își închipuie mulți oameni. Dar de ce crezi că ai părăsit toate de dragul lui Dumnezeu și al cerului?

— Neștiutorul. Așa îmi spune mie inima.

— Creștinul. Înțeleptul spune: Cine se încrede în inima lui este smintit. (1)

— Neștiutorul. Aceasta se poate spune despre o inimă stricăță, dar inima mea este bună.

— Creștinul. Cum poți să dovedești aceasta?

— Neștiutorul. Ea mă mângâie cu nădejdea cerului.

— Creștinul. Aceasta poate să fie din pricina firii ei înșelătoare, căci inima unuia îl poate mângâia cu nădejdea unui lucru pentru care n'are niciun temei.

— Neștiutorul. Dar inima mea și viața mea sunt una, și de aceea nădejdea mea este întemeiată.

— Creștinul. Cine ți-a spus că inima ta și viața ta sunt tot una?

— Neștiutorul. Așa îmi spune mie inima.

— Creștinul. Hoțul spune: întreabă pe tovarășul meu dacă-s hoț. Inima ta îți spune așa! Dacă Cuvântul lui Dumnezeu nu ți-o confirmă, orice altă mărturie n'are preț.

— Neștiutorul. Dar oare nu-i o inimă bună aceea care are gânduri bune? Și nu este o viață bună aceea care se potrivește cu poruncile lui Dumnezeu?

— Creștinul. Da, inima care are gânduri bune este o inimă bună și viața care se potrivește cu poruncile lui Dumnezeu este o viață bună, dar una este a le avea și alta este numai a gândi că le ai.

— Neștiutorul. Te rog, ce numești dumneata gânduri bune și o viață potrivită cu poruncile lui Dumnezeu?

— Creștinul. Gândurile bune sunt de tot felul: unele cu privire la noi înșine, altele cu privire la Dumnezeu, altele despre Hristos, și încă multe altele.

— Neștiutorul. Care gânduri despre noi înșine sunt bune?

(1) Pildele 28. 26;

— Creștinul. Acelea care se potrivesc cu Cuvântul lui Dumnezeu.

— Neștiutorul. Când se potrivesc gândurile noastre despre noi înșine, cu Cuvântul lui Dumnezeu?

— Creștinul. Când rostim asupra noastră aceeași judecată pe care o rostește și Cuvântul lui Dumnezeu. Ca să vorbesc mai lămurit: Cuvântul lui Dumnezeu spune despre oamenii care sunt în starea lor firească: Nu este niciun om drept, nu este niciunul care să facă binele. Mai spune că toate închipuirile inimii omului sunt numai rău. Și iarăși: Gândurile din inima omului sunt rele din tinerețea lui. Așa dar, atunci când gândim astfel despre noi înșine, fiind bine pătrunși de aceasta, atunci gândurile noastre sunt bune, pentru că sunt în acord cu Cuvântul lui Dumnezeu. (1)

— Neștiutorul. Nu voi crede niciodată că inima mea este așa de rea.

— Creștinul. De aceea nici n'ai avut un singur gând bun despre tine însuși în toată viața ta; dar dă-mi voie să urmez. După cum Cuvântul rostește o judecată asupra inimilor noastre, tot așa rostește o judecată și asupra căilor noastre; deci, atunci când gândurile pe care le avem despre inimile și căile noastre se potrivesc cu judecata pe care o rostește Cuvântul asupra amândorora, atunci amândouă sunt bune, fiindcă sunt una cu cea judecată.

— Neștiutorul. Lămurește-mi ce vrei să spui.

— Creștinul. Iată: Cuvântul lui Dumnezeu spune că toate căile omului sunt niște căi strâmbe; mai spune că, din fire, oamenii s'au abătut dela calea dreaptă și n'au cunoscut-o; deci, dacă un om gândește astfel despre căile sale, vreau să spun când gândește cu pătrundere și cu adâncă umilință, atunci el are gânduri bune în privința căilor sale, pentru că gândurile sale sunt în acord cu judecata lui Dumnezeu. (2)

— Neștiutorul. Care gânduri cu privire la Dumnezeu sunt bune?

— Creștinul. La fel cum am spus despre noi înșine; când

(1) Romani 3. 10—12; Genesa 6. 5; (2) Psalmul 125. 5; Pildele 2. 14—15; Romani 3. 12;

gândurile noastre despre Dumnezeu sunt în acord cu ce spune Cuvântul despre El și anume: când ne gândim la Ființa Sa și însușirile Sale întocmai cum ne învață Cuvântul; despre aceasta nu pot vorbi acum mai pe larg. Dar ca să vorbim despre El în legătură cu noi: avem gânduri drepte despre Dumnezeu atunci când ne gândim că El ne cunoaște mai bine decât ne cunoaștem noi înșine și că El poate vedea păcatul în noi când noi înșine nu-l vedem; când ne gândim că El cunoaște gândurile noastre cele mai ascunse și că inima noastră cu toate ascunzișurile ei este totdeauna descoperită înaintea ochilor Săi; când ne mai gândim că toată bunătatea noastră este ceva urât pentru El, chiar cu faptele noastre bune.

Neștiutorul. Mă crezi așa de smintit ca să-mi închipui că Dumnezeu nu poate să vadă mai departe decât mine, sau că aş veni în fața Lui cu fapta mea cea mai bună?

— Creștinul. Și ce crezi în această privință?

— Neștiutorul. Ei, bine, cred că pentru îndreptățirea mea trebuie să cred în Hristos.

— Creștinul. Cum îți închipui asta, când nu-ți dai seama că ai nevoie de El? Nu-ți vezi nici stricăciunea cu care te-ai născut, nici pe aceea de care suferi acum, ci ai despre tine însuși și despre ceea ce faci, o părere din care se vede lămurit că n'ai înțeles niciodată nevoia de dreptatea lui Hristos, pentru a fi tu însuși drept înaintea lui Dumnezeu. Cum poți atunci să spui: Cred în Hristos?

— Neștiutorul. Dar eu cred în toate aceste lucruri.

— Creștinul. În ce fel crezi?

— Neștiutorul. Cred că Hristos a murit pentru cei păcătoși și că voi fi îndreptățit înaintea lui Dumnezeu și voi fi deslegat de blestem, prin faptul că El va binevoi să primească supunerea mea față de Legea Sa. Cu alte cuvinte, în virtutea vredniciei Sale, Hristos face ca îndatoririle mele religioase să fie primite de Tatăl Său și astfel voi fi îndreptățit.

— Creștinul. Dă-mi voie să-ți răspund la această mărturisire de credință:

1. Credința ta este o credință închipuită, căci nicăieri în Cuvântul lui Dumnezeu nu se vorbește de o astfel de credință.

2. Credința ta este neadevărată, pentru că ea își ia îndreptățirea din dreptatea lui Hristos și o trece pe seama faptelor tale.

3. Potrivit acestei credințe, Hristos nu îndreptățește persoana ta, ci faptele tale și în urmă și persoana ta de dragul faptelor tale, ceea ce nu este adevărat.

4. De aceea credința ta este o credință înșelătoare și care te va lăsa sub mânia Domnului în ziua judecății. Adevărata credință, care aduce îndreptățirea, face ca sufletul, care din pricina Legii se vede pierdut, să caute adăpost sub dreptatea lui Hristos; această dreptate, zic, este aceea pe care o primește credința adevărată; ascunzându-se în ea și înfățișându-se astfel ca nepătat înaintea lui Dumnezeu, sufletul este primit și iertat de osândă.

— Plin-de-Nădejde. Întreabă-l dacă Hristos i s'a descoperit vreodată din cer.

— Neștiutorul. Cel Dumnezeu crezi în revelații? Eu cred că tot ce spui Dumnezeu și toți cei de seama dumitale, nu este decât rodul unui creier bolnav.

— Plin-de-Nădejde. Dar bine, omule, Hristos este așa de ascuns minții omenești, încât nu poate să fie cunoscut ca Mântuitor decât de acela căruia Dumnezeu Tatăl i-L descopere.

— Neștiutorul. Aceasta este credința dumitale, dar nu și a mea și totuși nu mă îndoiesc că a mea este tot așa de bună ca și a voastră, deși n'am în cap atâtea visuri ca voi.

— Creștinul. Dă-mi voie să-ți spun și eu ceva. N'ar trebui să vorbești cu atâta ușurință despre acest lucru; îți spun deschis că nimeni nu poate să cunoască pe Hristos decât numai dacă Tatăl i-L descopere; chiar și credința prin care sufletul se leagă de Hristos — dacă este o credință dreaptă

— trebuie să ia naștere prin nemărginita mărime a puterii Sale, iar despre lucrarea acestei credințe văd că tu nu știi nimic, sărmane Neștiutor; trezește-te deci, recunoaște-ți ticăloșia și mergi la Domnul Isus: prin dreptatea Sa, care este dreptatea lui Dumnezeu — căci El este însuși Dumnezeu — vei fi scăpat de osândă. (1)

(1) Matei 11. 27; Efeseni 1. 17—18;

— Neștiutorul. Mergeți prea repede, nu pot să țin pasul cu voi; luați-o înainte, eu rămân mai în urmă.

Atunci ei i-au mai spus: Dar bine, vei mai fi oare atâta de fără minte încât să disprețuiești sfaturile bune care ți-au fost date de zece ori? Dacă iarăși nu le iei în considerare, în curând are să-ți pară rău; răsgândește-te cât mai este vreme.

În visul meu, i-am văzut pe cei doi mergând înainte, pe când Neștiutorul venea șchiopătând în urma lor. Creștinul spuse tovarășului său: Mi-e tare milă de acest sărman Neștiutor; hotărît că până la urmă o să fie rău cu el.

— Plin-de-Nădejde. Din nefericire, în orașul nostru se găsesc foarte mulți ca el, familii întregi, chiar străzi întregi; dacă se găsesc așa de mulți în părțile noastre, îți închipui câți trebuie să fie în locul unde s'a născut omul acesta?

— Creștinul. În adevăr, Evanghelia spune: El le-a orbit ochii, ca să nu vadă. Dar pentru că suntem singuri acum, spune-mi ce crezi despre acești oameni? Nu gândești că sunt și ei câteodată încredințați de păcatul lor și prin urmare cât este situația lor de primejdioasă?

— Plin-de-Nădejde. Răspunde dumneata la această întrebare, pentru că ești mai în vârstă.

— Creștinul. Să-ți spun atunci? Câte odată li se întâmplă așa ceva, dar fiind neștiutori, nu pricep că astfel de încredințări le sunt spre binele lor și de aceea caută să se înșele și să se măgulească pe ei înșiși urmând mai departe dorințele inimii lor.

— Plin-de-Nădejde. Și eu cred cum zici dumneata, că teama face bine oamenilor, și-i determină să se pună în mers.

— Creștinul. Fără îndoială că așa este, dacă frica este adevărată, căci așa spune Biblia: Frica de Domnul este începutul înțelepciunii. (1)

— Plin-de-Nădejde. Cum se recunoaște frica cea adevărată?

— Creștinul. Frica cea adevărată se arată prin trei lucruri:

(1) Jov. 28. 28; Psalmul 111. 10; Pildele 1. 7; 9. 10;

1. Prin izvorul ei: ea este pricinuită de încredințarea păcatului.

2. Ea împinge sufletul să se lege strâns de Hristos pentru a fi mântuit.

3. Ea naște și întreține în suflet o mare dragoste față de Dumnezeu, de Cuvântul Său și de căile Sale; ea îl păstrează simțitor și-l face să se teamă ca să nu se abată dela ele, că ar putea să necinstească pe Dumnezeu, i-ar întrista Duhul, sau ar da prilej vrăjmașului ca să hulească pe Domnul.

— Plin-de-Nădejde. Bine ai spus, am trecut oare de Pământul Fermecat?

— Creștinul. Cum așa? Nu cumva ești obosit de această convorbire?

— Plin-de-Nădejde. De loc, dar aş vrea să știu unde suntem.

— Creștinul. Nu mai avem decât vreun ceas de mers, dar să ne întorcem la ce vorbeam. Cei neștiutori nu știu că a recunoaște păcatele este spre binele lor, de aceea caută să le înnăbușe.

— Plin-de-Nădejde. Cum caută ei să le înnăbușe?

— Creștinul. 1. Ei cred că acest sentiment este o lucrare a diavolului — cu toate că de fapt ea este lucrarea lui Dumnezeu — și, gândind așa, i se împotrivesc ca unui lucru care i-ar duce de-a-dreptul la pierzare.

2. Ei mai cred că frica aceasta caută să le slăbească credința, dar ei n'au nici pic de credință și de aceea se forțează să trăiască într'o siguranță înșelătoare.

3. Ei își închipuie că nu trebuie să se teamă și de aceea se împotrivesc cât pot la convingerea că păcătuiesc.

4. Ei văd că frica aceasta caută să le răpească părerea bună ce o au despre ei.

— Plin-de-Nădejde. Și eu știu ceva despre aceasta, căci înainte de a mă cunoaște pe mine însumi eram și eu la fel.

— Creștinul. Haide să lăsăm pe Neștiutor și să vorbim de altceva.

— Plin-de-Nădejde. Din toată inima, începe dumneata.

— Creștinul. Bine! Ai cunoscut acum vreo zece ani, prin părțile noastre, pe unul numit Nestatornicul, care pe atunci se arăta a fi un om plin de râvnă pentru credință?

— Plin-de-Nădejde. Dacă l-am cunoscut! Da. Trăia în orașul Fără-Har, la vreun ceas depărtare de orașul Cinste; avea ca vecin pe unul Intors-Înapoi.

— Creștinul. Adevărat, locuiau sub același acoperiș. Ei bine, acest om a fost altădată trezit din starea sa și cred că pe atunci și-a văzut întrucâtva păcatele și plata care i se cuvenea.

— Plin-de-Nădejde. Și eu sunt de aceeași părere, căci orașul meu nu era departe de al lui, și el venea pe la mine adeseori, vărsând multe lacrimi. În adevăr, îmi era milă de el, și nu eram lipsit de oarecare nădejde în privința lui; dar nu aceștia care strigă: Doamne! Doamne! îi aparțin lui Dumnezeu.

— Creștinul. Odată îmi spusese că s'a hotărît să pornească în pelerinaj, ca noi, dar pe neașteptate a făcut cunoștință cu unul Ajută-te-singur și de atunci nu m'a mai vizitat.

— Plin-de-Nădejde. Fiindcă vorbim acum despre el, să cercetăm puțin care să fie pricina abaterii lui neașteptate, precum și a altora.

— Creștinul. Lucrul acesta poate să ne fie de folos; începe te rog dumneata.

— Plin-de-Nădejde. Bine, după părerea mea sunt patru cauze:

1. Deși cugetul unor astfel de oameni a fost trezit, inima lor a rămas neschimbată; de aceea, când sentimentul vinei încetează, ca și ceea ce i-a îndemnat să fie credincioși, atunci firește că se întorc iarăși la calea lor cea veche. Aceștia, cum zic, prinzând dor de cer numai dintr'o presimțire a chinurilor iadului și numai din frică de ele, dorințele lor după cer și mântuire se răcesc iarăși când frica de iad și de osânda veșnică se micșorează; așa se face că atunci când vina și frica lor s'au dus, se duc și dorințele lor după cer și fericire, și se întorc iarăși la viața lor de mai nainte.

2. O altă pricină: ei sunt sclavii unei frici greșite; aceasta pune stăpânire pe ei; vorbesc de frica de oameni. Căci frica de oameni întinde o cursă; (1) ei doresc cerul,

(1) Pildele 29. 25;

câtă vreme flăcărilor Iadului le pâlpăie pe la urechi; de îndată însă ce le-a trecut puțin groaza, se lasă duși de alte gânduri; și anume, că este bine să fie cuminți și să nu se arunce în primejdie, să piardă totul, sau să se vîre singuri în necazuri de neînălțurat și fără folos; aceia se iau iarăși după restul lumii.

3. Rușinea care e legată de credința acestor oameni le este ca un pietroi; credința este în ochii lor ceva de disprețuit; de aceea, când pierde frica de iad, se întorc iarăși la viața dinainte.

4. A gândi la vina lor și a cugeta la frică le este nesuferit; nu le place să-și vadă nenorocirea înainte de a ajunge la ea, deși a o vedea din timp, poate că i-ar face să fugă unde fug cei dreپți, la adăpost; și fiindcă se feresc de a gândi la vina lor și la ce-i așteaptă, de aceea, când scapă de simțămăntul groazei și al măniei lui Dumnezeu, își împietresc foarte bucuros inimile și-și aleg niște căi care îi împietresc din ce în ce mai mult.

— Creștinul. Este foarte adevărat; pricina de căpetenie a tuturor acestora stă în faptul că inima lor nu s'a schimbat, deaceia sunt ca răufăcătorul în fața judecătorului; tremurând și părănd că se căiește din inimă din pricină că îi este frică de ștreang. Dă-i numai drumul, el va fura din nou și va rămâne un mișel, iar inima lui nu s'a schimbat.

— Plin-de-Nădejde. Acum, după ce ți-am arătat cauzele pentru care aceștia se întorc înapoi, arată-mi și dumneata modul cum se produce această schimbare.

— Creștinul. Cu plăcere.

1. Ei ocolesc pe cât pot orice gând care le-ar aduce aminte de Dumnezeu, de moarte și de judecata de apoi.

2. Se leapădă tot mai mult de îndatoririle lor personale: rugăciunea în ascuns, înfrânarea poftelor, vegherea, întristarea pentru păcat și altele asemănătoare.

3. Se feresc de tovărășia creștinilor vii și înflăcărați.

4. Se depărtează de îndatoririle lor obștești: predica, citirea Bibliei, adunările religioase și altele de acest fel.

5. Incep să vorbească de rău pe unii credincioși, ca să facă să se creadă că ei se leapădă de credință din pricina unor slăbiciuni pe care le-au văzut la aceștia.

6. Incep să umble cu oameni stricați, desfrânați, să se întovărășească cu ei.

7. Incep să vorbească în ascuns de lucruri desfrânate și se bucură când pot să vadă aceste lucruri la cei care trec drept oameni evlavioși, pentru ca să poată face și ei la fel, după pilda acestora.

8. După aceasta, încep să făptuiască deschis unele păcate.

9. În cele din urmă, fiind cu totul împietriți, se arată așa cum sunt în realitate. Astfel, aruncându-se din nou în prăpastia păcatului, ei pier dacă nu sunt scăpați prin vreo minune a harului lui Dumnezeu.

Capitolul 20

Pelerinii trec Râul Morții și pătrund în Cetatea Cerească.

Am văzut în visul meu că pelerinii trecuseră de Pământul Fermecat și intrau în Țara Plăcută, al cărei aer era foarte dulce și plăcut. Drumul lor trecea prin mijlul ei. Auzeau neîncetat cântatul păsărelelor, în fiecare zi vedeau florile îmbobocind, cântecul turturicii pe câmpie. (1) Aici soarele strălucea zi și noapte; pentru că se aflau dincolo de Valea Umbrei Morții, nici Urișul Deznădejde nu putea să mai ajungă aici, iar cetățuia Deznădejdi nici măcar nu se mai zărea. Puteau acum să vadă Cetatea Cerească spre care mergeau. Aici s'au întâlnit cu unii din locuitorii ei; ființele acestea strălucitoare merg de obicei pe aici, unde sunt hotarele cerului. Tot în țara aceasta s'a reînnoit logodna dintre Mireasă și Mire; aici, cum se bucură mirele de mireasa lui, așa se bucură Dumnezeu lor de ei. (2) Aici n'au dus lipsă nici de grâu, nici de vin, căci în acest loc pelerinii au găsit belșugul. Au auzit glasuri care

(1) Isaia 62. 4; Cântarea Cântărilor 2. 10—12; (2) Isaia 62. 5;

veneau din Cetate, glasuri puternice, strigând: Spuneți fiicei Sionului, iată, mântuirea ta vine! Iată, plata Lui este cu El! Aici toți locuitorii se numesc: poporul sfânt, răscum-părații Domnului. (1)

Trecând prin acest ținut, pelerinii au încercat o bucurie care nu o avuseseră în niciunul din ținuturile prin care trecuseră. Se apropiaseră de Cetate și puteau s'o vadă bine. Era clădită din mărgăritare și pietre scumpe, străzile ei erau pavate cu aur; splendoarea Cetății era așa de mare, că era ca bolnav Creștinul și voia să ajungă mai repede. Și Plin-de-Nădejde fu încercat puțin de această boală. S'au oprit locului o vreme, să se odihnească.

Întărindu-se puțin, porniră din nou la drum și se apropiară și mai mult de Cetate; au dat de vii, de grădini și livezi a căror porți erau deschise; văzând un grădinar în drum, l'au întrebat: ale cui sunt aceste vii și grădini? El le răspunse: sunt ale Impăratului și au fost sădite aici pentru plăcerea Sa și a pelerinilor. Apoi grădinarul îi duse în vii și le spuse să se răcorească din bunătățile Impăratului; pelerinii au poposit și s'au culcat aici.

Am văzut în visul meu cum ei vorbeau prin somn, mai mult decât oricând în călătoria lor. Și cum eram destul de mirat, grădinarul îmi spuse: De ce te miri? Strugurii aceștia fac să vorbească buzele celor adormiți.

După ce s'au trezit, i-am văzut îndreptându-se spre Cetate. Dar reflectarea soarelui pe Cetatea de aur era așa de puternică încât nu au putut-o privi decât punând un văl înaintea ochilor. (2) Mergând ei înainte s'au întâlnit cu doi îngeri îmbrăcați în haine strălucitoare, iar fețele lor radiau ca lumina. Ei i-au întrebat pe pelerini de unde vin, unde au mâncat, peste ce greutăți și primejdii, mângâieri și plăceri dăduseră în drumul lor și ei le-au povestit tot. Ingerii le-au spus: mai aveți de trecut două piedici și ajungeți în Cetate.

Creștinul și tovarășul său s'au rugat de acei doi să-i însotească și ei s'au învoit, însă, le spuseră ei, greutățile ce le veți mai întâmpina trebuie să le învingeți numai prin credința voastră. Am văzut în vis că au mers împreună până au zărit poarta Cetății; dar între ei și poartă era un

(1) Isaia 62. 11—12; (2) Apocalipsa 21. 18; 2 Corinteni 3. 18;

râu, peste el nu era pod de trecut și râul era foarte adânc. Pelerinii erau foarte încurcați, însă însoțitorul le-a spus: trebuie să treceți de cealaltă parte, altfel nu puteți ajunge la poartă.

Atunci pelerinii întrebă dacă nu este cumva un alt drum spre poartă. Cei doi răspunseră: da, este, însă dela întemeierea lumii până acum numai la doi oameni li s'a îngăduit să calce pe acel drum și anume lui Enoh și lui Ilie. Pelerini, mai ales Creștinul, începură să piardă curajul; se uitau în dreapta și-n stânga să găsească alt drum. I-au întrebat pe ingeri dacă apa e adâncă. Ei le răspunseră că nu; totuși nu puteau să-i ajute, căci ziceau ei: o veți simți mai adâncă sau mai mică, după credința voastră în Impăratul Cetății.

Ei se aruncară în apă, dar Creștinul începu să se cufunde; el strigă către Plin-de-Nădejde: mă cufund, apa îmi trece peste cap! Celălalt îi spuse: curaj frate! eu calc pe fund! Creștinul continuă: ah, prietene! Moartea mă înconjură, nu voi mai vedea țara în care curge lapte și miere. Creștinul fu cuprins de mare groază; nu mai vedea înaintea lui. Își pierduse capul, că nu-și mai putea aduce aminte de acele dulci înviorări de care avusese parte în timpul călătoriei sale. Toate cuvintele ce le rostise arătau că sufletul său era îngrozit; se temea că va pieri în râu și nu va mai ajunge la cetate. El se gândea și la păcatele pe care le săvârșise înainte de a începe călătoria cât și la cele din timpul pelerinajului; îl chinuiau unele arătări și duhuri rele.

Plin-de-Nădejde avu multă caznă ca să ție capul fratelui său deasupra apei; câteodată Creștinul se cufunda cu totul și apoi ieșea la suprafață pe jumătate mort. Plin-de-Nădejde încerca să-i dea curaj: frate, văd poartă și ingerii care așteaptă să ne primească. Dar Creștinul îi răspundea: pe dumneata te așteaptă; dumneata totdeauna ai fost plin de nădejde. — Dumneata ai fost la fel, răspundea celălalt. Ah, frate, dacă aș avea har, Domnul mi-ar veni în ajutor; dar m'a părăsit. Atunci Plin-de-Nădejde îi spuse: frate, ai uitat versetul care spune despre cei răi: Nimic nu-i tulbură până la moartea lor; ei nu suferă și nu sunt loviți

ca ceilalți oameni. (1) Tulburarea și tristețea care te copleșesc sunt semne că Dumnezeu nu te-a părăsit, ci că vrea să te încerce; deaceea trăiește cu nădejdea în El, acum când ești la strâmtoare.

Creștinul se gândește câteva clipe; Plin-de-Nădejde mai adaugă: curaj, Isus Hristos e cu tine! Și deodată Creștinul strigă: O, Il văd și El îmi spune: Dacă tu vei trece apa voi fi cu tine și undele nu te vor acoperi. (2)

Așa că se îmbărbătară amândoi și vrăjmașul îi lăsă în pace, până trecură dincolo. Creștinul dădu curând de pământ pe care putea să meargă și de aici încolo trecură râul fără greutate.

De cealaltă parte, cei doi îngeri îi așteptau. Ii salutară spunând: Noi suntem duhuri trimise să slujim celor ce vor moșteni mântuirea. Pe urmă se îndreptară spre poartă.

Cetatea era așezată pe un munte înalt, însă pelerini i l-au urcat cu ușurință pentru că aveau cu ei pe cei doi îngeri, care i-au condus; de asemenea hainele lor de murtori le lăsăseră în râu. De aceea s'au urcat cu multă repeziciune, deși temelile pe care era clădită Cetatea erau mai sus de nori. Au străbătut văzduhul vorbind și simțindu-se mângâiați fiindcă trecuseră cu bine râul, fiind și însoțiți de îngeri.

Convorbirea pe care au avut-o cu cei doi însoțitori strălucitori a fost în privința frumuseții de nespus a cetății. Acolo, spuseră ei, este Muntele Sionului, Ierusalimul Ceresc, cetele nenumărate de îngeri și duhurile dreptilor ajunși desăvârșiți. (3) Mergeți spre Raiul lui Dumnezeu, în care veți vedea pomul vieții și veți mânca din fructele sale care sunt neofilite. Când veți ajunge acolo, vi se vor da haine albe; în fiecare zi, până în zilele veșniciei, veți umbla cu Împăratul și îi veți vedea fața. (4) Acolo nu veți mai vedea toate care întristează pământul: durere, lacrimi, moarte, fiindcă s'au dus. (5) Acum mergeți la Avraam, la Isaac, la Iacov și la prooroci, oameni pe care Dumnezeu i-a scăpat dela ce va veni și care acum se odihnesc în pace, după ce au urmat drumul cel drept. Pelerinii au întrebat:

(1) Psalmul 73. 4—5; (2) Isaia 43. 2; (3) Evrei 12. 22—24;

(4) Apocalipsa 2. 7; 3. 4—5; (5) Isaia 65. 16—17;

Ce vom face în Cetatea sfântă? Ingerii i-au răspuns: Voia lui Dumnezeu este să primiți acolo mângâierea cuvenită ostelenilor voastre și să aveți bucurie pentru necazurile voastre, să secerati ce ați semănat, rodul tuturor rugăciunilor, lacrimilor și suferințelor îndurate pentru Împăratul în timpul acestui drum. (1) Aici veți purta cununi de aur și vă veți bucura văzând neconținut pe Cel Sfânt, căci acolo îl veți vedea cum este. Acolo îl veți și sluji și cânta laude spre gloria Sa, așa doreați să-i slujiți în lume, deși cu mari greutăți, din pricina slăbiciunii voastre trupesti. Ochii voștri se vor desfăta văzând pe Cel Atotputernic și urechile voastre la fel auzind glasul Său. Acolo vă veți bucura iarăși împreună cu prietenii voștri care au mers înaintea voastră și tot acolo veți primi cu bucurie pe cei care vă vor urma. Acolo veți mai fi îmbrăcați cu slavă și mărire și veți însoți pe Împăratul slavei, când El va veni pe nori, în sunet de trâmbițe. Și când va ședea pe scaunul Său de judecată, veți ședea și voi lângă El, când va judeca pe toți care au făcut fărădelegi, fie ei ingeri sau oameni. Apoi, când se va întoarce El în Cetate, veți veni și voi cu El în sunetul trâmbiței și veți fi totdeauna cu El. (2) Cum ei se apropiau de poartă, iată că le ieși în întâmpinare o ceată din oastea cerului, căreia ceilalți doi le-a spus: Aceștia sunt oameni care au iubit pe Domnul nostru, când erau în lume și au părăsit totul de dragul numelui Său. El ne-a trimis ca să-i căutăm și i-am adus până aici, ca să poată intra în Cetatea Sfântă și să vadă pe Răscumpărătorul lor. Atunci oastea cerească strigă: Fericiți sunt cei chemați la ospățul nunții Mielului. (3) Le-au mai ieșit în întâmpinare trâmbițașii Împăratului, îmbrăcați în haine albe strălucitoare; ei făcură să răsunе cerul de sunetele lor melodioase, apoi salutară pe Creștin și pe tovarășul său, dorindu-le de-o mie de ori bun venit.

După aceea, i-au înconjurat din toate părțile; unii mergeau înainte, alții înapoi, alții pe stânga, alții pe dreapta, sunând un marș triumfal. Ai fi zis că toată armata cerului

(1) Galateni 6. 7—8; I Ioan 3. 2; (2) 1 Tesaloniceni 4. 13—17; Iuda 14—15; Daniel 7. 9—10; 1 Corinteni 6. 2—3;

(3) Apocalipsa 19. 9;

venise să întâmpine pe cei doi pelerini. Copleșiți de vederea îngerilor și auzind sunetele lor melodioase, pelerinii li se părea că se și află în cer, înainte chiar de a fi sosit acolo. Acum vedeau Cetatea înaintea lor și li se părea că aud clopotele în semn de bun venit, dar mai presus de toate, gândul că vor locui acolo printre făpturile cerești în veci de veci! Așa au ajuns la poartă.

Acolo era scris cu litere de aur: Fericiți sunt cei ce împlinesc poruncile Sale, ca să aibă drept la pomul vieții și să intre pe porțile Cătății. (1)

Pe urmă, am văzut în vis că cei doi îngeri le-au spus să bată la poartă, ceeace și făcură. Câțiva din cei dinăuntru s'au uitat și pe deasupra zidului; printre ei Enoh, Moise, Ilie, cărora li s'a spus: Acești doi pelerini au venit din Cetatea Pierzării, din dragostea pe care o au pentru Împăratul. Fiecare din pelerini a dat documentul pe care îl căpătaseră la început; acestea fură duse Împăratului, care după ce le citi, spuse: Unde sunt oamenii aceștia? I s'a răspuns: Sunt afară, înaintea porții. Atunci Împăratul a poruncit să li se deschidă, ca să intre neamul cel drept și credincios. (2)

Am văzut în visul meu pe cei doi pelerini intrând pe poartă și iată, că s'au schimbat în haine strălucitoare. I-au întâmpinat unii cari le-au oferit harpe și cununi; harpele ca să laude pe Dumnezeu, iar cununile în semn de cinste. Am auzit clopotele Cătății sunând de bucurie și o voce care spunea: Intrați în bucuria Domnului! Creștinul și Plin-de-Nădejde cântau cu glas tare: Laudă, cinste, glorie și mărire în veci de veci Celui ce șade pe scaunul de domnie și Mielului. (3)

Și cum porțile Cătății s'au deschis să intre cei doi pelerini, am văzut Cetatea care strălucea ca soarele; străzile ei erau pavate cu aur; pe ele umblau oameni cu cununi pe cap; ramuri în mână și harpe de aur cu care cântau laude Domnului. Erau și unii cu aripi care strigau: Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul! Apoi s'au închis porțile. O, cât aș fi vrut să fiu și eu printre acești fericiți!

(1) Apocalipsa 22. 14; (2) Isaia 26. 2; (3) Apocalipsa 5. 13—14;

Pe când priveam la toate acestea, am întors capul, m'am uitat înapoi și am văzut pe Neștiutor apropiându-se de malul râului; el l-a trecut îndată, fără să aibă măcar jumătate din greutatea pe care le întâmpinaseră pelerinii. Căci s'a întâmplat să fie prin acel loc unul numit Nădejde-Deșartă, un luntraș, care l-a trecut dincolo în luntre. L-am văzut pe când urca dealul, ca și pelerinii, dar singur; nimeni nu i-a ieșit înainte, să-i ureze bun venit. Când a ajuns sus la poartă, s'a uitat la anunțul dela intrare, apoi începu să bată, închipuindu-și că va intra numaidecât. Dar oamenii care s'au uitat peste zid l-au întrebat: De unde vii și ce dorești? El le răspunse: Eu am mâncat și am băut înaintea Impăratului și El a predat învățătura pe ulițele noastre. (1) Atunci i-au cerut documentul de intrare, ca să-l arate Impăratului. El s'a scotocit în sân dar n'a găsit nimic. Atunci ei l-au întrebat: N'ai așa ceva? El n'a răspuns niciun cuvânt. Se dădu de știre Impăratului. Dar El a poruncit celor doi îngeri care însoțiseră pe Creștin și pe Plin-de-Nădejde, să ia pe Neștiutor, să-l lege de mâini și de picioare, să-l ducă de acolo. Ei l-au luat în primire, l-au dus prin văzduh până la ușa pe care o văzusem în coasta muntelui și l-au aruncat în prăpastie. Am înțeles că chiar și dela porțile cerurilor se face un drum spre iad, ca și dela Cetatea Pierzării.

Atunci m'am trezit, și iată... era un vis.

(1) Luca 13. 23—28;

PARTEA A DOUA

Capitolul 1

Creștina primește chemarea de a pleca în călătorie spre cer.

Acum câțva timp v'am povestit visul pe care l-am avut despre Creștin, călătorul spre cer, și primejdioasa lui călătorie spre Țara Cerească; aceasta a fost pentru mine o plăcere, iar pentru voi de folos. V'am spus atunci și ce am văzut cu privire la soția și copiii Creștinului; cum s'au împotrivit ei să plece cu el în călătorie; Creștinul s'a văzut astfel nevoit să pornească la drum fără ei, căci nu cuteza să se pună în primejdia de a fi nimicit dacă rămânea în Cetatea Pierzării; de aceea, cum v'am arătat, i-a lăsat și a plecat.

S'a întâmplat apoi că din pricina multelor mele treburi, am fost mult timp împiedicat dela călătoriile mele obișnuite prin acele părți de unde plecase Creștinul, așa că, până acum, n'am avut prilejul să mai cercetez ce s'a întâmplat cu cei pe care i-a lăsat în urmă, să vă pot da știri despre ei. Nu de mult însă, având ceva treabă prin părțile acelea, m'am îndreptat din nou într'acolo. Și posind într'o pădure, cale de vreo jumătate de ceas depărtare de acel loc, pe când dormeam, am început din nou să visez.

Pe când visam, iată că un bătrân trecu prin apropierea locului unde eram culcat; și cum avea de mers o bucată de drum încotro călătoream și eu, în vis parcă m'am sculat să merg cu el. Mergând amândoi, am intrat în vorbă ca drumetii; vorbeam tocmai despre Creștinul și călătoriile lui. — Domnul meu, îl întrebai, ce oraș este colo în vale, la stânga drumului?

Atunci Înțeleptul, căci acesta îi era numele, răspunse: E Cetatea Pierzării, un oraș cu mulți locuitori, care însă sunt niște oameni leneși și foarte rău crescuți.

Mi-am închipuit că trebuie să fie aceeași cetate, grăii eu; am trecut odată pe acolo și de aceea știu că ce spui este adevărat.

— Înțeleptul. Prea adevărat! Să vorbim despre cei ce locuiesc acolo.

— Foarte bine, domnul meu, grăii eu; văd prin asta că gândești bine. Rogu-te, n'ai auzit niciodată ce s'a întâmplat acum câțva timp în acest oraș cu un om pe care-l chema Creștinul și care a pornit în călătorie spre împărăția Domnului.

— Înțeleptul. Dacă am auzit de el! Ba bine că nu; am auzit și de necazurile lui: lupte, închisoare, spaime și suferințe de tot felul prin care a trecut în călătoria lui; trebuie să spun că toată țara vorbește de el; cred că puțini sunt cei care auzind de el și de faptele lui, să nu fi căutat să-și procure istoria călătoriei lui spre cer; primejdioasa lui călătorie a câștigat mulți pentru căile Domnului. Căci deși când era la el acasă, trecea drept nebun, acum este foarte lăudat de toți; se spune că are parte de o viață minunată acolo unde este; mulți hotărâți să nu înfrunte primejdiile prin care a trecut el, ar dori totuși să câștige ce a câștigat el.

— Audreptate să gândească astfel, grăii eu, căci el trăiește acum lângă izvorul vieții, și tot ce are, are fără trudă și întristare. Dar spune-mi, te rog, ce vorbesc oamenii despre el?

— Vorbesc lucruri minunate despre el: unii spun că umblă acum îmbrăcat în haine albe; (1) cu un lanț de aur la gât; că pe cap are o coroană tot de aur împodobită cu mărgăritare, și că ființele strălucitoare care i s'au arătat în timpul călătoriei, sunt acum tovarășii lui. (2) Afară de asta, se spune cu siguranță, că Împăratul locului unde se află, i-a dăruit o locuință minunată la curtea Sa, că în fiecare zi vorbește cu El și se bucură de prietenia și binefacerile Lui. Mai mult încă: unii așteaptă ca Domnul său, Stăpânul acelei țări, să vină în curând prin ținutul acesta și atunci va cere să i se arate cauza pentru care vecinii Creștinului l-au disprețuit atât și l-au luat în răs, când au văzut că vrea să fie un pelerin spre cer. (3)

Căci, spun ei acum, el este mult iubit de Domnul și Împăratul lui, care a pus mult la inimă înjosirile pe care

(1) Apocalipsa 3. 4; 6. 11; (2) Zaharia 3. 7; (3) Luca 14. 15;

le-a suferit Creștinul făcându-se pelerin, că le socotește pe toate ca făcute Lui însuși; și nu este de mirare, căci din dragoste pentru Domnul lui a îndrăznit el tot. (1)

— Pot spune, grăii eu, că mă bucur mult de ce aud; mă bucur pentru acel om care acum se odihnește de truda lui, (2) strânge cu bucurie roadele lacrimilor lui (3) și nu mai e amenințat de cei ce îi voiau răul. Mă bucur și că vestea s'a lătit în toată țara; cine știe dacă nu va avea urmare pentru unii pe cari Creștinul i-a lăsat aici? Dar spune-mi, te rog, domnul meu, cât timp mi-e încă proaspăt în minte: ai aflat cumva ceva despre soția și copiii lui? Sărmanii! Mă întreb ce vor fi făcând.

— Înțeleptul. Cine? Creștina și fiii ei? Pare că se vor dovedi tot atât de vrednici ca și Creștinul; căci deși la început nu s'au lăsat înduplecați nici de lacrimile, nici de rugămintile Creștinului, totuși gânduri noi au lucrat minunat asupra lor, astfel că și-au strâns lucrurile și au plecat și ei după el.

— Din ce în ce mai bine — grăii eu, — soție și copii au plecat toți împreună?

— Înțeleptul. Chiar așa; pot să-ți povestesc cum s'au petrecut lucrurile, căci atunci eram acolo și mi s'a făcut cunoscut în amănunt toată întâmplarea.

— Așadar — am zis eu — pe cât se pare, se poate vorbi ca despre un fapt sigur.

— Înțeleptul. Cum îți spun, au plecat cu toții în pelerinaj; femeiea și cei patru băieți ai ei; cum avem de mers o bună bucată de drum împreună, îți voi povesti toată întâmplarea.

După ce bărbatul ei a trecut peste râu și n'a mai putut auzi nimic despre el, pe Creștină — căci acesta i-a fost numele din ziua în care ea și copiii ei au început pelerinajul spre cer — au început s'o muncească gândurile. Întâi, pentru că își pierduse bărbatul, deci legătura strânsă dintre ei se rupsese cu totul; după cum se știe, aseamenea sentimente firești frământă mult pe cei rămași în viață, amintindu-și de pierderea unor rude iubite; de aceea gândul la bărbatul ei i-a stors Creștinei multe lacrimi; dar

(1) Luca 10. 16; (2) Apocalipsa 14. 13; (3) Psalmul 126. 5—6;

nu numai atât: ea a început să se gândească dacă nu cumva purtarea ei necuviincioasă față de el a fost una din cauzele pentru care rămăsese fără el; i-a venit în minte toată purtarea ei nefirească, neomenească față de soțul ei drag; aceasta era o povară pe cugetul ei și o apăsă ca o mare vină. Pe lângă aceasta se simțea zdrobită când își aducea aminte de lacrimile amare și tânguirile bărbatului ei; cum își împietrise ea inima la toate rugămințile și îndemnurile lui pline de iubire ca să meargă cu el ea și fiii lor; tot ce-i spusese Creștinul se întorcea acum asupra ei să-i sfășie inima. Mai ales acel strigăt amar: Ce să fac ca să fiu mântuit?, îi răsună neîncetat în urechi.

Atunci a spus copiilor ei: suntem pierduți — am păcătuțit, de aceea tatăl vostru s'a dus ca să nu se mai întoarcă; el voia să ne ia cu el dar eu n'am voit și v'am împiedicat și pe voi. Băieții izbucniră în lacrimi, cerându-i să meargă după tatăl lor. De-am fi avut parte să mergem cu el împreună, spuse Creștina — ne-ar fi mers la toți mult mai bine. Căci deși mai înainte îmi închipuiam că necazurile tatălui vostru izvorăsc dintr'o închipuire de om scrântit la minte, acum știu că ele veneau dintr'altă pricină: și anume, că-i fusese dată lumina vieții, (1) cu ajutorul căreia a scăpat din ghiarele morții. Au plâns cu toții jelindu-se: O, nenorocită a fost ziua aceea!

Capitolul 2

Fricoasa și Indurare

În noaptea următoare Creștina avu un vis: a văzut ca și cum s'ar fi desfășurat în fața ei un sul mare de piele, pe care erau scrise toate faptele ei; iar fărădelegile ce le făptuise se uitau la ea amenințător. Atunci ea a strigat în somn: doamne, ai milă de mine, păcătoasa!! (2) și copiii ei au auzit-o.

După aceasta i s'a părut că vede doi inși foarte urâți la înfățișare, stând lângă patul ei și spunându-și: ce să facem

(1) Ioan 8. 12; (2) Luca 18. 13;

cu femeiea asta? Și când e trează și în somn, strigă într'una după îndurare; dacă o lăsăm să continue așa o vom pierde cum am pierdut și pe bărbatul ei; de aceea trebuie să căutăm s'o abatem în vreun fel dela gândurile ei; altfel, nimeni n'o va mai putea împiedica să pornească și ea în pelerinaj.

Creștina s'a trezit foarte agitată; dar după un timp ea a adormit din nou. De astă dată a văzut în vis pe soțul ei, într'un loc minunat ca privesc; printre nemuritori, cu o harpă în mână, înaintea cuiva care stătea pe un tron, având un curcubeu în jurul capului. Am mai văzut cum Creștinul și-a plecat capul spre picioarele Domnului spunând: Îți mulțumesc din inimă, Stăpânul și Împăratul meu, că m'ai adus aici; câțiva din jur cântau din harpe.

A doua zi Creștina s'a rugat lui Dumnezeu și a vorbit cu copiii ei; cineva a bătut la ușă. Ea a spus: dacă vii în Numele lui Dumnezeu, intră! I s'a răspuns: Amin! S'a deschis ușa și cel care a intrat le-a urât: Pacea să fie peste casa aceasta! Apoi a spus necunoscutul: Știți de ce am venit? Ea ardea să știe vestea ce-i aduce. El continuă: numele meu este Tainic și locuiesc cu cei ce sunt în cer; acolo se spune că ai avea dorința să vii și tu; se mai spune că-ți dai seama de răul pe care l-ai făcut mai nainte bărbatului tău, împietrindu-ți inima împotriva căii ce voia el s'o urmeze și ținând și pe acești copilași în neștiință. Cel Prea Îndurat m'a trimis să-ți spun că este gata să ierte și nu obosește iertând fărădelegile. El mai voiește să afli că te poștește să vii înaintea Feței Lui, la masa Lui, ca să te ospăteze cu cele mai bune lucruri din casa Lui și cu moștenirea lui Iacov, tatăl tău. Acolo se află și Creștinul, bărbatul tău de altădată, împreună cu tovarășii săi, privind pururea fața Aceluia care dă viață celor ce-o privesc; toți se vor bucura văzându-te trecând pragul Tatălui tău.

Creștina era nedumerită și-și plecă fruntea la pământ.

Oaspetele urmă: Iată și o scrisoare către tine, dela Împăratul bărbatului tău. Ea o luă și o deschise; scrisoarea răspândea o minunată mireasmă și era scrisă cu slove de aur. Cuprinsul era acesta: Împăratul dorește să facă și ea cum a făcut Creștinul, bărbatul ei, căci aceasta este calea pe care poate ajunge la Cetatea Lui și să locuiască pentru

totdeauna cu bucurie în Fața Lui. Biata femeie era cu totul copleșită; strigă oaspetelui ei: Domnule, vrei să mă duci pe mine și pe copiii mei, să mergem și noi să ne închinăm împăratului?

Oaspetele spuse: Creștină, întâi amarul și apoi dulceța. Prin necazuri va trebui să intri în Cetatea Cerească, la fel ca și cel care a mers înaintea ta; de aceea fă cum a făcut bărbatul tău: du-te la Poarta Strămtă, care este dincolo de șesul acesta, căci ea se află la intrarea căii pe care trebuie să urci; îți doresc din toată inima drum bun! Te mai sfătuiesc să pui scrisoarea în sân și să citești din ea, atât pentru tine cât și pentru copiii tăi, până ce o veți și pe dinafară, căci ea este una din cântările pe care va trebui să le cânti câtă vreme vei fi în călătorie; (1) apoi trebuie s'o prezinți la poarta cerului. Am văzut în visul meu că bătrânul care-mi povestea părea și el foarte mișcat de întâmplarea aceasta. El urmă: După aceea Creștina a strâns laolaltă pe fiii ei și le-a vorbit: Fiii mei, dela o vreme încoace, după cum vedeți, sunt tare îngrijorată gândindu-mă la moartea tatălui vostru: nu că m'aș îndoi de fericirea lui, căci sunt deplin încredințată că este la loc bun; deasemeni am fost foarte turburată gândindu-mă la situația mea și a voastră, pe care o cred într'adevăr nefericită; la fel purtarea mea față de tatăl vostru îmi apasă conștiința, căci mi-am împietrit inima și n'am primit să plecăm cu el în călătoria spre cer.

Gândurile acestea m'ar ucide de-a-binelea dacă n'ar fi fost visul de noaptea trecută și dacă străinul de azi dimineată nu m'ar fi îmbărbătat. Haideți copii, să ne strângem lucrurile și să plecăm spre Poarta care duce în Țara Cerească, pentru ca să vedem pe tatăl vostru și să locuim în pace cu el și cu tovarășii lui, după legile acelei țări.

Copiii izbucniră în lacrimi de bucurie că inima mamei lor dorea acum așa ceva. Oaspetele lor le ură sănătate, iar ei începură să se pregătească pentru drum.

Pe când erau aproape gata de plecare, două vecine bătură la ușă. Ea spuse la fel ca și la sosirea oaspetelui mai nainte: Dacă veniți în Numele lui Dumnezeu, intrați!

(1) Psalmul 119. 54;

Femeile rămaseră mirate, căci nu erau obișnuite să audă astfel de vorbe de pe buzele Creștinei. Intrară și văzură că buna femeie era gata de plecare.

Ele începură: Vecină, spune-ne și nouă ce înseamnă asta?

Creștina răspunse celei mai în vârstă, care se numea doamna Fricoasa: Mă pregătesc pentru călătorie. Fricoasa era fiica omului întâlnit de Creștin pe Dealul Greutăților și care voia să-l facă să se întoarcă înapoi de frica leilor.

— Fricoasa. Ce fel de călătorie, rogu-te?

— Creștina. Merg după scumpul meu soț!, și o podidi plânsul.

— Fricoasa. Nădăjduiesc că nu vei face una ca asta, vecină dragă; măcar de dragul acestor copilași, nu căuta să te pierzi făcând un lucru pe care o mamă nu se cade să-l facă.

— Creștina. Ba nu, copiii mei trebuie să meargă cu mine; niciunul nu vrea să rămână acasă.

— Fricoasa. Mă mir și iar mă mir, cine ți-a mai băgat asta în cap.

— Creștina. Dacă ai ști vecină numai atâta cât știu eu, sunt sigură că ai merge și d-ta cu mine.

— Fricoasa. Spune-mi, rogu-te, ce cunoștințe noi ai întâlnit, care te-au depărtat de vechile tale prietene și te-au ispitit să mergi cine știe unde?

— Creștina. Am fost tare întristată dela plecarea bărbatului meu și mai cu seamă de când a trecut peste râu. Dar ce mă chinuiește mai mult este purtarea mea față de el când a fost la strâmtoare; pe lângă asta eu sunt acum în starea sufletească în care se afla el atunci și nimic nu-mi poate ajuta decât să plec. Am visat noaptea trecută — o, de-aș fi acum cu el! — locuiește cu Împăratul acelei țări; trăiește printre nemuritori și i s'a dat o casă față de care cel mai frumos palat de pe pământ nu-i decât o grămadă de gunoi. (1) Domnul acestui loc a trimis și după mine, cu făgăduința că mă va primi, dacă voi veni la El; trimisul Lui a fost tocmai acum la mine și mi-a adus o scrisoare prin

(1) 2 Corinteni 5. 1—4;

care mă pofteste să vin. Și scoțând scrisoarea, o citi: ce mai spuneți acum?

— Fricoasa. Ce nebulie v'a apucat pe tine și pe bărbatul tău, ca să vă aruncați în astfel de greutăți! Cred c'ai auzit ce i s'a întâmplat bărbatului tău chiar de la început în calea lui, după cum a povestit și vecinul Incăpățânatul, căci a plecat împreună cu el; ba chiar și Ușuratecul; până când ei, ca niște oameni cuminți, s'au temut să meargă mai departe. Ba mai mult: am mai auzit cum a dat de lei, de Apolion și Umbra Mortii și multe altele. Și apoi nu trebuie să uiți nici peste ce a dat în Târgul Deșertăciunilor. Căci dacă el, un bărbat, a avut atâta de furcă, ce o să faci tu, o biată femeie? Gândește-te apoi că acești patru copilași sunt ai tăi, carne din carnea ta. Cu toate că ești așa de hotărâtă să te arunci în primejdie, măcar de dragul copiilor rămâi acasă.

Creștina răspunse însă: Nu mă ispiti vecină; mi s'a pus înainte un mare câștig și aș fi o nechibzuită dacă n'aș avea curajul să prind acest prilej. Cât privește toate necazurile pe care le-aș întâlni în drumul meu, departe de a mă descuraja, ele îmi arată mai de grabă că am dreptate: întâi amarul și apoi dulceață; asta va face ceea ce este dulce și mai dulce. Deaceea, pentru că n'ai venit în Numele lui Dumnezeu, cum am spus, te rog să pleci și să mă lași în pace.

Fricoasa a ocărît-o, adresându-se apoi însoțitoarei ei: Haide vecină Indurare, s'o lăsăm în voia ei, dacă disprețuiește sfatul și prietenia noastră. Dar Indurare era nedumerită și nu prea voia să facă pe placul vecinei ei; întâi, pentru că-i părea rău de Creștină; își spunea: dacă vecina mea vrea cu tot dinadinsul să plece voi merge și eu cu ea o bucată de drum ca să-i ajut; apoi, era vorba și de sufletul ei, căci ce-i spusese Creștina avusese oarecare înrăurire asupra ei. Își mai spunea în gând: aș vrea să stau de vorbă cu această Creștină și dacă în ceea ce-mi va spune, voi afla adevăr și viață, voi merge și eu din toată inima cu ea. De aceea Indurare răspunse vecinei ei Fricoasa: Vecină, este adevărat că am venit cu d-ta să vedem pe Creștină; ori, cum vezi, ea își ia pentru totdeauna rămas bun dela orașul ei, am de gând ca în această dimineață

frumoasă să merg și eu o bucată de drum cu ea, să-i ajut pe drum. Indurare nu i-a spus însă nimic de celelalte gânduri ale ei.

— Fricoasa. Foarte bine; văd că și d-ta ai de gând să o iei razna; dar ia seama la timp, câtă vreme nu ești în primejdie, că după aceea e prea târziu.

Apoi d-na Fricoasa se întoarse acasă, iar Creștina porni la drum. Când a ajuns acasă, Fricoasa a trimis după câteva din vecinele ei: doamnele Ochi-de-Liliac, Necugetata, Ușuratica și Nu-știe-nimic. Cum le-a văzut, Fricoasa începu să le povestească despre Creștină și călătoria-pe care voia s'o facă. Începu să povestească: Dragele mele, cum n'aveam mult de lucru azi dimineată, m'am dus s'o văd; când am ajuns la ușa ei am bătut cum e obiceiul; dar ea dinăuntru zice: dacă veniți în Numele lui Dumnezeu, intrați! Am intrat crezând că toate sunt în regulă; însă am găsit-o pe ea și pe copii pregătindu-se să părăsească orașul; mi-a spus, pe scurt, că are de gând să pornească în călătorie spre cer, ca și bărbatul ei; mi-a mai povestit și un vis pe care l-a avut: cum Împăratul țării în care se află acum bărbatul ei i-a trimis o scrisoare poftind-o să meargă și ea acolo. Atunci Nu-știe-nimica spuse: Ei, ce spui vecină? Și crezi că o să plece?

— Fricoasa. Pleacă fără doar și poate! Ceeace mă întărește în credința asta este că principalul motiv cu care căutam s'o înduplec să rămâie, adică necazurile peste care ar putea să dea, este pentru ea tocmai ce o face să pornească la drum. Mi-a spus clar: Întâi amarul și apoi dulceața, pentru că, spune ea, așa ce-i dulce se face și mai dulce.

— Ochi-de-Liliac. O femeie nebună! Nu vrea să-și vâre mințile în cap nici acum, după toate cele întâmplate bărbatului ei? Din parte-mi, sunt convinsă că dacă el ar fi acum aici, ar fi mulțumit să scape teafăr și nu s'ar mai băga în atâtea primejdii pentru nimic.

Necugetata spuse și ea: Afară din orașul nostru cu asemenea nebuni căroră le zboară fluturi prin cap! Bine că scăpăm de ea! De-ar fi să rămâie cu părerile ei n'am putea trăi liniștit. Sau s'ar arăta ursuză și neprietenoasă cu vecinii, sau ar vorbi de lucruri aiurea. Întru cât mă privește, niciodată nu-mi va părea rău de plecarea ei; să vie

în locul ei alții mai cum-se-cade; s'a tulburat lumea de când au apărut asemenea nebuni.

Ușuratică a mai adăugat: Să nu mai vorbim asta. Am fost ieri pe la d-na Desfrânata, unde ne-am distrat ca niște fetițe. A mai fost acolo d-na Iubire-de-păcat și încă trei sau patru, împreună cu d-l Stricatul, d-na Spurcăciune și alți câțiva. Am făcut muzică, am dansat și tot ce mai trebuie ca distracția să fie deplină. Stăpâna casei e într'adevăr o bună gazdă, minunat de bine crescută, iar d-l Stricatul un om foarte simpatîc.

Capitolul 3

Călătorii la Poarta Strămtă.

Între timp, Creștina porni la drum, împreună cu Indurare și copiii. Creștina începu vorba: Indurare, socotesc o binefacere neașteptată că ai mers să mă însoțești o bucată de drum.

Atunci tânăra Indurare — căci era o femeie tânără — spuse: De-aș fi sigură că este bine să merg cu d-ta, nu m'aș mai înapoia niciodată în oraș.

— Bine, dragă, îi spuse Creștina, vino cu mine. Știu care va fi sfârșitul călătoriei noastre. Bărbatul meu este acolo de unde n'ar voi să plece nici pentru tot aurul lumii; și nici tu nu vei fi respinsă, deși mergi doar poftită de mine, Împăratul care a trimis după mine și copiii mei este nespun de îndurător; dacă vrei, te iau cu leafă, să mergi în chip de slujnica mea. Vom trăi toate împreună; hai cu mine.

— Indurare. Dar cum știu dacă voi fi sau nu și eu primită? De-aș ști sigură n'aș mai sta o clipă pe gânduri, ci aș merge, cu ajutorul Celui de sus, oricât de obositor ar fi drumul.

— Creștina. Ei bine, draga mea, vino cu mine până la Poarta Strămtă și acolo voi întreba în privința ta; dacă nu ți se va da nădejde, te vei întoarce acasă; te voi răsplăti pentru bunătatea pe care ne-o arăți, mie și copiilor mei, întovărășindu-ne în calea noastră.

— Indurare. Voi merge într'acolo și voi vedea ce se mai întâmplă, și dea Domnul ca Impăratul cerurilor să-și plece inima spre mine.

Creștina se bucură, nu numai că avea o tovarășă de drum, ci și pentru că înduplecase pe această fată sărmană să prindă dragoste de mântuirea sufletului ei. Merșeră împreună mai departe, când deodată Indurare începu să plângă. Creștina o întreabă: De ce plângi, surioară?

— Indurare. Cum să nu plâng când mă gândesc în ce stare se află sărmănele mele rude, care rămân în orașul nostru păcătos? Și ce-mi mărește și mai mult durerea este că n'au niciun îndrumător; pe cineva care să le spună ce îi așteaptă.

— Creștina. Pelerinilor spre cer le stă bine să fie miloși; tu simți pentru ai tăi ceea ce ai simțit și bunul Creștin pentru mine când a plecat: el se tânguia pentru că nu voiam să-l ascult; dar Domnul lui și al nostru i-a adunat lacrimile; acum și eu, și tu, și acești copilași secerăm roadele și folosul lor; trag nădejde că nici aceste lacrimi ale tale nu se vor pierde, căci cei ce seamănă cu lacrimi vor seceră cu bucurie; și cel ce merge plângând când duce sămânța de preț se va întoarce sigur cu bucurie când își va căra snopii. (1) Atunci Indurare începu să spună:

Să-mi fie călăuză Acel Prea-binecuvântat
Și să mă poarte voia Lui cea bună,
Prin Poarta Sa, spre Muntele Său minunat,
În staulul'n care turma își adună.

Din liberul Său har, să nu mă lase niciodat'
Nici să m'abat, nici a mă depărta,
Ci doar în sfintele Lui căi, mereu să fiu aflat,
Întâmplă-se orice s'ar întâmpla!

Iar celor dragi, ce trist în urmă i-am lăsat,
Le deie Domnul doar cu El a fi,
Și-un duh de rugă să le dea în inimi ne'ncetat
Și voia Lui pe veci a o'implini.

(1) Psalmul 126. 5—6;

Bătrânul meu prieten din vis continuă să povestească: Ajunsă la Mlaștina Deznădejzii, era locul în care bărbatul ei era aproape să se înnece, ea băgă de seamă că deși Împăratul poruncise ca acest loc să se facă bun de trecut pentru pelerini, totuși în loc de mai bun era drumul mai rău decât înainte. L-am întrebat pe bătrânul din vis dacă e adevărat. Da, îmi răspunse el, e prea adevărat, căci sunt unii cari se dau drept lucrătorii Împăratului și spun că sunt puși să dreagă căile lui, dar în loc de pietre aduc noroi și gunoi și astfel, în loc să le dreagă, le desfundă.

Creștina și băieții ei rămaseră locului nehotărâți. Indurare însă spuse: Haide, să încercăm, numai să fim cu băgare de seamă; au luat bine seama la trepte și au izbutit să treacă dincolo. Totuși Creștina era să cadă în mlaștină, de mai multe ori. Abia ajunse dincolo, aud un glas spunând: Fericită aceea care crede, căci va fi o împlinire a celor spuse de Domnul. (1)

Apoi merseră mai departe. Indurare spuse Creștinei: de-aș avea un temei tot așa de bun ca d-ta să nădăjduiesc o bună primire la Poarta Strămtă, cred că nicio Mlaștină a Deznădejzii nu m'ar descuraja.

— Ei, spuse Creștina, d-ta îți cunoști rana d-tale, iar eu pe a mea; dragă prietenă, vom avea destule greutate de întâmpinat până vom ajunge la sfârșitul călătoriei noastre; se poate oare închipui că noi cari năzuim la o slavă așa de minunată să nu dăm de toate necazurile și întristările pe care ni le vor pune în cale cei ce ne urăsc?

De aici încolo, bătrânul Înțelept s'a despărțit de mine, lăsându-mă să-mi sfârșesc singur visul. Mi s'a părut deci că văd pe Creștină, pe Indurare și pe băieți urcând cu toții spre Poarta Strămtă; când au ajuns acolo, s'au sfătuit între ei ce să spună celui ce le va deschide. Au hotărât că Creștina, ca cea mai în vârstă, să bată la poartă și tot ea să vorbească pentru ceilalți. Creștina începu să bată în poartă și, ca și sărmanul ei bărbat, bătu timp îndelungat. Dar în loc să răspundă cineva, li s'a părut că aud un câine lătrând, ceeace îi înfricoșă. N'au îndrăznit să mai bată, de teamă că zăvodul ar putea să sară la ei. Se gândeau fel și

(1) Luca 1. 45;

chip și nu știau ce să facă. În sfârșit se hotărîră să bată din nou cu mai multă putere. Atunci auziră pe păzitorul Porții: Cine-i acolo? Căinele încetă să latre, iar păzitorul le deschise.

Creștina se plecă până la pământ și spuse: Să nu fie Domnul nostru supărat pe slujnicele Sale pentru că au bătut la poarta Sa. Păzitorul întrebă: Dincotro veniți? Care vă este dorința?

Creștina răspunse: Venim de acolo de unde a venit și Creștinul și dorim ca și el, să ni se dea voie să trecem această Poartă pe calea care duce la Cetatea Cerească; aș vrea să mai spun Dumnului meu că eu sunt Creștina, altădată soția Creștinului, care acum a ajuns sus.

Păzitorul Porții s'a minunat spunând: Cum? Aceea care nu de mult ura acest fel de viață, s'a făcut acum o călătoare spre cer? Ea s'a plecat în fața lui și a spus: Da, și la fel au făcut și dragii mei copii.

Atunci păzitorul a luat-o de mână înăuntru spunându-i: Lăsați copiii să vie la Mine; apoi închise poarta, și strigă către un trâmbișă să înveselească pe Creștină cu sunete de trâmbiță, anunțându-i venirea; văzduhul se umplu de sunete melodioase.

Între timp, Indurare rămăsese afară, tremurând și plângând de teamă că va fi respinsă. Dar Creștina și copiii vorbiră pentru ea.

— Creștina: Domnul meu, am cu mine o tovarășă afară, care a venit cu același gând ca și mine; e tare îngrijorată pentru că a venit fără să fi trimis cineva după ea, pe când pentru mine, Impăratul bărbatului meu a trimis vorbă să vii.

Indurare era nerăbdătoare și fiecare minut i se părea un ceas; de aceea bătă la poartă. Păzitorul Porții întrebă: Cine-i acolo? Creștina îl lămură că este prietena ei.

El deschise poarta; dar Indurare leșinase de teamă că nu i se va deschide poarta. Păzitorul o luă de mână spunându-i: Fetițo! scoală-te!

O, domnule — spuse ea — mi-e rău, abia mai răsuflu.

El însă îi răspunse că cineva a spus odată: Când tânjea sufletul în mine, mi-am adus aminte de Domnul și ru

găciunea mea a ajuns la Tine, în Templul Tău cel sfânt. (1)
Nu te teme, scoală-te și spune-mi de ce ai venit.

— Indurare. Eu n'am fost chemată, cum a fost prietena mea; ea este poftită de Împărat, dar eu numai de ea; de aceea mă tem că îndrăznesc prea mult.

— Păzitorul. Ți-a cerut Creștina să vii împreună cu ea încoace?

— Indurare. Da, după cum vezi, Doamne, am și venit; și dacă a mai rămas prisos de har și iertare de păcate, te rog fierbinte să mi se facă parte și mie, sărmana ta slujnică.

El a condus-o de mână înăuntru spunându-i: Eu mă rog pentru toți cei ce cred în Mine, ori cum ar veni la Mine. Apoi adresându-se celor din jur: Dați-i ceva Indurării să-i treacă slăbiciunea. I se aduse un mănunchi de mir (2) și după un timp, Indurare își veni în fire.

Iată deci pe Creștină, pe băieții ei și pe Indurare primiți de Domnul. Ei i-au spus: Ne pare rău de păcatele noastre, Doamne, și-Ți cerem iertare, acum vrem să ne lămurești ce trebuie să facem.

— Eu dau iertare, spuse El, prin cuvânt și faptă: prin cuvânt, în făgăduința iertării; prin faptă, în chipul în care am dobândit-o. Luați-o pe cea dintâi de pe buzele Mele cu o sărutare, iar pe cealaltă așa cum vă va fi descoperită. (3)

Apoi am văzut în visul meu că le-a spus multe cuvinte bune, ceea ce le-a bucurat nespus. Le-a și dus sus pe clădire și le-a arătat cum fuseseră mântuite; le-a făgăduit că vor mai avea această priveliște mergând mai departe, spre mângâierea lor.

Apoi le-a lăsat singure într-o odaie, unde Creștina spuse: Cât sunt de fericită că am putut intra aici!

— Indurare. Ai de ce să fii; iar eu mai mult ca toți trebuie să fiu fericită.

— Creștina. În fața Porții, mă gândeam că toată truda noastră fusese zadarnică, pentru că nu răspundea nimeni, mai ales când javra aceea urâtă lătra așa de tare.

— Indurare. Dar frica cea mare am tras-o când am văzut că d-ta fuseseshi primită, iar eu am rămas afară. Mă gândeam eu, s'a împlinit ceea ce este scris: Două femei

(1) Jona 2. 7; (2) Cântarea Cantărilor 1. 2; (3) Ioan 20. 20;

vor râșni împreună; una va fi luată și una va fi lăsată. (1) Cu mare greutate m'am oprit să nu strig: Sunt pierdută! Sunt pierdută! Mă temeam să mai bat; văzând însă ce stă scris pe poartă, am prins curaj; m'am gândit că trebuie sau să bat iarăși, sau de nu, pier; și am bătut; sufletul meu era între viață și moarte.

— Creștina. Zici că nu poți spune cum s'a întâmplat? Dar bătăile tale m'au făcut să tresar; în toată viața mea n'am auzit pe cineva bătând așa; credeam că vrei să intri cu sila.

— Indurare. Ah, cine oare ar fi putut să facă altfel în starea mea? Ai văzut doar că ușa era închisă și câinele era acolo. Cine oare n'ar fi bătut ca mine? Dar, spune-mi te rog, ce-a spus Domnul de grosolănia mea? Nu s'a mâniat?

— Creștina. Când a auzit zgomotul pe care-l făceai, a zâmbit blând. Eu cred că ceea ce-ai făcut i-a plăcut; dar mă minunez de ce ține câinele; dacă aș fi știut, mă tem că n'aș fi avut destul curaj; dar acum am intrat și mă bucur din toată inima.

— Indurare. Când va veni jos, dacă vrei, am să-L întreb de ce ține la curtea Lui o javră nesuferită; nădăjduiesc că nu mi-o va lua în nume de rău.

— Da, da, întreabă-L, ziseră copiii, și înduplecă-L să-l răpună, pentrucă poate să ne muște când vom pleca.

În sfârșit păzitorul Porții coborî la ele. Indurare căzu cu fața la pământ înaintea Lui, i se închină și spuse: Doamne, primește jertfa de laudă pe care ți-o aduc acum.

El îi răspunse: Pace ție! Scoală-te. Ea însă a rămas cu fața la pământ: Tu ești drept, Doamne, îngăduie-mi totuși să-ți vorbesc de judecățile Tale: (2) De ce ții Tu un câine așa de rău? De frică eram să fugim dela poarta Ta.

El răspunse: Câinele are alt stăpân; este chiar închis pe pământul altuia, dar călătorii mei îi aud lătratul. El ține de cetățuia pe care o vedeți colo, dar el se poate apropia până la zidurile mele; el a speriat pe mulți pelerini cinstiți. Stăpânul lui nu-l ține din bunăvoință față de Mine sau față de ai Mei, ci ca să oprească pelerinii să bată la poarta aceasta ca să intre. Câteodată câinele scăpă și hârțuie pe unii din cei pe care-i iubesc; deocamdată rabd acest lucru;

(1) Matei 24. 41; (2) Ieremia 12. 1—2;

dar dau pelerinilor Mei ajutor la timp. Dacă ai fi știut mai dinainte nu te-ai fi speriat, răscumpărata Mea. Cerșetorii care umblă din ușă în ușă, decât să piardă o pomană pe care o nădăjduiesc, mai bine înfruntă primejdia de a fi mușcați. Poate oare un câine, și încă din curtea altuia, să oprească pe cineva să vină la Mine?

Atunci Îndurare îl lămuri: Imi recunosc slăbiciunea, dar am spus ceea ce nu înțelegem; recunosc că tot ce faci Tu e bine.

Apoi Creștina începu să vorbească de călătoria lor și să ceară deslușiri în privința drumului. Li se dădu să mănânce, le spălă picioarele și îi conduse după cum făcuse mai nainte cu soțul Creștinei.

Capitolul 4

Spre Casa Tălmăcitorului.

Am văzut apoi în visul meu că au mers mai departe în drumul lor, bucurându-se de o vreme frumoasă. Creștina începu să cânte:

Slăvită fie ziua'n care
Pornii pe-această bună cale
Mult binecuvântat să fie omul
Ce-mi dete sfaturile sale.
Zăbavnic am pornit'nainte.
Alerg însă spre vecinicie!
Mai bine decât niciodată
Târziu chiar începutul fie!
Căci lacrimile'n bucurie
Și teama, schimbă în credință.
De la'nceput se întreve
Sfârșitul plin de biruință.

De cealaltă parte a zidului care mărginea drumul era o grădină; grădina stăpânului aceluia câine rău, de care am amintit mai nainte. Unii din pomii care creșteau în grădină

își întindeau ramurile peste zid; roadele erau coapte și cei ce le culegeau, spre răul lor, mâncau din ele. Astfel și băieții Creștinei le-au cules și au început să mănânce. Mama lor i-a muștrat, dar băieții n'au ascultat-o.

— Copii, spuse ea, roadele nu sunt ale voastre. Ea nu știa însă că sunt ale vrăjmașului, că dacă ar fi știut, ar fi murit de spaimă. Dar întâmplarea trecu și merse ră mai departe.

Când s'au depărtat puțin de poarta pe care intraseră, zăriră doi inși coborând repede în întâmpinarea lor. Văzându-i, Creștina și Indurare își traseră maramele pe față și urmară drumul cu copiii înaintea lor. Cei doi veniră drept spre femei, ca și cum ar fi voit să le îmbrățișeze. Creștina spuse: Vedeți-vă de drum cum se cuvine! Dar ei parcă erau surzi; începură să pună mâna pe ele. Atunci Creștina mâniindu-se, i-a lovit cu piciorul; la fel și Indurare. Creștina le spuse din nou: Vedeți-vă de drum; suntem niște călătorești spre cer și încă dintre acelea care trăiesc din mila prietenilor.

Unul din cei doi bărbați spuse: Nu vrem bani, ci am ieșit să vă spunem că dacă ne veți împlini numai o mică cerere, vă vom face fericite pentru totdeauna.

Creștina, închipuindu-și ce voiau să spună, le răspunse: Nu ascultăm nimic, suntem grăbite; e vorba de viața noastră. Apoi ea și tovarășa ei voră să treacă înainte, dar ei le închiseră drumul.

Cei doi spuseră: Nu ne trece prin minte să ne atingem de viețile voastre, noi voim cu totul altceva.

— Creștina. Da, voiți să ne aveți cu trup și suflet, știu că pentru asta ați venit; dar mai bine murim decât să ne lăsăm prinse într'o cursă care pune în primejdie fericirea noastră veșnică. Și amândouă începură să strige: Săriți, hoții! Săriți, hoții! Totuși cei doi nu le slăbeau, cu gândul să le ia cu sila. Ele strigară din nou. (1)

Și cum nu erau departe de poarta pe care intraseră, glasul lor fu auzit. Câțiva de-ai casei au ieșit afară și recunoscând glasul Creștinei, s'au grăbit să le vină în ajutor. Femeile se luptau să scape, copiii și ei strigau. Atunci unul din cei ce veniseră să le apere strigă către

(1) Deuteronom 22. 23—27;

derbedei: Ce căutați voi aici? Voiți să faceți pe poporul Domnului meu să păcătuiască? Au vrut să pună mâna pe ei, dar ei fugiră peste zid, în grădina omului cu câinele. Apărătorii întrebă pe femei cum se simt. — Destul de bine, mulțumim Domnului, numai că am tras o spaimă; vă mulțumim că ne-ați venit în ajutor, căci altfel am fi fost înfrânate.

După ce mai schimbară câteva cuvinte, apărătorii lor le spuse: Ne-am mirat că atunci când ați fost găzduite sus la poartă n'ați cerut Domnului să vă dea un conducător, căci sunteți niște femei slabe; ați fi fost scutite de necazuri, căci El v'ar fi dat un conducător.

— Creștina. Eram așa de uimite că am uitat de toate primejdiile. Afară de asta, cui i-ar fi trecut prin minte că așa de aproape de palatul Împăratului, sau la pândă asemenea ticăloși? În adevăr, ar fi fost bine să fi cerut Domnului un conducător; însă El care știa că ne-ar fi fost de folos, mă mir că n'a trimis pe cineva să ne însoțească.

— Apărătorul. Nu e totdeauna de trebuință să se dea ceva ce n'a fost cerut, pentru ca să nu fie prea puțin prețuit; când însă lipsa unui lucru este simțită, atunci el capătă, în ochii celui ce o simte, prețul care i se cuvine; și ca orice lucru de preț, va fi și folosit. Dacă Domnul meu v'ar fi dat un conducător, nici nu v'ar fi părut așa de rău că ați scăpat din vedere să-l cereți, cum aveți prilejul acum; astfel toate lucrurile lucrează spre binele vostru, ca să vă facă mai prevăzătoare.

— Creștina. Să ne întoarcem oare la Domnul nostru, mărturisind prostia noastră, să-i cerem un conducător?

— Apărătorul. Mărturisirea prostiei voastre i-o voi înfățișa eu; să vă întoarceți înapoi nu e nevoie căci ori unde veți ajunge nu veți duce lipsă de nimic. În fiecare casă de adăpost a Domnului meu, case pe care El le-a pregătit pentru primirea călătorilor Săi, se găsește tot ce trebuie ca să-i înarmeze împotriva oricăror dușmani. Dar, cum am spus, El voiește ca înainte de a face ceva pentru ei, ei să ceară. (1) Lucrul care nu face să-l ceri, nu valorează nimic.

(1) Ezechiel 36. 37;

După ce le-a vorbit, el s'a întors la poartă, iar pelerinii și-au văzut înainte de drum.

Indurare spuse: Ce încurcătură neașteptată! Eu îmi făceam socoteala că scăpasem de orice primejdie și că nu vom mai avea necazuri.

— Neștiința ta, soră dragă, zise Creștina, îți dă dreptul să fii iertată în bună parte. În ce mă privește pe mine însă, greșala mea este cu mult mai mare, întrucât eu am văzut primejdia înainte de a pleca și totuși nu m'am îngrijit să capăt ajutor acolo unde-l puteam găsi. De aceea merit să fiu muștrată.

— Indurare. Cum ai știut de asta înainte de a pleca de acasă? Explică-mi și mie.

— Creștina. Ei bine, să-ți spun: Înainte de a pleca, într-o noapte, pe când dormeam, am avut un vis. Mi s'a părut că văd doi bărbați, care semănau cu aceea doi, stând la picioarele patului meu și uneltind cum ar putea să împiedece mântuirea mea; îți spun chiar cuvintele lor, ziceau: Ce să facem cu femeia asta, ea strigă după iertare și când e trează și când doarme; dacă o lăsăm să continue așa cum a început, o vom pierde cum am pierdut și pe bărbatul ei. Acum vezi bine că lucrul acestă m'ar fi putut face să fiu cu luare aminte și să cer ajutor acolo unde puteam să-l gădesc.

— Ei bine, spuse Indurare, după cum prin această lipsă de grijă ni s'a dat un prilej să ne vedem lipsurile, tot așa și Domnul nostru a avut prilejul să ne arate bogățiile harului Său; căci, după cum vedem, El ne-a urmărit cu o grijă pe care nici nu i-o cerusem și ne-a scăpat din mâinile aceloră, datorită numai bunătății Lui.

Tot vorbind, ele s'au apropiat de o casă care se afla în drumul lor. Fusesse clădită pentru găzduirea pelerinilor, după cum s'a arătat mai pe larg în partea întâia din «Întâmplările Pelerinului în Călătoria sa.» S'au îndreptat deci într'acolo — era casa Tălmăcitorului. Când au ajuns la ușă, au auzit vorbă multă înăuntru. Au tras cu urechea și au auzit pomenindu-se numele Creștinei; trebuie să știți că vestea despre plecarea în călătorie a ei și copiilor le-o luase înainte. Aceasta era cu atât mai înbucurător cu cât

auziseră că ea este soția Creștinului, femeiea care înainte nu voise să audă de o asemenea călătorie. S'au oprit locului și au ascultat pe cei dinăuntru. Însfârșit Creștina bătu la ușă, cum făcuse și la Poartă. O tânără numită Nevinovata veni la ușă, privi afară și văzu pe cele două femei.

Ea le întrebă: Cu cine voiți să vorbiți?

— Creștina. Am auzit că aici este o casă pentru pelerini, de aceea vă rugăm să ne dați adăpost, căci ziua e pe sfârșite și nu voim să mergem mai departe noaptea.

— Fata. Cum vă numiți, vă rog, ca să spun Domnului meu înăuntru?

— Creștina. Numele meu este Creștina; am fost soția călătorului aceluia care acum câțiva ani a trecut în călătorie pe aici, iar ei sunt cei patru copii ai săi; fata aceasta mă însoțește în călătorie.

Atunci Nevinovata alergă înăuntru și spuse celor din casă: Știți cine este la ușă? Creștina și copiii, împreună cu tovarășa ei! Vor să fie găzduiți!

Toți s'au bucurat și s'au dus să-i spună stăpânului lor. Acesta veni la ușă și le spuse: Tu ești Creștina aceea pe care Creștinul a lăsat-o în urma lui când a plecat?

— Creștina. Da, eu sunt femeiea aceea rea, care am disprețuit necazurile bărbatului meu și l-am lăsat să plece singur în călătoria lui, iar aceștia sunt cei patru copii ai lui; dar acum am venit și eu, căci sunt încredințată că aceasta-i singura cale dreaptă.

— Tălmăcitorul. Atunci s'a împlinit și ce este scris despre omul care a spus fiului său: Du-te azi de lucrează în via mea. El a spus tatălui său: Nu vreau dar pe urmă i-a părut rău și s'a dus. (1)

— Creștina. Așa să fie, amin! Să se adeverească aceasta cu privire la mine și să dea Dumnezeu să fiu găsită de El la sfârșit în pace, fără pată și fără vină.

— Tălmăcitorul. Dar de ce stai la ușă? Intră fiică a lui Avraam! Tocmai vorbeam de tine, căci ne sosiseră știri mai înainte de a porni la drum. Intrați copii, intrați! Intră și tu fată! Li aduse pe toți în casă.

(1) Matei 21. 28—29;

Aici le-a spus să se odihnească; ceilalți călători au venit ca să-i vadă; toți surădeau. Pe băieți i-au mângâiat pe obraz în semn de bună primire. Erau plini de dragoste și față de îndurare și le-au urat la toți bun venit în casa stăpânului lor.

Capitolul 5

In casa Tălmăcitorului.

Tălmăcitorul îi duse apoi în odăile cu tâlc și le arătă ce văzuse mai înainte Creștinul. Au văzut pe omul din cușcă, pe omul cu visul, acela care și-a croit drumul printre dușmanii lui; apoi chipul celui mai mare dintre toți; însfârșit toate lucrurile care fuseseră așa de folositoare Creștinului.

Sfârșind cu acestea, Tălmăcitorul îi duse mai întâi într'o odaie unde era un om care nu putea privi decât în jos; avea o greblă în mână. Cineva sta deasupra capului său, ținând în mână o coroană cerească pe care voia să i-o dea în schimbul greblei de gunoi. Dar omul nu se uita în sus, nici nu lua seama, ci grebla mereu adunând paie, surce-lușe și praful de pe jos.

Creștina spuse: Cred că pricep întrucâtva ce va să zică asta — este icoana unui om preocupat doar de cele lumești, nu-i așa, domnule dragă?

— Adevărat ai grăit, spuse el. Iar grebla de gunoi, pe care o are, arată firea lui lumească. Și faptul că-l vezi luând mai de grabă seama la strânsul paielor, surcelor și prafului de pe jos decât să facă ce-i spune Cel ce-l cheamă de sus cu coroana cerească, arată că pentru unii cerul este numai un basm, că ei țin de adevărate, numai lucrurile de pe pământ. Și dacă omul nu poate să se uite decât în jos, este ca să te învețe că lucrurile pământești, după ce pun stăpânire pe mintea oamenilor, le abate cu desăvârșire inima dela Dumnezeu.

Atunci Creștina exclamă: Doamne, izbăvește-mă de grebla de gunoi!

Această rugăciune, spuse Tălmăcitorul, a rămas atâta timp nefolosită că aproape a ruginit; nici măcar unul la zece mii nu mai spune: Nu-mi da bogății! (1) Paiele, surcelele și praful sunt pentru cei mai mulți din ziua de azi, lucrurile de căpetenie.

Indurare și Creștina începură să plângă: Vai, e foarte adevărat!

Tălmăcitorul i-a dus apoi în cea mai frumoasă odaie din casă. Le spuse să se uite să vadă dacă pot găsi ceva de folos. Ele priviră de-jur-împrejur, căci nu era nimic de văzut; doar un păianjen mare atârna pe perete, dar nu l-au luat în seamă.

Indurare spuse: Domnule, nu văd nimic. Creștina însă tăcu.

Mai uită-te odată, spuse Tălmăcitorul. Indurare s'a mai uitat odată și a spus: Aici nu-i altceva decât un păianjen urât atârnat pe perete. El întrebă: Nu-i decât un păianjen în toată odaia asta încăpătoare? Atunci Creștinei îi veniră lacrimile în ochi, căci ea pricepu: Da, Doamne, nu numai unul ci încă alți păianjeni al căror venin este mai vătămător decât al celui de colo. Tălmăcitorul o privi prietenește: Ai spus adevărul. Indurare roși, iar băieții își acoperiră fața cu mâinile, căci toți începuseră acum să înțeleagă tâlcul odăii.

Tălmăcitorul mai spuse: Păianjenul se prinde, cum vedeți, chiar pe pereții palatelor. Și este scris acest lucru, ca să vă arate că oricât de plini ați fi de veninul păcatului, totuși, prin mâna credinței, puteți să vă prindeți de cea mai bună odaie din casa Împăratului și să locuiți în ea. — Mă gândeam eu la așa ceva, spuse Creștina, dar nu-mi puteam închipui că chiar așa este. Gândeam că suntem ca păianjenii și avem înfățișarea urâtă, oricât de frumoasă ar fi odaia în care ne-am afla; dar că dela acest păianjen, vietate veninoasă și dezgustătoare, putem învăța cum să lucrăm prin credință, asta nu mi-a venit în minte. Și totuși el s'a prins bine de perete, cum văd, și locuiește în cea mai bună odaie din casă; Dumnezeu n'a făcut nimic în zadar.

(1) Proverbele 30. 8;

Toți erau bucuroși, dar cu lacrimi în ochi. Se uitară unul la altul și se înclinară adânc în fața Tălmăcitorului.

El îi duse apoi în altă odaie unde se afla o cloșcă cu puii ei și îi pofti să se uite bine câteva clipe. Unul dintre pui căuta apă; și oridecâteori bea, ridica în sus capul. — Uitați-vă ce face pușorul și învățați dela el, de unde vă vin toate binecuvântările, pentru ca atunci când le primiți să priviți în sus. Dar luați mai bine seama, le spuse el. Ei băgară de seamă că găina se purta în patru feluri deosebite cu puii ei: ea avea o chemare obișnuită pentru pui, și aceasta în tot cursul zilei; apoi avea o chemare deosebită, numai câteodată; mai avea un sunet anume pentru cei care stăteau sub aripi; însfârșit avea o chemare de alarmă. (1) — Iar acum, spuse el, asemenați găina aceasta cu împăratul vostru și pe puiii aceștia cu copiii Săi, căci, ca și ea, El însuși are felurite purtări față de poporul Său. Prin chemarea Sa obișnuită El nu dă nimic. Printr'o chemare deosebită întotdeauna are ceva de dat. El are și un grai anumit pentru cei care sunt sub aripa Lui. Mai are și un strigăt deosebit, ca să le dea de știre, când vede dușmanul venind. Am voit într'adins să vă aduc în odaia aceasta, dragile mele, pentru că sunteți femei și puteți mai ușor înțelege.

— Te rugăm să ne mai arăți, domnule, spuse Creștina. Atunci le arătă un măcelar care tăia o oaie; dar oaia era liniștită și suferea moartea cu răbdare. Tălmăcitorul spuse: Dela această oaie să învățați a suferi, a răbda nedreptățile fără cârtiri și fără tânguiri. Vedeți cum suferă ea moartea, fără nicio împotrivire. Impăratul vostru vă numește oile Sale.

După asta i-a dus în grădină, unde se aflau multe feluri de flori: Vedeți voi toate acestea? Ele se deosebesc ca soi, culoare, miros și tărie, unele sunt mai bune decât altele; totuși, unde le-a pus grădinarul, acolo stau și nu se ceartă între ele.

Îi duse apoi în țarină, în care semănase grâu și secară; au văzut aici că toate spicele aveau vârfurile tăiate și rămăseseră doar paiele. El le-a spus: Pământul acesta a

(1) Matei 23. 37;

fost îngrășat, arat și semănat, dar ce vom face cu ce a crescut pe el? Creștina spuse: Arde o parte, iar din ce rămâne fă gunoi. Atunci Tălmăcitorul adăugă: Cum vedeți, rodul este lucrul pe care-l căutați; și pentru că lipsește, osândiți secerișul la foc și să fie călcat în picioare de oameni. Păziți-vă ca nu cumva prin cuvintele voastre să vă osândiți singuri.

Apoi, pe când se întorceau, au zărit un prihor cu un păianjen mare în cioc. Tălmăcitorul le spuse: Priviți! Îndurare se miră, dar Creștina spuse: Ce ocară pentru o pasăre, căreia îi place să aibă prietenie cu oamenii! Eu credeam că trăiește cu firimituri de pâine, sau cu altă hrană nevătămătoare. Acum îmi place mai puțin decât înainte.

La aceasta Tălmăcitorul răspunse: Acest prihor este un simbol, prin care pot fi foarte bine înfățișați unii care mărturisesc credința, căci la vedere ei arată ca și el: glasul, culoarea, purtarea lor, sunt plăcute. S'ar părea că au și o mare dragoste pentru cei care mărturisesc fără prefăcătorie credința, și mai presus de toate, ar dori să trăiască în tovărășia lor, ca și cum ar putea trăi din firimiturile celui milostiv și drept. Ei mai pretind că asta îi face să vină în casele celor evlavioși și la adunările Domnului. Dar când sunt singuri, ei pot prinde și înfuleca păianjeni, ca și prihorul; ei își pot schimba felul mâncării; înghit nelegiuirea și sorb păcatul ca apa.

După ce au intrat din nou în casă, cum cina nu era încă gata, Creștina l-a rugat pe Tălmăcitorul să le mai arate sau să le mai spună câteva lucruri de folos.

El începu: Cu cât scroafa e mai grasă, cu atât mai mult dorește noroiul; cu cât boul este mai gras, cu atât mai voios merge la tăiere; și cu cât omul desfrânat este mai sănătos, cu atât este mai pornit la rău. În femei este o dorință de a fi frumos îmbrăcate; tot astfel este un lucru plăcut să fii împodobit cu ceea ce este de mare preț în ochii lui Dumnezeu; e mai ușor să veghezi o noapte sau două, decât să stai treaz un an întreg; tot așa e mai ușor să începi să mărturisești credința decât să stăruiești în ea până la sfârșit; când se dezlănțuie furtuna, orice căpitan de corabie aruncă de bună voie peste bord ceea ce este de mai puțin preț pe corabie; cine aruncă mai întâi ce este

mai bun? Numai cel care nu se teme de Dumnezeu; o singură gaură face să se scufunde corabia și un singur păcat pierde pe păcătos; cel ce uită pe prietenul său, îi este nerecunoscător, însă cel ce uită pe Mântuitorul său, este neîndurător față de sine însuși; cine trăiește în păcat și se așteaptă la fericire în viața de apoi, acela seamănă neghină și crede că-și va umple hambarul cu grâu sau orz; șoapta și schimbarea gândurilor dovedesc că păcatul este prezent; dacă lumea, pe care Dumnezeu pune așa puțin preț, este socotită de oameni ca un lucru de mare preț, ce trebuie să fie cerul pe care Dumnezeu îl laudă? Dacă ne vine așa de greu să părăsim viața aceasta care este plină de atâtea necazuri, ce trebuie să fie viața sus în cer! Fiecare om ridică în slăvi bunătatea oamenilor, dar cine este pătruns cum trebuie de bunătatea lui Dumnezeu? Rareori ne așezăm la masă și mâncăm fără să mai lăsăm ceva; tot astfel în Isus Hristos este mai multă vrednicie și dreptate decât are nevoie întreaga lume.

După ce Tălmăcitorul isprăvi de vorbit, îi duse iarăși în grădină lângă un pom, a cărui inimă era putredă, dar pomul tot mai făcea frunze. Atunci Indurare spuse: Ce însemnează asta? Acest pom, spuse Tălmăcitorul, care pe dinafară este frumos dar a cărui inimă este putredă, poate fi asemănat cu mulți care se află în grădina lui Dumnezeu; din gură ei vorbesc frumos pentru Dumnezeu, dar de fapt nu vor să facă nimic pentru El; frunzele lor sunt frumoase, dar inima lor nu este bună decât ca iască pentru amnarul diavolului.

Cina era acum gata și toate bucatele pe masă. S'au așezat după ce unul de ai casei a mulțumit lui Dumnezeu. Tălmăcitorul spusese și unor muzicanți să cânte. Unul dintre ei cântă frumos din gură:

El, Domnul, sprijin mi-e oricând,
Și cel ce mă hrănește;
Cum oare fi-voi deci lipsit
De tot ce-mi trebuiește?

După ce sfârșiră cântarea, Tălmăcitorul întrebă pe Creștina ce a îndemnat-o să pornească în călătore spre

cer. Creștina răspunse: mai întâi mi-a venit în minte pierderea bărbatului meu, lucru care m'a durut mult; ceea ce nu era decât firesc. După aceea mi-am amintit de necazurile și călătoria lui, precum și de felul cum m'am purtat cu el. Mă simțeam vinovată și aș fi ajuns la groapă dacă n'aș fi avut tocmai la timp un vis în care am văzut fericirea bărbatului meu și nu mi s'ar fi trimis o scrisoare de către Împăratul țării în care locuiește, poftindu-mă să vin la El. Visul și scrisoarea au lucrat împreună asupra inimii mele, încât m'au silit să apuc această cale.

— Tălmăcitorul. Dar n'ai dat de nicio împotrivire înainte de a pleca de acasă?

— Creștina. Ba da! Una din vecinele mele, d-na Fricoasa; ea este rudă cu acela care voise să înduplece pe bărbatul meu să se întoarcă înapoi de frica leilor; ea m'a făcut proastă din cauza planului meu, a făcut tot ce a putut ca să mă descurajeze, arătându-mi greutățile și necazurile peste care a dat bărbatul meu pe drum. Am trecut însă destul de bine peste toate. Dar un vis pe care l-am avut, cu doi inși pociti la înfățișare, care păreau că uneltesc să mă facă să dau greș în călătoria mea, m'a necăjit mult. Și acum îmi vin mereu în minte, și mi-e teamă să nu-mi iasă iarăși înainte ca să mă abată din cale; nu vreau s'o știe oricine, dar după poarta prin care am intrat, am fost amândouă atacate și am început să strigăm: Săriți, hoții! Cei doi care ne-au atacat semănau cu aceea pe care i-am văzut în vis.

Atunci Tălmăcitorul spuse: Ai început bine, dar asta nu-i nimic față de răsplata viitoare. S'a îndreptat apoi către Indurare: Dar pe tine ce te-a îndemnat să vii încoace, iubita mea? Indurare roși, tresări, apoi rămase tăcută. El insistă: Nu te teme, spune ce e în inima ta.

Indurare începu: În adevăr, domnule, n'am trecut prin multe în viață și mai bine tac; pe de altă parte, mă umple de frică gândul să nu rămân de rușine la capătul călătoriei. Eu nu pot spune de vedenii și visuri ca prietena mea Creștina, nici nu știu ce înseamnă să fii mâhnit pentru că n'ai primit sfatul celor apropiați și care te iubeau.

— Tălmăcitorul. Atunci ce te-a determinat să faci ce ai făcut, scumpa mea?

— Indurare. Ei bine, tocmai când prietena noastră își strângea lucrurile ca să plece din oraș, eu, împreună cu altă femeie, ne-am dus întâmplător s'o vedem. Am bătut la ușă și am intrat; am întrebat-o ce are de gând. Ea ne-a spus că s'a trimis după ea să meargă la bărbatul ei; apoi deodată a început să ne spună cum l-a văzut în vis locuind într'un loc nespus de frumos, printre cei nemuritori; că poartă o coroană, cântă la harpă, mănâncă și bea la masa Domnului său și-i cântă laude. Pe când ne povestea, mie mi se părea că arde inima în mine. Mi-am spus: Dacă este adevărat, voi părăsi pe tatăl meu și pe mama mea și țara în care m'am născut și voi merge cu Creștina, dacă-mi îngăduie ea. Am întrebat-o apoi mai pe larg despre toate și dacă îmi dă voie să merg cu ea, căci am înțeles atunci că în orașul nostru suntem în primejdie să pierim. Am plecat totuși cu inima grea; nu că n'aș fi voit să plec, dar multe din rudele mele au rămas în oraș. Aici am venit însă din toată inima și dacă mi se îngăduie, voi merge cu Creștina la bărbatul ei și la Împăratul lui.

— Tălmăcitorul. Ai făcut bine că ai plecat, căci ai dat crezare adevărului. Tu ești ca Rut, care din dragoste față de Naomi și pentru Domnul Dumnezeuul ei, a părăsit pe tatăl și pe mama ei și țara în care se născuse, ca să plece și să trăiască în mijlocul unui popor pe care nu-l cunoscuse până atunci. Domnul să te răsplătească; plata să-ți fie deplină din partea Domnului, Dumnezeului lui Israel, sub ale cărui aripi ai venit să te adăpostești. (1)

Sfârșiră cina și se pregătiră de culcare; femeile, fiecare în câte-o cameră, iar băieții împreună în alta.

În așternut, Indurare nu putea dormi de bucurie, căci temerile ei se risipiseră. În pat binecuvânta și lăuda pe Dumnezeu care îi arătase atâta bunătate.

Dimineata s'au sculat odată cu soarele și s'au pregătit de plecare. Însă Tălmăcitorul le-a mai reținut puțin: căci, spuse el, trebuie să plecați de aici în bună rânduială. El porunci slujnicei să-i ducă în grădină la baie. Au intrat și s'au spălat, apoi au ieșit mirosind frumos; înviorați și

(1) Rut 2. 11—12;

întăriți; când au intrat înapoi în casă, erau mai frumoși ca înainte.

Când s'au întors din grădină, Tălmăcitorul s'a uitat la ei și le-a spus: Frumoși ca luna. Apoi a cerut pecetea cu care erau pecetluiti cei care treceau pe acolo; le aplica între ochi semnul lui, ca să poată fi recunoscuți pe unde aveau să mai meargă. Pecetea aceea reprezenta Paștele pe care-l mâncaseră copiii lui Israel când au ieșit din țara Egiptului, (1) și era ca o podoabă pe fețele lor; îi făcea să semene cu îngerii.

Tălmăcitorul mai porunci slujnicei să le aducă veșminte; erau din in subțire, alb și curat. Femeile se admirau una pe alta, cât de frumos arătau acum. Și copiii erau uimiți cum se schimbaseră la înfățișare.

Tălmăcitorul chemă apoi pe unul din slujitorii lui, numit Suflet-Mare și îi porunci să-și ia sabia, coiful și scutul: Ia pe aceste fiice ale mele și călăuzește-le până la Palatul Frumos, unde vor poposi. Suflet-Mare porni în fruntea lor și Tălmăcitorul le ură: Dumnezeu să vă ducă la izbândă. Ceilalți din familie la fel se despășiră de ei cu multe urări de bine. Pelerinii porniră la drum cântând.

Capitolul 6

Cu Suflet-Mare la Cruce.

I-am văzut în visul meu mergând, cu Suflet-Mare în frunte. După un timp au ajuns în locul unde Creștinului îi căzuse povara din spinare, rostogolindu-se în mormântul deschis din apropiere. S'au oprit și au binecuvântat pe Dumnezeu. Acum — spuse Creștina — îmi vine în minte ce ni s'a spus la Poartă, că vom căpăta iertare prin cuvânt și faptă; prin cuvânt, adică prin făgăduință; și prin faptă, adică în chipul în care a fost dobândită. Pricep ce este făgăduința, dar ce înseamnă a căpăta iertare prin faptă? Cred că știi d-ta, domnule Suflet-Mare; să te auzim.

(1) Exodul 13. 8—10;

— Suflet-Mare. Iertarea dată prin faptă este o iertare dobândită de cineva pentru un altul care are nevoie de ea; ca să vorbim mai clar, iertarea pe care ai căpătat-o d-ta, Îndurare și băieții, a fost dobândită de către Cel care v'a lăsat să intrați pe Poartă. El a dobândit-o într'un chip îndoit: a viețuit în dreptate, ca să vă acopere și și-a vărsat sângele ca să vă spele.

— Creștina. Dar dacă El ne lasă nouă dreptatea, ce-i mai rămâne Lui?

— Suflet-Mare. El are mai multă dreptate decât aveți voi și decât are El însuși nevoie.

— Creștina. Fă-ne să înțelegem, te rog.

— Suflet-Mare. Din toată inima; dar mai întâi trebuie să spun că Acela de care vorbim nu se poate cu nimeni ase-măna. El are două firi într'o singură persoană; ele sunt ușor de deosebit, însă cu neputință a fi despărțite. Aceeași îndreptățire cuprinde în mod esențial atât firea Lui dumnezeiască cât și firea Lui umană, fără ca noi să avem parte de ele. Inșă prin unirea celor două firi într'o singură Persoană, își face loc o așa numită a treia îndreptățire, pregătindu-i vrednicia slujbei de mijlocitor, ca să acopere păcatele celor păcătoși. De aceea se și spune: După cum prin neascultarea unui singur om cei mulți au fost făcuți păcătoși, tot așa prin ascultarea unuia singur cei mulți vor fi făcuți neprihăniți. (1)

— Creștina. Dar oare celelate două îndreptățiri nu ne sunt de niciun folos?

— Suflet-Mare. Ba da, căci deși ele sunt esențiale celor două firi ale Lui și slujbei Lui, și nu pot fi împărtășite altuia, totuși în virtutea lor îndreptățirea noastră devine rodnică. Avem o îndreptățire de care Hristos ca Dumnezeu n'are nevoie, căci El este Dumnezeu și fără ea. Avem apoi altă îndreptățire de care Hristos, ca om, n'are nevoie ca să-l facă drept, căci El este desăvârșit. Iată deci o îndreptățire de care Hristos ca Dumnezeu, ca om și ca Dumnezeu-om n'are nevoie pentru El însuși, de aceea o poate dărui. Deoarece Hristos Isus Domnul s'a pus sub Lege, îndreptățirea aceasta trebuie să fie dată în dar, căci

(1) Romani 5. 19;

Legea nu numai că îndatorează pe cel care este sub ea să se poarte cu încredințare, dar cere să arate și dragoste. De aceea El trebuia, fiind îndatorat de Lege, dacă are două haine, să dea una celui ce n'are. Domnul nostru are în adevăr două haine, una pentru El și una care-i prisosește; astfel El dăruiește una din ele celor ce n'au. Iată deci, cum vine iertarea prin faptă, sau prin a recunoaște meritele altuia.

Dar pentru a ierta prin faptă trebuia să se plătească ceva ca preț de răscumpărare de sub blestemul Legii. Această răscumpărare s'a făcut prin sângele Domnului vostru, care a venit și a murit în locul vostru pentru fărădelegile voastre. Astfel El v'a răscumpărat din fărădelegile voastre prin sângele Lui și a acoperit cu îndreptățirea Lui sufletele voastre întinate; (1) și de dragul acestei răscumpărări, Dumnezeu trece peste vina voastră și nu vă va pedepsi când va veni să judece lumea.

— Creștina. Minunat! Acuma văd că era ceva de învățat din iertarea noastră prin cuvânt și faptă. Dragă Indurare, să ne străduim să ținem minte acest lucru; iar voi copii aduceți-vă și voi aminte. Dar, domnule, oare nu tocmai asta a făcut să cadă povara de pe umerii iubitelui meu soț? — Suflet-Mare. Da, chiar asta i-a tăiat legăturile, care nu puteau fi tăiate în alt chip, tocmai pentru ca să i se dea o dovadă despre puterea acestei iertări a fost lăsat Creștinul să-și poarte povara până la Cruce.

— Creștina. Mă gândeam eu la așa ceva, acum sunt de zece ori mai plină de lumină și mai bucurasă; dacă cel mai împovărat om din lume ar fi aici și ar vedea și crede ca mine, aceasta i-ar umple inima de bucurie.

— Suflet-Mare. Privind această lucrare și luând aminte la ea, nu numai că primim mângâiere și ușurare de povara noastră, ci prin ea se naște în noi o mai mare iubire pentru Acel care a îndeplinit răscumpărarea noastră.

— Creștina. Adevărat; când mă gândesc că El a sângerat pentru mine, parcă-mi sângeră inima în mine. O, Tu cel plin de iubire! O, Tu cel binecuvântat! Tu m'ai răscumpărat! Ești vrednic să fiu a Ta în întregime! Tu ai plătit pentru mine de zece mii de ori mai mult decât prețuiesc.

(1) Romani 4. 24; Galateni 3. 13;

Nu-i mirare că aceasta a umplut de lacrimi ochii bărbatului meu și l-a făcut să meargă înainte; sunt încredințată că el ar fi dorit să fiu cu el, dar eu, nevrednica de mine, l-am lăsat singur. O, Indurare, dacă tatăl tău și mama ta ar fi aici! Da, ba chiar și d-na Fricoasa! Nu numai atât, acum doresc din toată inima ca și cucoana Desfrânata să fie aici; inimile lor ar fi fost fără îndoială mișcate; nici frica uneia, nici poftele celeilalte, nu le-ar putea face să se mai întoarcă înapoi acasă, ci să pornească și ele ca niște bune călătore spre cer.

— Suflet-Mare. Vorbești acum cu tot focul inimei tale; dar crezi că vei fi totdeauna așa? Afară de asta, focul acesta nu este împărtășit oricui a văzut sângerând pe Isus; unii care au văzut sângele curgând din inima Lui, în loc să se tânguiască, râdeau; în loc să se facă ucenicii Lui și-au împietrit inimile împotriva Lui. Așa că voi, fiicele mele, v'ați bucurat de o înrăurire dumnezeiască și tot ce aveți nu-i decât un har deosebit.

Capitolul 7

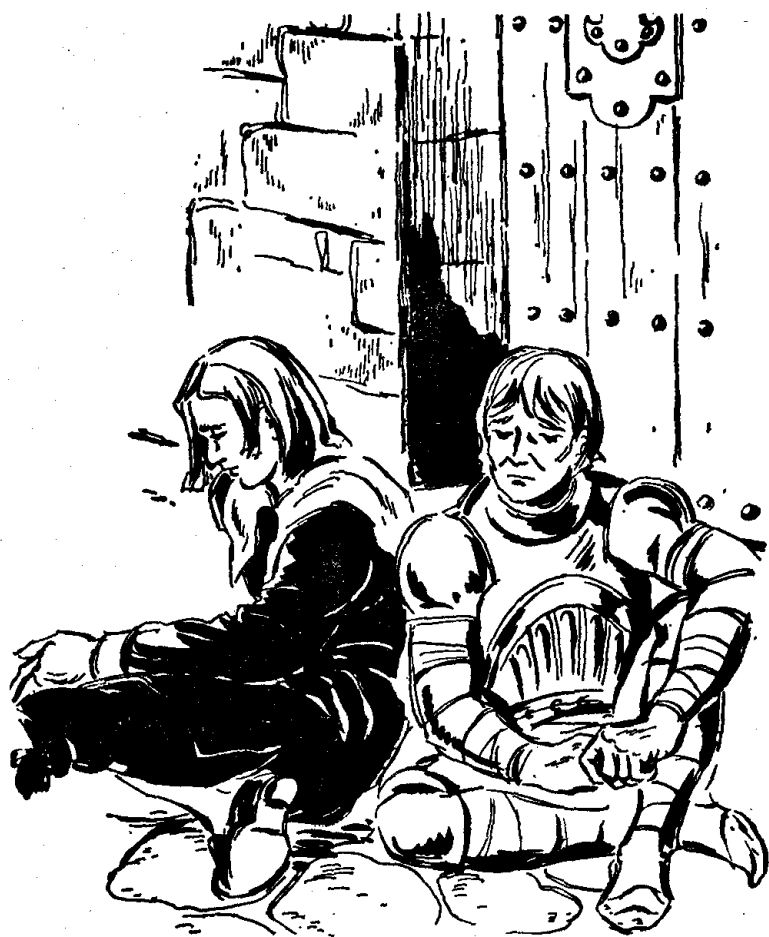
Dealul Greutăților și moartea uriașului.

I'am văzut în visul meu mergând înainte până la locul unde ședeau Gogomanul, Leneșul și Îngâmfatul, la fel ca atunci când a trecut Creștinul pe acolo în călătoria lui. Dar iată că acum tustrei erau spânzurați în fiare, puțin mai departe de drum.

Atunci Indurare întrebă pe călăuza lor: Cine sunt cei trei oameni? Pentru ce au fost spânzurați?

— Suflet-Mare. Aceștia erau oameni cu apucături foarte rele; n'aveau de gând să fie pelerini, dar împiedicau pe oricine puteau. Le plăcea lenevia și pe oricine puteau să-l înduplece, îl făceau la fel cu ei. Ba îi învățau că le va fi bine la urmă. Ei dormeau când a trecut Creștinul pe aici, iar acum sunt spânzurați.

— Indurare. Dar au putut ei oare să înduplece pe cineva să fie de părerea lor?

— Suflet-Mare. Da, ei au abătut pe câțiva din drum. Astfel au înduplecat pe Abia-Merge să facă la fel ca ei, apoi pe Suflă-Greu, pe Fără-Inimă, pe Întârzie-în-Pofte, pe unul Somnorosul și pe o tânără femeie care o chema Fără-Minte; pe toți aceștia i-au hotărît să se abată din drum și să facă la fel ca ei. Pe lângă asta, au mai scos nume rău Domnului nostru, încredințând pe oameni că El ar fi un stăpân aspru. Apoi au scos nume rău și țării celei bune, spunând că n'ar fi nicidecum așa de minunată cum pretind unii. Au început să bârfească pe slujitorii Lui și să-i socotească pe cei mai buni dintre ei ca fiind oameni care se amestecă în treburile altora; spuneau că pâinea lui Dumnezeu nu-i decât coajă uscată; că mângâierile copiilor Lui sunt doar închipuiri; călătoria și truda pelerinilor, lucruri fără rost...

— Dacă au fost astfel de oameni, spuse Creștina, nu-i voi jeli niciodată; n'au primit decât ce li se cuvenea; bine că au fost spânzurați aproape de drum, ca și alții să vadă și să ia aminte. Dar n'ar fi fost bine oare ca nelegiuirile lor să fi fost săpate pe vreo tăbliță, de fier sau aramă, pusă chiar aici unde au săvârșit faptele lor, ca să ia aminte și alți oameni răi?

— Suflet-Mare. Așa s'a și făcut, cum poți vedea dacă te duci să vezi mai aproape de zid.

— Indurare. Nu, nu! Lasă să spânzure acolo și să putrezească, iar nelegiuirile lor să mărturisească în veci mârșăvia lor. Socotesc ca un mare har că au fost spânzurați înainte să fi ajuns noi aici; altfel, cine știe ce ar fi putut ei să facă unor sărmane femei ca noi? Apoi ea continuă drumul cu inima ușoară.

Au mers înainte până au ajuns la poalele Dealului Greu-tăților, unde bunul lor prieten Suflet-Mare, avu iarăși prilejul să le povestească ce s'a întâmplat când Creștinul a trecut pe acolo. Le duse mai întâi la izvor. Iată — spuse el, — acesta este izvorul din care a băut Creștinul înainte de a sui dealul: pe atunci apa era limpede și bună, dar a fost murdărită de unii care nu vor ca pelerinii să-și astâmpere aici setea. (1)

(1) Ezechiel 34. 18;

Indurare întrebă: Dece oare au fost ei atât de haini? — Apa devine bună dacă e scoasă și pusă într'un vas curat, căci noroiul se lasă la fund — spuse călăuza. De aceea Creștina și tovarășii ei au scos apă, au pus-o într'un vas de pământ și au lăsat-o să stea până ce noroiul s'a așezat la fund, după aceea au băut din ea.

Apoi călăuza le-a arătat cele două căi lăturalnice dela poalele dealului, unde se pierduseră Tipicarul și Fățarnicul. — Acestea sunt cărări primejdioase, le spuse el. Doi inși și-au găsit aici moartea când a trecut Creștinul; și cu toate că drumurile acestea după cum vedeți au fost de atunci închise cu lanțuri, cu pari și un șanț adânc, totuși se mai găsesc unii căroră le place mai degrabă să încerce pe aici decât să se obosească să urce dealul.

— Creștina. Calea celor stricați este pietroasă. (1) Mă întreb cum pot ei să ajungă pe căile acelea fără să-și frângă gâtul.

— Suflet-Mare. Ei încearcă; și dacă se întâmplă să fie văzuți de vreunul din slujitorii Împăratului și povățuiți să se ferească de primejdie, ei răspund batjocoritor: Nu vrem să-ți urmărim sfatul dat în Numele Domnului; voim să facem așa cum vrem noi. (2) Dar nu numai atât: dacă vă uitați cu luare aminte, veți vedea că drumurile acestea sunt așa fel însemnate, că ușor te poți feri de ele, pentru că nu numai că sunt închise cu pari, cu un șanț și lanțuri, dar mai sunt și îngrădite; cu toate acestea lor le place mai bine să meargă pe acolo.

— Creștina. Sunt niște leneși; nu le place să se ostenească; drumul la deal nu le convine. Astfel se împlinește ce este scris: Drumul leneșului este un hățiș de spini. (3) Da, mai de grabă le place să calce în vreo căpcană decât să suie dealul până la cetate.

Ei au început să suie la deal. Înainte de a ajunge la vârf, Creștina începu să sufle din greu și spuse: Acesta e Dealul gâfâielii; nu e de mirare dacă aceia care iubesc mai mult odihna decât sufletele lor, aleg un drum mai ușor. In-

(1) Proverbele 13. 15; (2) Ieremia 44. 16—17;

(3) Proverbele 15. 19;

durare spuse și ea: Trebuie să mă odihnesc. Ba băiatul cel mai mic începu să scâncească.

— Nu, veniți, veniți! le spuse Suflet-Mare, nu stați jos aici; puțin mai sus este umbrarul Impăratului. El luă de mână pe băiat și-l duse sus.

Ajunși la umbrar s'au așezat jos, căci la toți le era cald de se topeau. Indurare spuse: Cât de dulce este odihna pentru cei ce se trudes (1) și cât de bun este Domnul călătorilor spre cer, că se îngrijește de odihnă pentru ei! Despre acest umbrar am auzit multe. Să ne ferim însă ca nu cumva să dormim aici, căci, după cum am auzit, somnul l-a costat scump pe bietul Creștin.

Suflet-Mare îi întrebă pe băieți: Cum merge dragii mei? Ce gândiți acum despre calea spre cer? — Domnule, răspunse cel mai mic, aproape mi se tăiasă suflarea; dar mulțumesc că mi-ai dat o mână de ajutor; acum îmi aduc aminte ce mi-a spus mama; că drumul către cer este ca și cum te-ai sui pe o scară, pe când spre iad este ca și cum ai coborî un deal; dar mie îmi place mai bine să mă sui spre viață, decât să cobor dealul spre moarte.

Atunci Indurare spuse: O veche zicală spune: E ușor să cobori dealul. Dar Iacov, căci așa se numea băiatul, adăugă: O să vie vremea când, după părerea mea, a coborî dealul va fi cel mai greu lucru din toate. — Iată un băiat deștept, — spuse călăuza, — bine i-ai răspuns. Indurare zâmbi, dar băiatul era puțin jenat.

— Acum spuse Creștina — vreți să luați o îmbucătură, ca să vă îndulciți gura cât ședeți aici să vă odihniți? Am o rodie pe care mi-a dat-o Tălmăcitorul când am plecat din casa lui; mi-a dat și o bucată de fagure de miere și o băutură întăritoare.

— Mă gândeam eu că ți-a dat ceva, spuse Indurare, pentru că am văzut că te-a chemat de-o-parte. — Da, așa a făcut, spuse cealaltă; dar vei fi părtaşă la toate bunurile mele, pentru că te-ai învoit cu atâta bucurie să-mi fi tovarășă. Apoi au mâncat cu toții. Creștina spuse lui Suflet-Mare: Vrei să mănânci și d-ta cu noi, domnule? El răspunse: Voi mergeți în călătorie, eu însă mă întorc; să

(1) Matei 11. 28;

vă fie de bine. Acasă eu mănânc în fiecare zi ce mâncați voi acum. După ce au mâncat, călăuza le-a spus: Trece vremea, să ne pregătim de plecare. Se ridicară deci să plece; băieții au luat-o înainte. Creștina a uitat însă sticla cu băutura întăritoare, și a trimis înapoi pe un băiat să i-o aducă. Indurare spuse: Eu cred că aici se pierd lucrurile; tot aici Creștinul și-a pierdut sulul. Care să fie pricina, domnul meu? Călăuza răspunse: Pricina este somnul sau uitarea; unii dorm când trebuie să-și aducă aminte; de asta, de multe ori, unii călători ies păgubiți în unele privințe, din locurile de odihnă. Călătorii spre cer ar trebui să vegheze; și în cele mai mari bucurii pe care le au, să-și aducă aminte de ceea ce au primit mai înainte. Dar pentrucă nu fac așa, bucuria lor se sfârșeste adesea cu lacrimi și soarele lor apune într'un nor întunecat: dovadă pățania Creștinului în acest loc.

Când au ajuns la locul unde Bănuitorul și Fricosul s'au întâlnit cu Creștinul și au voit să-l înduplece să se întoarcă înapoi de frica leilor, au văzut ceva ca o schelă și în fața ei, spre drum, un loc larg. Pe schelă erau scrise niște versuri; dedesubt se explica pentruce fusese ridicată acolo schela aceea. Versurile glăsuiau așa:

Cel ce vede această schelă bine să ia seama
La inima cât și la vorba sa.
Ca nu cumva, făcând altfel, s'o pățească,
Cum și alții au pățit-o aici.

Iată și explicația mai clară a versurilor: Această schelă a fost ridicată pentru pedepsirea acelor care se vor teme să meargă mai departe în călătorie spre cer. Tot aici, pe această schelă, Bănuitorului și Fricosului le-a fost găurită limba cu fierul roșu, pentrucă au încercat să oprească pe Creștin din călătoria lui.

Au mers apoi mai departe până ce au început să se zărească lei. Suflet-Mare era însă tare și nu se temea de ei. Totuși, când au ajuns lângă lei, băieții, care până atunci merseseră în frunte, au rămas la urmă, căci se temeau. Călăuza le-a spus zâmbind: Cum așa băieți, mergeți în

frunte când nu este nicio primejdie și rămâneți la urmă când vedeți leii?

Pe când urcau, Suflet-Mare scoase sabia, să apere pe însoțitorii săi. Atunci apără unul care era cu leii; el spuse călăuzei: Dece veniți încoace? Numele acelui om era Fiorosul sau Cel-plin-de-sânge, pentru că ucidea pe călătorii cari mergeau spre cer; el era din neamul uriașilor.

Călăuza îl lămurî: Femeile și copiii merg spre cer și acesta este drumul pe care trebuie să meargă; vor merge deci pe el, împotriva voinței tale.

— Fiorosul. Nu-i drumul lor și nici nu vor merge pe el; mă împotrivesc, pentru asta am aici leii.

La drept vorbind, din pricina leilor și a uriașului, drumul acesta fusese străbătut de foarte puțini drumeți și pe el crescuse iarba.

Atunci Creștina spuse: Deși drumul e aproape părăsit și călătorii apucă pe căi lăturalnice, nu trebuie să mai fie așa de acum înainte, când am venit ca mamă în Israel. (1)

Fiorosul se jură că tot așa va fi și de acum nainte; le porunci să se dea la-o-parte, căci nu vor trece pe acolo.

Dar Suflet-Mare se năpusti asupra lui și-l izbi cu sabia, silindu-l să se dea înapoi. Fiorosul spuse: Vrei să mă ucizi chiar pe pământul meu?

— Suflet-Mare. Ne aflăm pe șoseaua Impăratului și pe drumul Lui ai pus tu leii tăi; dar femeile și copiii aceștia, cu toate că sunt slabi, vor merge înainte în ciuda leilor; apoi îi dăte o lovitură și-l făcu să cadă în genunchi; apoi; cu încă o lovitură, îi taie un braț. Uriașul începu să urle îngrozitor, înspăimântând pe femei; erau însă bucuroși văzându-l la pământ. Leii erau legați în lanțuri și nu puteau face niciun rău. Fiorosul, fiind acum mort, Suflet-Mare spuse călătorilor: Veniți, urmați-mă, leii nu vă vor face niciun rău. Au continuat drumul, însă femeile tremurau când au trecut pe lângă lei; la fel băieții erau morți de frică, dar au trecut cu toții fără să li se întâmple vreun rău.

(1) Judecători 5. 6—7;

Capitolul 8

Palatul Frumos.

Începu să se zărească odăița portarului dela Palatul Frumos. Grăbiră pasul ca să ajungă, pentrucă era primejdios să-i prindă noaptea pe drum. Când au ajuns la poartă, Portarul întrebă: Cine-i acolo? Călăuza spuse: Eu sunt; cunoscându-i glasul portarul veni jos și deschise poartă. Văzând pe călăuză, (femeile erau în spatele lui) portarul întrebă: Hei, Suflet-Mare, ce te aduce pe aici noaptea așa de târziu? — După porunca Domnului meu, am adus aici câțiva călători; trebuie să fie găzduiți; am fi ajuns mai devreme dar mi s'a împotrivit uriașul acela cu leii, însă după o lungă luptă l-am răpus și am adus pe călători aici în siguranță.

— Portarul. Nu vrei să vii și dumneata înăuntru, să rămâi până dimineață?

— Suflet-Mare. Nu, mă întorc în noaptea asta la Domnul meu.

— Creștina. O, domnule, nu pot să mă împac cu gândul că ne părăsești! Ne-ai fost așa de devotat și ne-ai arătat atâta dragoste! Te-ai luptat atât de vitejește pentru noi și ne-ai sfătuit cu atâta inimă, că nu voi uita niciodată bunătatea d-tale.

— Indurare. O, de am putea să avem parte de tovărășia ta până la sfârșitul călătoriei! Cum vor putea niște sărmane femei ca noi s'o ducă la capăt pe un drum așa de greu, fără careva să le apere!

Atunci Iacov, cel mai mic dintre băieți, spuse: Te rog, domnule, mergi cu noi și ajută-ne, căci drumul este așa de primejdios!

— Suflet-Mare. Eu stau sub porunca Domnului meu; dacă El mă dă să vă fiu călăuză pentru întreaga călătorie, cu plăcere, dar trebuia dela început să-i fi cerut să merg tot drumul cu voi și El v'ar fi împlinit cererea. Acum însă trebuie să mă retrag. Rămas bun deci la toți!

Apoi portarul, Veghetorul, a întrebat pe Creștină de țara și familia ei. — Vin din Cetatea Pierzării; sunt o femeie

vaduvă, barbatul meu a murit; se numea Creștinul, călătorul spre cer. — Cum — zise Portarul — el a fost bărbatul dumitale? — Da, iar aceștia sunt copiii lui. Și arătând cu degetul spre Indurare, adaugă: ea este una din aceeași cetate cu mine. Portarul sună din clopot, cum obișnuia în astfel de împrejurări, și una din slujnice, numită Smerenie, veni la ușă: Du-te și spune celor din casă că soția Creștinului și copiii ei au venit aici, fiind în pelerinaj. Ea s'a dus înăuntru și le-a spus. În casă a fost o izbucnire de bucurie când slujnica a anunțat noutatea.

Toți veniră în grabă jos, căci Creștina mai stătea încă la ușă. Fu poftită înăuntru: — Intră Creștină, tu soția acelui om bun, intră, femeie binecuvântată, împreună cu toți care sunt cu tine.

Au fost duși într'o încăpere mare și cei mai de seamă ai casei au venit să-i salute: Bine ați venit, voi vase ale harului lui Dumnezeu! Bine ați venit la noi, prietenii!

Cum era cam târziu și călătorii obosiți de călătorie, pe lângă spaima ce o traseră pe drum, rugară să le îngăduie să se odihnească. Ba nu, ziseră ai casei: mai întâi ceva mâncare — căci le gătiseră un miel; (1) pentru că Portarul cum îi văzuse venind, dăduse de știre celor din casă. După ce au cinat și au sfârșit rugăciunea cu un psalm, au rugat din nou să li se dea voie să se odihnească, în odaia în care dormise și Creștinul. Astfel s'au culcat cu toții în aceea odaie. În pat, Creștina și Indurare începură să vorbească între ele.

— Creștina. Când mi-a plecat bărbatul nu-mi trecea prin minte că-l voi urma.

— Indurare. Și tot atât de puțin te gândeai că vei poposi în odaia și pe patul care ești acum.

— Creștina. Și mai puțin m'am gândit că-i voi mai vedea fața și că mă voi închina Domnului, Împăratului, împreună cu el. Și totuși, acum cred că așa va fi.

— Indurare. Ascultă! N'auzi ceva?

— Creștina. Da. Mi se pare că e muzică în cinstea venirii noastre.

(1) Exodul 12. 3—8; Ioan 1. 29;

— Indurare. Minunat! Muzică în casă, în inimi, muzică în cer de bucurie că suntem aici!

După un timp le prinse somnul.

Dimineața, când s'au trezit, Creștina spuse către Indurare: Dece râdeai azi noapte în somn? Cred că visai.

— Indurare. Da, și era foarte dulce. Ești sigură că am râs?

— Creștina. Da, și râdeai din toată inima; rogu-te, spune-mi ce visai?

— Indurare. Am visat că ședeam într'un loc singuratic și-mi plângeam împietrirea inimii mele. Apoi mi s'a părut că o mulțime de oameni s'a strâns în jurul meu ca să mă audă ce spun; dar eu îmi plângeam mai departe inima mea împietrită. Unii râdeau de mine, alții m'au făcut nebună, alții au început să mă îmbrâncească. Atunci, parcă privind în sus, am văzut pe cineva venind în zbor spre mine, și mi-a spus: Ce-ți lipsește, Indurare? După ce m'a ascultat, mi-a spus: Pace ție! mi-a șters apoi lacrimile și m'a îmbrăcat în argint și aur. Mi-a atârnat un lanț la gât, mi-a pus cercei și o cunună pe cap. (1) Apoi m'a luat de mână: Vino după mine! S'a suit sus iar eu l-am urmat până în fața unei porți de aur. Cei dinăuntru i-au deschis. Omul a intrat și eu l-am urmat până la un scaun de domnie pe care ședea cineva care mi-a spus: Bine ai venit, fiica mea! Locul era luminos și sclipitor ca stelele, sau mai de grabă ca soarele, și mi s'a părut că am văzut acolo pe bărbatul dumitale. Apoi m'am trezit din vis. Am râs oare?

— Creștina. Și încă cum! Aveai și de ce, că-ți mergea așa bine. Cred că a fost un vis bun; până la urmă Dumnezeu ne vorbește când într'un fel, când într'altul, dar omul nu ia seama; El ne vorbește prin visuri, prin vedenii, când oamenii sunt cufundați în somn adânc. (2) Culcați, n'avem nevoie să stăm treji ca să vorbim cu Dumnezeu. El poate să vină la noi când noi dormim și să ne facă să-i auzim glasul; adeseori inima noastră este trează în timp ce noi dormim, iar Dumnezeu îi poate vorbi tot atât de bine ca și când am fi treji.

(1) Ezechiel 16. 10—13; (2) Jov. 33. 14—16;

— Indurare. Ei bine, sunt bucuroasă de visul meu, nădăjduiesc să-l văd împlinit în scurtă vreme, ca să râd din nou de bucurie.

— Creștina. Cred că e vremea să ne sculăm, să știm ce avem de făcut mai departe.

— Indurare. Rogu-te, dacă ai casei ne spun să mai rămânem aici, să primim. Sunt foarte dornică să mai rămân câțva timp aici ca să ajung să cunosc mai bine pe fecioarele de aici. Prevedere, Evlavie și Dragoste au înfățișarea foarte plăcută și serioasă.

— Creștina. Vom vedea ce vor face.

S'au sculat și au coborât, vorbind cu cei ai casei cum au dormit.

— Indurare. Ne-am odihnit și am dormit foarte bine. Noaptea petrecută la dumneavoastră a fost una din cele mai bune pe care le-am avut vreodată în viața mea.

Atunci Prevedere și Evlavie le spuseră: Dacă vreți să mai rămâneți aici veți avea tot ce vă poate da această casă.

— Da, cu mare plăcere, adaugă și Dragoste. Ele primiră și rămaseră acolo vreo lună, spre folosul tuturor. Și cum Prevedere voia să vadă cum își crescuse Creștina copiii, i-a cerut voie să le pună întrebări. Prevedere începu atunci cu Iacov, cel mai mic dintre băieți.

— Iacove, poți tu să-mi spui cine te-a adus pe lume?

— Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt,

— Bravo! Acum poți să-mi spui cine te mântuiește?

— Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt.

— Foarte bine! Dar cum te mântuiește Dumnezeu Tatăl?

— Prin harul Său.

— Cum te mântuiește Dumnezeu Fiul?

— Prin dreptatea Sa, prin moartea, prin sângele și prin învierea Sa.

— Și cum te mântuiește Dumnezeu Duhul Sfânt?

— El mă luminează, mă înnoiește, mă călăuzește și mă ocrotește.

Prevedere spuse Creștinei: Ești de lăudat cum ți-ai crescut copiii; cred că n'am nevoie să mai pun și celorlalți

aceleași întrebări, dacă cel mai mic poate să răspundă așa de bine. Dar acum să vedem al doilea.

— Iosife, îmi dai voie să-ți pun câteva întrebări?

— Din toată inima — răspunse băiatul.

— Prevedere. Ce este omul?

— O făptură înzestrată cu judecată, o făptură făcută de Dumnezeu, cum a spus și fratele meu.

— Ce ne face să gândim cuvântul: mântuit?

— Că omul, prin păcat, s'a vîrît singur în robie și nenorocire.

— Ce se înțelege prin cuvintele: a fi mântuit de către Sfânta Treime?

— Că păcatul este ca un tiran puternic, încât nimeni nu ne poate smulge din ghiarele lui decât Dumnezeu, care este așa de bun și de plin de iubire față de om.

— Ce urmărește Dumnezeu când mântuiește pe sărmanii oameni?

— Slăvirea Numelui Său, a harului și dreptății Sale, precum și fericirea de veci a făpturii Sale.

— Cine vor fi mântuiți?

— Cei ce primesc mântuirea Lui.

— Bine, Iosife! Mama te-a învățat bine și tu ai fost cu luare aminte la ce ți-a spus ea.

Apoi Prevedere se adresează lui Samuel, al doilea ca vîrstă: — Samuele, vrei să te întreb și pe tine?

— Da, de bună seamă, dacă vrei.

— Ce este cerul?

— Un loc foarte fericit, pentru că Dumnezeu locuiește acolo.

— Ce este iadul?

— Un loc foarte nenorocit, pentru că acolo este locuința păcatului, a diavolului și morții.

— Dece ai vrea să mergi în cer?

— Ca să pot vedea pe Dumnezeu și să-i pot sluji deapuri; ca să pot vedea pe Hristos și să-L iubesc deapuri; ca să mă pot bucura de acea plinătate a Duhului Sfânt de care nu mă pot bucura aici.

— Bravo și ție, și tu ai învățat bine.

Apoi Prevedere se îndreaptă spre cel mai mare, și-i spuse: Ce zici, Matei, să te întreb și pe tine?

— Cu toată plăcerea.

— A fost vreun lucru care să fi luat ființă înainte de Dumnezeu?

— Nu, căci Dumnezeu este din veci și în afară de El nimic nu a existat înainte de ziua întâia; căci în șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, marea și tot ce este în ele.

— Ce gândești despre Biblie?

— Ea este Cuvântul sfânt al lui Dumnezeu.

— În ea nu este oare scris nimic care să fie neînțeles de tine?

— Ba da, chiar foarte multe.

— Ce faci când nu înțelegi ceva din ea?

— Mă gândesc că Dumnezeu este mai înțelept decât mine; mă și rog să mă facă să înțeleg, căci este spre binele meu.

— Ce crezi cu privire la învierea morților?

— Cred că vor învia aceiași oameni care au fost îngropați; aceiași ca fire, deși fără putrezire. Și cred aceasta din două motive: întâi, pentru că Dumnezeu a făgăduit lucrul aceasta; al doilea, pentru că El poate să-l și facă.

Atunci Prevedere spuse băieților: Se cade să ascultați și mai departe de mama voastră, căci ea poate să vă mai învețe multe. De asemenea, se cade să luați aminte cu râvnă și la orice vorbă bună pe care o auziți dela alții, căci pentru voi vorbesc ei de lucruri bune. Luați seama apoi, și chiar cu grijă, și la ce vă învață cerul și pământul; dar mai cu seamă cugetați mult la ceea ce este scris în cartea care a făcut din tatăl vostru un călător spre cer. Cât despre mine, copii, vă voi învăța tot timpul cât veți fi aici și mă voi bucura să-mi puneți întrebări care să slujească la întărirea voastră într'o viață evlavioasă.

Capitolul 9

Viața în Palatul Frumos.

Cam la o săptămână după sosirea călătorilor, Indurare cunoscu pe unul care pretindea că ține la ea; numele lui era Repezitul. Era un om cu oarecare bună creștere, care-și zicea credincios, dar care se ținea mult de cele lumești. El încerca pe lângă Indurare, să-i facă curte. Indurare era frumoasă și atrăgătoare. Pe lângă asta, când n'avea nimic de făcut, împletea ciorapi și cosea haine pentru alții, dăruindu-le celor ce aveau nevoie. Repezitul își spunea: cred că este o bună gospodină.

Indurare destăinuie aceasta fetelor din casă, întrebând de el, pentru că îl cunoșteau mai bine decât ea. Ele îi spuseră că Repezitul este un tânăr care se ocupă de multe și că își zice credincios, dar ele se îndoiau de el.

— Atunci — spuse Indurare — nu vreau să mai am de-a face cu el, căci sunt hotărâtă să nu-mi încarc sufletul.

Prevedere îi spuse că nu este nevoie de cine știe ce ca să-l îndepărteze de ea; să continue numai să lucreze pentru săraci, și-l va face repede să se răcească.

Când Repezitul a venit iarăși la Indurare, a găsit-o lucrând ca mai nainte, făcând lucruri pentru săraci. — Cum, mereu la lucru? — Da, fie pentru mine, fie pentru alții. — Și cât poți să câștigi pe zi? — Fac asta ca să mă pot îmbogăți în fapte bune, strângându-mi pentru viața viitoare drept comoară o bună temelie ca să apuc viața veșnică. (1) — Cum așa, ce faci cu ele? — Imbrac pe cei goi răspunse ea. Auzind aceasta, Repezitul s'a posomorit. A încetat să mai vină pe la ea. Și când era întrebat care este pricina, răspundea că Indurare este într'adevăr o fată frumoasă, dar are fluturi în cap.

Prevedere a făcut-o atentă: Nu ți-am spus că Repezitul are să te părăsească în curând? Ba încă îți va scoate și nume rău, căci cu toate că-și zice credincios și s'ar părea că te iubește, aveți firi așa deosebite, încât cred că nu v'ați potrivi niciodată.

(1) 1 Timotei 6. 17—19;

— Indurare. Eu aş fi putut de mult să am un bărbat, cu toate că n'am vorbit cu nimeni despre aşa ceva; dar toţi erau dintre aceia cărora nu le place felul meu de a vedea, deşi niciunul din ei nu mi-a găsit vreun cusur. De aceea nu ne-am putut înţelege.

— Prevedere. Indurarea este foarte puţin preţuită în zilele noastre; lucrarea ei, înfăţişată în felul tău de a vedea, doar puţini oameni o pot suporta.

— Ei bine — zise Indurare — dacă nu mă vrea nimeni voi muri fecioară, sau voi avea un bărbat în felul meu, căci nu pot să-mi schimb firea, şi să iau pe unul care să-mi stea totdeauna împotriva; aşa ceva sunt hotărîtă să nu fac cât oi trăi. Am avut o soră pe care o chema Binefacerea. Ea era măritată cu unul din aceşti grosolani, dar niciodată nu s'au putut înţelege între ei. Şi pentrucă sora mea era hotărîtă să fie fără cîntire şi mai departe aşa cum începuse, adică să arate bunătate celor săraci, bărbatul ei mai întâi a vorbit-o de rău înaintea lumii, iar după aceea a izgonit-o din casă.

— Prevedere. Şi totuşi sunt sigură că şi el se da drept credincios.

— Indurare. Da, şi încă ce mai credincios! Lumea este plină de astfel de credincioşi. Dar mie nu-mi trebuie un asemenea bărbat.

Apoi Matei, fiul cel mai mare al Creştinei căzu bolnav şi se chinuia, căci îl dureau cumplit măruntaiele.

În apropiere locuia unul numit Iscusitul, doctor bătrân şi încercat, pe care îl ceru Creştina. Au trimis după el. Când a intrat în odaie, doctorul a cercetat pe băiat şi a înţeles că este bolnav de colici. El întrebă pe mama băiatului: Cu ce fel de mâncare s'a hrănit Matei zilele acestea? Ce fel de mâncare? Nimic nesănătos, zise Creştina. — Băiatul a mâncat ceva rămas nemistuit în stomac, trebuie să ia o curăţenie, că de unde nu, moare — o lămură doctorul.

Atunci Samuel spuse: Mamă, fratele meu a mâncat din fructele acelea când am trecut pe drum. Ştii că pe stînga, de cealaltă parte a zidului, era o grădină cu pomi şi fructe trecând peste zid, iar fratele meu a mâncat din ele.

Adevărat, copilul meu — spuse Creștina — băiat neastâmpărat; l'am certat și el tot a mâncat din ele. — Iscusitul. Știam eu că a mâncat ceva nesănătos; fructele acelea sunt cele mai rele, sunt din grădina lui Beelzebub. Mă mir că nimeni nu v'a spus; mulți au murit din pricina asta.

Atunci Creștina începu să se vaite: Ah, copil neastâmpărat, și eu, mamă nechibzuită! Ce să fac acum?

— Iscusitul. Nu te pierde cu firea. Băiatul poate să se facă sănătos, dar trebuie să ia curățenie.

— Creștina. Te rog, domnule doctor, pune-ți toată iscusința, coste cât o costa.

— Iscusitul. Voi cere un preț potrivit.

Apoi i-a dat o curățenie, dar a fost prea slabă; cică era făcută din sângele unui țap, cu cenușă și niște suc de isop. (1) Când a văzut Iscusitul că această curățenie e prea slabă, i-a făcut una mai tare. Aceasta era făcută „ex carne et sanguine Christi” (2) (știți că doctorii dau bolnavilor doctorii ciudate); era împărțită în hapuri, cuprinzând și o făgăduință sau două și o măsură potrivită de sare. (3) Matei trebuia să ia din ele câte trei odată, pe stomacul gol, într'o jumătate litru de lacrimi de căință.

Când doctoria fu gata, băiatul nu vru s'o înghită, deși colicile îl tăiau la stomac. — Hai, hai, — îl îndemna doctorul — trebuie s'o iei. — Imi face greață — răspunse băiatul. — Trebuie s'o iei, (4) spuse și mama lui.

— Am s'o vărs înapoi, răspunse băiatul. — Te rog, d-le doctor, spuse Creștina, spune-mi ce gust are? — N'are gust rău, o lămură doctorul. Ea atinse unul din hapuri cu vârful limbii. Ah, Matei, dar doctoria asta e mai dulce ca mierea. Dacă iubești pe mama ta, dacă iubești pe frații tăi, dacă iubești pe Indurare, dacă iubești viața ta, ia-o. Așa cu multă larmă, după o scurtă rugăciune, ca Dumnezeu să binecuvinteze doctoria, el a luat-o, și ea și-a făcut efectul. În scurtă vreme, băiatul s'a sculat din pat și sprijinindu-se într'un toiag, umbla din odaie în odaie și vorbea cu Prevedere, Evlavie și Dragoste de boala lui.

(1) Evrei 10. 1—4; (2) Ioan 6. 54—57; (3) Marcu 9. 49;

(4) Zaharia 12. 10;

După vindecare, Creștina a întrebat pe Iscusit: Domnule doctor, cât să-ți dau pentru osteneala și grija d-tale? Să-i plătești mai marelui doctorilor potrivit cu rânduielele statornicite și hotărâte pentru astfel de cazuri — spuse doctorul. (1)

— Creștina. Dar la mai ce sunt bune hapurile acestea? îl întrebă ea.

— Iscusitul. Este bun pentru toate; toate bolile care ar putea lovi pe călători și dacă este bine pregătit, nu se strică niciodată.

— Creștina. Fă-mi douăsprezece cutii din ele te rog, domnule doctor, căci nu voi mai lua niciodată o altă doctorie.

— Iscusitul. Hapurile acestea sunt bune și să preîntâmpine bolile și să vindece pe cineva bolnav. Da, da, susțin că dacă cineva se folosește cum trebuie de doctoria ceasta, îl va face să trăiască în veci. (2) Dar nu trebuie să dai aceste haturi decât numai așa cum ți-am prescris, căci altminteri nu vor avea nici un efect. Apoi dădu Creștinei doctorii pentru ea, pentru băieții ei și pentru Indurare; spuse lui Matei să bage de seamă și să nu mai mănânce fructe verzi, i-a sărutat și și-a văzut de drum.

V'am povestit mai înainte cum Prevedere a spus băieților că dacă vor să-i pună întrebări cari le-ar putea fi de folos, ea le va spune câte ceva.

Atunci Matei, cel care fusese bolnav, a întrebat-o pentru ce oare cele mai multe doctorii sunt amare la gust.

— Ca să ne arate cât de neplăcut este Cuvântul lui Dumnezeu și lucrarea lui pentru firea omenească.

— Dacă doctoria ne face bine, de ce ne curăță stomacul?

— Ca să ne arate că dacă Cuvântul lucrează bine, el curăță inima și mintea; ce face doctoria pentru trup, face Cuvântul pentru suflet.

— Ce avem noi de învățat când vedem că flacăra focului se înalță în sus, pe când razele soarelui și înrăurirea lui binefăcătoare se îndreaptă în jos?

— Din faptul că focul se înalță în sus, învățăm să ne îndreptăm către cer cu dorințele fierbinți. Iar din faptul că

(1) Evrei 13. 11—15; (2) Ioan 6. 50;

soarele își trimite în jos căldura, razele și înrăurirea lui binefăcătoare, învățăm că Mântuitorul lumii, deși înălțat la cer, ne întinde harul și iubirea Sa, nouă celor de jos.

— De unde au norii apă?

— Din mare.

— Ce putem noi învăța de aici?

— Că cei ce propovăduiesc Cuvântul trebuie să-și ia învățătura dela Dumnezeu.

— De ce se descarcă norii pe pământ?

— Ca să ne arate că slujitorii Cuvântului lui Dumnezeu trebuie să împărtășească lumii ceea ce știu despre Dumnezeu.

— De ce curcubeul iese din soare?

— Ca să ne arate că legământul harului lui Dumnezeu ne este întărit în Hristos.

— De ce unele izvoare izvorăsc de pe culmi înalte?

— Ca să ne arate că duhul harului va izvorî din unii mari și puternici, tot atât de bine ca și din mulți săraci și de jos.

— De ce focul stă în feștila lumânării?

— Ca să ne arate că dacă harul nu se aprinde în inima noastră, adevărata lumină a vieții nu va fi în noi.

— De ce oare feștila, seul și toate celelate se consumă pentru ca să ție lumina lumânării?

— Ca să ne arate că trupul și sufletul și tot ce avem, trebuie să fie puse în slujba harului lui Dumnezeu care este în noi și să se cheltuiască pentru ca să-l păstreze în bună stare.

— De ce-și împunge mereu pelicanul pieptul cu ciocul?

— Ca să-și hrănească puii cu sângele lui; prin aceasta ne arată că Hristos cel binecuvântat își iubește atât de mult poporul Lui, că-i scapă de moarte prin sângele Lui.

— Ce putem învăța auzind cum cântă cocoșul?

— Învăță să-ți aduci aminte de păcatul lui Petru și de pocăința lui. Cântatul cocoșului ne arată și că se apropie ziua; de aceea el vrea să-ți aducă aminte de cea din urmă și cumplită zi a judecății.

Între timp s'a scurs o lună de când veniseră; de aceea dădură să înțeleagă celor din casă că ar fi potrivit să plece. Iosif spuse mamei sale: Ar fi bine să nu uiți să trimiți pe cineva la casa Tălmăcitorului ca să-l rogi să ne trimită pe Suflet-Mare, să ne fie călăuză pe partea de drum ce ne mai

rămâne. — Bravo băiatule — aproape uitasem. Ea făcu apoi o cerere în scris și rugă pe Veghetor, portarul, s'o trimită prin vreun om destoinic bunului ei prieten, Tălmăcitorul. Primind-o, Tălmăcitorul spuse celui trimis: Spune-le că-l voi trimite.

Când cei ai casei văzură că oaspeții luaseră hotărîrea să plece mai departe, toată casa s'a strâns laolaltă ca să mulțumească Împăratului lor că le-a trimis niște oaspeți așa de folositori. S'au adunat spunându-i Creștinei: Să nu-ți arătăm oare ceva, cum obișnuim să facem cu pelerinii, ceva la care să te gîndești când vei fi pe drum? Duseră deci pe Creștină, pe băieții ei și pe Indurare într'o odăiță, să le arate unul din fructele din care mîncase Eva și din care a dat și bărbatului ei, faptă pentru care amîndoi au fost goniți din rai. Au întrebato ce crede: — Este de mîncat, sau otravă; nu știu care din două — spuse ea. I-au lămurit apoi despre ce e vorba și ea s'a minunat mult. (1)

Apoi au dus-o într'alt loc și i-au arătat scara lui Iacov; și tocmai atunci niște îngeri suiau pe ea. Creștina și însoțitorii priviră îndelung să vadă cum suiau îngerii. (2) Pe urmă s'au îndreptat într'alt loc, ca să mai vadă ceva; dar Iacov spuse mamei sale: — Roagă-i să mai rămănem puțin aici, căci este o priveliște minunată. S'au întors deci și au rămas cu ochii ațintiți la priveliștea ce li se înfățișa.

Au fost duși apoi într'un loc unde era atârnată o ancoră de aur. Au poruncit Creștinei s'o ia jos. — O veți lua cu voi pentru că vă este de trebuință, ca să rămâneți neclintiți dacă s'ar întîmpla să dați de furtună — ziseră ei. Călătorii s'au bucurat mult. (3)

Apoi i-au dus pe muntele pe care Avraam a adus ca jertfă pe Isaac, fiul lui, și le-au arătat altarul, lemnele, focul și cuțitul, căci ele pot fi văzute până în ziua de azi. Pelerinii erau fericiți: O, ce om plin de dragoste față de Stăpînul lui era Avraam, și cîtă lepădare de sine la el!

După ce le-au arătat toate acestea, Prevedere i-a dus în odaia de mîncare, unde se găsea un instrument de cîntat.

(1) Geneza 3. 6; Romani 7. 24; (2) Geneza 28. 12;

(3) Ioan 1. 51; Evrei 6. 19;

Ea cântă cu el și din tot cele ce le arătase, compuse o frumoasă cântare.

Tocmai atunci cineva bătu la ușă. Portarul îi deschise și iată că apărură Suflăt-Mare. Ce bucurie pe ei! Le-a venit în minte toate cele petrecute mai înainte: cum el ucisese pe fiorosul Cel-plin-de-sânge, cum i-a scăpat de lei...

Noul venit le spuse: Domnul meu a trimis fiecăreia dintre voi câte o sticlă de vin, grâu prăjit, câteva rodii, pentru băieții smochine și stafide, ca să vă îmborsăți puterile în călătorie.

Apoi au pornit la drum; Prevedere și Evlavie i-au însoțit. Când au ajuns la poartă, Creștina întrebă pe Portar dacă nu cumva de curând trecuse cineva pe acolo.

— Numai unul singur, care mi-a spus că nu de mult s'a săvârșit o mare tâlhărie pe șoseaua împărătească pe care mergeți; tâlharii au fost însă prinși; peste puțin vor fi judecați și osândiți poate la moarte. Creștina și Indurare s'au speriat, dar Matei le dete curaj: Nu te teme, mamă, câtă vreme Suflăt-Mare merge cu noi!

— Creștina mai spuse Portarului: Domnule, îți sunt foarte îndatorată pentru toată bunătatea pe care mi-ai arătat-o de când am venit aici și pentru că ai fost atât de prietenos și bun față de copiii mei. Nu știu cum să-ți răsplătesc bunătatea; te rog primește acest bănuț ca semn al respectului meu: ea îi puse un ban de aur în palmă, iar el se înclină în fața ei: Hainele să-ți fie totdeauna albe și părul uns cu untdelemn. Indurarea să trăiască deapănuri și lucrările ei să fie multe la număr. Apoi, îndreptându-se către băieți: feriți-vă de poștele tinereții și urmăriți evlavia împreună cu cei chibzuți și înțelepți; făcând așa veți umple de bucurie inima mamei voastre și veți câștiga laudele tuturor celor chibzuți.

Au mulțumit Portarului și au pornit la drum.

Capitolul 10

Prin Valea Umilinței, apoi prin Valea Morții.

I-am văzut în visul meu mergând până au ajuns pe culmea dealului. Acolo Evlavie aducându-și aminte strigă: Vai, am uitat ce voiam să dăruiesc Creștinei și însoțitorilor ei: mă întorc să-i aduc, ceea ce și făcu deîndată. Intre timp Creștinei i se păru că aude dintr'o pădurice spre dreapta, un sunet melodios și un cântec care glăsuia cam așa:

Eu bunătatea Ta o simt mereu,
Nestingherit în viață-mi, zi de zi,
Și de pe-acum eu știu că'n casa Ta
Voi locui în veci de veci.

Ascultând mai atentă, i se păru că aude pe cineva răspunzând:

Dar acum? O! Domnul nostru bun!
Și Harul Său e nesfârșit;
El va dura din neam în neam,
Căci adevărul Lui e neclintit.

Creștina întrebă pe Prevedere cine scotea sunetele acelea ciudate. — Sunt păsările câmpiilor noastre. Ele cântă astfel doar primăvara, când se ivesc florile și soarele strălucește cu putere; le poți auzi cât e ziua de lungă; ies de multe ori să le ascult; ținem și acasă unele îmblânzite; sunt o tovărășie plăcută când avem gânduri negre; tot ele cântă în păduri și dumbrăvi. (1)

Evlavie se întoarse: Ia te uită, ți-am adus o listă cu tot ce-ai văzut în casa noastră. Când ai uitat ceva, poți să-ți aduci aminte pentru întărire și mângâiere.

Apoi au început să coboare dealul spre Valea Umilinței. Drumul era lunecos; erau însă cu băgare de seamă, așa că au ajuns cu bine jos. În vale, Evlavie spuse Creștinei: Aici

(1) Cântarea Cântărilor 2. 11—12;

s'a întâlnit bărbatul d-tale cu Apolion și au dat lupta aceea cumplită; nu se poate să nu fi auzit de ea. Dar, nu te teme! Atâta vreme cât ai de însoțitor și călăuză pe Suflet-Mare, nădăjduim că vă va merge mai bine. Prevedere și Evlavie lăsară apoi pe drumeți în seama călăuzei care o porni înainte.

Suflet-Mare le dădu curaj: Nu trebuie să ne temem de valea asta, căci aici nu-i nimic rău, afară doar dacă nu vom căuta noi înșine așa ceva. Este adevărat că Creștinul s'a întâlnit aici cu Apolion, cu care a și trebuit să dea o luptă cumplită, dar încăierarea a fost urmarea alunecărilor Creștinului când cobora dealul: cei care lunecă pe acolo trebuie să se aștepte la așa ceva; deaceea a și căpătat valea aceasta un nume rău. Căci omul, când aude că cineva a trecut într'un loc oarecare prin vreo încercare, socotește că locul acela este bântuit de vreun duh rău, când de fapt, asemenea lucruri li se întâmplă ca urmare a faptelor lor. Această Vale a Umilinței este un loc tot atât de roditor ca oricare altul peste care zboară păsările; și cred chiar că am putea să găsim ceva care să ne lămurească de ce a fost Creștinul așa de greu încolțit în acest loc.

Atunci Iacov spuse mamei sale: Uite colo un stâlp, parcă e scris ceva pe el; să vedem ce este. S'au dus și au citit: Alunecările Creștinului înainte de a ajunge aici și luptele pe care a avut să le dea în locul acesta, să servească celor ce vin în urma lui. Iată spuse călăuza, v'am spus eu că trebuie să fie ceva care să ne lămurească pricina pentru care Creștinul a fost așa de greu încolțit aici? Întorcându-se apoi către Creștină: Aceasta nu înseamnă o înjosire pentru Creștin ca și pentru mulți alții cărora li s'a întâmplat la fel; căci este mai ușor să sui dealul decât să-l cobori; ceeace nu se poate spune decât despre puține dealuri; să-l lăsăm în pace deci pe bietul om; se odihnește acum; el a câștigat o frumoasă biruință asupra vrăjmașului său. Să dea Dumnezeu să nu ne meargă mai rău decât lui când ne va veni și nouă rândul să trecem prin încercări grele.

Dar să ne întoarcem la această Vale a Umilinței; ea este cea mai roditoare bucată de pământ din părțile acestea; un pământ roditor, după cum vedeți, în mare parte livezi. Și

dacă cineva ar veni aici în timpul verii, ca noi acum, și n'ar fi auzit nimic despre ea, ar vedea aici lucruri cari i-ar face o deosebită plăcere. Priviți cât de verde este valea și cât de frumoasă o fac crinii! (1)

Am și cunoscut mulți cari au dobândit moșii în această Vale a Umilinței, căci Dumnezeu se împotrivește celor mândri, dar dă tot mai mult har celor smeriți. (2) Căci, în adevăr, aici este un pământ foarte roditor și aduce roade din belșug. Ba încă unii doreau ca pe aici să treacă drumul cel mai apropiat spre casa Tatălui lor, să nu se mai necăjească pe dealuri și munți, dar drumul trece pe aici, n'ai ce-i face.

Mergând ei înainte vorbind, au zărit un băiat care păștea oile. Băiatul era îmbrăcat sărăcăcios, dar avea o înfățișare vioaie și plăcută: — Ascultați la cântecul lui — spuse Suflet-Mare. Băiatul cânta:

Umil fiind nu poți cădea,
Și în smerenie nu-i mândrie;
O! Domnul, cel mai umilit,
Călăuza mea să fie.
De-ar fi puțin sau de-ar fi mult,
Cu-atât cât am sunt mulțumit;
Cu mântuirea ce mi-ai dat
Nespus mă simt de fericit.
Averea este o povară
Dacă spre cer tu jinduiești.
Acolo doar avem comoară
Nu în averile lumești.

Il auziți? spuse călăuza — băiatul acesta duce o viață mult mai fericită decât cei îmbrăcați în catifea și mătase și poartă în pieptul lui, mai mult decât ei, din planta numită inimă-ușoară. Dar să continuăm ce spuneam.

În valea aceasta își avea Domnul nostru mai nainte locuința lui de țară; îi plăcea mult să stea aici, să se și plimbe prin livezi, aerul de aici este plăcut. Aici nu se aud zgomotul și frământările vieții; Valea Umilinței este cu

(1) Cântarea Cântărilor 2. 1; (2) Iacov 4. 6; 1 Petru 5. 5;

deosebire tăcută și singuratică. Aici nu ești stingherit în cugetările tale ca în alte părți. Este o vale prin care trec numai aceia care sunt călători spre cer. Și deși Creștinul a avut nefericirea să se întâlnească aici cu Apolion și să dea o aprigă luptă cu el, trebuie să știți că în vremurile trecute, oamenii s'au întâlnit pe aici cu îngeri, au găsit mărgăritare și tot pe aici au găsit și cuvintele vieții. (1)

V'am spus că mai înainte Domnul nostru avea casa lui de țară și că îi plăcea mult să se plimbe pe aici; și pentru cei care iubesc și străbat ținuturile acestea, El a lăsat un venit anual, care să le fie plătit cu evlavie la anumite soroace, pentru întreținerea lor, și ca o îmbărbătare în călătoria lor spre cer.

Pe când mergeau, Samuel spuse lui Suflet Mare: Domnule, după cât înțeleg, în această vale a avut loc lupta între tatăl meu și Apolion; dar în ce loc anume? Văd că valea este foarte largă.

— Suflet-Mare. Tatăl vostru a luptat cu Apolion ceva mai încolo, într'o trecătoare îngustă, după Pajiștea Uitării; este locul cel mai primejdios din tot ținutul. Căci dacă li se întâmplă călătorilor vreo ciocnire de acest fel, aceasta e din pricină că ei uită binefacerile de care au avut parte, deci au fost nevrednici de ele. Aici și alții au fost la strămtoare. Dar vom mai vorbi când vom ajunge acolo, căci trebuie să fi rămas fie vreo urmă, fie vreun stâlp de aducere aminte că acolo s'a dat lupta.

Indurare spuse: Mie mi se pare că în valea aceasta îmi este tot atât de bine ca în oricare alt loc pe unde am trecut până acum; locul se potrivește cu firea mea. Aici omul se poate gândi la ceea ce este, de unde a venit, ce a făcut și pentru ce a fost chemat de Împăratul. Cei ce parcurg cu necredință această Vale a Plângerii o pre'ac într'o fântână; ploaia pe care o trimite Dumnezeu din ceruri peste cei de aici, umple și iazurile. (2) Cei ce trec prin ea vor cânta, cum a cântat Creștinul, cu toate că s'a întâlnit cu Apolion.

Este adevărat, spuse călăuza; eu însumi am trecut de multe ori prin valea aceasta și niciodată nu m'am simțit

(1) Osea 12. 4—5; (2) Psalmul 84. 5—7;

mai bine. Am însoțit mai mulți călători și ei au mărturisit la fel. Iată spre cine voi privi, — spune Împăratul, — spre cel care suferă și e mâhnit, spre cel care se teme de cuvântul Meu. (1)

Ajunseră la locul unde s'a dat bătălia amintită. Călăuza le spuse: Aici era Creștinul și de colo a venit Apolion. Iată, cum v'am spus, până în ziua de azi au rămas stropite cu sângele bărbatului tău pietrele acestea. Priviți, și țândări din săgețile lui Apolion. Uitați-vă cum au bătătorit pământul cu picioarele, când se luptau, cum loviturile lor au sfărâmat și pietrele. Într'adevăr Creștinul s'a dovedit viteaz ca Hercule. După ce a fost bătut Apolion s'a retras în apropiere în Valea Morții, la care vom ajunge și noi. Iată, colo este un stâlp de aducere aminte despre bătălia aceasta și biruința Creștinului, spre lauda lui deapururi. S'au apropiat și au citit cuvânt cu cuvânt:

Nu departe de aici s'a dat o bătălie
Foarte ciudată, deși foarte adevărată:
Creștinul și Apolion au încercat
Să se biruiască unul pe altul.
Creștinul a fost atât de viteaz
Că a făcut pe diavol să fugă.
Servesc aici ca amintire
Ca să slujesc de mărturie.

Au trecut mai departe, ajungând aproape de Valea Morții; ea era mai lungă decât cealaltă; era un loc bântuit în chip ciudat de duhuri rele, cum pot mărturisi mulți; dar călătorii noștri au trecut prin ea ușor, pentru că îi ajuta lumina zilei și Suflăt-Mare îi conducea.

În vale li s'a părut că aud gemete ca ale unor oameni ce trag să moară. Li s'a părut că aud și cuvinte de tânguie ale unor oameni care sufereau mari chinuri, ceea ce i-au făcut pe băieți să tremure; femeile s'au îngălbenit, dar călăuza i-a îndemnat să-și țină firea.

Mergând mai departe, li s'a părut că simt cum începe să le tremure pământul sub picioare; au auzit și un fel de șuierat ca al șerpilor, dar nu vedeau nimic.

(1) Isaia 66. 2;

Băieții spuseră: Încă n'am ajuns la capăt? Călăuza îi îndemnă să-și păstreze curajul și să ia seama pe unde merg, ca nu cumva să cadă în vreo cursă.

Iacov se simțea rău; cred că de frică. Mama lui îi dădu atunci să bea din sticla cu băutură întăritoare care îi fusese dată la casa Tălmăcitorului; i-a dat și trei hapuri din acelea făcute de Iscusitul și băatul își veni în fire.

Au mers înainte până pe la mijlocul văii. Creștina spuse: Mi se pare că văd ceva pe drum, colo înaintea noastră, ceva cum n'am mai văzut încă. Iosif o întreabă: Mamă, ce este? Ceva urât, fiul meu, tare urât — spuse ea. Dar cu ce seamănă oare? întreabă el. — N'aș putea spune. Iată este aproape de noi.

Bine, bine, — făcu Suflet-Mare, — țineți-vă aproape de mine. Diavolul din față înainta spre ei. Dar când ajunse în fața călăuzei, pieri dinaintea ochilor lor. Călătorii și-au adus aminte de ce li s'a spus mai înainte: Împotriviți-vă diavolului și el va fugi dela voi. Deaceea au mers înainte mai plini de curaj.

N'au mers însă mult când deodată, uitându-se înapoi, Indurare văzu ceva care semăna cu un leu, venind pe urma lor și răcnind fioros; la fiecare răcnet răsuna toată valea; călătorilor le tremura inima, afară de călăuza lor. Dihania se apropia; atunci Suflet-Mare rămase în urma celorlalți. Leul se apropia și Suflet-Mare se pregăti de luptă.

Când a văzut leul că omul vrea să i se împotrivească, s'a retras și a dispărut. (1) Călătorii au mers înainte cu conducătorul lor în frunte, până într'un loc unde era o groapă de-a-curmezișul drumului; și înainte de a fi putut trece dincolo, s'a lăsat asupra lor o ceață groasă și întunecime de nu mai vedeau nimic. Călătorii au izbucnit: Ce ne facem acum? Dar călăuza i-a liniștit: Nu vă temeți, veți vedea că va trece și asta. Rămaseră deci pe loc. Li s'a părut că aud mai lămurit zgomotul ce-l făceau dușmanii; ba chiar deslușeau focul și fumul iadului. Atunci Creștina spuse către Indurare: Acuma văd prin ce-a trecut bietul bărbatu-meu; bietul de el! a mers noaptea și singur pe aici; aproape tot drumul; Diavolii ăștia își făceau de lucru

(1) 1 Petru 5. 8—9;

în jurul lui, parcă să-l rupă în bucăți. Mulți au vorbit, dar nimeni nu poate ști ce-i Valea Morții până nu intră în ea; e înspăimântător aici.

— Suflet-Mare. E ca și cum cineva ar trebui să se lupte cu ape mari, sau să se coboare în adâncuri; ca în adâncul mării; parcă am fi zăvorâți pentru totdeauna; dar cei ce umblă în întuneric trebuie să se încreadă în Numele Domnului și să se sprijine pe Dumnezeuul lor. Intrucât mă privește, cum v'am spus, am trecut adeseaori prin valea aceasta și a fost mult mai rău decât acum; cu toate acestea, vedeți că mai trăiesc. Nu mă laud, căci nu mă pot singur mântui, dar am încredere că vom scăpa cu bine. Haideți să ne rugăm și să cerem lumină Celui ce poate lumina întunericul nostru și poate goni nu numai pe dușmanii care ne înconjoară, ci pe toate satănele iadului.

Atunci au început să se roage și Dumnezeu le-a trimis lumină și izbăvire, căci acum nu mai era nicio piedică pe drum. Dar tot nu ajunseseră la sfârșitul văii. Au mers deci mai departe și au dat de un miros greu, înăbușitor. Indurare spuse către Creștină: Aici nu mai este așa de plăcut ca la Poartă, sau ca la casa Tălmăcitorului, sau cum a fost în casa unde am rămas ultima dată.

— Eil făcu unul din băieți — tot mai rău ar fi să rămânem aici; deaceea trebuie să mergem spre casa pregătită pentru noi: așa căminul nostru ne va fi cu mult mai drag.

— Bine ai spus, Samuele — grăi călăuza — ai vorbit ca un bărbat. — Eheil spuse băiatul, dacă scăpăm de aici gândesc că voi prețui lumina și calea cea bună mult mai mult decât până acum. Călăuza îl liniști: Vom ieși în curând.

Au mers înainte și Iosif întrebă: Tot nu se vede capătul văii? Călăuza spuse: Luați seama pe unde mergeți, căci curând ajungem la locul cu cursele. Au mers deci înainte, dar ajungând la locul unde erau cursele, au zărit un om în șanțul din stânga; trupul lui era sfâșiat. Călăuza le spuse: Acesta este unul cu numele Nebăgătoru-de-seamă; mergea pe drumul acesta; el zace aici de multă vreme. Când a fost prins și ucis, era cu el unul numit Cel-care-bagă-seama; dar acela a scăpat. Nici nu vă puteți închipui cât de mulți sunt uciși pe aici și cu toate acestea, oamenii

sunt așa de nechibzuiți; pornesc ușuratec și fără călăuză. A fost o minune că Cel-care-bagă-seama a scăpat de aici; dar el era iubit de Dumnezeu și avea și o inimă bună, altfel nici el n'ar fi scăpat.

Se apropiau de capătul drumului; și iată că tocmai acolo unde Creștinul văzuse peștera, ieși un uriaș numit Ciocan. Prin tot felul de fleacuri acest Ciocan atrăgea pe călătorii tineri. El strigă lui Suflet-Mare: De câte ori te-am oprit să faci astfel de lucruri? Suflet-Mare îl întrebă: Ce lucruri? — Știi tu care! Am să pun eu capăt meseriei d-tale. — Dar să ne înțelegem, pentru ce trebuie să ne batem — spuse Suflet-Mare. Femeile și copiii tremurau neștiind ce să facă. Uriașul grăi: D-ta jefuiești ținutul ăsta. — Mie spune-mi mai deslușit despre ce este vorba, omule — spuse Suflet-Mare.

— Uriașul. Te îndeletnicești cu răpirea de oameni; aduni femei și copii și îi duci într-o țară străină, slăbind astfel împărăția stăpânului meu. Dar Suflet-Mare îi răspunse: Eu sunt un slujitor al Dumnezeului cerurilor; lucrul meu este să înduplec pe păcătoși să se pocăiască; mi s'a poruncit să mă străduiesc a întoarce pe bărbați, femei și copii dela întuneric la lumină și de sub stăpânirea Satanei la Dumnezeu; și dacă într'adevăr aceasta este pricina pentru care ai necaz pe mine, sunt gata să ne batem.

Uriașul se apropie, Suflet-Mare merse spre el și trase sabia. Uriașul avea o măciucă. S'au apucat la luptă. Dintr'o lovitură, uriașul trânti pe Suflet-Mare în genunchi. Femeile și copiii începură să strige. Suflet-Mare se ridică, lovi cu sete și făcu uriașului o rană la braț. S'au luptat aprig vreun ceas, că din nările uriașului îi ieșea răsuflarea ca aburii dintr'o căldare în clocote.

Apoi se așezară să se mai odihnească; dar Suflet-Mare începu să se roage. Femeile și băieții, cât timp țină lupta, n'au încetat să suspine.

Cei doi s'au apucat iarăși la luptă și Suflet-Mare, cu o lovitură în plin, lungi pe uriaș la pământ. — Oprește, lasă-mă să mă scol, — spuse uriașul. Suflet-Mare îl lăsă să se ridice și iar începură; puțin a lipsit ca uriașul să nu zdrobească țeasta lui Suflet-Mare cu măciuca.

Dar el se năpusti asupra uriașului și-l străpunse în coastă. Uriașul începu să slăbească; nu mai putea să ridice măciuca. Atunci Suflet-Mare, dintr'o lovitură, îi reteză capul de pe umeri. Femeile și copiii se bucurară, iar Suflet-Mare laudă pe Dumnezeu pentru izbăvirea de care le făcuse parte.

Apoi au înălțat un stâlp, ținându-l pe el capul uriașului: pe-o tablă dedesubt călătorii puteau citi:

Cel care purta acest cap,
Era unul care necăjea pe călători.
Ii oprea pe drum, nu cruța pe nimeni,
Și făcea rău la toți, până ce m'am sculat eu.
Suflet-Mare, ca să fiu călăuză călătorilor,
Și m'am împotrivit lui,
Până l'am răpus.

Capitolul 11

Cinstitul și povestea celui cărui fi era mereu teamă.

I-am văzut apoi că au ajuns la ridicătura aceea care fusese făcută pentru ca să îngăduie călătorilor să vadă înaintea lor. Era locul unde Creștinul zărise pentru întâia oară pe Plin-de-credință. S'au așezat aici să se odihnească. Au mâncat, au băut și s'au veselit pentru că scăpaseră de un dușman atât de primejdios. Creștina întrebă pe călăuză dacă n'a căpătat vreo rană grea în luptă. — Numai puțin rănit, dar aceasta este o dovadă a dragostei mele față de Stăpânul meu, față de voi și prin harul Lui îmi va mări răsplata la sfârșit.

— Creștina. Dar nu te-ai temut, când l-ai văzut venind cu măciuca?

— Suflet-Mare. Sunt dator să mă sprijin pe Acela care este mai tare decât toți. (1)

(1) 2 Corinteni 4;

— Creștina. La ce te-ai gândit când te-a doborât la pământ?

— Suflet-Mare. De, gândeam că și cu Stăpânul meu s'au purtat la fel și totuși El a fost Acela care a biruit până la urmă.

— Matei. Eu gândesc că Dumnezeu a fost minunat de bun cu noi, pentru că ne-a scos din valea aceasta și ne-a scăpat din mâna dușmanului. Cât mă privește, n'aș mai putea vreodată să nu mă încred în Dumnezeuul nostru, după ce ne-a dat o asemenea dovadă de dragostea Lui.

S'au sculat și au pornit la drum. Puțin mai departe, se afla un stejar sub care au dat peste un bătrân dormind dus. L'au cunoscut că era pelerin după haine, toiagul și cingătoria lui.

Suflet-Mare îl trezi. Ridicându-și ochii, bătrânul strigă: Ce este? Cine sunteți? Ce căutați aici?

— Suflet-Mare. Stai omule, nu sări așa; îți suntem prieteni. Bătrânul se sculă, gata să se apere. Voia să știe cu cine are de-aface. Călăuza îl lămură: Numele meu este Suflet-Mare; sunt călăuza acestor călători cari merg spre Țara Cerească.

— Vă rog să mă iertați: mă temeam să nu fiți dintre aceia care acum câțeva vreme au jefuit pe Puțin-credinciosul, dar văd că sunteți oameni cinstiți.

— Suflet-Mare. Ei, și ce ai fi putut să faci, dacă eram dintre aceia?

— Ce aș fi făcut? M'aș fi luptat până la ultima suflare; așa cred că nu m'ați fi bătut; căci un creștin nu poate fi biruit niciodată, decât dacă el însuși se supune.

— Suflet-Mare. Bine ai spus, prin asta îmi dau seama că ești om bun, grăi călăuza; ai spus adevărul.

— Bătrânul. Și tot prin aceasta îmi dau seama și eu că știți ce va să zică adevărata călătorie spre cer, căci toți ceilalți gândesc că noi suntem cei mai repede biruiți.

— Suflet-Mare. Ei bine, pentru că ne-am întâlnit într'un chip atât de fericit, te rog spune-mi numele dumitale și de unde vii.

— Bătrânul. Numele meu nu ți-l pot spune, dar vin din orașul Prostiei; el se află dincolo de Cetatea Pierzării.

— Suflet-Mare. Al de acolo ești? Atunci cred că aproape am ghicit numele dumitale, este Moș Cinstite, nu-i așa?

Bătrânul roși puțin: Nu chiar Cinstite, ci Cinstitul, acesta este numele meu; și doresc ca firea mea să se potrivească cu numele care mi-a fost dat. Dar cum ai ghicit?

— Suflet-Mare. Am auzit mai înainte de d-ta prin Stăpânul meu, căci El știe tot ce se întâmplă pe pământ. Dar m'am mirat, căci orașul dumitale este mai păcătos chiar decât Cetatea Pierzării.

— Cinstitul. Da, într-o oarecare măsură suntem mai depărtați de soare, de aceea suntem și mai reci și nesimțitori. Dar fie un om și de ghiață, dacă Soarele dreptății răsare peste el, va simți cum inima lui se desghiață; așa a fost cu mine.

— Suflet-Mare. O cred, Moș Cinstit, o cred; știu că așa este.

Bătrânul salută pe toți călătorii, întrebându-i cum îi cheamă și cum le-a mers de când au pornit în călătorie.

— Creștina. De numele meu îmi inchipui că ai auzit; Creștinul, omul acela bun, era soțul meu, băieții sunt copiii lui. Bătrânul fu tare încântat. Zâmbea și îi binecuvânta.

— Am auzit multe despre soțul dumitale și despre greutățile prin cari a trecut; spre mângâierea dumitale, numele lui a ajuns vestit; credința, curajul, răbdarea și evlavia lui în toate încercările i-au făcut un nume mare. Bătrânul s'a întors către băieți și i-a întrebat cum îi cheamă. Apoi le spuse: Matei, tu să fii ca Matei vameșul, nu în slăbiciuni, ci în virtute; tu Samuele, să fii ca Samuel proorocul, un om al credinței și al rugăciunii; Iosife, tu să fii ca Iosif în casa lui Potifar, un om curat, care fuge de ispită; iar tu, Iacove, să fii ca Iacov cel drept și ca Iacov, fratele Domnului nostru. (1) După aceea i-au vorbit și despre Indurare, cum părăsise orașul și rudele ei ca să meargă cu Creștina. Auzind aceasta, bătrânul spuse: Indurare este numele tău; cu indurare vei fi sprijinită și purtată prin toate greutățile care le vei întâlni pe drum, până vei ajunge acolo unde,

(1) Matei 10. 3; Psalmul 99. 6; Genesa 39; Faptele Apostolilor 1. 13—14;

privind Izvorul îndurării, vei fi mângaiată. Suflet-Mare, călăuza, zâmbea bucuros noului său tovarăș.

Pe când mergeau ei împreună, călăuza întrebă pe bătrân dacă n'a cunoscut pe un anume Temere, unul care pornise în călătorie de prin părțile acelea.

— Cinstitul. Da, foarte bine chiar; un om în care adevărul prinsese rădăcină, însă unul din cei mai buclucași pe cari i-am întâlnit vreodată. Văd că l-ai cunoscut, căci l-ai zugrăvit foarte bine.

— Cinstitul. Dacă l-am cunoscut! Am fost buni tovarăși; am trecut prin multe împreună; eram cu el când a început să se gândească la ceea ce va fi cu noi până la urmă.

— Suflet-Mare. I-am fost călăuză dela casa Stăpânului meu până la porțile Cetății Cerești.

— Cinstitul. Atunci știi cât de buclucaș era.

— Suflet-Mare. Știu, dar mă împăcam bine cu el, căci oamenilor ca mine li se încredințează de multe ori să conducă unii ca el.

— Cinstitul. Ei bine, povestește-ne ceva despre el, cum s'a purtat cât a fost cu dumneata.

— Suflet-Mare. Ce să-ți spun? Era totdeauna cu frica în sân că nu va ajunge la locul unde dorea să meargă; orice lucru îl speria. Am auzit că a stat și s'a jelit peste o lună în fața Mlaștinei Deznădejdiei; n'a cutezat să treacă, cu toate că a văzut pe mai mulți trecând înaintea lui; mulți au voit să-i dea o mână de ajutor. Dar nici să se întoarcă îndărăt nu voia. Zicea că moare dacă nu ajunge la Cetatea Cerească; cu toate acestea, se mâhnea de fiecare greutate ce o întâlnea în cale. În sfârșit după ce a stat mult timp în fața Mlaștinei, cum v'am spus, nu știu cum într-o dimineață cu soare, a încercat și a trecut. Când a fost dincolo, mai că nu-i venea să creadă. Eu gândesc că avea o Mlaștină a Deznădejdiei în mintea lui, o mlaștină pe care o purta cu el peste tot locul. A ajuns apoi la Poartă; aceea dela intrarea drumului. Și acolo a stat o bucată de timp până când s'a încumetat să bată. Când i s'a deschis Poarta s'a dat îndărăt să facă loc la alții, zicând că el nu-i vrednic să intre. Mulți sosiți după el au intrat înăuntru înaintea lui. Bietul de el, sta acolo tremurând; te durea inima să-l vezi. Dar nici să se întoarcă nu voia. În sfârșit băt

încetîşor, odată sau de două ori; cineva îi deschise, dar el s'a tras iarăşi înapoi.

Cel care-i deschise l-a întrebat: Ce doreşti? Dece tremuri? Dar el a căzut la pământ. Văzându-l aşa de slab, omul dela poartă i-a spus: Pace ţie! Scoală, căci ţi-am deschis; intră, eşti binecuvântat! El a intrat înăuntru tremurând; îi era ruşine să-şi arate faţa. În cele din urmă, după ce a fost găzduit acolo un timp, după cum ştiţi că este obiceiul, i s'a arătat drumul pe care trebuia să apuce. A mers până a ajuns la casa noastră; însă aici s'a purtat ca şi la uşa Tălmăcitorului, Stăpânul meu. A stat afară în frig o bună bucată de timp până a îndrăznit să bată: totuşi înapoi nu voia să meargă, şi pe atunci nopţile erau lungi şi friguroase. Cu toate că avea în sân o scrisoare către Stăpânul meu să-l primească şi să-i dea găzduire, precum şi un însoţitor viteaz, pentrucă el este fricos ca un pui de găină. A stat aşa în faţa uşii, până aproape să moară de foame bietul om; deşi a văzut pe mai mulţi intrând, el nu cuteza să încerce. În sfârşit, cred că m'am uitat pe fereastră şi văzând un om umblând în sus şi'n jos, am ieşit şi l-am întrebat cine este; era cu lacrimile în ochi. Atunci am înţeles ce vrea. Am intrat şi am spus Domnului meu despre ce este vorba. El mă trimise să-l rog să intre. Dar am avut mult de furcă până să-l fac să treacă pragul. În cele din urmă a intrat. Domnul meu s'a purtat cu o dragoste minunată faţă de el. Pe masă erau câteva bucăţele bune şi acestea i-au fost puse în farfurie. El a arătat scrisoarea; Stăpânul meu a citit-o şi i-a spus că dorinţa îi va fi împlinită. După ce a stat aici o bună bucată de timp, parcă mai prinsese ceva inimă şi era mai la largul lui. Căci trebuie să ştiţi că Stăpânul meu este foarte milos, mai ales faţă de cei fricoşi; de aceea s'a purtat cu el ca să-l îmbărbăteze cât mai mult. După ce a văzut lucrurile care sunt de văzut acolo şi a fost gata de drum, Domnul i-a dat o sticlă cu băutură întăritoare şi ceva mâncare, aşa cum făcuse şi cu Creştinul înainte. Aşa am pornit mai departe, eu mergând înainte; însă omul nostru era scump la vorbă şi ofta de i se rupea inima.

Când am ajuns unde erau spânzuraţi cei trei netrebnici, a zis că se teme să nu sfârşească şi el aşa. Numai când a

văzut Crucea și Mormântul a părut mai bucuros. Acolo a vrut să stea puțin să privească; după aceea părea puțin mai vesel. Când a ajuns la Dealul Greutăților n'a șovăit de loc și nici de lei nu s'a prea temut; trebuie să știți că el nu se temea de asemenea greutate; toată teama lui era că nu va fi primit până la sfârșit.

L-am dus în Palatul Frumos, mai înainte de a se fi hotărît el. Când a fost înăuntru i-am făcut cunoștință cu fecioarele din casă, dar lui îi era rușine să stea prea mult în tovărășia altora. Ținea să fie singur; totuși îi plăcea să audă vorbind lucruri bune, deaceea adesea se da după perdea să asculte. Ii plăcea mult și să vadă lucruri din trecut și să cugete la ele. Mai târziu mi-a spus că i-a plăcut în cele două case pe unde trecuse: la Poartă și în casa Tălmăcitorului, dar nu îndrăznea să spună.

Tot așa când am coborît de pe deal, dela Palatul Frumos în Valea Umilinței, el a coborît ca oricare altul, căci lui nu-i păsa de greutate, numai să fie fericit la sfârșit. În toată călătoria lui nu l-am văzut arătând mai bine ca atunci când a fost în valea aceea: îmbrățișa pământul și săruta florile cari creșteau în vale. (1) Se scula în zori de zi, umbla încoace și'ncolo, coborând firul văii.

Când a ajuns însă la gura Văii Umbrei Morții, gândeam că-l voi pierde: nu că ar fi vrut să se întoarcă (totdeauna i-a fost scârbă de așa ceva), ci pentru că era cât pe ce să moară de frică. Ah, duhurile rele mă vor prinde! Duhurile rele mă vor prinde! striga el, și eu nu i-o puteam scoate din cap. Țipa așa de tare că numai să-l fi auzit și le-ar fi fost de ajuns ca să le dea curaj dușmanilor să tăbărescă asupra noastră. Am băgat însă de seamă că în timpul când treceam cu el prin această vale, era o mare liniște; ca niciodată. Imi închipui că dușmanii care erau pe acolo au fost atunci opriți de Domnul nostru, ca să poată trece Temere.

Ar fi prea lung să vă povestesc toate, de aceea voi mai aminti numai de o întâmplare sau două. Când a ajuns în Târgul Deșertăciunilor, gândeam că are să se ia la bătaie

(1) Plângerile lui Ieremia 3. 27—29;

cu toți din târg. Mă temean că ne vor sparge capetele la amândoi, așa de aprins era împotriva prostiilor lor.

Și pe Pământul Fermecat a rămas foarte treaz. Dar când am ajuns la râul peste care nu este niciun pod, a fost iarăși la grea răspântie. Acum, acum — zicea el — mă innec și n'o să mai văd niciodată fața aceea pentru care am venit atâta drum! Tot aici am băgat de seamă ceva foarte vrednic de luare aminte: apa râului era de astă dată mai scăzută, cum n'o mai văzusem niciodată; în sfârșit a trecut dincolo, fără ca apa să-i treacă mult peste încălțăminte. Pe când urcam spre Poartă ne-am luat rămas bun, urându-i să fie bine primit acolo sus. El mi-a răspuns: Am să fiu, am să fiu! Apoi ne-am despărțit și nu l-am mai văzut.

— Cinstitul. Atunci la urmă a fost fericit?

— Suflet-Mare. Da, da, nu mă îndoiesc de asta. Era un om cu un duh ales, numai totdeauna foarte apăsător și asta îi făcea viața atât de grea pentru el însuși și pentru alții. (1) Ura mult păcatul: se temea așa de tare să nu facă altora vreun rău, că adeseori se lipsea chiar de ceea ce-i era îngăduit, pentru că nu voia să facă pe alții să păcătuiască. (2)

— Dar care să fie oare pricina că un om așa de bun ca el a rămas toată viața lui în întuneric?

— Sunt două cauze: Întâi pentru că așa vrea înțeleptul Dumnezeu: unii să cânte, alții să plângă. (3) Partea slabă a lui Temere era însă că, până la sfârșitul vieții lui, el n'a lepădat tonul întristării.

— Cum se vede, el a fost un om plin de râvnă. De greutate, de lei și de Târgul Deșertăciunilor nu s'a temut cătuși de puțin; numai păcatul, moartea și iadul îl îngrozeau și aceasta pentru că se îndoia că iubește destul Țara Cerească.

— Ai dreptate. Tocmai asta îl necăjea; din cauza minții lui, nu dintr'o slăbiciune a duhului lui în ce privește viața de călător spre cer. Inclina să cred că ar fi trecut și prin foc, cum se spune, dacă focul i-ar fi stat în cale. Dar până

(1) Psalmul 88; (2) Romani 14. 21; 1 Corinteni 8. 13;

(3) Matei 11. 16—17;

acum nimeni n'a izbutit să se dezbare ușor de lucrurile care-l apăsau pe el.

Atunci Creștina spuse: Cele povestite despre Temere mi-au făcut bine; eu gândeam că nimeni n'a simțit ca mine; văd însă că între acest om bun și mine este o oarecare asemănare; numai în două lucruri ne deosebim: necazurile lui erau atât de mari că izbucneau în afară; eu le-am păstrat în mine. Ale lui îl apăsau atât de greu că-l făceau să nu poată bate la casele rânduite pentru găzduire; necazul meu mă făcea să bat totdeauna mai tare.

— Indurare. Dacă pot spune și eu ce este în inima mea, trebuie să știți că și în mine a sălășluit ceva din firea lui. Căci totdeauna am avut frică mai mult de pierderea unui loc în rai, decât de pierderea altor lucruri; gândeam eu: aș fi așa de fericită să am un loc acolo! Chiar dacă m'aș lipsi de toate în lume.

Atunci Matei spuse: Frica a fost unul din lucrurile care m'au făcut să mă gândesc că eram departe de a avea în mine ceea ce însoțește mântuirea; însă dacă tot așa a fost cu un om atât de bun ca el, atunci de ce nu poate să-mi meargă și mie mai bine?

— Iacov. Unde nu sunt temeri, nu este nici har; deși harul nu este totdeauna acolo unde este frică de iad; totuși, fără îndoială, că nu este har acolo unde nu este frică de Dumnezeu.

— Suflet-Mare. Bine ai spus, Iacove! ai nimerit-o. Căci frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii; și fără îndoială că aceia cărora le lipsește începutul, nu au nici partea dela mijloc, nici capătul drumului. Dar să ne oprim aici cu povestea despre Temere.

Capitolul 12

Despre Domnul Fac-ce-Vreau.

Am văzut apoi că Cinstitul începu să povestească despre un altul, al cărui nume era d-l Fac-ce-Vreau. El se da drept pelerin, dar cred că nu intrase pe poarta de la intrarea drumului nostru.

— Suflet-Mare. Ai vorbit vreodată cu el despre poarta aceasta?

— Cinstitul. Da, de mai multe ori, dar a rămas totdeauna cu părerea lui. Nu-i păsa de oameni, nici de pilda altora; ce-l îndemna mintea lui să facă, aceea făcea și dintr'ale lui nu-l puteai scoate.

— Care erau, rogu-te, părerile lui?

— El susținea cu tărie că cineva poate să meargă spre cer cu slăbiciunile cât și cu virtuțile lui; dacă are de amândouă, va fi negreșit mântuit.

— În adevăr, nu suntem scutiți cu desăvârșire de nicio slăbiciune decât doar având datoria de a veghia și a lupta contra lor. Însă dacă te înțeleg bine, el era de părere că este îngăduit să trăiești și în slăbiciuni.

— Da, asta vreau să zic și așa credea și trăia el.

— Dar pe ce se întemeia el?

— Ei vezi, el zicea că Scriptura îi da dreptate.

— Rugu-te, lămurește-ne.

— Bucuros. El zicea de pildă, că poți să trăiești cu nevestele altora; lucrul acesta l-a făcut David, iubitul lui Dumnezeu; poți să ai mai multe neveste; așa a făcut Solomon, deaceea și el poate s-o facă; zicea că Sara în Egipt a mințit, ca și Rahav, dar a fost mântuită, deci poate și el să mințită; că ucenicii, la porunca Învățătorului lor, s'au dus și au luat măgarul dela stăpânul lui, deaceea poate și el să facă la fel; că Iacov a dobândit moștenirea dela tatăl său prin vicleșug și prefăcătorie, deaceea la fel poate să facă și el...

— Bune idei — n'am ce zice! Era convins într'adevăr?

— L-am auzit apărându-le, aducând citate din Scriptură și așa mai departe.

— Iată păreri care nu trebuie să existe nicidecum în lume.

— Trebuie să mă înțelegi bine: el nu spune că oricine poate să facă așa, ci numai aceia cari au și virtuțile celor ce au făcut înainte astfel de lucruri; numai aceia pot face și ei la fel.

— Dar ce poate fi mai neadevărat decât o astfel de judecată? Este ca și cum ai spune că de vreme ce oamenii buni dinaintea noastră au păcătuit din slăbiciune, și nouă ne este îngăduit să facem așa, cu bună știință; sau dacă un

copil s'a împiedicat, a căzut jos în noroi și s'a murdărit, poate să se tăvălească în noroi ca porcul. Cui i-ar trece prin minte să fie atât de orbit de poftel! Dar trebuie să se împlinească ce e scris: Ei se poticnesc de cuvânt fiind neascultători; la aceasta au și fost rânduiți. (1) Inchipuindu-și că cei ce săvârșesc păcatele celor evlavioși pot să aibă virtuțile lor, el se înșeală într'o privință cât și în cealaltă. A se hrăni cu păcatele poporului lui Dumnezeu nu este un semn că cineva are și virtuțile respective. (2) Spune-mi, te rog, cum se apără el?

— Zice că a face conform părerii tale, i se pare mai cinstit decât a face ceva, dar să fii de altă părere.

— Păcătos răspuns! A da frâu slobod poftelor, când părerile noastre sunt împotrivă, este ceva rău, totuși a păcătui și a spune că ai dreptate este și mai rău; cel dintâi aduce întâmplător un exemplu rău celor ce-l văd, pe când celălalt caută să-i atragă în cursă.

— Sunt mulți de părerea acestui om, dar n'o spun pe față; aceasta face călătoria spre cer așa de puțin prețuită.

— Ai spus adevărul și este de plâns: dar cine se teme de Împăratul raiului va scăpa de asemenea ispite.

— În lume întâlnești multe păreri ciudate; cunosc pe unul care zicea că e vreme destulă să te pocăiești până în ceasul morții.

— Astfel de oameni nu-s prea înțelepți; dacă i s'ar da unuia din ei răgaz ca în timp de o săptămână să alerge treizeci de kilometri să-și scape viața, n'ar porni la drum decât în ultimul ceas al săptămânii.

— Ai dreptate; și totuși, așa fac cei mai mulți din cei ce se socotesc a fi călători spre cer. Precum vezi, eu sunt om bătrân și de multe zile călătoresc pe drumul acesta; așa am luat seama la multe. Am văzut pe unii pornind ca o furtună, și care totuși, peste puține zile, au murit ca și Israelii în pustie și n'au văzut Țara Făgăduită. Am văzut pe alții despre care ai fi crezut că nu vor trăi nici măcar o zi și totuși s'au dovedit foarte buni călători; pe unii care au luat-o repede înainte, dar după puțină vreme, tot așa de repede au luat-o înapoi. Am văzut pe alții care la început

(1) 1 Petru 2. 8; (2) Osea 4. 8;

lăudau viața de călător spre cer, dar pe urmă au vorbit tot atât de aprins împotriva ei. Am auzit pe alții care la început, când au plecat spre rai, ziceau: Negreșit că el există! Dar când aproape să ajungă, s'au întors și au zis că nu este rai; am auzit pe alții lăudându-se cu ceea ce vor face dacă li se va împotrivi cineva, dar care numai din pricina unui zvon neadăvărat, au părăsit credința, viața de călător spre cer și tot.

Pe când mergeau ei așa, le-a ieșit înaintea unul care venea în fugă și le-a spus: dacă vă este dragă viața căutați de scăpați, căci tâlharii sunt înaintea dumneavoastră!

Atunci Suflet-Mare îi spuse: Sunt cei trei care au tăbărit pe Puțin-Credinciosul, noi suntem gata să-i întâmpinăm. Ei și-au continuat drumul. Se uitau la fiecare cotitură, așteptând să se întâlnească cu acei mișei. Dar aceștia, fie că auziseră de Suflet-Mare, fie că pândeau vreo altă pradă, n'au mai apărut.

Creștina avu apoi dorința să poposească, atât ea cât și pentru fiii ei, de oarece erau obosiți. Cinstitul îi spuse: Puțin naintea noastră locuiește un ucenic al Domnului, foarte cum se cade, numit Gaiu. (1) S'au hotărât deci să tragă cu toții acolo, mai cu seamă că bătrânul Cinstit vorbea despre el așa de bine.

Capitolul 13

Casa lui Gaiu.

Ajunghând la casa lui Gaiu, au intrat fără să mai bată. Stăpânul casei i-a întâmpinat. L-au întrebat dacă pot rămâne noaptea acolo.

— Gaiu. Da, dacă sunteți oameni cinstiți, căci casa mea nu este decât pentru călătorii spre cer. Creștina, Indurare și băieții au fost cu atât mai bucuroși, văzând că gazda

(1) Romani 16. 23;

este un om atât de bun. Le-a dat odăi de dormit, una pentru Creștină, băieții ei și Indurare, și una pentru Suflet-Mare și bătrânul.

Suflet-Mare întrebă: Ce ai pentru cină, bunule Gaiu? Căci venim de departe și suntem obosiți.

— E târziu — spuse Gaiu — așa că nu mă pot duce să caut de-ale mâncării prin vecini; vă dau însă cu plăcere ce avem, dacă vă mulțumiți cu atâta.

— Ne mulțumim cu ce ai în casă, căci pe cât imi dau seama, nu ți-a lipsit niciodată cele de trebuință.

Gaiu s'a dus și a spus bucătarului, al cărui nume era Gustă-ce-i-bun, să pregătească cina. Apoi a venit și le-a spus: Pofțiți, dragii mei prietni, sunteți bine veniți și mă bucur că vă pot găzdui; până la cină, dacă voiți, să mai stăm de vorbă.

— Bucuros, răspunseră oaspeții.

— Gaiu. A cui soție este doamna, și a cui fiică este tânăra?

— Suflet-Mare. Femeia este soția unuia anume Creștinul, călător spre cer de altădată, și aceștia sunt fiii lui; fata este o cunoștință a ei pe care a înduplecat-o să plece cu ea în călătorie; băieții seamănă cu tatăl lor și vor să calce pe urmele lui; numai ce văd vreo urmă lăsată de tatăl lor, că se bucură nespus.

— Gaiu. Am cunoscut pe tatăl bărbatului dumitale; da, ba încă și pe tatăl tatălui lui; au fost oameni buni; strămoșii lor au locuit întâi în Antiohia. (1) Străbunii Creștinului (îmi închipui că ai auzit pe soțul dumitale vorbind de ei) erau oameni aleși; oameni cu mari virtuți și cu multă bărbăție pentru Domnul, pentru căile Lui și pentru cei care îl iubesc. Am auzit de multe din rudele bărbatului dumitale cari au înfruntat tot felul de încercări din dragoste pentru adevăr. Ștefan, din care se trage bărbatul dumitale, a fost lovit cu pietre; Iacov, un altul din vremea aceea, a fost ucis cu sabia. (2) Fără să mai vorbim de Pavel și de Petru; din vremea de demult tot din familia din care se trage bărbatul dumitale; apoi Ignățiu, care a fost aruncat la lei; Roman, care a fost tăiat în bucăți; apoi Policarp, cel care s'a arătat plin de bărbăție în foc. Unul a fost atârnat într'un coș la

(1) Faptele Apostolilor 11. 26; (2) Faptele Apostolilor 7. 59—60;

soare, ca să-l mănânce viespile; pe altul l-au băgat într'un sac și l-au aruncat în mare. Ar fi cu neputință să-i numeri pe toți cei din această familie care au suferit nedreptăți și moartea din dragoste pentru viața de călător spre cer. Și nu pot decât să mă bucur văzând că bărbatul tău a lăsat în urma lui patru băieți ca ei. Trag nădejde că vor face cinste tatălui lor, că vor călca pe urmele lui și vor ajunge ca și el.

— Suflet-Mare. Intr'adevăr, sunt băieți de nădejde; pare că au ales din toată inima calea tatălui lor.

— Gaiu. Așa spun și eu. De aceea se pare că familia Creștinului se va răspândi înainte pe fața pământului. Creștina să caute niște fecioare pentru fiii ei, cu care să-i logodească, pentru ca numele lor și casa străbunilor să nu se stingă niciodată.

— Cinstitul. Ar fi păcat dacă familia aceasta n'ar avea urmași.

— Gaiu. Să se stingă nu se poate, dar să se micșoreze, da; Creștina să primească însă sfatul meu, căci aceasta este calea pe care se poate continua neamul lor. Și mă bucur că vă văd aici, pe tine Creștină, împreună cu prietena ta Indurare, și dacă-mi dai voie să-ți mai dau un sfat: cu Indurare leagă-te mai strâns; ea să-i fie de soție lui Matei, fiul tău cel mai mare. Aceasta este calea pentru a păstra urmași pe pământ. Unirea fu astfel hotărîtă și după o vreme s'au și căsătorit; dar despre aceasta vom vorbi mai departe.

Gaiu urmă: Vreau acum să spun un cuvânt despre femei; căci după cum moartea și blestemul au venit în lume printr'o femeie, tot prin femeie au venit viața și mântuirea: Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut dintr'o femeie. (1) Vă spun că în Vechiul Testament femeile doreau mult să aibă copii, doar-doar una va fi mama Mântuitorului lumii; și când a venit Mântuitorul, femeile s'au bucurat cele dintâi de venirea Lui. (2) N'am citit nicăieri că vreun bărbat să fi dat lui Hristos un ban, dar femeile îl urmau și-i slujeau din averea lor; o femeie i-a spălat picioarele cu lacrimi și tot o femeie i-a uns trupul pentru înmormântare;

(1) Genesa 3; Galtenî 4; (2) Luca 2;

femeile au fost acelea care au plâns când El mergea să fie răstignit, tot niște femei l-au urmat când a fost coborât de pe cruce și au stat lângă groapa Lui când a fost înmormântat; femeile au fost acelea care l-au văzut mai întâi în dimineața învierii Lui, și tot femeile au adus ucenicilor vestea că El s'a sculat dintre morți. De aceea femeilor li s'a făcut un mare har și prin acestea ni se arată că ele sunt părtașe cu noi la harul vieții. (1)

Cum cina era gata, s'a pus masa.

Matei spuse: Vederea mesei și cel care ne anunță cina, a trezit în mine o mai mare poftă de mâncare.

— Gaiu. Tot așa toate învățăturile bune care ți se dau în viață să trezească în tine o dorință tot mai vie ca să stai la cina Marelui Împărat, în împărăția Lui.

Au adus și o sticlă cu vin roșu ca sângele. Gaiu le zise: Beți după pofta inimii; acesta este suc viței adevărate, care înveselește inima lui Dumnezeu și a omului. Ei au băut și s'au veselit. (2)

Apoi a fost adusă o farfurie cu lapte cu pâine; Gaiu spuse: Băieții să mănânce ca să crească. (3)

Au mai adus o farfurie cu smântână și miere. Gaiu îi îndemnă: Mâncați dintr'asta, căci este bună ca să vă învioreze și să vă întărească mintea; aceasta a fost mâncarea Domnului nostru când era copil, cum scrie la carte: El va mânca smântână și miere până va ști să lepede răul și să aleagă binele. (4)

Le-au mai adus o farfurie cu mere foarte gustoase. Matei spuse: Putem noi oare să mâncăm mere, când cu ajutorul lor șarpele a amăgit pe mama noastră dintâi?

— Gaiu. Nu cu mere am fost amăgiți, ci păcatul ne-a întinat sufletele; mâncând fructul oprit ne stricăm sângele; când însă ni se poruncește, ne face bine să le mâncăm.

— Matei. Mi-am arătat nedumerirea pentru că acum câtăva vreme am fost bolnav din pricină că am mâncat fructe.

(1) Luca 7. 37—50; 8. 2—3; 23. 27; 24. 22—23; Ioan 11. 2; 12. 3; Matei 27. 55—61; (2) Deuteronomul 32. 14; Judecători 9. 13; Ioan 15. 1; (3) 1 Petru 2. 1—2; (4) Isaia 7. 15;

— Gaiu. Fructele oprite aduc boală, dar acelea pe care le-a îngăduit Domnul nostru, nu.

Pe când vorbeau, li s'a pus înainte o farfurie cu nuci. (1) Atunci unii dintre comeseni spuseră: Nucile strică dinții, mai cu seamă copiilor — la care Gaiu răspunse: locurile grele din Scripturi sunt ca nucile, ale căror coajă ferește miezul; sparge însă coaja și vei găsi ce-i bun de mâncat; ele au fost aduse ca să le spargeți și să le mâncați.

S'au veselit o vreme la masă, vorbind despre multe. Bătrânul Cinstit spuse: Gazdă dragă, în timp ce noi spargem nucile, desleagă dacă vrei, această ghicitoare: Era un om care, deși unii îl luau drept nebun, cu cât dăruia mai mult, cu atât avea mai mult.

Toți erau cu luare aminte, așteptând să audă ce va spune bunul Gaiu; acesta tăcu câteva clipe, apoi răspunse: Cel ce dă din ale sale la săraci va primi tot atâta înapoi și chiar de zece ori mai mult.

— Iosif. Mărturisesc că nu mă gândeam s'o poți deslega, domnule.

— Gaiu. M'am îndeletnicit multă vreme cu lucruri de felul acesta și m'am obișnuit: nimic nu te învață ca încercarea; am învățat dela Domnul meu să fiu bîn și am aflat din orice încercare că prin aceasta câștig. Unul care dă cu mână largă ajunge mai bogat, și altul care economisește prea mult nu face decât să sărăcească; unul face pe bogatul și n'are nimic, altul se crede sărac și totuși are mari avuții. (2)

Atunci Samuel șopti Creștinei: Mamă, suntem în casa unui om foarte bun. Să rămânem aici mai multă vreme și Matei, fratele meu, să se căsătorească aici cu Indurare, înainte să plecăm mai departe. Cum auzi aceasta gazda spuse: Din toată inima, băiatule! Astfel au rămas mai mult de o lună și Indurare a fost dată de soție lui Matei. Cât timp au stat aici, Indurare făcea, după obiceiul ei, haine și îmbrăcăminte ca să le dea săracilor și prin asta oaspeții au căpătat un nume bun printre toți din jur.

Dar să ne întoarcem la istorisirea noastră. După cină, băieții s'au rugat să li se dea un pat, căci erau obosiți. Gaiu

(1) Cântarea Cântărilor 6. 11; (2) Proverbele 11. 24; 13. 7;

a poruncit să li se arate odaia lor. Indurare spuse: Eu le voi face patul. Ceilalți însă au stat treji toată noaptea, căci se simțeau atât de bine împreună, încât nu puteau să se despartă. După ce au vorbit mult despre Domnul lor, despre ei înșiși și călătoria lor, bătrânul Cinstit a început să moșăie. Atunci Suflet-Mare spuse: Cum așa, domnule, începi să fii somnoros? Hai, freacă-te puțin la ochi, căci acum am eu o ghicitoare pentru d-ta. Bătrânul spuse: S'o auzim! Atunci Suflet-Mare continuă: Cine vrea să omoare, trebuie întâi să fie el însuși biruit. Cine vrea să trăiască între oameni, trebuie întâi la el acasă să moară.

Aha! făcu Cinstitul, e great! Dar hai, lămurește-o d-ta și eu am să ascult.

Nu — spuse Gaiu — d-ta ai fost întrebat, deci d-ta să răspunzi. Atunci bătrânul spuse: Cel ce vrea să biruie păcatul, trebuie el însuși să fie mai întâi biruit de har: Iar cine vrea să mă încredințeze că trăiește, trebuie să fi murit față de sine însuși.

E drept — spuse Gaiu — învățătura adevărată și încercarea, ne învață aceasta. Căci înainte de a se arăta harul și de a birui cu slava lui, sufletul n'are nicio dorință să se împotrivească păcatului. Pe lângă aceasta, dacă păcatul este funia Satanei cu care este legat sufletul, cum să arate el împotrivire dacă nu este mai întâi deslegat de acea neputință? Al doilea: niciun om care cunoaște fie înțelepciunea, fie harul, nu va crede că un om poate fi o zidire vie a harului dacă acel om mai este încă robul stricăciunii lui. Și pentrucă-mi veni tocmai acum în minte, vreau să vă povestesc o întâmplare care face să fie auzită: doi oameni mergeau în călătorie spre cer; unul începuse călătoria încă de pe când era tânăr, celălalt când îmbătrânise; tânărul avea de luptat din greu cu patimi puternice; patimile bătrânului erau slăbite de bătrânețe; dar tânărul își vedea de drum tot atât de bine ca și bătrânul și în toate privințele se simțea tot atât de ușor ca și bătrânul; acum deci, în care din doi străluceau mai luminos virtuțile, de vreme ce amândoi păreau la fel?

— Cinstitul. În cel mai tânăr, fără îndoială. Căci cine ține piept mai din greu ispitelor, dă cea mai bună dovadă că-i tare; mai cu seamă când ține și pasul cu acela care nu

întâmpină greutățile lui nici pe jumătate, cum se întâmplă negreșit la bătrânețe. Am mai băgat iarăși de seamă că bătrânii se consideră fericiți socotind ruina lor ca o biruință a harului asupra stricăciunilor, înclinând astfel să se înșele singuri. Este adevărat că bătrânii care sunt părtași harului sunt cei mai potriviți să povățuiască pe cei tineri, ca unii care au cunoscut mai mult deșertăciunile; totuși, atunci când un bătrân și un tânăr pornesc împreună în călătorie, cel mai tânăr are folosul unei mai drepte descoperiri a lucrării harului în el, deși stricăciunile celui mai bătrân sunt mai slabe. Conmesenii au stat astfel de vorbă până s'a crăpat de ziua.

Capitolul 14

Urișul Ucide-Binele.

Când s'au sculat cu toții, Creștina a poruncit lui Iacov să citească din Biblie. El a citit capitolul 53 din Isaia. După ce a sfârșit, Cinstitul a întrebat de ce se zice aici că Mântuitorul va ieși dintr'un pământ uscat fără frumusețe, nici strălucire.

Suflet-Mare spuse: La cea dintâi întrebare, răspund: pentru că biserica judaică din care a venit Hristos, pierduse pe atunci aproape toată vlaga și duhul credinței. La a doua, spun: cuvintele acestea au fost spuse de necredincioși care, din pricină că le lipsea ochiul cu care să poată privi în inima Domnului nostru, îl judecă după înfățișarea Lui sărăcăcioasă, întocmai ca aceia cari nu știu că pietrele scumpe sunt acoperite cu o crustă, deaceea nu știu valoarea lor când le găsesc și le aruncă, crezându-le pietre ordinare.

Pentru că sunteți aici — spuse Gaiu — și deoarece știu că Suflet-Mare mănuieste bine armele, să mergem, dacă voți, afară la câmp și să vedem dacă nu cumva putem face ceva de folos. La vreun sfert de ceas depărtare de aici este un uriaș numit Ucide-Binele. El este o mare pacoste pentru șoseaua împărătească prin părțile acestea; știu unde își are ascunzătoarea. Este căpitanul unei cete

de hoți, și ar fi bine, dacă am putea să curățim aceste locuri de el. Se învioră să plece într'acolo, Suflet-Mare cu sabia, coiful și scutul lui, iar ceilalți cu sulite și ciomege.

Când au ajuns unde era uriașul, acesta tocmai prinsese pe drum pe unul numit Slab-la-Suflet.

Uriașul îl buzunărea și avea de gând să-l mănânce.

Cum l-a văzut pe Suflet-Mare și prietenii săi cu armele în mână la gura peșterii, i-a întrebat ce vor.

— Suflet-Mare. Pe tine te vrem, căci am venit să răzbunăm pe călătorii care i-ai ucis, după ce i-ai tras de pe șoseaua împărătească. Vino afară din peșteră! S'au luat la luptă și s'au bătut vre-un ceas; pe urmă s'au oprit să răsuflă.

Uriașul spuse: Ce căutați pe pământul meu?

— Suflet-Mare. Să răzbunăm sângele călătorilor uciși, cum ți-am spus.

Atunci s'au apucat iar la luptă și uriașul făcu pe Suflet-Mare să dea înapoi; dar el izbi tare în cap și coaste pe uriaș, făcându-l să scape arma din mână. Apoi l-a ucis, i-a retezat capul și l-a luat cu el. Au luat și pe Slab-la-Suflet, călătorul spre cer. Când au ajuns acasă, au arătat celor din familie capul uriașului și l-au înfipt într'un par, cum făcuseră și mai înainte, ca să vâre spaimă în aceia cari vor mai încerca să facă la fel ca uriașul.

L-au întrebat pe Slab-la-Suflet cum de a căzut în mâinile uriașului.

Bietul om îi lămurii: După cum vedeți, sunt cam bolnăvicios; moartea bătea la ușa mea și m'am gândit că acasă n'am să mă fac sănătos. Am plecat atunci spre cer, venind din orașul Nehotărit, unde ne-am născut și eu și tatăl meu. Sunt fără putere în trup și'n inimă, dar vreau, dacă se poate, să duc viața călătorilor spre cer, deși nu pot decât să mă târăsc. Când am ajuns la poarta dela începutul drumului, Domnul acelei case m'a găzduit fără plată și nu mi-a făcut nicio greutate, din cauză că sunt așa slab; mi-a dat și o sumă de lucruri care îmi sunt de trebuință pentru călătoria mea și m'a îndemnat să am nădejde până la sfârșit. Când am ajuns la casa Tălmacitorului, mi s'a arătat multă bunătate. Și pentrucă au socotit că Dealul Greutăților era prea greu pentru mine,

am fost dus sus de unul din slujitorii lui. În adevăr, am găsit multă mângâiere din partea celorlalți pelerini, cu toate că niciunul nu voia să meragă așa de încet cum sunt nevoit să merg eu. Totuși, când treceau pe lângă mine mă îndemnau să am curaj și-mi ziceau că voia Domnului lor este ca cei slabi la suflet să fie mângâiați, apoi mergeau mai departe. (1) Când am ajuns pe Cărarea Năvălirii m'a întâlnit uriașul și mi-a zis să mă pregătesc de luptă. Dar slab cum eram, aveam mai de grabă nevoie de o băutură întăritoare. Uriașul m'a înhățat. Credeam însă că nu mă va omori, chiar când m'a băgat în vizuina lui, fiindcă am auzit că niciun călător care este luat cu sila, dacă rămâne din toată inima credincios Stăpânului său, nu poate, după legile Proniei cerești, să moară ucis de mâna vrăjmașului. Mă așteptam să fiu jefuit, și chiar am fost; dar cum vedeți, am scăpat cu viață, lucru pentru care mulțumesc Împăratului meu și vouă uneltele Sale. Mă aștept la ciocniri noi, dar m'am hotărît: să alerg de câte ori pot; să merg la pas când nu mai pot alerga; să mă târăsc, când nu voi mai putea merge la pas. Însă în ce privește lucrul de căpetenie, mulțumesc Aceluia care mă iubește, sunt hotărît; drumul este înaintea mea, iar inima îndreptată spre țara de dincolo de râul care n'are pod, cu toate că, după cum vedeți, sunt așa de slab la suflet.

Atunci bătrânul Cinstit l-a întrebat: N'ai făcut cumva cunoștință, acum câțeva vreme, cu un călător anume Temere?

— Slab-la-Suflet. Dacă l-am cunoscut? Cum să nu! El venea din orașul Prostiei, care se află spre miez-noapte de Cetatea Pierzării și mai departe de orașul meu de naștere. Ne cunoșteam totuși foarte bine, căci de fapt îmi era unchi, fiind fratele tatălui meu. Amândoi aveam aproape aceiași fire: el era puțin mai mic de statură decât mine; semănam totuși mult unul cu altul.

— Cinstitul. Văd că l-ai cunoscut și cred că vă înrudeați, căci ai aceeași înfățișare palidă ca și el, aceeași privire și chiar vorbirea dumitale seamănă mult cu a lui.

— Slab-la-Suflet. Același lucru l-au spus cei mai mulți ce

(1) 1 Tesaloniceni 5. 14;

ne-au cunoscut pe amândoi. Și pe lângă asta, ceea ce am citit eu în firea lui am găsit în cea mai mare parte și la mine.

— Gaiu. Hai, domnule îndrăznește; ești bine venit în casa mea. Cere fără sfială tot ce-ți dorește inima; ce vrei să faci slujitorii mei pentru tine vor face cu dragă inima.

Slab-la-Suflet spuse: Este un har neașteptat, ca soarele când iese dintr'un nor întunecos. Se gândea oare Urișul să-mi facă acest bine când nu m'a lăsat să merg mai departe? Se gândea el oare când m'a buzunărit, că voi ajunge aici?

Tocmai pe când Slab-la-Suflet și Gaiu stăteau de vorbă, veni în fugă cineva care strigă din ușă că la depărtare de vreo jumătate de ceas, un călător numit Nu-i-Drept fusese lovit de trăsnet și omorât pe loc.

Vai — spuse Slab-la-Suflet — a fost ucis? Acela m'a ajuns pe de urmă acum câteva zile și-a voit să-mi fie tovarăș de drum. Era cu mine când m'a prins uriașul, dar el fiind iute de picior a scăpat; însă a scăpat ca apoi să moară, pe când eu am fost prins ca să trăiesc. Ceeace crezi că negreșit te va răpune, adeseori te scapă din cea mai mare primejdie. Chiar atunci când Dumnezeu parcă te pune în fața morții, lucrul acesta aduce viață celor smeriți. Eu am fost prins, el a fugit. Dar sorții s'au schimbat: el a murit, iar eu trăiesc.

Capitolul 15

Târgul Deșertăciunilor.

Cam în vremea asta Matei și Indurare s'au căsătorit; Gaiu a dat și el de soție pe fica lui, Fivi, lui Iacov, fratele lui Matei. Apoi au stat încă vreo zece zile în casa lui Gaiu, petrecându-și vremea așa cum obișnuiesc pelerinii.

Când au fost să plece, Gaiu a dat un ospăț, la care au mâncat, au băut și s'au veselit cu toții. Venind ceasul plecării, Suflet-Mare ceru să li se facă socoteala. Dar Gaiu i-a răspuns că în casa lui nu este obiceiul ca să se plătească pentru găzduire; că el așteaptă plata dela Sa-

mariteanul milostiv, care i-a făgăduit că la întoarcerea Sa îi va plăti cu evlavie tot ce va fi cheltuit. (1) Suflet-Mare spuse: Prea iubitule, tu te porți cu evlavie în tot ce faci pentru frați și pentru străini, care au dat mărturie înaintea bisericii despre iubirea ta; dacă vei îngriji într'un chip vrednic de călătoria pelerinilor, vei face bine. (2) După aceea Gaiu și-a luat rămas bun dela toți și mai ales dela Slab-la-Suflet; i-a dat și ceva ca să aibă de băut pe drum.

Pe când ieșeau, Slab-la-Suflet părea că vrea să rămână mai pe urmă. Dar Suflet-Mare spuse: Hai, domnule vino cu noi te rog; vreau să fiu și călăuza dumitale, vei merge și d-ta cu ceilalți.

Slab-la-Suflet. Vai de mine! Mie îmi trebuie tovarăși potriviți cu mine. D-voastră sunteți toți voinici, iar eu, cum vedeți sunt slab; de aceea m'am hotărit să rămân mai în urmă, de teamă să nu fiu o povară pentru d-voastră. Cum v'am spus, sunt un om cu inima slabă, așa că mă voi poticni la greutăți pe care alții le pot trece. Mie nu-mi place să râd, nu-mi plac hainele împopoțonate, întrebările nefolositoare. Nu numai atât: sunt un om așa de slab că mă poticnesc la ceea ce alții pot ușor face. Sunt un creștin încă foarte neștiutor. Uneori, când aud că alții se bucură întru Domnul, sunt mâhnit că nu pot face și eu la fel. Cu mine este ca și cu un bolnav în mijlocul celor sănătoși, sau ca o lumină disprețuită: Cel ce este gata să alunece este ca și o lumină disprețuită în gândul celui ce este la largul lui, așa că nu știu cum să fac. (3)

— Suflet-Mare. Dar frate, mie mi s'a dat însărcinarea să mângâi pe cei slabi la suflet și să sprijin pe cei fără putere. Trebuie să mergi negreșit cu noi. Îți făgăduiesc că te vom aștepta, că-ți vom da ajutor și, de hatărul dumitale, nu ne vom apuca să vorbim lucruri îndoielnice; facem orice, numai să nu te lăsăm în urmă. (4)

La ușă, pe când vorbeau ei, se apropie de ei d-l Aproape-să-Cad, cu cârjile în mână, mergând și el în călătorie. (5)

Slab-la-Suflet îi spuse: Cum ai ajuns până aici, omule? Tocmai adineaori mă plângeam că n'am un tovarăș potri-

(1) Luca 10. 33—35; (2) 3 Ioan 5. 6; (3) Iov 12. 5;

(4) Romani 14; 1 Corinteni 8; (5) Psalmul 38. 17;

vit, dar tu ești după dorința mea. Bine ai venit, dragul meu Aproape-să-Cad. Nădăjduiesc că ne vom fi poate de ajutor unul altuia.

— Mă bucur să te am de tovarăs, spuse celălalt — și pentru că ne-am întâlnit într'un chip atât de fericit, să-ți împrumut una din cărțile mele.

— A, nu, îți mulțumesc pentru bunăvoință; n'am nevoie cât timp nu sunt încă olog; totuși, cred că-mi va fi de folos ca să mă apăr de câini.

— Aproape-să-Cad. Dacă eu sau cărțile mele îți pot fi de folos, îți stau la dispoziție.

Așa au pornit la drum. Suflet-Mare și Cinstitul înainte, Creștina și fiii ei îl urmau, iar Slab-la-Suflet și Aproape-să-Cad cu cărțile lui venau în urmă. Atunci Cinstitul spuse: Domnul meu, acum odată ce ne aflăm pe drum, povestește-ne te rog ceva de folos despre aceia cari au mers înaintea noastră în călătorie spre cer.

— Suflet-Mare. Cu plăcere. Imi închipui că ai auzit cum Creștinul s'a întâlnit cu Apolion în Valea Umilinței și cât de greu i-a fost să treacă prin Valea Mortii. Apoi nu se poate să nu fi auzit cum a avut de furcă Plin-de-Credință cu Coana Desfrânare, cu întâiul Adam, cu unul numit Nemulțumitul și cu Rușine; patru mișei cum nu mai întâlnești nicăieri.

— Cinstitul. Da, am auzit de toate acestea, Plin-de-Credință a avut foarte mult necaz cu Rușine, care era neobosit.

— Da, căci după cum bine a spus călătorul spre cer, dintre toți, el are un nume care nu i se potrivește deloc.

— Spune-mi te rog, unde s'au întâlnit Creștinul și Plin-de-Credință cu Bun-de-Gură? Și acela era unul care a rămas de pomină.

— Era un nebun increzut, cu toate astea mulți urmează calea lui.

— Aproape să-l înșele și pe Plin-de-Credință.

— Da, dar Creștinul l-a lămurit repede cu cine are deaface.

Așa au mers ei înainte până la locul unde Evanghelistul se întâlnise cu Creștinul și Plin-de-Credință și le-a proorocit ce avea să li se întâmple în Târgul Deșertăciunilor.

Călăuza le explică: Aici s'au întâlnit Creștinul și Plin-de-Credință cu Evanghelistul.

— Cinstitul. Așa? Pot spune că greu le-a fost atunci.

— Suflet-Mare. Așa-i, totuși i-a și îmbărbătat. Dar ce să vorbim despre ei? Erau viteji ca lei; tari ca cremenea. Nu-ți aduci aminte cât curaj au avut în fața judecătorului?

— Da. Plin-de-Credință a suferit ca un viteaz.

— Chiar așa; și ce lucruri frumoase au izvorit de aici, căci Plin-de-Nădejde și alți câțiva, s'au întors la Dumnezeu.

— Da, dar urmează te rog, căci d-ta știi bine cum s'au petrecut lucrurile.

— Din toți cei cu cari s'a întâlnit Creștinul, după ce a trecut prin Târgul Deșertăciunilor, unul numit Foloase-lumești era cel mai viclean.

— Cine era acesta?

— Un fațarnic sadea; se da drept credincios, dar atât de viclean era că făcea așa fel încât nici să nu piardă ceva, nici să nu sufere ceva din pricina asta. În fiecare împrejurare avea câte un alt fel de a crede, iar nevastă-sa se pricepea la asta tot așa de bine ca și el. Întorcea foaia și schimba de părere mereu; ba încă mai și apăra acest fel de purtare. Dar pe cât am putut afla, a sfârșit rău cu foloasele lui lumești. Și nici despre copiii lui n'am auzit să fi avut vreo trecere în fața vreunuia din cei ce se tem în adevăr de Dumnezeu.

În vremea asta apăru în fața lor orașul cu bălciul deșertăciunilor. Când au ajuns aproape, s'au sfătuit cum să treacă pe acolo. În sfârșit, Suflet-Mare spuse: După cum vă puteți închipui, am fost de multe ori călăuză călătorilor prin acest oraș. Cunosce pe unul numit Manson, de neam din Cipru, un bătrân ucenic al Domnului, în a cărui casă putem să tragem; dacă vi se pare nimerit, să ne ducem la el.

Desigur că da — au fost toți de acord. Se făcuse seară când au ajuns la marginea orașului; dar Suflet-Mare cunoștea drumul la casa acelui bătrân. Ajunși acolo Suflet-Mare strigă la ușă: bătrânul îi cunoscuse glasul și le deschise ușa: De unde veniți? — Dela casa lui Gaiu, prietenul nostru — răspunseră ei.

— Ați făcut o bună bucată de drum, zise Manson — nu e de mirare că sunteți obosiți.

Călăuza spuse: Sunteți bineveniți în casa prietenului meu.

Și eu vă spun: Bine ați venit! zise Manson. Și orice aveți nevoie, vom căuta să vă satisfacem.

— Cinstitul. Aveam nevoie de un adăpost și o bună tovărășie, acum le avem pe amândouă.

— Manson. Adăpostul îl vedeți, cât privește tovărășia, aceasta pe încercate, se va vedea.

Duse apoi pe fiecare în oala lui, le arată și sala de mâncare foarte frumoasă unde puteau să rămână împreună până la culcare. După ce s'au mai înviorat după drum, Cinstitul întrebă pe gazdă dacă în oraș erau mulți oameni buni.

— Manson. Cam puțini față de cei ce sunt de partea cealaltă.

— Cinstitul. Dar cum să facem ca să-i vedem pe unii dintre ei? Căci pentru pelerini, vederea oamenilor buni este ceea ce este pentru călătorii pe mare răsăritul lunii și al stelelor.

Manson chemă pe fiică-sa Har și-i spuse: Du-te la prietenii mei, Inimă-Frântă, Sfântul, Iubește-pe-Sfinți, Nucutează-a-minți și Pocăitul și spune-le că am câțiva prieteni care doresc să-i vadă astăseară. Cei chemați veniră și se așezară cu toții la masă.

Gazda începu: Prieteni, cum vedeți, niște străini au sosit în casa mea; sunt călători spre cer; vin de departe și merg spre Muntele Sionului. Cine credeți că este ea? Arătând spre Creștină, — este chiar soția Creștinului, călătorul vestit, față de care, ca și față de Plin-de-Credință fratele său, cei din orașul nostru s'au purtat într'un chip atât de rușinos. Vecinii au rămas uimiți. — Când a venit Har să ne cheme nu ne gândeam de loc că o vom vedea pe Creștină — ne face o deosebită plăcere, așa pe neașteptate. Au întrebat-o apoi cum îi merge și dacă tinerii sunt fiii ei. — Împăratul pe care-l iubiți și căruia îi slujiți, să vă facă asemenea tatălui vostru și să vă ducă în pace acolo unde este el — spuseră noii veniți.

Apoi Cinstitul a întrebat pe Inimă-Frântă și pe ceilalți, cum mai este în orașul lor.

— Inimă-Frântă. Poți să-ți închipui că în zilele acestea de bălci suntem în plină frământare; greu să-ți ții inima în bună rânduială. Cine trăiește într'un loc ca acesta și are a face cu astfel de oameni, trebuie să fie cu băgare de seamă în orice clipă.

— Cinstitul. Dar sunt pașnici vecinii d-voastră?

— Inimă-Frântă. Sunt mai potoliți ca înainte. Știți cum s'au purtat cei din orașul nostru cu Creștinul și cu Plin-de-Credință; însă în vremea din urmă, cum vă spun, au fost mult mai potoliți. Gândesc că sângele lui Plin-de-Credință apasă până în ziua de azi asupra lor ca o povară, căci de când l-au ars, le-a fost rușine să mai ucidă în acest fel pe alții. Pe atunci ne era frică să umblăm pe stradă, dar acum putem să scoatem capul. Pe atunci numele de credincios era întâmpinat cu ură; acum însă, mai cu seamă în unele părți ale orașului, credința este socotită ca un lucru de cinste. Apoi Inimă-Frântă continuă: Spune-ți-mi vă rog, cum vă merge în călătoria d-voastră?

— Cinstitul. Ne merge și nouă cum le merge de obicei drumeților: câteodată drumul este curat, altă dată plin de noroi; uneori merge la deal, alte ori la vale; rareori știm ce va urma. Nu totdeauna vântul ne este prielnic și nu oricine întâlnit pe drum ne este prieten. Am avut și greutăți mari până acum, nu știm ce va mai veni; însă este adevărat în cea mai mare parte, ce s'a spus din bătrâni: Omul bun trebuie să sufere necazuri.

— Inimă-Frântă. Vorbiți de greutăți; peste ce greutăți ați dat?

— Cinstitul. Nu mă întreba pe mine; întreabă pe Suflet-Mare, călăuza noastră, căci el poate să vi le povestească mai bine.

— Suflet-Mare. De trei — patru ori am fost atacați. Mai întâi doi nemernici au năvălit asupra Creștinei și copiilor ei, că erau să le ia viața. Au năvălit apoi peste noi Uriașul Cel-plin-de-sânge, Uriașul Ciocan și Uriașul Ucide-binele. La drept vorbind, mai de grabă noi am năvălit asupra acestuia din urmă. În casa lui Gaiu, gazda noastră și a întregii Biserici, ne-am pus în gând să mergem și să vedem

dacă nu cumva dăm peste vreunul din aceia cari sunt dușmanii călătorilor, căci auzisem că prin preajmă era unul foarte primejdios. Gaiu îi cunoștea ascunzătoarea. Am căutat până am zărit gura peșterii lui; ne-am apropiat când tocmai târise el pe acest biet om, Slab-la-Suflet și se pregătea să-i facă de petrecanie. Când ne-a văzut pe noi și-a închipuit că i-a picat altă pradă. Ne-am luat la luptă și în cele din urmă, l-am doborât; i-am tăiat capul și l-am înfipt la drum, ca pildă pentru aceia cari ar mai săvârși pe viitor asemenea fărădelegi. Dovadă că vă spun adevărul este că aveți în față pe omul de care v'am vorbit; l-am scos ca pe un miel din gura leului.

— Slab-la-Suflet. Este adevărat! Spre mângâierea mea am văzut pe Suflet-Mare și prietenii lui venind să mă scape.

— Sfânt spuse: De două lucruri au nevoie călătorii spre cer: de curaj și de o viață nepătată. Dacă n'au curaj, nu vor putea să stăruie până la sfârșit pe calea lor; iar dacă au o viață dezmățată vor face ca pelerinii să aibă un prost renume.

— Iubește-pe-Sfinți. Cred că voi nu aveți nevoie de o asemenea prevenire, dar din nefericire, sunt mulți care, prin felul lor de viețuire, arată că sunt străini de călătoria spre cer, mai mult călători pe pământ.

— Nu-cutează-a-miști. Este adevărat. Ei n'au nici purtarea călătorilor spre cer, nici curajul lor; ei calcă strâmb spre ocara Domnului lor.

Apoi Pocăitul spuse: Călătorii spre cer nu vor fi așa cum doresc, îmbrăcați în har, ei și Călătoria lor de creștini, până când drumul nu va fi curățit de asemenea pete și cusururi.

Așa au stat ei de vorbă până s'a așezat masa. Au cinat întărindu-și trupurile obosite, după aceea s'au dus să se odihnească.

Și au rămas multă vreme în casa lui Manson, care cu vremea a dat pe fiica sa Har de soție lui Samuel, fiul Creștinei, și pe fiica sa Marta lui Iosif.

Cum am spus, au rămas mult timp aici, căci acum nu mai era ca altădată. De aceea pelerinii au ajuns să cunoască pe mulți oameni buni din oraș, care le-au fost de ajutor

cum au putut. Indurare, după obiceiul ei, lucra mult pentru săraci, pentru care o binecuvântau și ea era o podoabă pentru credința pe care o mărturisea. La drept vorbind, și Har, ca și Fivi și Marta, aveau o fire foarte bună și făceau mult bine în jurul lor.

Toate erau rodnice, așa că era nădejde, cum am spus mai înainte, ca numele Creștinului să dăinuiască în lume.

Pe când se aflau aici, a ieșit din pădure o dihanie care a ucis mulți oameni din oraș. Ba le răpea și copiii, și îi învăța să sugă cu puii ei. Nimeni din oraș nu îndrăznește nici măcar să privească dihania; fugeau toți când o auzeau apropiindu-se.

Ea nu avea asemănare cu nicio altă fiară de pe pământ; era ca un balaur cu șapte capete și zece coarne. (1) Făcea prăpăd printre copii deși era mânată de o femeie. Dihania puneă oamenilor anumite condițiuni și aceia care-și iubeau mai mult viața decât sufletul, primeau; astfel au ajuns să-i fie robi.

Atunci Suflet-Mare și prietenii lui Manson au făcut între ei un legământ să meargă și să nimicească fiara, să scape orașul din ghiarele ei.

Suflet-Mare, Inimă-Frântă, Sfânt, Nu-cutează-a-miști și Pocăitul porniră înarmați s'o întâmpine. La început, fiara privi cu dispreț pe acești dușmani. Ei însă, fiindcă mânuiau voinicește armele, au hărțuit-o așa fel că au făcut-o să se tragă înapoi, după care ei s'au întors la casa lui Manson.

Trebuie să știți că dihania năvălea asupra copiilor din oraș numai în anumite perioade. Și tocmai atunci au pândit-o acești viteji, până au rănit-o, lăsând-o oloagă. Ea n'a mai făcut atâta prăpăd printre copiii orașului ca mai înainte; unii cred chiar că fiara va pieri din pricina rănilor căpătate.

Isprava au făcut-o Suflet-Mare și tovarășii săi, căpătând faimă în oraș, așa că mulți care deși n'aveau aceleași păreri ca ale călătorilor, îi prețuiau și-i respectau. Datorită acestui fapt, călătorii nu prea au avut de suferit în acest

(1) Apocalipsa 17. 3;

oraș. Este adevărat că se găseau și unii care nu vedeau mare lucru în această purtare; deaceia aceștia n'aveau niciun respect și nici nu țineau seama de vitejia și isprăvile lor.

Capitolul 16

Moartea Urlașului Deznădejde.

Se apropia vremea plecării și pelerinii au început să se pregătească de drum. Au trimis după prietenii lor din oraș, s'au sfătuit cu ei și și-au făcut timp să se încredințeze unii pe alții ocrotirii Domnului lor. Au fost și unii cari au adus călătorilor din cele ce aveau, pentru femei ca și pentru bărbați, dându-le cele de care aveau trebuință. (1) Călătorii au pornit apoi la drum. După ce prietenii lor i-au însoțit o bucată de drum, s'au încredințat din nou unii pe alții ocrotirii Împăratului lor, apoi s'au despărțit.

Suflet-Mare mergea înainte; femeile și copiii fiind mai slăbuți, au fost siliți toți să meargă după puterile celor din urmă. Astfel Aproape-să-Cad și Slab-la-Suflet nu erau singuri, ci mergeau împreună cu cei de puterea lor.

După ce prietenii lor și-au luat rămas bun, au ajuns la locul unde fusese omorât Plin-de-Credință; s'au oprit și au mulțumit Aceluia care l-a întărit să-și poarte crucea atât de bine; cu atât mai mult cu cât acum își dădeau seama că aveau un folos de pe urma suferinței lui de martir viteaz.

Au mai mers o bună bucată de drum vorbind despre Creștin și despre Plin-de-Credință, și cum s'au întovărășit apoi Plin-de-Nădejde cu Creștinul, după moartea lui Plin-de-Credință.

Ajunseră la Dealul Lăcomie-de-câștig, unde era mina de argint care abătuse pe Dima din călătoria lui spre cer și în care a pierit Foloase-lumești. Au luat aminte la aceasta.

Când au ajuns însă la Dealul Lăcomie-de-câștig, la stâlpul de sare, s'au minuat ca și altădată Creștinul, cum

(1) Faptele Apostolilor 28. 10;

de a fost cu putință ca niste oameni cu cunoștințe și mintea coaptă ca ei, să fie atât de orbiți încât să se abată aici din drum. S'au gândit însă și la faptul că firea omenească nu ține seama de pățaniile altora, mai ales când lucrul la care se uită, are puterea să atragă privirea ochiului nesocotit.

I-am văzut apoi în vis că au mers până la râul care curge dincoace de Munții Plăcuți, unde pomi frumoși cresc pe amândouă malurile. Le făcea bine la stomac să mănânce din frunzele acestor pomi (1) Acolo erau livezi verzi tot anul și ei se puteau odihni în voie.

Pe malul râului erau stâne și țarcuri pentru oi, o casă clădită pentru creșterea mieilor, adică a pruncilor femeilor cari merg în călătorie spre cer. Era acolo unul care le purta de grijă, cu multă milă. El aduna mieii la sân și călăuzea blând oile care aveau miei. (2) Creștina a îndemnat pe nurorile ei să-i dea lui copiii ca să fie adăpostiți și hrăniți, pentru ca să nu se piardă nici unul din ei. Aici ei nu duceau lipsă de hrană sau îmbrăcăminte; erau păziți de hoți, căci omul care-i păzea ar fi fost în stare mai de grabă să moară decât să piardă vreunul din cei dați în grija lui. Pe lângă asta, aici ei învățau să meargă pe calea dreaptă, lucru care, după cum știți, este un har prețios. Nurorile Creștinei au primit să-i încredințeze pe micuții lor; ceea ce le-a încurajat s'o facă era și faptul că toate erau pe cheltuiala Impăratului, fiind o casă tocmai pentru îngrijirea pruncilor și a orfanilor.

Au mers apoi mai departe. Când au ajuns la Livada-lăturalnică, la gardul peste care trecuse Creștinul și tovarășul său Plin-de-Nădejde, unde au fost prinși de Uriașul Deznădejde, călătorii s'au sfătuit dacă n'ar fi bine ca acum, când erau mulți la număr și aveau de conducător pe Suflet-Mare, să încerce să omoare pe uriaș; să-i dărâme cetățuia și dacă s'ar găsi în ea niscaiva prizonieri, să le dea drumul. La aceasta unii ziceau una, alții alta. Unul a pus întrebarea dacă se cade să calci pe un pământ care nu este sfânt; altul a răspuns că se cade, dacă, bine'nțeles scopul este folositor. Dar Suflet-Mare spuse: Cu toate că părerea aceasta nu-i totdeauna justă, eu trebuie să mă împotrivesc păca-

(1) Psalmul 23; (2) Evrei 5. 2;

tului, să birui răul și să mă lupt pentru credință. Și doar cu cine să dau această luptă dacă nu cu Uriășul Deznădejde? Vreau deci să încerc să-i iau viața și să dărâm Cetățuia Indoieiiei; cine vrea să meargă cu mine? Bătrânul Cinstit fu de acord. — Și noi! — ziseră cei patru fii ai Creștinei, bărbați tineri și puternici. (1) Lăsară deci pe femeii împreună cu Slab-la-Suflet și Aproape-să-Cad cu cârjile lui, ca să le păzească.

Suflet-Mare, bătrânul Cinstit și cei patru tineri începură să urce spre Cetățuia Indoieiiei. Ajunși la poartă, bătură tare, ca să li se deschidă. Auzind uriașul, veni la poartă urmat de Sfială, nevasta lui.

Cine tulbură pe Uriășul Deznădejde? — întrebă el. — Eu sunt! Suflet-Mare! Unul din slujitorii Împăratului Țării Cerești, care călăuzesc pe călătorii spre cer; deschide și pregătește-te de luptă căci am venit să-ți iau capul și să dărâm Cetățuia Indoieiiei.

Deznădejde se gândea că fiind un uriaș, nu-l putea birui nimeni. Își spunea: dacă am biruit îngeri să-mi fie frică de acest Suflet-Mare?, așa că ieși afară. Purta coif de oțel, era încins cu o platoșă de foc, și avea o măciucă în mână. Cei șase bărbați s'au repezit și l-au înconjurat; și când Sfială, soția lui sări în ajutorul uriașului, Cinstitul o ucise cu o singură lovitură. S'au luptat pe viață și pe moarte până când uriașul fu doborât la pământ; dar nu voia de loc să moară. Se bătea cu înversunare și avea, cum se spune, șapte vieți. Dar Suflet-Mare l-a sfârșit, căci nu l-a lăsat până nu i-a retezat capul de pe umeri. Apoi s'au apucat să dărâme Cetățuia Indoieiiei și oricine înțelege, că lucrul era ușor de făcut acum, când uriașul murise. În șapte zile au dărâmat-o. Dintre călătorii spre cer au găsit acolo pe unul numit Desperare, aproape mort de foame, și pe fiica lui Fricoasă; i-au scăpat cu viață. Era de mirat câte trupuri zăceau ici și colo prin curtea cetățuiei și câte oseminte umpleau temnița.

După această faptă, Suflet-Mare și tovarășii lui au luat sub ocrotirea lor pe Desperare și pe fiica lui, căci erau oameni cinstiți. Au luat cu ei și capul uriașului — căci

(1) I Țoan 2. 13—14;

trupul l-au îngropat sub o grămadă de pietre — și au coborît la drum, la însoțitorii lor, cărora le-au arătat ce săvârșiseră. Slab-la-Suflet și Aproape-că-cad văzând capul uriașului, s'au arătat foarte bucuroși. Creștina, care știa să cânte din vioară și nora ei Indurare cu alăuta, de veselie, le-au cântat o cântare. Să fi văzut cum juca Aproape-să-cad! — a luat-o de mână pe Fricoasa, și au început să joace în drum. Este adevărat că nu putea să joace fără să se sprijine în cârjă, dar vă asigur că puneă bine un picior lângă celălalt; și fata era de laudat, căci ținea frumos pasul după muzică.

Cât despre Desperare, lui nu prea îi ardea de muzică; dorea mai de grabă să mănânce, căci era mort de foame. Creștina i-a dat să bea din sticla ei, ca să-l învioneze și apoi i-a pregătit ceva de mâncare; bătrânul și-a venit în fire și a început să arate mai bine.

Am văzut apoi în visul meu că Suflet-Mare a luat capul Uriașului Deznădejde și l-a înfipt într-o prăjină la marginea drumului, tocmai în fața stâlpului pe care-l înălțase Creștinul, apoi a scris dedesubt, pe o lespede de marmură: Este capul Uriașului Deznădejde, cel care îngrozea pe călătorii spre cer. Cetățuia a fost dărâmată, iar pe soția sa, Sfială, Suflet-Mare a ucis-o și a liberat pe Desperare și pe fiica sa Fricoasa. Cine se îndoiește n'are decât să privească aici.

Capitolul 17

Munții frumoși.

După această vitejie, pelerinii au mers mai departe până au ajuns la Munții frumoși, unde Creștinul și Plin-de-Nădejde se învioraseră cu feluritele bunătăți de prin partea locului. Au făcut cunoștință și cu păstorii, care i-au primit cu bucurie, cum primiseră și pe Creștin.

Văzând păstorii că Suflet-Mare — căci pe el îl cunoșteau bine — era urmat de un întreg alai, i-au spus: Frumoasă ceată ai cu d-ta! Unde i-ai găsit pe toți?

Suflet-Mare le răspunse: Întâi e Creștina și însoțitorii ei: fiii ei și soțiile lor; apoi bătrânul Cinstit, iată și pe Aproape-să-cad, pe Slab-la-Suflet, pe Desperare și pe fiică-sa Fricoasa. Putem fi găzduiți aici sau plecăm mai departe?

Păstorii răspunseră binevoitori: Este o plăcută tovărășie; sunteți bine veniți la noi, căci avem cele de trebuință atât pentru cei slabi cât și pentru cei tari. Domnul nostru pune preț pe ce se face și pentru cel mai neînsemnat; (1) de aceea slăbiciunea cuiva nu ne împiedecă să vă găzduim. I-au dus apoi la ușă ca să intre. Atunci Suflet-Mare spuse: Văd cum strălucește harul pe fețele voastre, sunteți în adevăr păstorii Domnului meu, căci n'ați dat la o parte pe aceste oi bolnave, ci mai de grabă le-ați presărat calea cu flori, așa cum se și cuvine. (2)

Cei slabi au intrat deci, iar Suflet-Mare și ceilalți i-au urmat. Păstorii au spus celor mai slabi: Ce doriți să mâncați? Căci aici toate lucrurile trebuie să fie așa fel rânduite încât cei slabi să fie sprijiniți, iar cei îndărătnici preveniți. Le-au făcut apoi un ospăț ușor de mistuit, lucruri plăcute la gust și hrânitoare. Oaspeții s'au ospătat, apoi s'au dus să se odihnească fiecare la locul său.

Dimineata, era senin, și cum păstorii aveau obiceiul să arate călătorilor unele lucruri rare, le-au arătat și lor ce arătaseră mai înainte Creștinului.

I-au mai dus apoi și în alte locuri. Întâi la Muntele Minune, unde au văzut în depărtare pe un om care răsturna munții cu vorbele lui, — păstorii le-au spus că omul acela este fiul unui oarecare Har-Mare, despre care ați citit în întâia parte din «Întâmplările Pelerinului în Călătoria sa». El era pus acolo să învețe pe călătorii spre cer, cum să răstoarne din calea lor, prin credință, toate greutățile pe care le întâmpină în drum. Atunci Suflet-Mare spuse: Il cunosc, este un om care întrece pe mulți. (3)

I-au dus apoi la Muntele Nevinovăție. Acolo au văzut un om îmbrăcat tot în alb; însă doi oameni, Prejudecată și Rea-voință, îl improșcau mereu cu noroi. Dar oricât noroi aruncau, acesta cădea de pe el și hainele lui arătau tot

(1) Matei 25. 40; (2) Ezechiel 34. 21; (3) Marcu 11. 23—24;

asa de curate ca mai nainte. Călătorii au întrebat ce înseamnă aceasta? Păstorii le-au explicat că omul acesta se numește Evlaviosul și haina ce o poartă vrea să arate nevinovăția vieții lui. Cei care aruncă cu noroi sunt cei ce urăsc faptele lui bune; dar, după cum vedeți, noroiul nu se lipește de hainele lui; tot așa va fi și cu cel care trăiește cu adevărat în nevinovăție. Oricine ar fi aceia cari vor să-l murdărească se trudesă în zădar, căci Dumnezeu face ca nevinovăția să răzbată ca lumina și dreptatea ca soarele la amiazi.

I-au dus apoi pe Muntele Milostenie, unde le-au arătat un om care avea înaintea lui un val de postav din care croia îmbrăcăminte pentru săracii cari stăteau în jurul lui; cu toate acestea, valul de postav nu se micșora. Ce să fie asta? s'au întrebat iar. — Prin aceasta — au spus păstorii — vi se arată că cine are inimă să dea săracilor din rodul muncii lui, nu va duce lipsă niciodată; cine udă pe alții va fi udat și el; și turta pe care văduva a dat-o proorocului n'a făcut-o să aibă vreodată mai puțin în oală.

I-au dus și la un alt loc unde au văzut pe unul numit Nebunul și pe unul Fără-minte, cari spălau pe un harap, ca să-l facă alb; dar cu cât îl spălau mai mult, cu atât mai negru se făcea. Atunci au întrebat pe păstori ce înseamnă aceasta. Ei le-au spus: Așa va fi cu oamenii ticăloși; toate mijloacele folosite ca să le scoată un nume bun, nu vor folosi în cele din urmă decât ca să-i facă și mai desgustători; așa a fost cu Fariseii și tot așa va fi cu toți fățarnicii.

Indurare, soția lui Matei, spuse către Creștină; Mamă, aș vrea dacă se poate, să văd aici drumul lăaturalnic spre iad. Păstorii i-au dus la ușa care dădea spre acel drum; ea era pe coasta unui deal. Au deschis-o și au zis către Indurare să asculte. Ea a auzit pe unul spunând: Blestemat să fie tatăl meu că mi-a oprit pașii dela calea păcii și a vieții. Un altul spunea: Ah, de-aș fi fost rupt în bucăți înainte să-mi fi pierdut sufletul, pentru ca să-mi scap viața! Apoi altul: Dacă aș mai trăi încă odată, cum m'aș lepăda de mine însumi ca să nu mai ajung aici! Apoi a simțit ca și cum pământul s'ar fi cutremurat de frică sub picioarele ei;

Indurare s'a făcut albă la față și a plecat tremurând: Bine-cuvântat să fie bărbatul și femeia care scapă de aici.

După ce le-au arătat toate acestea, păstorii i-au ospătat cu ce se găsea. Dar Indurare, femeie tânără și însărcinată, avu poftă de un lucru pe care-l văzuse acolo, dar îi era rușine să ceară. Soacră-sa a întrebat-o atunci ce-i lipsește, căci se vedea că Indurare nu se simțea bine. — Este în sala de mâncare o oglindă, dela care nu-mi pot lua gândul; dacă nu o voi căpăta, voi lepăda. — Voi vorbi păstorilor despre dorința ta și ei nu vor zice ba. — Mi-e rușine să știe acești oameni că am poftit.

— Ba nu, fiica-mea — zise Creștina — nu-i o rușine ci o virtute să poțestești după asemenea lucru. — Atunci mamă, dacă vrei, întreabă pe păstori dacă vor s'o vândă.

Oglinda pe o parte arăta pe om cu trăsăturile lui, iar pe cealaltă parte chipul Domnului călătorilor spre cer.

Da, eu am vorbit cu cei ce se pricep și mi-au spus că uitându-se în acea oglindă, au văzut chiar și cununa de spini de pe capul Lui; au văzut în ea și semnele din mâinile Lui, din picioarele și coasta Lui. Da, oglinda aceasta are o putere așa de mare că Îl arată pe El acelora cari doresc să-L vadă, fie în viață, fie în moarte; fie pe pământ, fie în ceruri; fie smerit, fie în slava Sa; fie venind să sufere, fie venind să domnească. (1)

De aceea Creștina le-a spus păstorilor: (numele lor era: Cunoștință, Incercatul, Veghetorul și Inimă-Deschisă) Una din fiicele mele, care este însărcinată, poțestește un lucru pe care l-a văzut în casă; crede că va lepăda dacă o veți refuza.

— Incercatul. Cheam'o! Va căpăta negreșit orice-i putem da. Au chemat-o și au întrebat-o: Ce dorești Indurare? Ea s'a roșit: Oglinda aceea care este atârnată în sala de mâncare. Atunci Inimă-Deschisă a alergat și i-au dat-o cu dragă inimă. Ea și-a plecat capul: Prin aceasta văd că am căpătat trecere în ochii voștri. Au dat și celoralte tinere femei ce le-au dorit inima la fiecare, iar pe soții lor i-au lăudat mult pentru că se uniseră cu Suflet-Mare ca să-l omoare pe Uriașul Deznădejde și să dărâme Cetățuia

(1) Iacov 1. 23; 1 Corinteni 13. 12; 2 Corinteni 3. 18;

Îndoielii. Păstorii au pus la gâtul Creștinei o salbă, la fel celor patru fiice ale ei, le-au pus și cercei în urechi și podoabe scumpe pe frunțile lor.

Când au fost gata să plece, păstorii le-au dorit bună pace, dar nu le-au mai dat un plan al drumului ca Creștinului și tovarășului său, pentru că pelerinii de acum aveau de călăuză pe Suflet-Mare. El știa bine toate și putea să-i înștiințeze la timp, când primejdia s'ar fi apropiat; pe când Creștinul și tovarășul lui, când a fost vorba să urmeze sfaturile păstorilor, le-au uitat. Iată deci foloasele pe care acest grup îl aveau față de ceilalți doi pelerini dinainte.

Au mers mai departe cântând.

Capitolul 18

Viteaz-pentru-adevăr.

După ce-au plecat dela păstori au ajuns curând la locul unde Creștinul a întâlnit pe unul numit Abatere, care locuia în orașul Lepădare-de-Credință. Suflet-Mare le-a adus aminte: În acest loc a întâlnit Creștinul pe Abatere, care purta pe spate semnul răzvrătirii lui. Și iată ce am de spus în privința acestui om: El nu voia să asculte de niciun sfat; odată pornit spre cădere, nici un sfat nu l-a mai putut opri; când a ajuns la locul unde se află Crucea și mormântul, s'a întâlnit cu unul care i-a spus să le privească; el însă a scrâșnit din dinți, și a zis că este hotărît să se întoarcă în orașul său; înainte de a ajunge la poarta orașului s'a întâlnit cu Evanghelistul, care a voit să-l îndrepte iarăși pe calea cea bună; dar Abatere s'a împotrivit și a trecut peste zid îndepărtându-se.

Călătorii și-au continuat drumul. Și tocmai la locul unde fusese jefuit mai nainte Puțin-Credinciosul, stătea un om cu sabia în mână, cu fața plină de sânge. Suflet-Mare l'a întrebat: Cine ești tu? — Sunt Viteaz-pentru-adevăr, călător spre cer și merg spre Cetatea Cerească, pe drum

m'au înconjurat trei inși și mi-au propus trei lucruri: Dacă vreau să fiu dintre ei — sau să mă întorc de unde am venit — sau să mor pe loc. (1) Am răspuns: am fost om cinstit o bună bucată de vreme, de aceea să nu vă așteptați să-mi leg soarta de niște hoți. Atunci m'au întrebat ce aş zice de a doua propunere. Le-am spus că dacă în locul de unde vin, n'aş fi avut neplăceri, nu l-as fi prărsit niciodată; găsindu-l însă cu totul nepotrivt, l-am părăsit ca să apuc pe calea aceasta. Atunci m'au întrebat ce zic de a treia. Le-am răspuns că viața mea costă prea mult ca s'o arunc așa de ușor, pe lângă asta, n'aveți niciun drept să mă puneți să aleg; de aceea, dacă vă amestecați în treburile mele, o faceți pe răspunderea voastră. Atunci acei trei, care se numiau: Aprinsul, Nechibzuitul și Se-amestecă-în-toate, m'au amenințat cu săbiile și am scos-o și eu pe a mea să mă apăr. Ne-am apucat la luptă, unul contra trei, timp de câteva ceasuri. Cum vedeți mi-au lăsat câteva semne ale vitejiei lor și au luat cu ei unele care dovedesc vitejia mea. Abia adineauri s'au depărtat; îmi închipui că v'au auzit apropiindu-vă și au luat-o la fugă.

— Suflet-Mare. Dar era o luptă inegală, trei contra unuia singur.

— Viteazul. E adevărat, dar puțini sau mulți, nu contează pentru acela care are adevărul de partea lui; chiar o întreagă oștire de va tăbări împotriva mea, a zis cineva, nu mă voi teme; chiar război dacă s'ar ridica împotriva mea, tot plin de încredere aş fi! Pe lângă aceasta, am citit că un singur om s'a luptat cu o întreagă oștire. Și pe câți n'a ucis Samson numai cu un os de animal!

— De ce n'ai strigat ca să-ți vină cineva în ajutor?

— Am făcut-o, strigând către Împăratul meu, pe care-l știam că poate să mă audă și poate să-mi dea un ajutor nevăzut, și mi-a fost deajuns.

— Te-ai purtat cu vrednicie; să-ți văd sabia. Viteazul i-o arată. După ce a luat-o în mână și s'a uitat la ea, Suflet-Mare a spus: Da, este o adevărată sabie de Ierusalim!

— Așa este; să aibă numai cineva asemenea sabie, o mână bună ca s'o mânuiască, iscusința să se folosească de ea și

(1) Proverbele 1. 10.—14;

atunci se poate încumeta să lupte, și împotriva unui înger; nimeni să nu se teamă că tăișul i se va toci, numai să știe cum să umble cu ea; tăișul ei nu se tocește niciodată; ea taie orice, carnea și oasele, sufletul și duhul.

— Te-ai luptat însă mult timp, mă mir că n'ai obosit.

— M'am luptat până mi s'a lipit sabia de mână parc'ar fi fost crescută din brațul meu, și când îmi curgea sângele printre degete atunci luptam mai armarnic.

— Bine ai făcut; te-ai împotrivit până la sânge împotriva păcatului; trebuie să rămâi negreșit cu noi, căci suntem tovarășii tăi. Apoi i-au spălat rănilor și i-au dat din ce aveau ca să se răcorească.

Au plecat împreună înainte. Suflet-Mare era bucuros de el — iubea mult pe oricine știa să mânuiască armele — și pentru că între tovarășii lui erau și din cei fără putere; l-a întrebat de multe, mai întâi din ce țară este.

— Sunt din Țara Intunecoasă, căci acolo m'am născut și acolo sunt tatăl meu și mama mea până în ziua de azi.

— Țara Intunecoasă? Nu se află ea oare pe lângă Cetatea Pierzării?

— Da, acolo este. Iată ce m'a făcut să plec în călătorie spre cer: un oarecare Spune-adevărul a venit prin părțile noastre și istorisea ce a făcut Creștinul care plecase din Cetatea Pierzării; cum își părăsise soția și copiii și plecase călător spre cer. Se mai vorbea cum omorise un balaur care-i ieșise nainte, cum a răzbătut până unde avea de gând să ajungă. Se mai spunea cât de bine a fost primit în toate adăposturile Domnului său, mai ales când a ajuns la porțile Cetății Cerești; acolo, se spune că a fost primit cu sunete de trâmbiță de ființe strălucitoare; că toate clopotele din cetate au sunat la primirea lui; că a fost îmbrăcat în haine de aur, și multe altele, pe cari nu le voi mai povesti acum. Cu un cuvânt, auzind istoria Creștinului, inima mea a fost cuprinsă de o grabă arzătoare să pornesc pe urma lui; nici tata, nici mama nu m'au putut opri; m'am despărțit de ei și am ajuns până aici în călătoria mea.

— Ai intrat pe Poartă, nu-i așa?

— Da, desigur, căci omul acela ne-a spus că ar fi în zadar dacă nu intrăm pe calea aceasta, pe Poartă.

— Iată că istoria soțului dumitale și ce a dobândit el, s'a răspândit în lung și'n lat — zise călăuza către Creștină.

— Viteazul. Cum? Aceasta este soția Creștinului?

— Da, ea este, și aceștia sunt fiii ei.

— Și merg și ei în călătorie spre cer?

— Da, ei îl urmează.

— Mă bucur din toată inima. Dragul de el, cât de bucuros va fi când îi va vedea intrând totuși în urma lui în Cetate!

— Fără îndoială că după bucuria de a se vedea el însuși acolo, cea mai mare bucurie va fi să-și întâlnească acolo soția și copiii.

— Dar, pentrucă veni vorba, spune-mi te rog părerea d-tale; unii se îndoiesc dacă ne vom cunoaște unul pe altul când vom fi acolo.

— Se gândesc oare că se vor recunoaște pe ei înșiși atunci, și că se vor bucura să se vadă în fericirea aceea? Și dacă cred că se vor recunoaște pe ei înșiși și se vor bucura, de ce oare să nu cunoscă și pe ceilalți și să se bucure de fericirea lor? Apoi, dacă rudele noastre sunt al doilea „eu” al nostru, deși această legătură va fi desființată acolo, de ce să nu credem că ne vom bucura și mai mult să-i vedem acolo decât să constatăm că lipsesc? — Înțeleg acum cam ce gândești d-ta. Mai ai ceva să mă mai întrebi despre felul cum am pornit în călătorie spre cer?

— Tatăl și mama d-tale erau mulțumiți că te faci pelerin?

— O, nu! Ei au întrebuințat toate mijloacele ca să mă înduplece să rămân acasă.

— Ce spuneau ei?

— Spuneau că viața de călător este o viață de leneș și dacă n'aș fi avut o pornire spre trândăvie, niciodată nu mi-ar fi venit să plec.

— Și ce mai spuneau?

— Îmi spuneau că este o cale primejdioasă; chiar cea mai primejdioasă.

— Ți-au arătat ei de ce este atât de primejdioasă?

— Da, chiar cu multe amănunte.

— Spune câteva din ele.

— Mi-au vorbit de Mlaștina Deznădejdiei în care Creștinul era aproape să piară. Mi-a spus că în Cetățuia lui Beelzebub erau arcași gata să doboare pe cine bate la Poarta Strămtă. Mi-au spus și despre pădure și despre munții cei întunecoși, despre Dealul Greutăților, despre lei; la fel și despre cei trei uriași: Cel-plin-de-Sânge, Ciocan și Ucide-binele. Afară de asta, îmi mai spuneau că Valea Umilinței este bântuită de un diavol și că acesta era aproape să ia zilele Creștinului. Pe lângă asta — ziceau ei — trebuie să treci prin Valea Morții, unde sunt duhuri necurate, unde este întuneric și drumul plin de gropi și capcane. Mi-au spus și de Uriașul Deznădejde, despre Cetățuia Indoielii și prăpădul în care cad aici călătorii; mi-au mai spus că trebuie să trec peste Pământul Fermecat, care este primejdios, și că după toate astea voi da de un râu peste care nu e niciun pod, râu care ne desparte de Cetatea Cerească.

— Asta e tot ce ți-au spus?

— Nu, îmi mai spuneau că această cale este plină de înșelători și de oameni care stau la pândă ca să abată pe cei buni din drumul lor.

— Dar de unde știau ei toate acestea?

— Cică d-l Înțeleptul Lumii stă la pândă ca să înșele pe călători. Mi-au mai spus că oameni ca Tipicarul și Fățarnicul erau mereu pe drumul acela. Apoi mi-au spus că voi avea mare noroc dacă Foloase-lumești, Bun-de-gură sau Dima nu mă vor prinde; că Lingușitorul mă va trage în mreaja lui; sau poate că împreună cu nerodul acela de Neștiutor voi cuteza să înaintez spre poarta dela care cei că el sunt totdeauna trimiși înapoi, spre ușa care este în coasta dealului și voi fi silit să merg la iad pe drumul acela lăaturalnic.

— Cred că toate acestea erau deajuns să taie cuiva curajul; nu ți-au mai spus și altele?

— Ba da; ascultă mai departe. Mi-au spus și de mulți cari încercaseră altădată și merseseră o bună bucată de drum, să vadă dacă vor găsi ceva din slava despre care așa de mulți vorbiseră adeseori; cum apoi aceștia s'au întors înapoi făcându-se singuri de nebuni c'au plecat de acasă. Au numit pe câțiva dintre aceștia: bună oară Indărătnicul și Ușuratecul, Bănuială și Fricosul, Abatere și bătrânul

Ateu și alți câțiva: din care unii au mers departe dar niciunul n'a găsit nici un folos.

— Ți-au mai spus ceva, ca să-ți ia curajul?

— Da, mi-au spus de unul numit Temere, care a găsit calea așa de singuratică încât n'a avut un ceas fericit pe ea; tot așa Desperare, era cât pe ce să moară de foame pe drum; era să uit că însuși Creștinul, despre care se făcuse atâta zarvă, după toate încercările lui de a dobândi cununa cerească, s'a înecat fără îndoială în Râul Negru și n'a ajuns mai departe, oricât s'a ținut ascuns lucrul acesta.

— Și nimic nu te-a făcut să-ți pierzi curajul?

— Nu. Toate-mi păreau fleacuri.

— Cum îți explici?

— Am crezut ce-mi spusese Spune-Adevărul; și asta m'a făcut să trec cu bine prin toate.

— Atunci credința d-tale ți-a adus biruință.

— Așa-i! Am crezut și de aceea am pornit la drum; m'am luptat cu toți ce mi s'au pus împotrivă și prin credință am ajuns până aici.

Capitolul 19

Pământul Fermecat.

În vremea asta călătorii ajunseră la Pământul Fermecat, unde aerul te făcea somnoros. Locul era plin cu mărațiuni, afară de câte un umbrar fermecat ici și colo, sub care, dacă adoarme cineva, nu este sigur că se mai trezește. Au trecut dar prin acest desiș, cu Suflet-Mare în frunte, pe când Viteaz-pentru-adevăr venea în urmă să-i apere pe ceilalți dacă erau atacați. Bărbații mergeau cu sabia în mână, căci știau că este un loc primejdios; se îmbărbătau unii pe alții cum puteau mai bine. Suflet-Mare porunci lui Slab-la-Suflet să meargă lângă el, în timp ce Desperare era sub supravegherea Viteazului.

Nu merseseră mult, când o ceață groasă și întuneric se lăsă peste ei, încât aproape că nu se mai vedeau unul de altul. Câtăva vreme, se strigau unul pe altul, căci nu se

vedeau. Oricine-și poate închipui că pe aici mergeau greu cu toții, mai ales femeile și copiii. Dar erau încurajați de călăuză și de cel ce încheia șirul.

Drumul aici era anevoios și din pricina noroiului lipicios. Nu era nici măcar un han sau vreo ospătărie pentru înviorarea celor mai slabi. Unii suflau din greu și suspinau; câte unul cădea peste un tufiș, altul rămânea înțepenit în noroi; unii din copii și-au pierdut ghetetele în noroi. Se auzea strigând: Am căzut! — Atul: Hei, unde ești? — Un al treilea: M'am agățat în tufișuri și nu pot să scăp...

Au ajuns apoi la un umbrar unde era cald și care făgăduia înviorare călătorilor. Umbrarul era frumos, împodobit cu verdeață, avea bănci și scaune, un culcuș moale pe care se puteau odihni. Cum drumul era așa de rău, umbrarul era ispititor; dar niciunul n'a făcut o mișcare măcar ca să se oprească acolo. Am înțeles că ei luau neconținut seama la sfaturile călăuzei lor, iar el le spunea ce primejdii erau pe drum. Umbrarul acela se chema Prietenul Leneșului și era făcut ca să momească, dacă era cu puțință, pe unii din călătorii oboșiți.

Am văzut apoi, în visul meu, că au mers înainte prin ținutul acesta părăsit, până au ajuns într'un loc unde erau să rătăcească drumul. Pe lumină, călăuza lor putea să vadă drumul bun, dar acum, fiind întuneric, el rămase locului nedumerit. Avea însă în buzunar o hartă a tuturor drumurilor spre Cetatea Cerească; a scăpărat și a făcut lumină — căci niciodată nu umbla fără amnar la el — privi cu băgare de seamă harta, care îi spunea că trebuia să apuce la dreapta. Fără hartă, s'ar fi putut foarte bine să se înnece în noroi, căci puțin înaintea lor, era o groapă adâncă, plină cu noroi. Mi-am spus atunci în mine însumi: Este cu puțință oare ca vreunul din cei ce merg în călătorie spre cer să n'aibă o astfel de hartă cu el, pentru ca atunci când este la cumpănă, să vadă care-i calea pe care trebuie să apuce?

Au mers nainte pe acest Pământ Fermecat, până au ajuns într'un loc unde era alt umbrar, clădit chiar lângă drum. Acolo zăceau doi oameni ale căror nume era Nechibzuitul și Prea-îndrăznețul. Ei ajunseseră până aici, dar fiind oboșiți de drum, s'au așezat să se odihnească

și au căzut într'un somn greu. Călătorii s'au oprit și i'au privit cu compătimire, căci cei adormiți erau într'o stare de plâns. S'au sfătuit între ei ce ar fi de făcut: să-i lase să doarmă, sau să-i trezească. S'au hotărât să-i trezească, dacă pot, dar fără să se așeze jos, cum îi îmbia umbrarul. Au intrat deci și i-au strigat pe cei doi pe nume, căci se pare că erau cunoscuți călăuzei; dar nimeni nu le-a răspuns. Călăuza i-a zgâlțâit tare ca să-i trezească din toropeala lor. Atunci unul din ei a mormăit: Îți voi plăti când mi-oi primi banii. Călăuza a clătinat din cap. — Am să lupt cât voi putea să țin sabia în mână, mormăi celălalt. Auzindu-l, unul din copii răs.

Creștina întrebă: Ce înseamnă asta? Călăuza i-a răspuns: Ei vorbesc în somn. Orice le-ai face vor răspunde la fel. Oamenii când vorbesc în somn, cuvintele lor nu sunt cârmuite nici de credință, nici de minte. În cuvintele lor, nu-i nicio legătură, tot așa ca între mersul lor în călătorie spre cer și șederea lor aici. Asta e rău: când cei nechibzuți pleacă în călătorie, aproape sigur că așa li se întâmplă. Căci acest Pământ Fermecat este unul din cele din urmă mijloace la îndemâna vrăjmașului călătorilor; de aceea, cum vedeți, este așezat aproape la sfârșitul drumului și prin urmare, bine așezat împotriva noastră. — Când oare — gândește vrăjmașul — vor fi nebunii aceștia mai dornici să se odihească decât atunci când sunt oboșiți? Și când sunt mai oboșiți, dacă nu aproape de sfârșitul călătoriei? — De aceea, zic, e așezat Pământul Fermecat așa de aproape de sfârșitul drumului. Iată de ce călătorii trebuie să ia seama, ca nu cumva să li se întâmple și lor ca acestor oameni; cum vedeți, au adormit și nimeni nu-i mai poate trezi.

Călătorii, înspăimântați, s'au rugat să meargă mai departe; au mai rugat pe călăuză să aprindă un felinar, ca să străbată partea de drum care le mai rămânea. El aprinse o lumină. Cu ajutorul ei au făcut partea de drum care le mai rămăsese, cu toate că întunericul era foarte adânc. (1) Copiii însă, foarte oboșiți, au strigat către Acela care iubește pe călători să le facă drumul mai lesnicios. De

(1) 2 Petru 1. 19;

aceea, puțin mai departe, s'a stârnit un vânt care a gonit ceața. Nu trecuseră încă de Pământul Fermecat, totuși acum se putea vedea drumul pe care mergeau.

Când au ajuns la marginea acestui ținut, au auzit în fața lor un glas solemn, ca al unui om foarte îngrijorat. Au mers nainte și iată că au văzut un om ingenunchiat, cu mâinile și ochii ridicați în sus, vorbind cuiva care era deasupra lui. S'au apropiat de el, dar nu înțelegeau ce spune; au pășit încetîșor până când omul a sfârșit de vorbit. Apoi el s'a sculat și a început să alerge spre Cetatea Cerească. Suflet-Mare a strigat după el: Stai prietene, ține-ne tovărășie dacă mergi spre Cetatea Cerească! Omul s'a oprit și ei l-au ajuns din urmă. Cum l-a văzut, Cinstitul spuse: Eu cunosc pe omul acesta. Viteaz-pentru-adevăr întrebă cine este. — Unul care vine cam de prin părțile unde locuiam eu; numele lui este Stă-tare; fără îndoială un călător foarte bun.

Apropiindu-se unul de altul, Stă-tare spuse bătrânului Cinstit: Hei, tată Cinstit, aicea ești? — Da, aici, ca și d-ta. — Mă bucur foarte mult că te-am întâlnit, spuse Stă-tare. — Tot atât de bucuros sunt și eu, spuse celălalt — te-am zărit ingenunchiat. Stă-tare roși: Dar cum m'ai văzut? — Da, te-am văzut, — grăi bătrânul — și m'am bucurat din toată inima de această priveliște. — Și ce gândeai?, vru să știe Stă-tare.

— Gândeam că am dat de un om cinstit pe drum și că în curând ne vom bucura de tovărășia lui. — Dacă nu cumva ai gândit greșit, zise Stă-tare — atunci sunt fericit; dar dacă nu voi fi așa cum trebuie să fiu, atunci eu trebuie să port ponosul.

— Este adevărat, — spuse celălalt — însă teama d-tale mă face să cred că toate stau bine între Domnul călătorilor și sufletul d-tale, căci El ne spune: Ferice de omul care se teme fără încetare.

— Viteazul. Bine frate, dar spune-mi te rog, de ce stăteai ingenunchiat: primeai vreo binefacere deosebită care te-a îndemnat la acest lucru?

— Stă-tare. După cum vedeți, suntem pe Pământul Fermecat; venind încoace, cugetam în inima mea cât de primejdios este drumul și cât de mulți aceia care ajungând

până aici, au fost opriți și nimiciți; mă gândeam și cum pierde locul acesta pe oameni; cei ce pier aici nu mor de vreo boală cumplită; moartea lor nu este de loc dureoasă. Căci acela care se pornește pe somn, o face cu plăcere; da, ei se lasă în voia bolii care-i cuprinde.

Cinstitul îl întrerupse: Ai văzut pe cei doi care dormeau în umbrar?

— Stă-tare. Da, da, am văzut acolo pe Nechibzuitul și pe Prea-îndrăznețul; și cred că vor zăcea acolo până vor putrezi. (1) Dar dă-mi voie să urmez cu povestirea. Pe când cugetam, cum am spus, iată că mi s'a înfățișat o femeie îmbrăcată în haine frumoase, dar bătrână, și m'a poftit să primesc trei lucruri: trupul ei, punga ei și patul ei. Este adevărat că eram obosit și somnoros; pe lângă că sunt sărac ca un șoarece și poate că acest lucru îl știa și tartința aceea; am respins-o odată, de două ori, dar ea zâmbea și nu se sinchisea deloc. Atunci am început să mă mâinii, dar ei tot nu-i păsa. A început apoi să mă îmbie din nou, ba cu una, ba cu alta, și mi-a spus că dacă mă las înduplecat de ea mă va face mare și fericit — căci — zicea ea — eu sunt stăpâna lumii și prin mine ajung oamenii fericiți. Atunci am întrebat-o cum o cheamă și mi-a spus că se numește Coana Deșertăciune. Aceasta m'a desgustat și mai mult; ea însă mă urmărea mereu cu momelile ei. Atunci m'am pus în genunchi, cum m'ați văzut, și cu mâinile ridicate spre cer m'am rugat Aceluia care a făgăduit că ne va ajuta; tocmai când m'ați ajuns din urmă, cucuoana aceea a plecat. Am mulțumit pentru această mare izbăvire, căci cred că n'avea în gând nimic bun, ci mai degrabă căuta să mă împiedice din călătoria mea.

— Cinstitul. Fără îndoială că avea gânduri rele. Dar stai, pentru că vorbești de ea, mi se pare sau că am văzut-o, sau că am citit ceva despre ea.

— Poate și una și alta.

— Coana Deșertăciune! Nu este o femeie înaltă, plăcută la vedere și cam oacheșă la față?

— Adevărat, ai nimerit-o, tocmai așa arată.

(1) Proverbele 10. 7;

— N'are o vorbire dulce, și zâmbeste de fiecare dată când sfârșește ceva de vorbit?

— Iarăși o nimeri și tocmai așa făcea.

— Nu poartă ea la șold o pungă mare pipăind mereu cu mâna banii din pungă, ca și cum asta ar fi toată bucuria ei?

— Tocmai așa; dacă ar fi de față, n'ai fi putut s'o zugrăvești mai bine.

— Atunci cel care a zugrăvit-o era un pictor bun și cel care a scris despre ea a spus adevărul.

— Suflet-Mare. Această femeie este o vrăjitoare și datorită farmecelor ei, este fermecat pământul întreg. Oricine-și pune capul în poala ei, ar putea să și-l pună și pe butucul deasupra căruia atârnă securea călăului, și oricine-și atinge ochii la frumusețea ei este socotit vrăjmas al lui Dumnezeu. (1) Ea este aceea care ține în toată strălucirea lor pe toți cei ce sunt vrăjmașii călătorilor spre cer. Este o mare palavragioaică; totdeauna, și ea, și fiicele ei, se țin de călători, când laudând frumusețile acestei vieți, când îmbiindu-i să meargă cu ele; este o cocoșneată nerușinată; nu se sfiește să vorbească oricărui bărbat. Totdeauna își bate joc de călătorii săraci, dar laudă foarte mult pe cei bogați. Dacă găsește pe vreunul care știe să facă parale, îl vorbește de bine pretutindeni. Ii plac mult ospetele și petrecerile; o găsești totdeauna la vreun zaiafet. În unele locuri, s'a dat drept zeiță, de aceea unii chiar i se închină. Își are epocile ei și momeli pentru toți; spune că nimeni nu poate face atâta bine ca ea. Făgăduiește că va proteja și pe urmașii acelor care vor voi s'o iubească și să pună preț pe ea. Din punga ei, ea aruncă uneori aurul ca praful. Ii place să aibă căutare, să fie vorbită de bine. Nu obosește niciodată să-și laude binefacerile și iubește foarte mult pe aceia cari gândesc bine despre ea. Unora le făgăduiește scaune de domnie și împărății, numai să asculte de sfatul ei; cu toate acestea, pe mulți i-a adus la spânzurătoare și încă pe mai mulți la iad.

— Stă-tare. O, ce îndurare din partea lui Dumnezeu că m'am împotrivit ei, căci altfel cine știe unde m'ar fi târit!

(1) Iacov 4. 4; 1 Ioan 2. 15;

— Suflet-Mare. Unde? Ehei, numai Dumnezeu știe. În mod obișnuit te-ar fi târît la poște nebunești și vătămătoare, cari duc pe oameni la pierzare. (1) Ea a făcut pe Absalom să se răscoale împotriva tatălui său și pe Ieroboam împotriva stăpânului său. Ea a înduplecat pe Iuda să vândă pe Domnul său și a făcut pe Dima să părăsească viața evlavioasă de călător spre cer. Nimeni nu poate socoti relele pe care le face ea: stârnește neînțelegeri, între părinți și copii, între vecini, între bărbat și soție, între trup și inimă. De aceea, bunule Stă-tare, fii așa cum îți este numele și după ce ai biruit toate, rămâi tare.

Această cuvântare pricinui un amestec de bucurie și spaimă printre călători; dar la sfârșit începură să cânte.

Capitolul 20

Călătorii trec râul.

Am privit apoi până i-am văzut cum au ajuns în ținutul Împăratului Țării Cerești, unde soarele lucește ziua și noaptea. Erau obosiți și s'au odihnit aici. Cum grădinile și vilele de aici sunt ale Împăratului, erau slobozi să ia orice. Dar le-a trebuit puțin timp să se învioroze, căci se auzeau clopotele și trâmbițele răsunau neconținut așa că nu puteau dormi, totuși, s'au înviorat de parc'ar fi dormit cine știe cât. Pe străzi, nu se auzea decât: Au mai sosit călători în oraș! Altul răspundea: Atâția și atâția au trecut astăzi apa și li s'a dat drumul să intre pe porțile de aur! Mai strigau: A sosit o legiune de Ființe strălucitoare în oraș, asta înseamnă că mai sunt călători pe drum; căci Ființele strălucitoare vin aici ca să-i slujească și să-i mângâie după toată înfrustarea lor! Călătorii s'au plimbat în voie. În urechi le răsunau sunete cerești și ochii le erau desfățați de vedenii minunate. În țara aceasta n'au auzit nimic, n'au văzut nimic, n'au simțit nimic, vătămător

(1) 1 Timotei 6. 9;

pentru trupul sau mințile lor; numai când au gustat din apa râului peste care aveau să treacă, li s'a părut că are un gust cam amărui, dar după ce au înghițit-o, au văzut că este mai dulce.

Aici se ținea o condică în care erau scrise numele celor ce fuseseră călători spre cer și istorisirea faptelor mărețe pe care le săvârșiseră ei. Aici se mai vorbea cum că râul pentru unii s'a revărsat, iar pentru alții a scăzut, când l-au trecut; pentru unii el a secat, pe când pentru alții s'a revărsat peste maluri.

Aici, copiii din oraș se duceau în grădinile Impăratului să culeagă flori pentru călătorii spre cer și le aduceau cu multă dragoste. Creștea camfor, nard și șofran, trestie, scorțișoară și tufe de tămâie, smirnă și toate mirodeniile. Cu ele au fost parfumate odăile călătorilor și au fost unse trupurile lor, ca să-i pregătească pentru trecerea peste râu, când le va veni ceasul.

Pe când așteptau aici, în oraș s'a răspândit zvonul că un curier sosise din Cetatea Cerească cu știri de mare însemnătate, pentru o femeie numită Creștina, soția Creștinului, călătorul spre cer. Au întrebat dar de ea și au aflat casa în care locuia. Curierul i-a înmănat scrisoarea. Iată cuprinsul: Să trăiești, femeie bună! Îți aduc știrea că Stăpânul te chiamă și așteaptă ca până în zece zile, să te înfățișezi înaintea Lui îmbrăcată în veșmintele nemuririi.

După ce i-a citit scrisoarea curierul, i-a dat și un semn cum că este un sol adevărat, venit să-i spună să se grăbească. Semnul era o săgeată având vârful ascuțit de dragoste; aceasta fu înfiptă ușor în inima ei; încet — încet, a lucrat asupra ei așa de bine că la timpul hotărît ea s'a simțit silită să plece.

Când a văzut Creștina că i-a sosit ceasul și că din tot grupul ea era cea dintâi care trebuia să treacă râul, a chemat pe Suflet-Mare, călăuza ei, și i-a spus cum stau lucrurile. El i-a răspuns că se bucură din toată inima de vestea primită. Ea i-a cerut apoi s'o sfătuiască cum să se pregătească pentru drum. El i-a explicat toate, adăugând: iar noi care rămânem în viață, te vom însoți până la malul râului.

Și-a chemat apoi copiii și le-a dat binecuvântarea ei; le-a spus că, spre mângâierea ei, mai vede încă semnul care le fusese pus pe frunțile lor, că se bucură că-i vede cu ea acolo și că-și păstraseră veșmintele lor atât de albe. Apoi a lăsat săracilor puținul pe care-l avea și a poruncit fiilor și fiicelor ei să fie gata atunci când solul va veni și pentru ei.

După ce a glăsuț astfel călăuzei și copiilor ei, a chemat pe Viteaz-pentru-adevăr: Domnul meu, pretutindeni te-ai arătat credincios; fii credincios până la moarte și Impăratul meu îți va da cununa vieții. Te-aș mai ruga să iei seama la copiii mei și dacă vei vedea vreodată că slăbesc, vorbește-le și mângâie-i. Cât privește pe ficele mele, soțiile fiilor mei, ele au fost credincioase și la sfârșit le așteaptă împlinirea făgăduinței care le-a fost făcută. Lui Stă-tare i-a dat un inel ca amintire.

A chemat apoi pe bătrânul Cinstit: Iată într'adevăr un om în care nu este vicleșug! El i-a ura: Îți doresc o zi frumoasă când vei pleca spre Muntele Sionului și mă voi bucura dacă voi vedea că treci râul ca pe uscat. — Prin apă, pe uscat, mie îmi este dor să plec; căci oricum va fi vremea, voi avea timp destul să mă odihnesc și să mă usuc de apă când voi ajunge acolo.

Apoi intră s'o vadă acel om bun, Aproape-să-Cad, căruia îi spuse: Drumul tău a fost greu până aici: aceasta îți va face însă cu atât mai dulce odihna; dar veghează și fii gata, căci solul poate veni când nici nu gândești.

După el au intrat Desperare și fiica lui Fricoasa, cărora le-a spus: Ar trebui să vă aduceți totdeauna aminte cu recunoștință de salvarea voastră din mâinile Uriașului Deznădejde și din Cetățuia Indoiei — ca urmare ați ajuns aici cu bine; vegheați și dați la-o-parte frica; fiți cumpătați și nădăjduiți până la capăt.

A spus lui Slab-la-Suflet: Tu ai fost scăpat din ghiarele Uriașului Ucide-binele ca să poți trăi pentru totdeauna și să vezi cu bucurie pe Impăratul tău; te sfătuiesc doar să te pocăiești de pornirea ta spre frică și îndoială în privința bunătății Lui, înainte de trimite după tine, ca nu cumva atunci când va veni El, să stai rușinat înaintea Lui pentru această greșală.

Sosi ziua când trebuia să plece Creștina. Drumul era plin de oameni doritori s'o vadă. Și ce să vezi! Tot celălalt mal al râului era plin de care și cai venite s'o petreacă până la poarta cetății. Ea a intrat în râu, făcând un semn de rămas bun celor care o urmaseră până la mal. Cele din urmă cuvinte pe care le-au auzit din gura ei au fost: Vin, Doamne, ca să fiu cu Tine și să te preamăresc! Copiii și prietenii ei s'au întors înapoi, iar cei ce o așteptaseră pe Creștină peste râu au luat-o și au dus-o din ochii lor.

Ea a mers, a bătut în poartă și a intrat, fiind întâmpinată cu aceeași bucurie cu care fusese primit mai nainte Creștinul. La plecarea ei copiii au plâns. Dar Suflet-Mare și Viteaz cântau de bucurie.

După ce s'a scurs o vreme, a venit iarăși un curier în oraș, pentru Aproape-să-Cad. L-a găsit și i-a zis: Vin la tine în numele Aceluia pe care l-ai iubit și l-ai urmat, deși în cârji. Iar solia mea este să-ți spun că te așteaptă la masa Lui ca să cinezi cu El în împărăția Lui, întâia zi după Paști. De aceea pregătește-te pentru călătorie. I-a dat apoi și un semn că este un sol adevărat, zicând: Am spart potirul tău de aur și am desfăcut funia ta de argint. (1)

Aproape-să-Cad a chemat pe tovarășii săi de călătorie și le-a povestit: S'a trimis după mine și Dumnezeu vă va cerceta negreșit și pe voi. Apoi a rugat pe Viteaz-pentru-adevăr să-i facă testamentul. Și pentrucă afară de cârjile sale și urările de bine, n'avea nimic altceva de lăsat celor care rămâneau în viață, a spus: Aceste cârji le las fiului meu care va călca pe urmele mele, împreună cu urări călduroase ca el să se dovedească mai bun decât mine. A mulțumit lui Suflet-Mare pentru călăuzire și bunătatea lui, și a pornit-o la drum. Ajuns la malul râului, spuse: De acum încolo nu mai am nevoie de aceste cârji, căci dincolo voi fi purtat în car. Cele din urmă cuvinte au fost: Bine ai venit, viață! Și și-a văzut de drum.

După aceea solul a sunat din corn la ușa lui Slab-la-Suflet. An intrat în casă și i-a spus: Stăpânul are nevoie de tine și peste puțin timp îi vei vedea fața în toată strălucirea; primește aceasta ca semn, că solia mea este ade-

(1) Ecclesiastul 12. 6;

vărată: Cei ce se uită pe ferestre se vor întuneca. Atunci Slab-la-Suflet a chemat pe prietenii săi și le-a spus ce solie i-a fost adusă și semnul ce-l primise despre adevărul veștii. Apoi a adăugat: Deoarece n'am nimic de lăsat cuiva, ce rost are să mai fac testament? Cât privește slabul meu curaj îl las în urma mea, căci în locul unde mă duc nu voi avea nevoie de el și nu face să-l dăruiesc nici celui mai sărac dintre călătorii spre cer. De aceea, după plecarea mea, te rog pe d-ta Viteazule, să-l îngropi într-o grămadă de gunoi. Și pentrucă venise ziua plecării, a intrat în râu ca și ceilalți. Cele din urmă cuvinte au fost: Nu te lăsa, credință și răbdare! A trecut apoi spre celălalt mal.

Peste mai multe zile, s'a trimis după Desperare; a sosit curierul și i-a adus vestea: Tu care tremuri! Rândurile acestea îți sunt trimise ca să fii gata pentru Impăratul tău, cel mai târziu duminica ce vine; să strigi de bucurie că te-a scăpat de toate îndoielile. Ca să știi că vestea ce ți-o aduc este adevărată, primește aceasta ca dovadă, — și i-a dat lăcusta ca să-i fie o povară. (1)

Când fiica lui Desperare, Fricioasa, a auzit ce s'a întâmplat, a spus că merge și ea cu tatăl ei. Apoi Desperare s'a adresat prietenilor săi: Știți cum am fost eu și fiica-mea și cât de supărătoare a fost purtarea noastră în orice tovărășie. Voia mea și a fiicei mele este ca temerile noastre să nu mai fie niciodată primite de nimeni din ziua plecării noastre, căci știu că după moartea mea, ele vor încerca și pe alții. Ca să vorbesc deschis, ele sunt niște năluci pe care le-am primit în gazdă când am plecat ca pelerini și de care apoi nu ne-am mai putut scutura niciodată. Ele dau târcoale și caută găzduire la pelerini; dar din dragoste pentru noi, închideți-le ușa în nas.

Când le-a venit vremea să plece, au mers la malul râului. Cele din urmă cuvinte ale lui Desperare au fost: Rămas bun, noapte! Bine ai venit, zi! Fiica lui a trecut râul cântând.

Apoi în oraș a venit un curier pentru Cinstitul și i-a înmănat aceste rânduri: Ți se poruncește să fii gata ca de acum într-o săptămână să te înfățișezi înaintea Domnului

(1) Ecclesiastul 12. 5;

tău, în casa Tatălui Său. Și ca semn că solia mea este adevărată, iată: Se pleacă toate fiicele cântării. (1) Atunci Cinstitul a trimis după pritenii săi: Eu mor, dar nu fac niciun testament; cât despre cinstea mea, ea va merge cu mine; să i se spună 'aceasta celui ce vine după mine.

Când a venit ziua să plece, s'a pregătit să treacă râul, care acum se revărsase peste maluri în unele locuri. Dar încă în cursul vieții lui, Cinstitul vorbise cu unul Cuget-Bun, să-l întâlnească aici; acela a venit la întâlnire, i-a întins mâna și l-a ajutat să treacă dincolo. Cele din urmă cuvinte ale Cinstitului au fost: Harul domnește! Așa a părăsit el lumea.

Apoi a ieșit zvonul că Viteaz-pentru-adevăr a primit și el chemarea, prin același curier ca și ceilalți, și ca dovadă că era adevărată i se dăduse semnul: Ulciorul său s'a spart la fântână. (2) El a trimis după prietenii săi și le-a spus cum stau lucrurile:

— Mă duc la casa Tatălui meu, și cu toate că am ajuns aici cu mari greutate, nu-mi pare rău de neajunsurile îndurate ca să ajung unde mă aflu. Sabia mea o dau celui ce îmi va urma în călătorie, iar curajul și destoinicia mea celui ce le poate dobândi; semnele și urmele rănilor mele le duc cu mine, să-mi fie martore că m'am luptat în bătăliile Aceluia care acum va fi Răsplătitorul meu. Când a sosit ziua în care să plece, mulți l-au însoțit până la mal. Intrând în râu a spus: Moarte, unde îți este boldul? Și coborând mai adânc, a adăugat: O, mormânt, unde îți este biruința? A trecut și toate trâmbițele au sunat în cinstea lui de cealaltă parte.

Apoi a venit chemare pentru Stă-Tare; era omul acela pe care ceilalți călători l-au găsit în genunchi pe Pământul Fermecat. Curierul i-a adus scrisoarea deschisă; cuprinsul ei era că trebuie să se pregătească pentru o schimbare a vieții, căci Stăpânul său nu mai vrea ca el să fie așa de departe. Stă-Tare căzu pe gânduri. Solul i-a spus: Nu trebuie să te îndoiești de adevărul veștii mele, căci iată, aici ai un semn despre adevărul ei: Roata s'a sfărâmat la fântână. (3) Atunci a chemat la el pe Suflet-Mare, călăuza

(1) Ecclesiastul 12. 4; (2) Ecclesiastul 12. 6; (3) Ecclesiastul 12. 6;

lor: Domnul meu, cu toate că în călătoria mea n'am avut parte să mă aflu multă vreme în buna d-tale tovărășie, totuși, de când te-am cunoscut, mi-ai fost de folos. Când am plecat de acasă, am lăsat în urma mea o soție și cinci copii mici. Dă-mi voie să te rog ca la întoarcerea d-tale (căci știu că te vei întoarce la casa Stăpânului d-tale, ca să fii conducătorul și altor sfinți călători spre cer), să trimiți pe cineva la familia mea și să le faci cunoscut despre tot ce mi s'a întâmplat și mi se va mai întâmpla de acum înainte. Mai spune-le că am ajuns cu bine până aici și despre fericirea de care mă bucur acum; spune-le și de Creștin și Creștina, soția lui, și cum au urmat ea și copiii pe soțul ei; mai spune-le și ce sfârșit fericit a avut ea și unde a mers; n'am aproape nimic de trimis familiei, afară poate de rugăciunile și lacrimile mele pentru ei; despre acestea este de ajuns numai să pomenști și poate că vor birui. După ce Stă-Tare și-a pus lucrurile în regulă, și a sosit vremea să plece, a coborât și el la râu.

Acum râul era foarte liniștit; când apa i-a ajuns la brâu, Stă-Tare s'a oprit puțin și a vorbit celor ce-l însoțiseră: Râul a băgat groaza în mulți; gândindu-mă la el, m'am înspăimântat și eu; acum însă văd că stau bine, piciorul meu stă neclintit pe pământ tare, ca preoții care purtau chivotul legământului când Israel a trecut Iordanul acesta. (1) Apa este într'adevăr amară și rece; însă gândul la locul spre care merg și însoțitorii care mă așteaptă de cealaltă parte, îmi stă ca un cărbune aprins pe inimă. Iată-mă la capătul călătoriei mele; zilele de trudă s'au sfârșit; mă duc să văd capul care a fost încununat cu spini și fața care a fost scuipată pentru mine; înainte trăiam din ce auzisem și prin credință, acum însă mă duc acolo unde voi trăi văzând și fiind împreună cu Acela în a cărui tovărășie îmi găsesc fericirea. Mi-a plăcut să aud vorbindu-se de Domnul meu și oriunde vedeam urma pașilor Lui pe pământ, acolo doream și eu să calc. Numele Său a fost pentru mine ca o cutioară cu miresme; mai dulce decât toate miresmele. Glasul Lui a fost pentru mine cel mai dulce dintre glasuri, iar fața Lui am dorit s'o văd mai mult

(1) Iosua 3. 17;

decât doresc oamenii lumina soarelui. Cuvântul Său îl strângeam ca hrană, ca leac împotriva slăbiciunilor mele. El m'a ținut și eu m'am păzit de fărâdelegile mele; da, El mi-a întărit pașii în calea Sa.

Pe când cuvânta astfel, fața i s'a schimbat; s'a încovoiat și a mai apucat să spună: Ia-mă, căci vin la Tine! Apoi a dispărut din vedere.

Era însă minunat de văzut ținutul plin de care și cai, de trâmbițași și cântăreți din fluier, unii din gură, și cântăreți din instrumente cu coarde, veniți să ureze bun venit călătorilor care suiau și intrau unul după altul pe frumoasa poartă a cetății.

Cât despre copiii Creștinei, cei patru fii împreună cu soțiile și copiii lor, trebuie să vă spun că n'am stat până au trecut și ei râul. Am auzit pe cineva spunând că ei mai sunt în viață și așa vor ajuta la mărirea bisericii acolo unde locuiesc între timp.

De mi-ar fi dat să mă mai duc iarăși pe acolo, aș putea să istorisesc celor ce doresc, unele întâmplări despre care nu pomenesc aici. Până atunci spun cititorilor mei: rămas bun!

FINE

